

NA LOTU I JISU KARISITO NI YALODODONU EDAIDAI • ME 2016

Liaona

Vosa mai na Koniferedi Raraba

Kacivaki e Va na Valetabu Vou

Kacivi na Lewe ni Vitusagavulu
Vou kei na Mataveiliutaki
Raraba ni Lalai

© MICHAEL T. MALM, LOLOMATAKA NA ILLUME GALLERY OF FINE ART, ME NA KUA NI LAVETAKI

A sa Vosa ko Koya ka Vakavulici Ira, mai vei Michael Malm

Ni sa biuti ira na lewewuqa, sa qai cabe cake ki na ulunivanua ko Jisu kei iratou na Nona tisaipeli.

“A sa vosa ko Koya ka vakavulici ira, ka kaya,

“Sa kalougata ko ira sa yalomalumalumu: ni sa nodra na matanitu vakalomalagi” (Maciu 5:2–3).

*Oqo na imatai ena ciwa na tikina ka vakatokai me Veivakalougatataki. Na ka oqo a qai yaco me vakatokai
na Vunau mai na Ulunivanua, ka kunei ena Maciu wase 5–7.*

Soqoni Raraba ni Marama

- 6 Sa Kerei Keda o Koya Meda
Sa Ligana
Cheryl A. Esplin
- 10 Na Cava Meda Cakava?
Neill F. Marriott
- 13 "Au a Vulagi"
Linda K. Burton
- 16 Nuitaka na Yalo Oya ka Muataka
na Caka Vinaka.
Peresitedi Henry B. Eyring

Soqoni ena Mataka ni Vakarauwai

- 19 Na Tikina sa Soqoni Vata kina
e Lewe Rua se Lewe Tolu
Peresitedi Henry B. Eyring
- 23 Nona iSolisoli Veidusimaki
e Dua na Gone
Mary R. Durham
- 26 Au Luve ni Kalou
Elder Donald L. Hallstrom
- 29 Evei na Ki kei na Lewa ni Mata bete?
Elder Gary E. Stevenson
- 33 Na iLumu Veivakabulai ni Veivosoti
Elder Kevin R. Duncan
- 36 Mo Yalomalumalumu
Elder Steven E. Snow
- 39 "Meu Kauti Ira Mai Kina na Tamata
Kecega vei Au"
Elder Dale G. Renlund

Soqoni ena Yakavi ni Vakarauwai

- 43 Nodra Tokoni na Vakaitutu ena Lotu
Peresitedi Dieter F. Uchtdorf
- 45 Ripote mai na Tabacakacaka ni
Dikevifika ni Lotu, 2015
Kevin R. Jergensen
- 45 Ripote Vakaiwiliwili, 2015
Brook P. Hales
- 46 Tu Vata kei Ira na iLiuliu ni Lotu
Elder Ronald A. Rasband
- 49 "O Koya sa Vinakati Ira,
sa Vinakati Au"
Elder Neil L. Andersen
- 53 Ki na Veivueti: E rawa ni da Cakava
Elder Mervyn B. Arnold
- 56 Na Vanua Tabu ni Veivakalesui Mai
Elder Jairo Mazzagardi

59 Ka na Bokoci na Nomu

iValavala Ca
Elder David A. Bednar

63 Matabose ni Matavuuale

Elder M. Russell Ballard

Soqoni Raraba ni Mata bete

- 66 Na Vua ni Kaukauwa Vakamatabete
Peresitedi Russell M. Nelson
- 70 O Ira na iLiuliu levu Duadua Sai Ira
na Dauvakamumuri Levu Duadua
Stephen W. Owen
- 77 Veivakacaucataki Vei Ira Era
Veivakabulai
Peresitedi Dieter F. Uchtdorf
- 81 Matavuuale Tawamudu
Peresitedi Henry B. Eyring
- 85 E Dua na Veivakabuti Tabu
Peresitedi Thomas S. Monson

Soqoni ena Mataka ni Sigatabu

- 86 Digidigi
Peresitedi Thomas S. Monson
- 87 Au Vakabauta Li?
Bonnie L. Oscarson
- 90 Dua na iVakarau ni Vakacegu
Bisopi W. Christopher Waddell
- 93 Kemuni na Tama
Elder D. Todd Christofferson
- 97 Raici Iko ena Valetabu
Elder Quentin L. Cook
- 101 Ena Colati Iko e Tabana
ka Kauti Iko i Vale
Peresitedi Dieter F. Uchtdorf

Soqoni ena Yakavi ni Sigatabu

- 105 Na Yalo Tabu
Elder Robert D. Hales
- 108 Dau Nanumi Koya Tikoga
Elder Gerrit W. Gong
- 111 Nai Vakaruru mai na Cava
Elder Patrick Kearon
- 114 Veibasai ni Ka Kecega
Elder Dallin H. Oaks
- 118 Na Kaukauwa ni Kalou
Elder Kent F. Richards
- 121 Ia Ena Segu Tale na Ciba
Elder Paul V. Johnson
- 124 Ena Cakacaka Mana na Turaga
Vei Kemuni ena Mataka
Elder Jeffrey R. Holland
- 72 Vakaitutu Raraba kei na
Vakailesesi Raraba ni Lotu i Jisu
Karisito ni Yalododonu Edaidai
- 128 Era Vosa vei Keda: Me Tiki ni
Noda Bula na Koniferedi
- 130 iTuvatuva ni iTalanoa ni Koniferedi
- 131 iTukutuku ni Lotu

Nai Ka 186 ni Koniferedi Raraba Vakayabaki

Soqoni Raraba ni Marama, 26 ni Maji, 2016, Bogi ni Vakarauwai

Vakatulewa: Peresitedi Thomas S. Monson. Veiliutaki: Rosemary M. Wixom Dolamasu: Morgan Munford Sogomasu: Sokhanny Parco. Sereivakatagi mai na matasere cokovata ni Lalai, Goneyalewa, kei na iSoqosoko ni Veivukei ena veiteki e Salt Lake City, Utah; Lillian Severinsen, e veiliutaki; Linda Margetts, ena oqani; Kerstin Tenney, vailolini; Elizabeth Marsh, celisi: "Na Caka Vinaka?" *Serenilotu*, naba. 223; veitatararavi, tuva o Mohlman, sega ni tabaki: "Au Luve ni Kalou," *Serenilotu*, naba 185, kei na "Dou Veilomanī," *Serenilotu*, naba 188; "Talei na Liga ni Kalou," *Serenilotu*, naba 86; "Muri Au Mai," *Serenilotu*, naba 63, tuva. Mohlman, sega ni tabaki; "Meu Savasava Tu," *Serenilotu*, naba 73, tuva o Goates, sega ni tabaki.

Mataka ni Vakarauwai, 2 ni Epereli, 2016, Soqoni Raraba

Vakatulewa: Peresitedi Thomas S. Monson. Veiliutaki: Peresitedi Dieter F. Uchtdorf. Dolamasu: Linda K. Burton. Sogomasu: Elder Arnulfo Valenzuela Sereivakatagi mai na Tabernacle Choir; Mack Wilberg kei Ryan Murphy, veiliutaki; Richard Elliott kei Andrew Unsworth, ena oqani: "Cecere ka Dokai," *Serenilotu*, naba 163; "Me da Lako ki Vua," *Serenilotu*, naba 29; "I Feel My Savior's Love," *Vola ni Sere na Lalai*, 74, vakarautaka o Cardon, tabaka o Jackman; "Na Masu Lo," *Serenilotu*, naba 82; "The Lord My Pasture Will Prepare," *Serenilotu*, naba 109, arr. Wilberg, tabaka o Oxford; "Come, Thou Fount of Every Blessing," *Serenilotu* (1948), naba 70, vakarautaka o Wilberg, tabaka o Oxford.

Yakavi ni Vakarauwai, 2 ni Epereli, 2016, Soqoni Raraba

Vakatulewa: Peresitedi Thomas S. Monson. Veiliutaki: Peresitedi Henry B. Eyring. Dolamasu: Elder Hugo E. Martinez Sogomasu: Tad R. Callister.

Vosa ni Koniferedi sa Tu

Mo raica na vosa ni koniferedi raraba ena Iniatneti ena veivosa e vuqa, lako ki na **conference**. **lds.org** ka digitaka e dua na vosa. Era sa tu talega na vosa ena Gospel Library mobile app.

Sereivakatagi mai na matasere cokovata ni Brigham Young University–Idaho; Eda Ashby kei Rebecca Lord, veiliutaki; Bonnie Goodliffe, ena oqani: "Sing Praise to Him," *Serenilotu*, naba 70, vakarautaka o Kempton, sega ni tabaki; "Isireli Bau Rogoca," *Serenilotu*, naba 6, vakarautaka o Ashby, sega ni tabaki; "Me da Sa Mai Marau," *Serenilotu*, naba 3; "Au Lako ke ko Ni Lewa," *Serenilotu*, naba 164, vakarautaka o Kempton, sega ni tabaki.

Bogi ni Vakarauwai, 2 ni Epereli, 2016, Soqoni ni Matabetae

Vakatulewa: Peresitedi Thomas S. Monson. Veiliutaki: Peresitedi Dieter F. Uchtdorf. Dolamasu: Elder Stanley G. Ellis Sogomasu: Elder Craig A. Cardon Sereivakatagi mai na matasere ni matabetae ni Logan Utah Institute of Religion; Allen M. Matthews kei Eric Stauffer, veiliutaki; Clay Christiansen, ena oqani: "In Hymns of Praise," *Serenilotu*, naba 75, vakarautaka o Christiansen; "Loloma i Jisu," *Serenilotu*, naba 110, vakarautaka o Zabriskie, tabaka na LDS Music Source; "Bau mai na Tui ni Tui," *Serenilotu*, naba 30; "Na Noda iVakabula," *Sere ni Lotu*, naba 5, vakarautaka o Wilberg, tabaka o Hinshaw.

Mataka ni Sigatabu, 3 ni Epereli, 2016, Soqoni Raraba

Vakatulewa: Peresitedi Thomas S. Monson. Veiliutaki: Peresitedi Henry B. Eyring. Dolamasu: Elder Anthony D. Perkins Sogomasu: Carol F. McConkie.

Sereivakatagi mai na Tabernacle Choir; Mack Wilberg, veiliutaki; Andrew Unsworth kei Clay Christiansen, ena oqani: "Sa Totoka ko Saioni," *Serenilotu*, naba 24; "Mataka sa Qai Kida Mai," *Serenilotu*, naba 1, vakarautaka o Wilberg, sega ni tabaki; "I Will Follow God's Plan," *Nodra Sere na Lalai*, 164, vakarautaka o Hofheins/Christiansen, sega ni tabaki; "Mo Serauni Mai Lagi," *Serenilotu*, naba 136, vakarautaka o. Wilberg, sega ni tabaki; "Rejoice, the Lord Is King!" *Serenilotu*, naba 66; "Gu ki Liu," *Serenilotu*, naba 39, vakarautaka o Wilberg; "O Thou Rock of Our Salvation," *Serenilotu*, naba 258, vakarautaka o Wilberg, sega ni tabaki.

Yakavi ni Sigatabu, 3 ni Epereli, 2016, Soqoni Raraba

Vakatulewa: Peresitedi Thomas S. Monson. Veiliutaki: Peresitedi Dieter F. Uchtdorf. Dolamasu: Elder C. Scott Grow

Sogomasu: Elder Shayne M. Bowen Sereivakatagi mai na Tabernacle Choir; Mack Wilberg kei Ryan Murphy, veiliutaki; Linda Margetts, ena oqani: "Turaga me Dokai ni sa Tui," *Serenilotu*, naba 37, vakarautaka o Wilberg, tabaka o Oxford; "For I Am Called by Thy Name," Gates, tabaka o Sonos; "Ni tuberi Au Jiova," *Serenilotu*, naba 40; "Kida na Mataka," *Serenilotu*, naba 27; vakarautaka o Murphy, sega ni tabaki; "Sere ni da Suka," *Serenilotu*, naba 91, vakarautaka o Wilberg, sega ni tabaki.

iTukutuku ni Veituberi kei na Siko Vuvale

Me baleta na itukutuku ni veituberi kei na siko vuvale, yalovinaka digitaka e dua na itikotiko ka sotava vakavinaka duadua na nodra gagadre o ira o sikova.

E waqana

E liu: iTaba mai vei Cody Bell.
E muri: iTaba mai vei Ale Borges

Veitaba ni Koniferedi

Na itaba mai na koniferedi raraba e Salt Lake City a tabaka o Welden C. Andersen, Cody Bell, Janae Bingham, Ale Borges, Randy Collier, Mark Davis, Craig Dimond, Nate Edwards, Ashlee Larsen, Leslie Nilsson, Matt Reier, kei Christina Smith; baleti Yvette Bugingo, lolomatka o Yvette Bugingo; baleti Joseph Ssengooba kei Joshua Walusimbi, lolomatka o Joseph Ssengooba; baleti Joseph Ssengooba kei Leif Erickson, lolomatka o Leif Erickson; baleti ira na gonalai kei na soqoni ni Lotu mai Congo, lolomatka o Neil L. Andersen kei na iWasewase o Africa Southeast; baleti goneyalewa ena katabaleka, mai vei Kirt Harmon; baleti Fernando Araujo kei ira na cauravon kei na matavuvalle nei Araujo, lolomatka o Fernando Araujo; baleti Russell M. Nelson, Sisita Nelson, kei na matavuvalle nei Jimmy Hatfield, lolomatka o Russell M. Nelson; baleta na dainaso kei rau na gone, iStock.

Mekasini Vakaviti ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonus Edaiai
Na Mataveiliutaki Taumada: Thomas S. Monson,
Henry B. Eyring, Dieter F. Uchtdorf
Na Kuoramni ni Apositolo Le Tinikarua:
Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks, M. Russell Ballard, Robert D. Hales, Jeffrey R. Holland, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, Neil L. Andersen, Ronald A. Rasband, Gary E. Stevenson, Dale G. Renlund

Edita: Joseph W. Sitati
i'Uukevuka ni Edita: James B. Martino, Carol F. McConkie
Dauvakasala: Bryan K. Ashton, Randall K. Bennett, Craig A. Cardon, Cheryl A. Espin, Christoffel Golden, Douglas D. Holmes, Larry R. Lawrence, Carole M. Stephens

Manidia Dairekita: Peter F. Evans
Dairekita ni Matavuvala kei na Veitokoni
kina Matavuvala: Vincent A. Vaughn
Dairekita ni Mekasini ni Lotu: Allan R. Loyborg
Manidia ni Bisinisi: Garff Cannon

Manidia Edita: R. Val Johnson
i'Uukevuka Manidia Edita: Ryan Carr
Veivuka ena Tabaviola: Megan VerHoef Seitz

Volavola kei na Edita: Brittany Beattie, David Dickson, David A. Edwards, Matthew D. Flilton, Lori Fuller, Garrett H. Garff, LaRene Porter Gaunt, Jill Hacking, Charlotte Larcabal, Michael R. Morris, Eric B. Murdock, Sally Johnson Odekirk, Joshua J. Perkey, Jan Pinborough, Richard M. Romney, Mindy Anne Selu, Paul VanDenBerghe, Marissa Widdison

Manidia Dairekita ni Cakacaka ni Liga: J. Scott Knudsen
Dairekita ni Cakacaka ni Liga: Tadd R. Peterson
Disaini: Jeanette Andrews, Fay P. Andrus, C. Kimball Bott, Thomas Child, Nate Gines, Colleen Hinckley, Susan Lofgren, Eriq P. Johnsen, Scott M. Mooy, Mark W. Robison, Rachel Smith, Brad Teare, K. Nicole Walkenhorst

Kodineita ni i'Yaya Taqomaki: Collette Nebeker Aune

Manidia ni Tabaviola: Jane Ann Peters

Kena Tabaki: Connie Bowthorpe Bridge, Julie Burdett,

Bryan W. Gygi, Denise Kirby, Ginny J. Nilson, Gayle Tate

Rafferty, Derek Richardson

Tabaki taumada: Jeff L. Martin

Dairekita ni Tabaviola: Craig K. Sedgwick

Dairekita ni Veivota'yaki: Stephen R. Christiansen

Me vaku na isau ni mekasini, kei na kena vakatataro e so ki na *Liaona*, Fiji Regional Office, PO Box 90, Suva, 2-20 Lake Street, Samabula, Suva, Fiji. E kena isau e \$2.75 diau na yabaki, se \$0.70 na isau ni ilavelave yadudua, me vakavo ga na kena ka tabaki me iwananumi. Me qai kerei na kena iwanamacala tale e so mai na Valenivilavola Liu ni Lotu, e na talevoni 3388900 e Suva.

Me baleta na sausamua kei na kena isau ena taudaku kei Amerika kei Kenada, veitaratarua ki na nomuni sitoa ni Lotu se ililu ni tabanalevu se tabana.

Me qai vakau na i'vola kei na vakatataro ena parokaramu ni kompiuta ena liahona.lids.org; ena i-meli ki na liahona@lidschurch.org; se ena meli ki na *Liaona*, Rm. 2420, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150-0024, USA.

Na *Liaona* (vakadewataka na i'vola i Momani ni "kabasi" se "idusidusi") sa vakadewataki oti ena vosava vaka-Albania, Armenia, Bislama, Bulgaria, Cambodia, Cebuano, Jaina, Jaina (vakarawataka), Croatia, Czech, Denmark, Necaladi, Valagi, Estonia, Fiti, Finiladi, Varanise, Jamani, Kiriki, Idia, Hungary, Aisiladi, Idonisia, Itali, Japani, Kiribati, Korea, Latvia, Lithuania, Malagasi, Masela, Mongolia, Nowei, Poladi, Potukali, Romania, Rusia, Samoa, Slovenia, Sipeni, Suwiteni, Swahili, Tagalog, Taiti, Tai, Toga, Ukraine, Urudu, kei na Vietnam. (Eduidui na gauna me taba kina ena veivosa yadudua.)

© 2016 mai na Intellectual Reserve, Inc. Dodonu kece e taqomaki. Tabaki e Amerika

Sa rawa me lavetaki na veitutukuku kei na iyaloalo era tiko ena *Liaona* me baleta na inaki eso, cakacaka ni lotu sega ni saumi se vakayagataki ga e vale. Ena sega ni rawa me lavetaki na veiyaloalo eso kevaka era sega ni vakadonui mai vei kena itaukei. Na vakatataro baleta na Dodonu ni Lavetaki ma ni vakau yani ki na Intellectual Property Office, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150, USA; i-meli: cor-intellectualproperty@lidschurch.org.

For Readers in the United States and Canada:

May 2016 Vol. 19 No. 2 LIAONA (USPS 311-480) Fijian (ISSN 1096-5122) is published four times year (April, May, October, and November) by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt Lake City, UT 84150. USA subscription price is \$4.00 per year; Canada, \$4.80 plus applicable taxes. Periodicals Postage Paid at Salt Lake City, Utah. Sixty days' notice required for change of address. Include address label from a recent issue; old and new address *must* be included. Send USA and Canadian subscriptions to Salt Lake Distribution Center at address below. Subscription help line: 1-800-537-5971. Credit card orders (Visa, MasterCard, American Express) may be taken by phone. (Canada Post Information: Publication Agreement #40017431)

POSTMASTER: Send all UAA to CF5 (see DMM 507.1.5.2).

NONPOSTAL AND MILITARY FACILITIES: Send address changes to Distribution Services, Church Magazines, PO Box 26368, Salt Lake City, UT 84126-0368, USA.

Kedra i'Tuvatuva Vakamatanivola O Ira Era Vosa

Andersen, Neil L., 49
Arnold, Mervyn B, 53
Ballard, M. Russell, 63
Bednar, David A., 59
Burton, Linda K., 13
Christofferson, D. Todd, 93
Cook, Quentin L., 97
Duncan, Kevin R., 33
Durham, Mary R., 23
Espin, Cheryl A., 6
Eyring, Henry B., 16, 19, 81
Gong, Gerrit W., 108
Hales, Brook P., 45
Hales, Robert D., 105
Hallstrom, Donald L., 26
Holland, Jeffrey R., 124
Jergensen, Kevin R., 45
Johnson, Paul V., 121
Kearon, Patrick, 111
Marriott, Neill F., 10
Mazzagardi, Jairo, 56
Monson, Thomas S., 85, 86
Nelson, Russell M., 66
Oaks, Dallin H., 114
Oscarson, Bonnie L., 87
Owen, Stephen W., 70
Rasband, Ronald A., 46
Renlund, Dale G., 39
Richards, Kent F., 118
Snow, Steven E., 36
Stevenson, Gary E., 29
Uchtdorf, Dieter F., 77, 101
Wadell W. Christopher, 90

i'Tuvatuva Vakaiulutaga

Bulakilikili, 85
Bula Vakaitubutubu, 49, 63
Bula vakalou, 13, 26, 66, 85, 101
Bula Vakatama, 81, 93
Bula vakatina, 10
Cakacaka ni kaulotu, 29, 81
Cakacaka ni valetabu, 29, 66, 97
Cakacaka vakalotu, 29, 59, 87, 97, 118
Galala ni digidigi, 86, 105, 114
Gonelalai, 23, 36, 49, 63, 81
iLiului ni Lotu, 46
iNuini, 101, 121, 124
Ira na Parofita, 36, 46, 87, 90
iTabagone, 46, 49
i'Tuvatuva ni veivakabulai, 81, 114, 121
iVakadinadina, 19
iVakaraitaki, 93
iVakatagi, 26, 36
iVola i Momani, 56
Jisu Karisito, 6, 10, 16, 33, 39, 46, 59, 70, 77, 81, 87, 90, 101, 108, 114, 121, 124
Josefa Simici, 29, 56, 97, 105, 114
Kaluca, 26, 36, 77, 90, 121, 124
Koniferedi raraba, 19, 124
Loloma, 6, 10, 13, 16, 77, 93, 111, 124
Loloma Cecere, 77, 111
Loloma soliwale, 33
Lutu, 114
Marama, 10, 13
Marau, 77
Masu, 19, 56, 63, 66, 105, 108
Matabete, 29, 66, 70, 81, 85, 87
Matabose, 63
Matanitu ni Kalou, 10, 87
Matavuvale, 49, 63, 77, 81, 87
Mate, 121
Papitaiso, 23, 59
Sakaramede, 39, 59, 108
Saumaki, 87
Sautu, 90, 105
Siganimate, 10, 121
Soqosoqo ni Veivukei, 13
Talairawarawa, 101
Tamada Vakalomalagi, 33, 101
Tekinolaji, 63, 97
Tucaketale, 121
Tuva Kawa, 29, 97
Vakabauta, 10, 19, 86, 87, 101
Vakamau, 77, 81, 93
Vakatisaipeli, 70, 87, 101
Vakavakarau, 85
Valetabu, 81, 86, 87, 90, 97, 118
Veiliutaki, 46, 70
Veiqaravi, 6, 13, 16, 66, 70, 111, 118
Veisaqasaqa, 26, 114
Veisorovaki, 33, 39, 59, 81, 90, 108, 114, 124
Veitokani, 53
Veivakabulabulataki, 53
Veivakabulabulataki, 49, 53
Veivakabulai, 33
Veivakadodonutaki, 93
Veivakalesui Mai, 56, 105
Veivakavulici, 23, 93
Veivosoti, 33, 108
Veivutuni, 86, 90, 97, 108, 124
Veiyalayalati, 23, 29, 81, 90, 97, 118
Viavialevu, 77
Vosota vakade, 124
Vuli ivolanikalou, 66
Vuli Ka, 93, 105
Welefea, 39
Yalololoma, 111
Yalomalua, 16, 36
Yalo Tabu, 16, 19, 23, 59, 105

Veika eso mai nai ka 186 ni Koniferedi Raraba Vakayabaki ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai

A tekivu na soqoni ena mataka ni Vakarauwai ni koniferedi raraba ni Epereli ena veisureti nei Peresitedi Henry B. Eyring ena nona vakayaloqaqataki ira era vakarorogo tiko mera masulaki ira era na vosa tiko kei na matasere, ni bera ni ra cakava kei na gauna era sa cakava tiko kina. Vakakina ni sa tini na koniferedi ena yakavi ni Sigatabu, a kaya kina o Elder Jeffrey R. Holland: "Ke o raica nomu veisiga ni mataka . . . na veigacagaca ena nomu bula e sega ni veiraurau ki na itukutuku o sa rogoa ena macawa oqo, kakua ni ko yalolailai. . . . Na ka e cecere kina na kospipeli o ya ni da na saumi ni da tovolea tiko gauna mada ga eda sega ni rawata kina" (tabana e 125, 126).

Na nodra kaci me cakacakataki e vakaraitaki ka vaqaqacotaki kina na

kaci nei Peresitedi Thomas S. Monson ni "da vakasamataka na vakatulewa eda cakava ena noda bula ena veisiga, . . . ke da digitaki Karisito, eda sa digidi donu tiko" (tabana e 86).

Eso tale na itukutuku talei mai na koniferedi e oka kina na:

- Nona kacivaka o Peresitedi Monson e va na valetabu vou: mai Belém, Brazil; Quito, Ecuador; Lima, Peru (na ikarua ni valetabu e kea); kei Harare, Zimbabwe (raica na kena itukutuku ena tabana e 142).
- Nodra tokoni e 11 na Vakaitutu Raraba vou (e tekivutaki tiko na kedra itukutuku ena tabana e 131).
- Nodratou tokoni na mataveiliutaki raraba vou ni Lalai (e tekivutaki tiko na kedra itukutuku ena tabana e 136).

• Kacivaki ni dua na veiqravu vou ni tamata yadua kei na matavuvale mera dodoliga yani ena nodra vanua mera vuksi na ise (raica na tabana e 13, 111, kei na 141).

- Na kena raicimata ni veimaliwai vakamatavuvale, vakabibi na nodra ilesilesi na tagane vakawati, tama, kei ira na iliuli ni matabete.
- Nodra veivakararamataki vakavunau mai vei ira era vosa, me vaka oqo mai vei Elder Dale G. Renlund: "Ni da voleka cake yani vua na Kalou, ena yaco mai ki na noda bula na mana veivakaukuuwataki ni Veisorovaki nei Jisu Karisito. Ka me vaka a yaco vei rau na tisaipeli ena sala ki Emeo, eda na raica ni a dau tu voleka ga e veigauna kece na iVakabula" (tabana e 42).

Mai vei Cheryl A. Esplin

Matai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Raraba ni Lalai

Sa Kerei Keda o Koya Meda Ligana

*Na veiqraravi dina va-Karisito e sega ni dau nanumi koya
ga ka vakanamata vei ira tale eso.*

“**M**o dou veilomani, me vaka kau sa lomani kemudou.”¹ Na vei-vosa oqo, ka lagata na matase-re totoka oqo, a vosataka o Jisu ni bera na Nona veisorovaki levu—na solibula ka vakamacalataka o Elder Jeffrey R. Holland ni “ivakaraitaki bibi duadua ni loloma vakalou ka se qai bau vakaraitaki ena itukutuku kei vuravura.”²

E sega ni vakatavulici keda ga o Jisu meda veilomani, ia e bulataka o Koya na ka a vakatavulica. Ena Nona gauna ni veiqraravi vakalotu, “a lako voli ka daucaka vinaka” o Jisu³ ka “vakamasuta na tamata tauoko mera muria na Nona ivakaraitaki.”⁴ A vakatavulica, “Ia ko koya yadua sa via maroroya na nona bula ena vakayalia; ia ko koya ena vakayalia na nona bula ena vukuqu, ena maroroya.”⁵

A kaya o Peresitedi Thomas S. Monson, e dua sa kila vakamatata ka bulataka na ivakavuvuli ni loloma: “Au vakabauta ni kaya eke vei keda na iVakabula kevaka meda na sega ni vakayalia noda bula ena vukudra na tani, ena sega soti ni vakaibalebale na noda bula tiko. O ira era bula voli ga me baleti ira vakatabakidua era na raqosa ka . . . vakayalia na nodra bula,

kei ira era vakayalia na nodra bula ena nodra veiqraravi vei ira na tani era na tubu bulabula ka seraka—ia era na vakabulai.”⁶

Na veiqraravi dina va-Karisito e sega ni dau nanumi koya ga ka vakanamata vei ira tale eso. Dua na marama ka qarava voli na watina vakaleqai tu vakayago a vakamacalataka, “Kakua ni raica na bibi ni nomu icolacola; vakasamataka ga ni oqori e dua na madigi mo vulica kina na ibalebale dina ni loloma.”⁷

Ni vosa voli ena dua na sokalou ni BYU, a taroga o Sisita Sondra D. Heaston: “Vakacava ke a rawa ni da rai curuma vakaidina na loma ni tamata yadua? Eda na veikilai vakamatata cake beka? Ni da vakila na ka era vakila e so, raica na ka era raica e so, ka rogoca na ka era rogoca e so, eda na solia beka, ka taura na gauna me da qaravi ira eso tale, ka da na qaravi ira li ena sala rakorako? Eda na qaravi ira li ena yalorawarawa levu cake, yalovinaka levu cake, kei na yalovosota levu cake?”

E wasea o Sisita Heaston e dua na ka a sotava ena nona veiqraravi ena dua na keba ni Goneyalewa. Kaya o koya:

“E dua ka . . . vosa ena neimami sokalou . . . a vakatavulici keimami

baleta na ‘yaco me.’ Dua na nona malanivosa . . . e vakoqo, ‘Mo dua ka dau sudra yani mo kilai ira ka qaravi ira na tani—kolotaka laivi na iloilo ka rai curuma na katuba leka.’

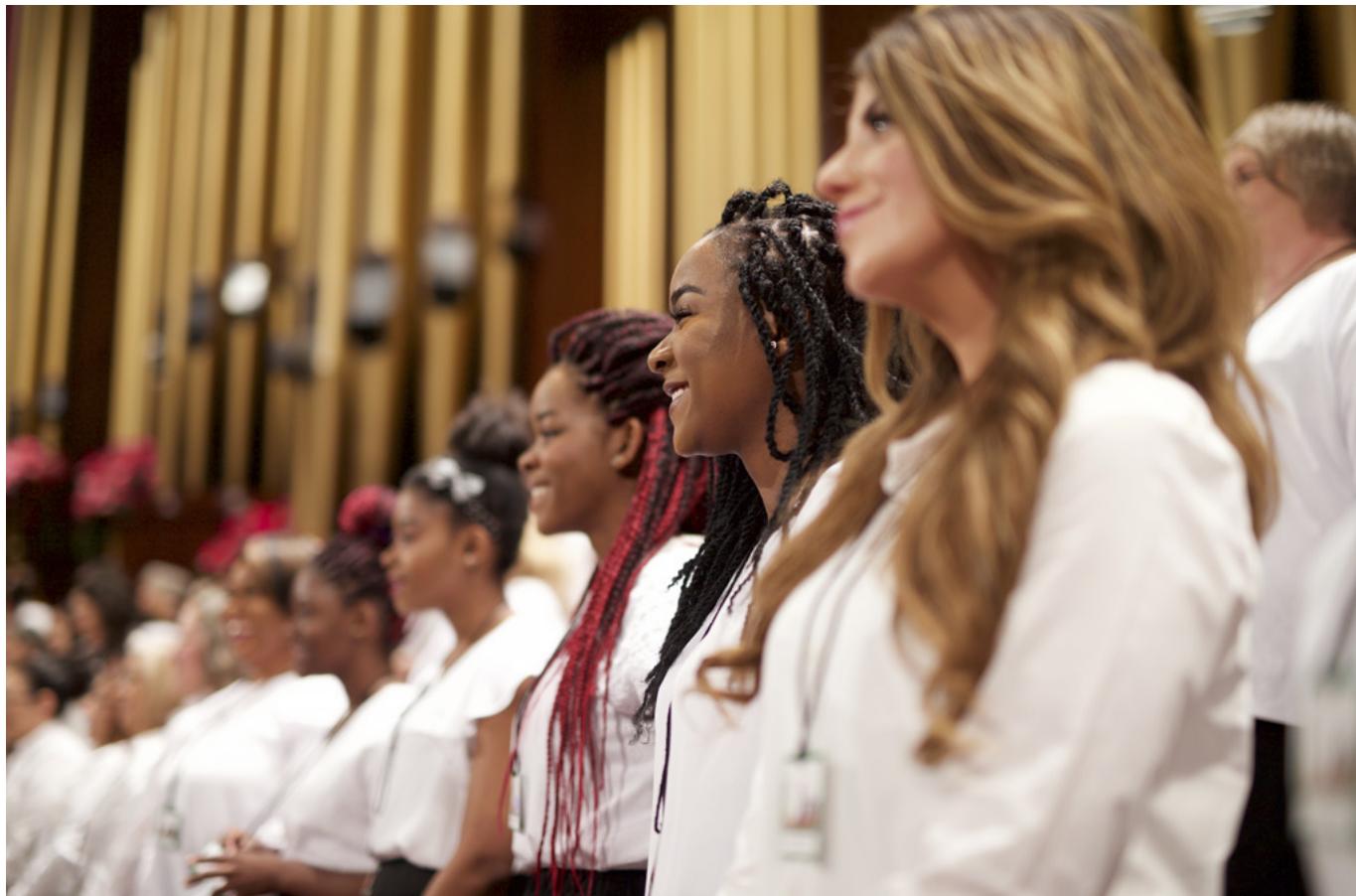
“Ni matanataka, a kaciva o koya e dua na goneyalewa ka tukuna vua me duri vakanamata tu vua. A qai dreta mai [o koya] e dua na iloilo ka biuta ena kedrau maliwa kei na goneyalewa me rawa vua, [o koya e vosa tiko], ni rai tiko ena iloilo ena nona tovolea me vosa vei goneyalewa. Sega ni veivakarabuitaki, na nodrau a sega ni rawa ni vakayacora e dua na veitalanoa momona se yaga sara. Oqo e dua na lesioni matataki kaukauwa ka vakaraitaka na dredre ni noda veivosaki vata se qaravi ira na tani kevaka eda sa rui lomaleqataki keda ka raici keda ga kei na noda gagadre. A qai biuta tani [o koya] na iloilo, ka dreta mai e dua na waqa ni katubaleka, ka biuta ena kedrau maliwa kei na goneyalewa. . . . Keimami a raica rawa ni sa yaco me vakanamata [nona] rai vua na goneyalewa, e gadrevi

Ena dredre noda veitarataka ka qaravi ira na tamata ni da raici keda tikoga kei na ka eda gadreva.

Na veiqraravi dina o ya me da raica matua na ka era gadreva kei na nodra tagi na tamata.

na veiqraravi yalodina na noda vakanamata ki na nodra gagadre na tani. Vakavuqa eda sa rui lomaleqataki keda kei na noda bula ogaoga—ni da rai ena iloilo ni tovolei tiko meda raica na madigi e so meda qarava—ka da sega ni raica curuma vakamatata na katubaleka ni veiqraravi.”⁸

Sa dau vakananumi keda wasoma o Peresitedi Monson ni da sa “vakavololititu oqo mai vei ira era gadreva tu na noda veikauwaitaki, noda veivakayalo-qaqataki, noda veitokoni, noda veivakalomavinakataki, noda yalovinaka—se ra lewe ni noda matavuvale, itokani, veikilai, se vulagi.” Kaya o koya, “Eda sa liga ni Turaga e vuravura edaidai, kei na itavi ni veiqraravi ka vueti ira cake na Luvena. O Koya sa vakararavi tu mai vei keda.”⁹

Ena Janueri ni yabaki sa oti, erau a sureti ira na gone taucoko e vuravura na mekasini na *Friend* kei na *Liahona* mera muria na ivakasala nei Peresitedi Monson—me ra liga ni Turaga. Era a sureti na gone mera vakayacora na cakacaka e so ni veiqraravi—lelevu ka

E udolu na gone era a muria na ivakasala nei Peresitedi Thomas S. Monson mera liga ni Turaga ena nodra cakacaka ni veiqraravi.

lailai. Era a qai vakauqeti mera vola na ligadra ena dua na tikinipepa, kotiva tani, vola kina na veiqraravi era cakava, ka vakauta ki na mekasini. E rawa ni vuqa vei kemuni na vakarorogo tiko

nikua eso vei ira na udolu vakacaca na gone ka vakayaco veiqraravi ni loloma ka vakauta mai.¹⁰

Ni ra vulica na gone na ivakarau ni loloma kei na veiqraravi ni ra se gone,

era sa tuva e dua na iwalewale ni veiqaravi me baleta na vo ni nodra bulu. Wasoma na nodra vakatavulici keda na gone ni vakaraitaki ni loloma kei na veiqaravi e sega ni dodonu me ka levu ka vakasakiti me vakaibalebale kina ka vakavu veisau.

A wasea na ivakaraitaki oqo e dua na qasenivuli ni Lalai. "Nikua," kaya o koya, "era a cakava na neitou kalasi ni yabaki lima kei na ono e so na itaube ni loloma. Era droinitaka na gone yadua na yaloyalo e so ena veitiki ni pepa: dua e baleti ira, dua e baleti Jisu, ka so me baleta na lewe ni nodra matavuvale kei na nodra daulomani.

Keimami vakabira vakacowiri na veitiki ni pepa ka curumaki ira vakayadua me rawa kina e dua na sinucodo ka keimami vukica ki na itaube ni loloma. Ni ra droini voli, era a talanoataka na nodra matavuvale na gone.

"Kaya o Heather, 'Au sega ni vakabauta ni lomani au o tuakaqu. Keirau dau veivala tu ga. . . . Au sa sevaki au talega. Sa noqu na bula ca.' Ka biuta na uluna o koya ki na ligana ruarua.

"Au vakasamataka na ituvaki ni bula ni nona matavuvale ka vakila ni sa dre-dre dina na bula vua. Ia ni sa tukuna oti oqo o Heather, a sauma o Anna,

ena yasa kadua ni teveli, 'Heather, au sa biuti iko ena noqu itaube ena kequ maliwa kei Jisu baleta ni lomani iko o Koya kau lomani iko o au.'

"Ni tukuna oya o Anna, a qasi o Heather ena ruku ni teveli me yaco vei Anna ka mokoti koya.

"Ni cava na kalasi, ni sa mai kauti koya o buna, a kaya o Heather, 'Kila na cava, Bubu? O Jisu e lomani au.'"

Ni da sudra yani ena loloma kei na veiqaravi ena veisala lalai saraga, sa veisautaki ka vakamalumalumutaki na yalo ni ra vakila na tani na loloma ni Turaga.

Ia, ena so na gauna, baleta na tawawili rawa ni tamata era tu wavoki voli ka gadreva tu na veivuke kei na veivakacegui mai na icolacola e so, sa rawa ni dredre toka me sotavi na veigagadre bibi e vuqa.

Kemuni na marama, eso vei kemuni na vakarorogo tiko e nanuma o ni sa cakava tiko na veika taucoko o ni rawata ena nomuni qarava voli na gagadre ni lewe ni matavuvale. Nanuma, ena itavi matau ka vakasevaki e so, ko sa "qarava tiko na Kalou."¹¹

E so vei kemuni ena rairai vakananu lala voli ka na rawa ni vakatawani ni ko rai yani ki na vanua o vakaitikotiko kina me baleta na madigi e so mo veivuke kina mo vakamamadataka na nona icolacola e dua tale.

O keda kece e rawa ni da vakaya-cora e so na veiqaravi ena veisiga. Eda bulu tiko ena dua na vuravura voravora. Eda veiqaravi ni da sega ni veidusi, ni da sega ni vosamuri, ni da sega ni vakalelewa, ni da matadredredre, ni da vakavinavinaka, ka ni da yalovosota ka yalovinaka.

E so tale na mataqali veiqaravi e taura na gauna, na tuvatuvanaki matau, kei na icegu bulu. Ia era sa yaga sara ki na noda sasaga. De vinaka meda tekivu ni vakatarogi keda ena veitaro oqo:

- O cei au bau kila tu meu vuakea nikua?
- Na gauna kei na ivurevure cava soti e tiko vei au?
- Ena sala cava soti au rawa ni vakayagataka kina na noqu taledi kei na maqosa meu vakalougtataki ira na tani?

- Na cava meda na cakava vakamatavuvale?

A vakatavulica o Peresitedi Dieter F. Uchtdorf:

“Mo vakayacora . . . na veika era a cakava na tisaipel i Karisito ena itabagauna yadudua: oya na veirogorogoci, vakayagatata na ivurevure kece sara sa tu, vakasaqara na veivakauqeti ni Yalo Tabu, kerea na veivakadeitaki ni Turaga, ka cokia na liga ni nomu sote ka laki cakacaka yani.

“Au sa solia vei kemuni e dua na yalayala,” a kaya o koya, “Kevaka mo ni muria na ivakarau oqo, ko ni na ciqoma na veidusimaki digitaki me baleti *cei, na cava, gauna cava*, kei na *vanua cava* mo veivuke ena sala ni Turaga.”¹²

Na veigauna au vakananuma kina se na vakaevei tu na gauna ena lako tale mai kina na iVakabula, au vakasamataka na Nona veisiko kivei ira na Nifai ni taroga o Koya:

“Sa tiko li e so na nomudou tauvimate? Dou kauti ira mai. Io dou kauti ira mai na lokiloki, na mataboko, na gera, na mudu, na vukavuka, ko ira sa malai, ko ira na didivara, kei ira kece ga sa tauvimate tu? Dou kauti ira mai kau na vakabulai ira, niu sa lomani

kemudou; ia sa vuabale sara na noqu loloma. . . .

“. . . A sa vakabulai ira kecega [na iVakabula].”¹³

Ena gauna oqo, sa kerei keda o Koya meda ligana.

Au sa qai kila tu ni sai koya na lomana na Kalou kei na wekamu e vakaibalebale kina na bula. Meda sa muria na ivakaraitaki ni noda iVakabula kei na Nona veivunauci ni sudra yani kivei ira na tani ena loloma.

Au vakadinadinataka na dina ni yalayala nei Peresitedi Henry B. Eyring “ni kevaka [eda na] vakayagatata na [noda] isolisol meda qarava kina e dua tale, [eda na] vakila na loloma ni Turaga me baleta na tamata oya. [Eda na] vakila talega na nona loloma kivei [keda].”¹⁴ Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

Me kilai: Ena 2 ni Epereli , 2016, sa mai vagalalataki kina o Sisita Esplin mai na itutu vakaimatai ni daunivakasala ena Mataveiliutaki Raraba ni Lalai.

IDUSIDUSI

1. Joni 13:34.
2. Jeffrey R. Holland, “Lewa Dodonu, Loloma,” *Liaona*, Me 2015, 106.
3. Cakacaka 10:38.
4. “Na Karisito Bula: Nodra iVakadinadina na iApositolo,” *Liaona*, Epe. 2000, 2.
5. Luke 9:24.
6. Thomas S. Monson, “Na Cava Au Sa Bau Cakava Vua E Dua Nikua?” *Liaona*, Nove. 2009, 85.
7. Lola B. Walters, “Sunshine in My Soul,” *Ensign*, Okosi. 1991, 19.
8. Sondra D. Heaston, “Keeping Your Fingers on the PULSE of Service” (lotu ni Brigham Young University, June 23, 2015), 1, 5, speeches.bry.edu. O koya a vosa ena keba ni Goneyalewa ka wasea na veiraiyawa oqo o Sisita Virginia H. Pearce.
9. Thomas S. Monson, “Na Cava Au Sa Bau Cakava Vua E Dua Nikua?” 86.
10. Raica na “Give Us a Hand!” *Liahona*, Janu. 2015, 64–65.
11. Mosaia 2:17.
12. Dieter F. Uchtdorf, “Veivukei ena Sala ni Turaga,” *Liaona*, Nove. 2011, 55.
13. 3 Nifai 17:7, 9.
14. Henry B. Eyring, *To Draw Closer to God* (1997), 88.

Mai vei Neill F. Marriott

Karua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki
Raraba ni Gonyalewa

Na Cava Meda Cakava?

Eda tara na matanitu ni da susugi ira cake eso tale. Eda tara cake tale tikoga na matanitu ni da tukuna ka vakadinadinataka na dina.

Ni oti toka ga na Tucake Tale kei na Kaucake nei Jisu, a vakavulica vakaqoqo na iApositolo o Paula, "Me kila sara kina . . . na mataqali tau-coko, ko koya dou a vakota kina kau-veilatai, sa lesia na Kalou me Turaga ka Karisito." Ia ni ra sa rogoca, sa laucoka na yalodra, a ra sa kaya vei Pita kei ira na iapostolo sa vo, "Oi kemudou na veiwekani, a cava me keimami kitaka?"¹ A ra sa muria sara yani ena yalomarau na ivakavuvuli i Pita.

Ni mataka sa Sigatabu ni Siganimate, kau nuitaka ni sa laucoka talega na yaloda meda ciqoma na iVakabula, vei-vutuni, ka talairawarawa ena yalomarau.

Ena koniferedi raraba oqo eda na rogoca mai vei ira na iliiliu ni Lotu, na marama kei na turaga na veidusimaki veivakauqeti. Ena noqu kila ni na tara na yaloda na nodra vosa, au tarogi kemuni na Marama kei na tacida ena bogi nikua, na cava meda cakava?"²

Na peresitedi raraba ni iSoqosoqo ni Veivukei, o Eliza R. Snow a vakaraitaka vakaqoqo vei ira na veitacini ena voleka ni 150 na yabaki sa oti, "Sa biuta tu vei keimami na Turaga e dua na itavi cece-re."² Au vakadinadinataka ni se dina tikoga nikua na itukutuku oya.

Sa gadrevi ena Lotu ni Turaga na marama dusi ena Yalotabu era vakayagataka na nodra dui taledi mera susuga,

ka vosa cake mai, me ra taqomaka na dina ni kospipeli. Era sa tiki bibi sara ni tarai ni matanitu ni Kalou na veisolisolni kei na taledi e tu vei keda, ka kena ibalebale dina na noda cakava na noda itavi ena nodra vakabulai na luve ni Kalou.

Tara na Matanitu ena Veisusu

Kemuni na taciqu, eda tara na matanitu ni da susugi ira cake eso tale. Ia na matai sara mada ga ni luve ni Kalou meda tara cake ena kospipeli vakalesui

mai, sa ikeda. A kaya o Emma Simici: "Au gadreva me kilai au ka kila vinaka sara na veika baleti au na Yalo ni Kalou, me rawa niu ulabaleta rawa kina na ituvaki na ivakarau se ituvaki cava ga ka rawa me na vakalatilati ki na noqu vakacerecerei."³ Sa dodonu, meda tara cake e dua na yavuvatu ni vakabauta ena kospipeli ni iVakabula ka toso ki liu, ka vakaukauwataki ena veiyalayalati ni valetabu, ki na vakacerecerei.

Vakacava ke sega na kena vanua e so noda itovo vakavanua ena kospipeli vakalesuimai i Jisu Karisito? Na kedra biu laivi yani ena rawa ni vakavuna na veitokoni kei na veisusu ni dua tale, me vaka a yaco vei au.

Ena noqu a sucu, rau a tea e dua na vuni magnolia na noqu itubutubu me rawa ni na vakayagataki ena soqo ni noqu vakamau na senimagnolia, ka vakayacori ena nodra valenilotu ni Protestant na tukaqu. Ia, ena siga au a vakamau kina, erau a sega e yasaqu na noqu itubutubu ka sega na senimagnolia, me vaka niu dua na saumaki vou mai, yabaki dua ena Lotu, au a gole yani ki Salt Lake City, Utah, meu ciqoma kina noqu edaumeni ni valetabu ka vauci vei David, na noqu itau.

Ena noqu biuti Louisiana ka volekatii Utah yani, a tuburi au mai e dua na yalo ni tamata sega ni vakavale. Ni bera na vakamau, au sa na vakaitikotiko kei bui David vakacobecabe, ka kilai me o Nei Carol.

Au mai tu yani oqo, koi au e dua na vulagi e Utah, meu laki vakaitikotiko ena vale ni dua au vulagi kina ni bera niu laki vauci—tawamudu—ki na dua na matavuvale au sega ni kilai ratou vinaka sara. (Vinaka ga niu nuitaki koya me na watiqu vakakina na Turaga!)

Ena noqu duri tu ena katuba eliu ni vale nei Nei Carol, au a via kino. A tadola mai na katuba—Au a tucake tu vaka e dua na rapete vakarerei—ia o nei Carol, sega ni vosa, dodoka mai na ligana ka ovici au yani ena ligana ruarua. E sega na luvena vakaikoya, a kila—ni a kila na yalona dauveisusu—niu gadreva tu e dua na vanua meu wili kina. Isa, na totoka kei na kamica ni miniti oya! A seyavu yani na noqu rere, ka basika mai vei au ekea e dua

na yalo ni takasa ena dua na vanua au na maroroi vinaka kina vakayalo.

Na loloma sai koya na vagalalataki ni dua na tikina ena nomu bula me baleta e duatale, me vaka e a cakava vei au o Nei Carol.

Era dau solia na tina e dua na tikina ena yagodra mera susuga cake kina e dua na gone kunekunetaki—ka nuitaki ni na dua na tikina e yalodra ni ra susugi ira cake—ia na veisusu e sega ni yalani ga ena vakasucumi ni gone. A vakatokai me dua na “tina” o Ivi ni bera ni vakaluveni.⁴ Kau vakabauta “mo vakaluveni” e kena ibalebale “mo solia na bula.” Vakasamataka mada na veisala o rawa ni solia kina na bula. O ya e rawa ni o solia na inuinui vua sa yalolail se na bula vakayalo vua sa vakatitiqa. Ena veivuke ni Yalo Tabu, eda na rawa ni vakarautaka e dua na vanua ni vakabulai ni nodra vakasama na vakaduiditaki, na vakanadakui, vulagi. Ena veisala malua ia qaqo eso oqo, eda tara kina na matanitu ni Kalou. Kemuni na taciqu, a soli kece mai vei keda na isolisolni soli-bula, veisusu, kei na veiqraravi vakatina me vaka ni oqori sa nona ituvatuva na Kalou.

Na muri ni Nona ituvatuva kei na noda yaco me da dautara matanitu sa gadrevi kina na solibula e veinanumi. A vola vakaoqo o Orson F. Whitney: “Na veika kece eda sotava kei na veika kece eda vorata, vakabibi ni da vorata vakadede, . . . e vakasavasavataka na yaloda . . . ka vakavuna meda yalomalua ka dausolisoli cake vakalevu, . . . ia mai na . . . veika dredre kei na mosi, eda vuli rawa kina . . . lea o le a tatou avea atili ai e pei o lo tatou Tama ma Tina i le lagi.”⁵ Na veivakatovolei veivakasavasavataki vakaoqo, e kauti keda vei Karisito, o koya ka rawa ni vakabulai keda ka cakava meda yaga ena cakacaka ni veivakbulai.

Tarai ni Matanitu ena Vosa kei na iVakadinadina

Eda tara cake tale tikoga na matanitu ni da tukuna ka vakadinadintaka na dina. Eda muria na nona ituvatuva, na Turaga. E veivakavulici ena kaukauwa kei na lewa ni Kalou. Kemuni na taciqu, e rawa talega vei keda. Eda dau taleitaka na vakasoqonivata ka veitalanoa na marama! Ni da cakacaka ena lewa lesi vakamatabete sa soli vei keda, na vosa kei na vakasoqonivata

ena buroro yani me veivakavulici ka veiilutaki ena kospeli.

A vakavulica o Sisita Julie B. Beck, peresitedi raraba vakacegu ni iSoqosoqo ni Veivukei: “Na kena rawati me ciqomi, ka cakacakataki na ivakatikila yadudua sa ikoya na kila ka bibi duadua ka rawa ni yacovi ena bula oqo. . . . Sa gadrevi kina na sasaga ni lewa eloma.”⁶

Na ivakatakila yadudua mai vua na Yalo Tabu ena dau vakauqeti keda meda vuli, vosa, ka cakacaka ena veidina tawamudu—na veidina ni iVakabula. Na levu ni noda muri Karisito, na levu ni noda na vakila na Nona loloma kei na veidusimaki; na levu talega ni noda vakila na nona loloma kei na nona veidusimaki, na levu ni noda vinakata me da vosataka ka vakavulica na dina me vaka e kitaka o Koya, ena gauna mada ga eda sotava kina na veisaqasaqa.

Vica na yabaki sa otu, au a masulaka na ivakatakila meu taqomaka na bula vakatina ena noqu ciqoma e dua na qiri tawakilai.

A taroga o koya e qiri tiko mai, “O iko beka o Neill Marriott, na tina ni dua na matavuvale levu?”

Au a sauma yani ena yalomarau, "Io!" ka namaka me kaya mai vakaoqo, "Oi, totoka qori!"

Ia segal Au na sega vakadua ni guilecava na kena isau ni a kuruseta mai na talevoni na nona vosa: "Au rarawataka vakalevu saraga na nomu kau gone tiko mai ki na na vuravura vutucoqa oqo!"

"Oi," au tiloqata yani, "au raica rawa nomu nanuma."

A qolouvaka mai, "Sega—o sega saraga!"

Au tagicaka yani, "Ia, au sega beka."

A vosataka vakaukauwa na noqu digidigi cala meu dua na tinanigone. Ni tomana tiko, au masulaka yani na veivuke ka gole mai vei au e dua na vakasama malumu: "Na cava beka ena tukuna vua na Turaga?" Au vakila niu sa butu tu ena vanua kaukauwa

kau yalodei mai ena vakanananu kei Jisu Karisito.

Au sauma yani, "Au marautaka niu dua na tina, kau yalataka niu na cakava na ka kece sara ena noqu kaukauwa taucoko meu susugi ratou cake na luequ ena dua na sala ka rawa ni vanua vinaka cake kina o vuravura."

A sauma mai, "Oi, au nuitaka mo na cakava vakakina!" ka biuta yani na talevoni.

E sega soti ni dua na ka levu—kau a duri toka ga yani ena veimaroroi ni noqu loma ni valenikuro! Ia ena noqu sala lailai ga vakaiau a rawa vei au meu vosa maroroya na matavuvale kemuni na tina kei na dauveisusu baleta e rua na ka: (1) niu kila ka vakabauta na ivunau ni Kalou me baleta na matavuvale,

kei na (2) kau masulaka na vosa meu tukuna na dina oqo.

Na noda kilai tani ka duidui mai vei vuravura ena vakavuna eso na vaka-lelewa, ia e dodonu meda yavutaki keda ena so na ivakavuvuli tawamudu ka vakadinadinataki ira, veitilia na ka e kaya o vuravura.

Ni da tarogi keda, "Na cava meda cakava?" meda vakanananutaka mada vakanitobu na taro oqo: "Na cava sa dau nona cakacaka tu ga na iVakabula?" E dau veisusu. E dau veibuli. E dau vakau-qeta na tubu kei na vinaka. Kemuni na marama kei na taciqu, eda rawa ni cakava talega oqori! Kemuni na goneyalewa ena Lalai, e tiko e dua ena nomuni matavuvale e gadreva na nomuni loloma kei na veikauwaitaki? O ni tara cake na matanitu ena nomuni maroroi ira eso tale.

Na Nona bulia na vuravura na iVakabula, ena veidusimaki nei Tamana, e dua na ivalavala qaqa ni veisusu. E vakarautaka e dua na vanua me da tubu kina ka tara cake na vakabauta ena Nona kaukauwa ni veisorovaki. Na vakabauti Jisu Karisito kei na Nona Veisorovaki sai koya na vanua ni veivakabulai kei na inuinui, tubu kei na inaki. O keda yadua eda gadreva e dua na vanua vakayalo kei na vanua vakayago me da wili kina. O keda, na marama ena itabayabaki kece e rawa ni da bulia oya; e vanua tabu mada ga.

Na noda itavi cecere duadua sa ikoya meda marama daumuria na iVakabula, veisusugi ena veivakauqeti, ka bulataka ena yaloqaqa na dina. Ni da kerei Tama-da mai Lomalagi me da dautara Nona matanitu, ena drodrovi keda na Nona kaukauwa ka da na kila na sala meda veisusu kina, ka yaco meda vakataki rau na noda itubutubu vakalomalagi. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Cakacaka 2:36–37.
2. Eliza R. Snow, *i le Luvena Yalewa ena noqu Matanitu: Na iTukutuku Makawa kei na Cakacaka ena iSoqosoqo ni Veivukei* (2011), 42.
3. Emma Smith, *ena Luvequ Yalewa ena Noqu Matanitu*, 12.
4. Raica na A iVakatekivu 3:20.
5. Orson F. Whitney, ena Spencer W. Kimball, *Faith Precedes the Miracle* (1972), 98.
6. Julie B. Beck, "Vei Ira Talega na Vada Kau na Sovaraka na Yaloqu ena Gauna Ko ya," *Liaona*, Me 2010, 11.

Mai vei Linda K. Burton

Peresitedi Raraba ni Soqosoqo ni Veivukei

“Au a Vulagi”

Vakasamataka ena masumasu na veika mo cakava—ka vakatau ki na nomuni gauna kei na ituvaki—mo ni veiqaravi vei ira na isenivalu era tiko volekata na nomuni veitikotiko.

Ena siga a tauyavutaki kina na Soqosoqo ni Veivukei, e vakaraitaka o Ema Simici, “Eda sa na vakarau vakayacora e dua na cakacaka veivakurabuitaki. . . Eda na sotava na veigauna duatani ka bibi tikoga na itavi.”¹ Na veigauna duatani kei na itavi bibi oqori e a basika vakawasoma ena gauna oya—vakakina ena gauna oqo.

E dua na itavi bibi oqori e a yaco mai ena koniferedi raraba ni Okotova 1856 ni kacivaka vei ira na ivavakoso o Peresitedi Brigham Young ni ra se lako tikoga mai e dua na ilawalawa ni painia ena qiqidreti ka sa bera toka ena vuku ni draki. E a vakaraitaka o koya: “Na nomu vakabauta, nomu lotu, kei na lotu o kacivaka tiko, ena sega ni vakabula e dua na yalo vei kemuni ena matanitu selesitieli ni noda Kalou, vakavo kevaka o ni cakava na ivakavuvuli au sa vakavuvlitaka yani oqo vei kemuni. Ni lako yani ka kauti ira mai na tamata era sa tu oqo ena bucabuca, ka qarava vakinaka sara na veika eda vakatoka me ka vakayago, . . . de na qai tawayaga na nomu vakabauta.”²

Eda nanumi ira ena qoroqoro na turaga era gole yani mera vueti ira mai na Yalododonu era vakaleqai tu. Ia na cava era a cakava na marama?

“A vola o Sisita [Lucy Meserve] Smith . . . ni oti na veivakauqeti nei Peresitedi Young, era sa maqusa na tiko e kea. . . Era ‘[luvata] na marama na nodra liku eloma [na liku eloma lelevu e taka tu ena isulusulu ena gauna oya ka dau veivakatakari talegal], na sitoki-ni kei na veika kece e rawa ni ra solia, e kea ena valecavu ka binia yani ki loma ni qiqidreti ena ose me vakau yani vei ira na Yalododonu e ulunivanua.”³

Ena vica na macawa ka tarava, a kumuni ira tale na Yalododonu o Peresitedi Brigham Young ena Valecavu ni ra sa voleka tiko yani ki Salt Lake

City na ilawalawa ni veivueti kei na qiqidreti. Ena yalo ni vakariri, e kerei ira na Yalododonu o koya—vakabibi o ira na marama—mera qaravi ira na vakaleqai, vakani ira, ka ciqomi ira, ka kaya: “Eso era sa cevata tu na yavadra me yaco kina qurulasawa; eso e cevata tu me yaco ki durudra ka so e sa cevata tu na ligadra. . . . Keitou kerea mo ni ciqomi ira me vaka na luvemuni, ka mo vakila na veika o na vakila me vaka ga a luvemu dina.”⁴

E vola talega o Lucy Meserve Smith:

“Keimami cakava na veika kece keimami rawata, ena nodra veivuke na turaga kei na marama vivinaka, mera vakacegui kina na vakaleqai tu. . . . E sa curuma vakasivia na ligadra kei na yavadra na batabata. . . . Keimami sega ni muduka na neimami cakacaka me iyacolva ni ra sa vakacegui kece. . . .

“Au sega vakadua ni bau kunea na vakacegu levu cake, e rawa niu kaya, marau ena dua na cakacaka au cakava ena noqu bula, me basika na yalo au vakila tu qo. . . .

“Na cava ena tarava mai me ra cakava na liga sa vakarau tu?”⁵

Kemuni na taciqu lomani, ena rawa ni vakatauvatani na italiano oqo ki na noda gauna kei ira era vakaleqai tu e vuravura raraba. E dua tale na “gauna duidui” e sa tara tiko na yaloda.

“E rauta ni 60 na milioni na isenivalu oka kina o ira e vakatotogani mera vakagalala era tu e vuravura raraba. E rauta ni veimama vei ira oqori na gonalalai.”⁶ “O ira na tamata oqo era

sa sotava eso na gauna dredre ka ra tauyavu ena . . . veimatanitu kei na itovo vakavanua vovou. E dina ni tiko [eso] na isoqosoqo e vupei ira ena nodra vakaitikotikotaki kei na veigagadre eso, era gadreva o ira e dua na itokani ka veitokoni me vupei ira ena nodra [matau] ki na nodra itikotiko vou, na tamata ena rawa ni vupei ira mera vulica na ivosavosa, kila na ivakarau, ka vakila ni ra sema ki na vanua oya.”⁷

Ena vulaikatakata sa oti au sotavi Sisita Yvette Buggingo, ni se qai yabaki 11 sa veidroyaki tiko ni sa vakamatei o tamana ka ratou yali tu e 3 na ganena ena dua na yasai vuravura e vakarusai ena ivalu. O Yvette kei na vo ni lewe ni matavuvale eratou tiko vaka ise ni valu

Ni oti e vica na yabaki ni ise ni valu, a sotava o Yvette Buggingo (e cake) kei na lewe ni nona matavuvale e dua na veiwatini veikauwai-taki ka a vuhea me ratou taleitaka e dua na itikotiko vou.

me ono veimama na yabaki ena dua na matanitu veivolekati kei na nodratou vanua me yacova ni rawa ni ra toki yani ki na dua tale na itikotiko tudei, era a vakalougaataki mai vei rau e dua na veiwatini dauloloma ena sala ni veilakoyaki, koronivuli, kei na so tale na ka. A kaya o koya “ni rau a sauma nodratou masu.”⁸ Na tinana totoka kei na tacina talei erau tiko kei keda ena bogi oqo, e lagasere tiko ena matasere. Au dau vakananuma vakawasoma ni oti noqu sota kei na marama totoka oqo, “Vakacava ke a *kequ* italiano na *kedra* italiano?”

Eda kumuna o keda na veitacini marama, e sivia ni veimama na nona lololo na Turaga me vupei kina o ira na luvema na Tamada Vakalomalagi. Na Nona lololo e sega walega ni gadrevi kina na kakana ia e gadrevi talega

kina na gauna, taledi, kila, kei na keda ituvaki vakalou. E vakavulica o Sisita Rosemary M. Wixom, “Na ituvaki vakalou e tiko e lomada e waqaca mai na gagadre meda dodoliga yani vei ira na tani ka vakauqetai keda meda cakacaka.”⁹

E vakauqetai o Peresitedi Russell M. Nelson me da kila na keda ituvaki vakalou:

“Eda gadreva na marama era kila na vakayaco veika bibi ena nodra vaka-bauta ka ra sa dau yalodina saraga ena taqomaki ni tiko savasava kei na mata-vuvale ena vuravura tauvimate tu ena ivalavala ca . . . ; na marama era kila na kaciva na kaukauwa vakalomalagi me maroroya ka vakaukauwataki ira na gone kei na matavuvale. . . .

“. . . Vakawati se dawai, e tiko vei kemuni na marama na kila kei na kaukauwa kei na yalo ni rawa-ka ko ni sa ciqoma na isolisolai mai vua na Kalou. Ena sega ni rawa vei keimami na turaga me keimami na tokaruataka na nomuni rawa-ka na marama.”¹⁰

Na ivola ni Mataveiliutaki Taumada e vakau ki na Lotu ena ika 27 ni Okotova, 2015, e vakaraitaka tiko na kauwai kei na loloma levu me baleti ira na milioni vakamilioni na tamata era sa dro tani mai na nodra itikotiko ka ra vaqara vakacegu mai na veisaqasaqa vakapolitiki kei na veidredre tale eso. Eratou veisureti na Mataveiliutaki Taumada ki na tamata yadua, matavuvale, kei na veitabana ni Lotu me vakaitavi ena veiqravai Vakarisi-to ena nodra vakacegui o ira na isenivalu, ka cau ki na isolisolai ni veivuke raraba ni Lotu, ena vanua e rawa kina.

Era sa vakasamataki na mataveiliutaki raraba ni iSoqosoqo ni Veivukei, Goneyalewa kei na Lalai na sala cava me ra na cakava kina na veisureti ni Mataveiliutaki Taumada. Keitou kila ni o kemuni na veitacini lomani ena veitab-yabaki ni bula, o ni gole mai ena due itovo ni bula kei na ituvaki ni bula duidui. Ia, oi keda yadua na mataveitacini marama e vuravura raraba eda a veiyalayalati ena papitaiso meda “vakacegui ira na rarawa.”¹¹ Ia e dodonu me da nanuma ni sega ni dua vei keda e dodonu me cicisivita na kaukauwa ni igu e tiko vua.¹²

Ni vakasamataki na dina oqo, keitou sa tauyavutaka e dua na sasaga

ni veivukei ka vakatokai me “Au a Vulagi”. Sa neitou vakanuinui ni o ni na vakasamataki ena masumasu na veika mo cakava—ka vakatau ki na nomuni gauna kei na ituvaki—mo ni veiqravai vei ira na isenivalu era tiko volekata na nomuni veiitikotiko. Oqo na madigi ni veiqravai vakayadua, vakamatavuvale, ka vakaisoqosoqo meda vakaveitokanitaki, soli vakasala, kei na veiqravai Vakarisito tale eso ka dua vei ira na sala eda rawa kina ni veiqravai na marama.

Ena noda sasaga ena masumasu kece meda cakava na ivakasala matua nei Tui Penijamini, vei ira na nona tamata ni oti nona vakamasuti ira mera karoni ira na dravudravua: “Mo ni qarauna me vakayacori vakadodonu na veika oqo ena yalomatua.”¹³

Kemuni na taciqu, eda kila ni ka bibi vua na Turaga na noda dodoliga yani ena loloma. Vakasamataki tiko na ivakasala vakaivolanikalou oqo:

“Na kai tani sa tiko vulagi kei kemudou ena tautauvata vei kemudou kei na dua na kai nomudou, ia mo lomani koya me vaka ko sa lomani iko.”¹⁴

“Kakua ni guilecava na vakani ira na vulagi: ni sa so era a vakania na agilosii eso ka lecava ga.”¹⁵

A kaya na iVakabula:

“Ni kau a via kana, ka ni a solia mai vei au na kakana: au a via gunu, ka ni a vagunuvi au: au a vulagi, ka ni a kauti au ki vale:

“Luvawale, ka ni a vakasulumi au: Au a tauvimate, ka ni a mai raici au.”¹⁶

E a vakaraitaka ena loloma na iVakabula na nona isolisolai na yada ka solia e rua na ilavo lailai baleta ni a cakava o koya na veika e rawa ni cakava.¹⁷ E a talanoatata talega na italianoa vakatautauvata ni Kai Samaria Dauloloma, e a vakacavara o Koya ena nona kaya “Mo, lako ka kitaka vakakina.”¹⁸ E so na gauna e sega ni dauveiganiti na dodoliga. Ia, ni da cakacaka vata ena loloma kei na duavata, eda rawa ni nuitaka na veivuke vakalomalagi.

Ena lotu ni veibulu nei dua na luvema yalewa vakasakiti na Kalou, e a wasea e dua me baleta na nona a peresitedi ni iSoqosoqo ni Veivukei, e a cakacaka kei ira tale eso ena nona iteki mera soli lacadrau vavaku me

rawa ni ra vakatakatari kina na vakaleqai tu e Kosovo ena 1990 vakacaca. Me vaka na kai Samaria dauloloma, a biuta tu nona itavi me cakava tale eso na ka ena nodrau draivataka kei luvena yalewa mai Lodoni ki Kosova na lori ka sinai tu ena lacadrau vavaku. Ena ilakolako lesu ki vale, e ciqoma o koya e dua na veivakauqeti vakayalo titobu sega vakadua ni cala e lomana. Oqo na veivakauqeti: "Na veika o cakava e sa ka vinaka dina. Oqo mo gole i vale, takosova na gaunisala, ka qarava e dua na nomu neiba!"¹⁹

Na veibulu e a vakasinaiti ena itukutuku veivakauqeti me baleta na marama yalodina ka dau kila ka rogoca na itavi bibi—kei na gauna duidui—me baleti ira era tiko ena loma ni nona veivakayarayaratataki. Me ivakaraitaki, e dolava o koya na nona vale kei na yalona vei ira na itabagone mera vuksi na itabagone era sotava na dredre ena auwa cava ga, ena siga se bogi.

Kemuni na taciqu lomani, e vakadeitaki tu vei keda na nona veivuke na Tamada Vakalomalagi ni da tekiduru ka kerea na veiliutaki vakalou mera vakalougatataki na Luvena. Na Tamada Vakalomalagi; noda iVakabula, o Jisu Karisito; kei na Yalo Tabu e ratou sa tu vakarau me ratou veivuke.

E a wasea na ivakadinadina momona oqo o Peresitedi Henry B. Eyring vei ira na marama ena Lotu:

"Na Tamada Vakalomalagi e rogoca ka sauma na nomu masu ni vakabauta mo liutaki ka vuksi mo vosota na nomu veiqaravi me baleti Koya.

"Sa talai mai na Yalo Tabu me baleti iko kei ira o daulomana. O na vakaukauwataki ka vakauqeti mo kila na iyayala kei na veika o rawa ni cakava ni o veiqaravi tiko. Ena vakacegui iko na Yalo Tabu ena nomu na vakataroga, "E sa veirauti beka na veika au sa cakava?"²⁰

Ni da vakasamataka na "itavi bibi" me baleti ira na gadreve na noda veivuke, meda tarogi keda mada, "Vakacava ke a *kequ* italiano na *kedra* italiano?" Meda vakasaqara na veivakauqeti, ka cakacakataka na veika eda vakila, ka dodoliga yani ena duavata mera vuksi na vakaleqai ena noda sa vakauqeti

meda cakava vakakina. Ena rawa beka ni tukuni baleti keda, me vaka a tukuna na iVakabula me baleta na marama ka a qaravi Koya: "Sa cakava e dua na cakacaka vinaka. . . Sa kitaka ko koya na ka sa rawata."²¹ Au vakanoka oya me ituvaki vakasakit! Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Ema Simici, ena *Luvequ Yalewa ena Noqu Matanitu: Soqosoqo ni Veivukei, Na iTukutuku Makawa kei na Cakacaka ni iSoqosoqo ni Veivukei* (2011), 16.
2. Brigham Young, ena *Luvequ Yalewa ena Noqu Matanitu*, 42.
3. *Luvequ Yalewa ena Noqu Matanitu*, 42–43.
4. Brigham Young, in James E. Faust, "Go Bring Them in from the Plains," *Liahona*, Nov. 1997, 7; raica talega LeRoy R. kei Ann W. Hafen, *Handcarts to Zion: The Story of a Unique Western Migration 1856–1860* (1960), 139.
5. Lucy Meserve Smith, in Jill Mulvay Derr and others, eds., *The First Fifty Years of Relief Society: Key Documents in Latter-day Saint Women's History* (2016), 217, 218, vakaitagede na sipeli kei na pagitiuti; raica talega *Luvequ Yalewa ena Noqu Matanitu*, 39.
6. Raica na "Facts and Figures about Refugees," unhcr.org.uk/about-us/key-facts-and-figures.html.
7. "40 Ways to Help Refugees in Your
- Community," Sept. 9, 2015, mormonchannel.org.
8. Imeli mai vei Yvette Busingo, Mar. 12, 2016.
9. Rosemary M. Wixom, "Na Dikevi ni Veika Vakalou Eloma," *Liaona*, Nove. 2015, 8. Emily Woodmansee, e dua vei ira ka a vuksi ena kabani ni qiqidreti ena liga na Willie, e vakamacalataka vakaoqo ni ituvaki vakalou (kau veisautaka vakalailai): *Kauta na itukutuku ni agilos;* *Oqo e dua na iloloma, ni da yalewa, eda kayu ni noda;* *Me vakayacori na veika kecega ena ivalavalava malua [Vakarisito],* *Me vakamarautaki ka kalougata na tamata kece fena yaca ni Vakabula].* ("Marama e Saioni," *Serenilotu*, naba. 192)
10. Russell M. Nelson, "Dua na kerekere vei ira na Ganequ Yalewa," *Liaona*, Nove. 2015, 96, 97.
11. Mosaia 18:9.
12. Raica Mosaia 4:27.
13. Mosaia 4:27.
14. Vunau ni Soro 19:34.
15. Iperiu 13:2
16. Maciu 25:35.
17. Raica na Luke 21:1–4.
18. Luke 10:37.
19. Lotu ni veibulu nei Rosemary Curtis Neider, Jan. 2015.
20. Henry B. Eyring, "Na Dauveikaroni," *Liaona*, Nove. 2012, 124.
21. Mariika 14:6, 8.

Mai vei President Henry B. Eyring

Matai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada

Nuitaka na Yalo Oya Ka Muataka na Caka Vinaka

*Eda toso volekata na iVakabula ni da qaravi ira na tani ena
Vukuna, mai na loloma uasivi sara.*

Au marautaka niu tiko kei kemuni ena bogi ni sokalou, navunavuci, kei na gugumatua oqo. Eda sa masu vakatautauvata. Sa rogoci keda na Tamada Vakalomalagi dauloloma. Eda sa nanuma na noda iVakabula, na Turaga o Jisu Karisito, ni da sa mai vakauqeti ena veisere ni vakacaucau ki Vua. Eda sa vakauqeti meda veicuqeni vakalevu ni vuakea na noda Vakavuvuli ena Nona cakacaka ena nodra laveti cake ka vakacegui na luvena na Tamada Vakalomalagi.

Na noda gagadre ni vuakei ira na tani e sa vakalevutaki mai na noda vakavina-vinaka ena veika sa cakava vei keda na iVakabula. Oya na vuna eda reki vakalevu kina ni da rogoce na veivosa e lagati: “Nai solisol sa soli mai meu vota.”¹ Na Tui o Penijamini, ena nona vunau levu ka volai ena iVola i Momani, a yalataka na vakanananu oya ni vakavinavinaka ena lako mai (raica na Mosaia 2:17–19).

Ni sa muataki keda na noda vaka-bauti Jisu Karisito meda rawata na reki ni Nona veivosoti, eda vakila e dua na gagadre meda qaravi ira na tani ena Vukuna. A vakatavulica na Tui o Penijamini ni veivosoti e sega ni vakatau-co-kotaki ena dua ga na gauna.

ka vuakea na nodra leqa, vakayago ka vakayalo talega” (Mosaia 4:26).

Na itokani i Alama, o Amuleki, a vakatavulica talega na dina meda na tomana voli ena noda qaravi Koya meda taura dei kina na veivosoti: “Oi kemudou na wekaqu lomani, au sa kaya vei kemudou, dou kakua ni nanuma ni sa ikoya ga oqori; raica kevaka dou sa kitaka rawa na veika oqo, dou qai sega ni vuakei ira sa dravudravua, vakasulumi ira sa luvawale, ka sega ni vuakei ira sa tauvimate ka rarawa tu, ka wasea na veika sa tu vei kemudou vei ira sa dravudravua—au sa kaya vakaidina vei kemudou, kevaka dou sa sega ni kitaka na veika oqo, sa tawayaga na nomudou masu, ia dou sa vakataki ira ga na dauveivakaisini, ni ra sa cakitaka na ka dina” (Alama 34:28).

Ena bogi nikua au vakasamataki ira na marama ena noqu bula. E tiko e 31 na marama kei na goneyalewa ena neitou matavuvale, me tekivu vei watiqu ka toso yani oka kina e tolu na maku-bui keirau yalewa vou vakarua. E so sa tiko vata kei keda ena bogi oqo. E lima se bera ni yabaki 12. Oqo kena irairai na matai ni nodra soqoni ena Vale ni Koniferedi vata kei ira na tuakadra ena Lotu ni iVakabula. Ena tiko na nodra vakanananu duidui yadua ka cakava na nodra dui veidinadinati mai na veika era sotava eke.

E tolu na vakanananu ka tolu na veidinadinati au sa nuitaka eratou na nanuma ena nodratou bula taucoko ka sivia yani. Na vakanananu e sa baleta na nanuma e so. Kei na veidinadinati e sa baleta na veika me caka.

Na nanuma bibi levu duadua na loloma. O sa vakila na nodra loloma na marama iliuli lelevu sa ra vosa oti. Ka o sa vakila ena Yalotabu ni ra sa lomani iko ena nodra sega madaga ni kilai iko baleta ni ra a vakila na loloma ni Tama da Vakalomalagi kei na iVakabula me baleti iko. Oya na vuna era sa vinakata kina vakalevu mera qaravi iko ka ciqoma na veivakalouga tataki e vinakata na Kalou kivei iko.

O sa vakila na loloma me baleti ira na tani ena bogi oqo—ira na veitokani, itokanivuli, veiwekani, ka vakakina e dua o se qai kila vakadua, dua na vulagi. Na nanuma oya e sa isolisolai mai vua na Kalou. Era vakanotaka na ivolanikalou na “loloma cecere” kei “na loloma sa uasivi sara i Karisito” (Moronai 7:47). O sa vakila na loloma oya ena bogi oqo, ka sa rawa ni o ciqoma wasoma kevaka o vakasaqara.

Ai karua ni nanuma o sa sotava ena bogi oqo oya na veivakayarayaratiki ni Yalo Tabu. Sa ra yalataka vei iko na sisita ena bogi oqo ni na tuberi iko na Yalo Tabu mo raica na veiqraravi e vinakata na Turaga mo solia vei ira na tani ena Vukuna. O sa vakila mai na Yalotabu ni sa mai vua na Turaga na nodra yalayala ka sa dina sara.

A kaya na Turaga: “E dina, e dina, au sa kaya vei iko, mo vakarorogo vua na Yalo Tabu ni na tuberi iko ena sala dodonu—io ena vukei iko mo kitaka na veika vinaka, mo yalomalumalumu, mo lewa vakadodonu; raica oqori ga na noqu Yalo Tabu” (V&V 11:12).

O sa na rairai ciqoma na veivakalouga tataki oya ena bogi oqo. Me ivakaraitaki, e dua na yaca se mata ni dua na tamata e leqa tu o na rairai nanuma rawa donuya na soqoni oqo. Ena rawa ni dua ga na nanuma lekaleka, ia baleta na ka o sa rogoca ena bogi oqo, o na masulaka, ka nuitaka ni na liutaki iko na Kalou mo cakava na ka vinaka e vinakata o Koya kivei ira. Ni yaco me dua na ivakarau ni nomu bula na masu

vakaoqori, ko na veisau mo vinaka cake sara kei ira na tani.

Na ikatolu ni nanuma o sa sotava ena bogi oqo oya na nomu via volekata sara na iVakabula. Na yalewa gone duadua sara madaga eke sa na vakila na dina taucoko ni veisureti ena sere: “Muri au mai, sa kaci tu. Muri we ni yavai Jisu.”²

Io, ena veinanuma oya, na matai ni ka mo vakadeitaka ni cakava oya mo lako ka veiqraravi ni kilai tu ni o sega ni lako duadua. Ni o lako mo vakaceguya ka qarava e dua ena vuku ni iVakabula, e vakarautaka o Koya kivei iko na sala. Me vaka era na tukuna vei iko na lesu mai na kaulotu ena bogi oqo, oya e sega ni kena ibalebale ni tamata kecega ena daku ni katuba kecega e sa vakarau tu me ciqomi iko se na tamata kecega o tovolea mo qarava ena vakanvinavakataki iko. Ia na Turaga ena liutaki iko me vakarautaka na sala.

Vakavuqa nona dau tukuna o Peresiti Thomas S. Monson ni sa kila na dina taucoko ni yalayala ni Turaga: “Ia ko koya sa vakacegui kemudou, sa vakacegui au talega, niu sa lako vata tiko kei kemudou. Au na tiko ena yasmudou imatau ka tiko talega ena yasmudou imawi, ia na noqu Yalo Tabu

ena tiko e yalomudou, era na vakanlivoliti kemudou na noqu agilos, ka laveti kemudou cake” (V&V 84:88).

Dua na sala e lako vata tiko kina kei keda o Koya oya me vakarautaka na yalo ni dua na tamata e sa kerei iko o Koya mo qarava. Ena vakarautaka talega o Koya na yalomu.

O na raica talega ni sa biuti ira na dauveivuke na Turaga ena yasamu—ena yasamu imatau, yasamu imawi, ka vakavolivoliti iko taucoko. O sega ni lako duadua mo qaravi ira na tani ena Vukuna.

O Koya e cakava vei au oya ena bogi oqo. A vakarautaka na Turaga “e lewe vuqa e vaka na o” (Iperiu 12:1), ena vosa kei na ivakatagi, me cokota vata ka vakalevutaka na kaukauwa ni ka e vinakata o Koya meu tukuna. Au via vakadeitaka ga ni sa veiganiti kaya na ka au a vakarautaka ki na itukutuku e vakanakata o Koya meu wasea. Au nuitaka ka masulaka ni ko na vakila na vakacegu kei na reki ni sa biuti iko na Turaga vata kei ira na tani mo veiqraravi ena Vukuna.

Ni ko sa vakamatautaki iko ena veika oya, ena yacovi iko, ko na vakataki la ena matadredredre, me vakataki au, ena gauna cava ga eda lagata, “Talei na liga ni Kalou.”³

O na matadredredre talega ni o nanuma na tikina oqo: "Ena qai vosa na Tui ka kaya vei ira, Au sa kaya vakaidina vei kemuni, Ni kemuni a cakava vua e dua sa lailai vei ira na wekaqu oqo, ni a cakava vei au" (Maciu 25:40).

Na ikarua ni ka mo cakava oya mo nanuma na Turaga ni ko veiqraravi voli ena Vukuna. E sega walega ni lako vata kei keda na Turaga ka talai ira mai na agilos mera veiqraravi vata kei keda, ia e vakila talega o Koya na vakacegu eda solia kivei ira na tani me vaka eda a solia ki Vua.

Na luvena yalewa kece na Kalou e rogoa ka vakadinata na veitukutuku ni soqoni oqo ena taroga, "Na cava ena vinakata na Turaga meu cakava meu vuksi Koya kina ena nodra vakacegui na vakaleqai tu?" Sa duidui na ituvaki ni marama yadua. E dina oya vei ira na ilala luvequ yalewa, ira na vugoqu, makubuqu yalewa kei na makubuqu yalewa vakarua. Kivei ira, kei na luvena yalewa taucoko na Tamada Vakalomalagi, au tokaruatata na ivakasala yalomatua nei Sisita Linda K. Burton.

E sa kerei iko o koya mo masu ena vakabauta mo kila na ka e vinakata na Turaga mo cakava ena nomu ituvaki e so. Ka qai tukuna o koya na yalayala ni veivakacegui kamica a solia Vakaikoya na Turaga kivua na marama ka vakalewai ena vuku ni nona lumuta na Uluna

ena waiwai sau levu ka a rawa ni volitaki me vuksi ira na dravudravua.

"A sa kaya ko Jisu, Laivi koya ga; dou sa saga ena vuku ni cava? Sa cakava vei au e dua na cakacaka vinaka.

"Sa tiko vakadua kei kemudou ko ira na dravudravua, ia ni dou sa via cakava na ka sa yaga vei ira, sa rawarawa ga: ia koi au, kau na sega ni tiko vakadua kei kemudou.

"Sa kitaka ko koya na ka sa rawata: sa lako mai eliu ko koya me lumuta na yagoqu me bulu.

"Au sa kaya vakaidina vei kemudou, Ena veiyasana kecega e vuravura tau-coko ena vunautaki kina nai tukutuku vinaka oqo, ena bau tukuni talega kina na ka sa kitaka na yalewa oqo, me kena idivi" (Marika 14:6–9).

Na ivolanikalou lekaleka oya e sa ivakasala momona kivei ira na marama yalodina ena matanitu ni Turaga ena veigauna ni tiko yavala. O na masulaka mo kila o cei ena vinakata na Kalou mo qarava vakailoloma ena Vukuna ka vakakina na noda iVakabula. Ka ko na sega ni namaka e dua na idivi vakavanua, salamuria na ivakaraitaki ni marama ena itukutuku ni ivolanikalou nei Marika, ka sa nanumi na nona cakacaka tabu ni doka na iVakabula kei vuravura ka sega ni yacana.

Na noqu vakanuinui oya ni ra na cakava na nodra maqosa taucoko na

marama ena neitou matavuvale mai na loloma ni Kalou mera qaravi ira na vakaleqai tu. Kei nai katolu ni ka au nuitaka era na cakava oya mera yalomatuataka na nodra cakacaka vinaka. Ia au na masulaka ni ra na vakadonuya na ivakasala ni Turaga, ni a kaya—kau sa yalodei eda gadreva taucoko ni rogoa:

"Dou raici kemudou vinaka mo dou kakua ni kitaka na nomudou loloma ena matadra na tamata, me ra raici kemudou kina: kevaka e vaka oqo ena sega na kemudou isau mai vua na Tamamudou sa tiko mai lomalagi.

Oti qai kaya o Koya:

"Ia ko iko ni ko sa soli ka ni loloma, me kakua ni kila na ligamu imawi na ka sa kitaka na ligamu imatau:

"Me vuni kina na nomu iloloma: ia na Tamamu sa raica na ka e vuni ena sauma votu vei iko" (Maciu 6:1, 3–4).

Na noqu masu me baleti ira na marama ena matanitu, na vanua cava ga era tiko kina se mataqali ituvaki ni bula, oya ni na muataki ira na nodra vakabauta na Turaga kei na vakavina-vinakataki ni Nona Veisorovaki mera cakava na ka kece era rawata me baleti ira e sa kerei ira kina na Kalou mera qarava. Ni ra sa cakava, au yalataka ni ra na toso cake ena salatu mera sa marama vakatabui, ka na kidavaki ira ena marau na iVakabula kei na Tamada Vakalomalagi ka vakaicocovitaki ira vakataucoko.

Au vakadinadinataki ni oqo na Lotu i Jisu Karisito ka sa tucake tale. Sa vakaturi cake o Koya. Sa sauma o Koya na isau ni noda ivalavala ca taucoko. Au kila oya baleta ni ena Vukuna eda na tucake tale ka rawata na bula tawamudu. Nona parofita bula o Peresitedi Thomas S. Monson. Sa dau rogoa ka sauma na noda masu na Tamada Vakalomalagi. Au vakadinadinataki eda toso volekata na iVakabula ni da qaravi ira na tani ena Vukuna, mai na loloma uasivi sara. Au sa laiva na veivakadeitaki oya ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

- "Na iSolisol Sa Soli Mai," *Sere ni Lotu*, na. 128.
- "Muri Au Mai," *Sere ni Lotu*, na. 63.
- "Talei na Liga Ni Kalou," *Sere ni Lotu*, na. 86.

Mai vei Peresitedi Henry B. Eyring

Matai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada

Na Tikina sa Soqoni Vata kina e Lewe Rua se Lewe Tolu

*Kevaka o vakarorogo vata kei na Yalotabu, o na raica ni
vakamalumalumutaki na yalomu, vaqaqacotaki nomu vakabauta,
ka vakalevutaki cake nomu lomana na Turaga.*

Kemuni na taciqu kei na ganequ lomani, au kidavaki kemuni mai ki na ika 186 ni Koniferedi Raraba Vacayabaki ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai. Au reki niu tiko vata kei kemuni, kau kidavaki kemuni ena yalomarau.

Au vakavinavinaka ni o ni lako mai ki na koniferedi mo ni vakila na veivakauqeti mai lomalagi ka toro voleka vua na Tamada Vakalomalagi kei na Turaga o Jisu Karisito.

Eda soqoni vata ena soqoni oqo, ka roboti vuravura raraba, e milioni vakamilioni na tisaipeli i Jisu Karisito ka da yalataka me da dau nanumi Koya tiko ga ka qaravi Koya. Ena cakamana ni tekenolaji vovou, sa yali yani na duidui ni gauna kei na rabalevu ni veiyawaki. Eda sota me vaka ga ni da soqoni tiko ena dua na valelevu.

Ia e bibi cake sara mai na noda soqoni vata na yaca eda vakayacora kina. Sa yalataka na Turaga ni dina ga ni da sa lewelevu na Nona tisaipeli e vuravura nikua, ena voleka vei keda

ka ena yacaqu, . . . au na tiko kina ena kederatou maliwa—io me vaka au sa tiko ena kemudrau maliwa” (V&V 6:32).

Eda sa sivia oqo na lewe dua se lewe rua, eda sa dua na iwiliwili levu ni Nona tisaipeli eda soqoni vata ena koniferedi oqo, ka me vaka sa yalataki, sa tiko ena keda maliwa na Turaga. Ni sa vakaturi cake mai na mate ka sa vakalagilagi, sa sega ni dau tiko vakaya-go o Koya ena vanua kece era soqoni vata kina na Yalododonu. Ia ena kaukau-wua ni Yalotabu, eda rawa ni vakila ni sa tiko vata kei keda eke o Koya nikua.

Na vanua kei na gauna eda vakila kina na voleka ni iVakabula e vakatau vei keda yadua. A veidusimaki vaqo o Koya:

“Raica au sa kaya vakaidina vei kemudou na wekaqu, au sa tukuna na veika mo dou vakananuma e lomamdu, ia mo dou vakananuma vata kei na veika au sa vakarota vei kemudou, ka tarogi au kina niu sa tu voleka vei kemudou—

“Dou toro voleka mai vei au kau na qai toro voleka yani vei kemudou; dou vakasaqrai au vagumatu dou na qai kunei au; dou kerekere ka na soli vei kemudou, dou tukituki ka na dolavi vei kemudou” (V&V 88:62–63).

Au kila e rua na tamata erau vakarorogo tiko nikua ka rau vinakata dina mai vu ni yalodrau na veivakalougatataki

yadua o Koya. A tukuna vei iratou nona ilawalawa tisaipeli lailai ena 1829, “E dina, e dina au sa kaya vei kemudrau, . . . na tikina sa soqoni vata kina e lewe rua se lewe tolu ka kerea e dua na

oya. Erau na tovolea vagumataua me rau toro voleka yani vua na Turaga ena koniferedi oqo. Erau a volavola mai vei au—ka yaco vata mai ki na noqu valeni-volavola na nodrau ivola—ka kerea na mataqali veivuke vata.

Erau saumaki ruarua mai ki na Lotu ka rau a ciqoma na ivakadinadina matata ni nona loloma na Kalou na Tamana kei na Luvena o Jisu Karisito, na iVakabula ni vuravura. Erau kila ni a tauyavutaka na Lotu na Parofita o Josefa Simici ena ivakatakila vakadodolu mai vua na Kalou ka ni a vakalesui mai na idola ni matabete tabu. Erau dui vakila na ivakadinadina ni sa tu ena Lotu nikua na idola. Rau wasea vei au na nodrau ivakadinadina bibi ena ivola.

Ia erau lelevaka ruarua ni rau vakila sa malumu mai nodrau lomana na Turaga kei na Nona loloma o Koya vei rau. Erau vinakata ruarua mai vuniyalodrau, meu vuakei rau me rau rawata lesu tale na reki kei na yalo e vakila na loloma erau a dau kila ena nodra curu mai ki na matanitu ni Kalou. Erau vakaraitaka ruarua na nuiqawaqawa kevaka erau na

sega ni rawata taucoko lesu tale na yalo ni vakila na nona loloma na iVakabula kei na Nona Lotu, ena yaco me ulabale-ta nodrau vakabauta na veivakatovolei kei na veitemaki erau dau sotava.

E sega ni o rau duadua e tu vei rau na kauwai oqo, ka sega ni ka vou nodrau vakatovolei. Ena Nona gauna ni veiqravi ena bula oqo, a solia vei keda na iVakabula na italicanoa vakaibalebale ni sorenitei kei na dau kakaburaki. Na sorenitei na vosa ni Kalou. Na dau kakaburaki na Turaga. Na bula ni sorenitei kei na kena tubu e vakatau ena ituvaki ni qele. O nanuma na ka a tukuna o Koya:

“Ia ni sa kakaburaki lako, sa lutu eso ena tutu ni sala, a sa lako mai na manumanu vuka ka kania:

“A sa lutu eso ki na vanua veivatu, sa sega ni levu kina na qele: a sa tubu cake vakatotolo sara, ni sa sega ni vavaku na kena qele:

“ia ni sa cabe na siga sa malai; ia ni sa sega na wakana sa raqosa sara.

“A sa lutu eso ki na veiwa-vakavotona; a sa tubu cake na veiwa-vakavotona, ka vakaruguta:

“A sa lutu eso ki na vanua vinaka, a sa vuavua vinaka, sa vuaidrau eso, a sa onosagavulu eso, a sa tolusagavulu eso.

“O koya sa vakadaligana me rogoca, me mani rogoca sara” (Maciu 13:4–9).

Vakadua tale, na sorenitei na vosa ni Kalou. Na qele na yalo ni tamata sa ciqoma na sorenitei.

O keda kece e levu na ka eda tautuvata kina kei rau na tamata vakasakiti ka rau a volavola mai vei au me rau vuakei ka vakadeitaki. O keda kece ena dua na gauna sa teivaki vei keda na sorenitei, se na vosa ni Kalou. Vei keda eso, a yaco ena noda gauna ni gone ena nodrau sureti keda na noda itubutubu me da papitaiso ka vakadeitaki mai vei ira e tu vei ira na kena lewa. Eso tale vei keda a vakavulici mai vei ira na italicai kacivi ni Kalou. Eda a vakila yadua ni vinaka na sorenitei, eda a vakila sara mada ga na raragi ni yaloda, ka reki ni sa rabailevu cake na yaloda kei na noda vakasama.

O keda kece sa vakatovolei noda vakabauta ni vakadaroi na veivakalou-gatataki talei, nodra veivakacacani o ira

era via vakarusa noda vakabauta, veitemaki ki na ivalavalava ca, kei na loma kocokoco ka vakalalaitaka na noda igu me da vakabulabulatata ka vakamalu-mutaka na titobu vakayalo ni yaloda.

O ira era rarawataka na yali ni reki era a dau vakila sai ira era vakalougata-taki. Eso era sega ni dau raica na kena sa seyavu yani na vakabauta e lomadra. *Sa rui vuku o Setani*. Dau tukuna o koya vei ira e vinakata o koya me ra vakaloloma ni reki era a vakila ena dua na gauna e vakasama vagonegomea.

Nikua na noqu itukutuku vei keda kece ni na dua na madigi vakamareqeti ena vica na siga mai qo me da digitaka me vakamalumutaki na yaloda ka da ciqoma ka susuga cake na sorenitei. Na sorenitei na vosa ni Kalou, ka na sovaraki yani vei keda kece eda na vakarorogo, sarasara, ka wilika na veika ena vakayacori ena koniferedi oqo. Na sere/ivakatagi, na vosa, kei na ivakadinadina sa vakarautaki mai vei ira na italai ni Kalou era sa segata vagumatua na veituberi ni Yalo Tabu ena nodra vakavakarau. Era masulaka vakabalavu tu mai ena yalomalumalumu levu ni roro mai na siga ni koniferedi.

Era masulaka me tu vei ira na mana me ra vakayaloqaqtaki iko mo vakayacora na digidigi ka na vakavuna e yalomu e dua na qele bulabula me tubu ka vuavuvi vinaka kina na vosa ni Kalou. Kevaka o vakarorogo vata kei na Yalotabu, o na raica ni vakamalu-malumutaki na yalomu, vaqaqacotaki nomu vakabauta, ka vakalevutaki cake nomu lomana na Turaga.

Nomu digitaka mo masu ena yalodina ni yalomu ena veisautaka na veika o sotava ena veisoqoni ni koniferedi kei na veisiga kei na veivila ena muri mai.

E levu vei kemuni sa tekivuna ot. Ena itekivu ni soqoni oqo, a sega walega ni o vakarorogo ki na masu; o a vakuria ena nomu vakabauta na kerekere me da rekitaka na veivakalougatataki ni kena sovaraki vei keda na Yalo Tabu. Ni o vakuria na nomu vakatakekere lo ena yaca i Jisu Karisito, o sa toro voleka yani Vua. Oqo na Nona koniferedi. Na Yalo Tabu ga e rawa ni kauta mai na veivakalougata-taki e gadreva na Turaga ena vukuda.

Ena Nona loloma vei keda, sa yalataka kina o Koya ni da na vakila:

“Ia na ka kecega era sa tukuna ena veivakauqeti ni Yalo Tabu sa ivunau, io sa ivakaro ni Turaga, sa loma ni Turaga, sa vosa ni Turaga, ka domo ni Turaga; io sa kaukauwa ni Kalou me ia kina na veivakabulai.

“Raica oqo na ka sa yalataka na Turaga vei kemudou, io oi kemudou na noqu tamata.

“Ia mo dou kakua ni rere se yalolai-lai; raica koi au na Turaga, au sa tiko vata kei kemudou ka vakaukauwataki kemudou; ia mo dou na tukuni au yani, koi au ko Jisu Karisito na Luve ni Kalou bula, io au sa bula e liu, ka bula edaidai, ka na bula talega e muri” (V&V 68:4–6).

E rawa ni o masu ka vakuria nomu vakabauta ena veigauna yadua e lako mai kina ki na itutunivunau e dua na italai ni Kalou me vakataucokotaka na yalayala ni Turaga ena Vunau kei na Veiyalayalati wase 50:

“Au sa kaya vakaidina vei kemudou ko koya au sa lesia ka tala yani me vunautaka na ivakavuvuli dina, sa vunau ena nona kaukauwa na Dauvei-vakacegui, io na Yalo Tabu na vu ni ka dina. Ia sa vunau tiko li ena kaukauwa ni Yalo Tabu na vu ni ka dina, se ena kaukauwa tale eso?

“Raica kevaka sa vunau ena kauka-uwa tani tale eso, ia sa sega ni mai vua na Kalou.

“Ia ko koya sa vakabauta na ka dina, sa vakabauta li ena kaukauwa ni Yalo Tabu na vu ni ka dina, se ena kaukau-wa tani tale eso?

“Raica kevaka sa vakabauta ena kaukauwa tani tale eso, ia sa sega ni mai vua na Kalou.

“A cava dou sa sega kina ni raica rawa ka kila na ka dina, raica ko koya sa vakabauta na ivakavuvuli ena kaukauwa ni Yalo Tabu na vu ni ka dina, sa vakabauta ena vuku ni sa vunautaki vua ena kaukauwa ni Yalo Tabu na vu ni ka dina?

“Raica ko koya sa vunau kei koya sa vakabauta, erau sa veikilai yalo; io erau sa veivakavulici ka marau vata” (V&V 50:17–22).

E rawa ni o masu me vaka era sa vakarau lagata na matasere. Na daire-kita ni matasere, na daunioqani, kei ira na lewe ni matasere era sa masu ka vakatovotovo ena masu e yalodra kei na vakabauta me vakamalumutaka na yalo ka vakalevulevui nodra kaukauwa me ra tara cake na vakabauta ena sere/ivakatagi kei na ivunau. Era na lagasere vua na Turaga me vaka ga ni ra tu e Matana, ka ra na kila ni rogoci ira dina tiko na Tamada Vakalomalagi me vaka

Nona dau rogoca nodra masu yadua. Era cakacaka vata ena veilomani me dina na yalayala ni iVakabula vei Emma Smith: "Raica au sa rekitaka sara na sere sa lagati ena yalodina; io na nodra sere na yalododonu sa nodra masu vei au, kau na vakalougaatataki ira kina" (V&V 25:12).

Kevaka o sega walega ni vakarorogo ia masu tale tikoga ni ra lagasere, ena saumi na nomu masu kei na nodra masu ena veivakalougaatataki ki ulumu vakakina o ira. O na vakila na veivakalougaatataki ni nona loloma kei na veivakadonui na iVakabula. O ira kece era duavata ena veivakacaucautaki oya era na vakila na tubu ni nodra lomani Koya.

O na digitaka beka mo masu ni voleka tiko me tinia na nona itukutuku

e dua. Ena masu lo tiko e lomana vei Tamada me solia vua na Yalo Tabu na vosa ni ivakadinadina ena laveta na yalodra, nodra vakanuinui kei na yalodina na vakarorogo me da dau nanuma tikoga na iVakabula ka muria na ivunau sa solia vei keda ko Koya.

Na ivakadinadina ena sega ni tokarataki kina na itukutuku. Ena vakadeita-ka na dina e rawa ni kauta na Yalotabu ki yalodra o ira era na masuta tiko na veivuke, na veidusimaki vakalou, ka me ciqomi na loloma savasava i Karisito.

Ena soli vua e vosa tiko na ivakadinadina savasava. Ena vica wale beka ga na ka e tukuna, ia ena kau yani ki yalodra na vakarorogo yalomalumalumu ka ra lako mai ki na koniferedi ni ra via kania na vosa vinaka ni Kalou.

Au sa kila mai na veika au sa sotava na ka e rawa ni cakava na nodra vakabauta na tamata vinaka me kauta mai na vosa mai na Yalotabu ena isogo ni dua na vunau. Sa vakalevu na nona dau tukuna vei au e dua ni oti na noqu ivakadinadina, "O kila vakacava na ka saraga au via rogoca tiko?" Au sa vulica meu kakua ni dau kidacala niu sega ni vakasamataka rawa na noqu cavuta na vosa. Au cavuta na vosa ni ivakadinadina, ia a tu e kea na Turaga, ka solia tiko mai ena kena gauna. Na yalayala ni na solia mai na Turaga na vosa ena gauna sara ga oya sa baleta vakauasivi na ivakadinadina (raica na V&V 24:6). Vakarorogo matua ki na ivakadinadina ena wasei ena koniferedi oqo—o na vakila ni o voleka cake vua na Turaga.

Ena rawa ni o vakila niu sa yacova mai na gauna meu tinia kina na itukutuku au a tovolea meu tukuna kei na dua na ivakadinadina ni dina. Nomuni masu ena vuksi au me soli mai na veimalanivosa ni ivakadinadina ena rawa ni vuksa e dua e gadreva tu me saumi nona taro.

Au laiva vei kemuni na noqu ivakadinadina bula ni lomani keda ka kilai keda na Tamada Vakalomalagi, ko Iloimi cecere, o keda yadua. Ena Nona veidusimaki a Bulibuli na Luvena, ko Jiova. Au vakadinadina taka ni a sucu mai o Jisu na kai Nasareci me Luve ni Kalou. A vakabulai ira na tauvimate, era rai na mataboko, ka vakaturi cake na mate. A sauma na isau ni nodra ivalavalava ca kece na luvena vakayadua na Tamada Vakalomalagi era sucu mai ki na bula oqo. A sereka na ivesu ni mate ena vukuda kece ena nona duri cake mai na ibulubulu ena imatai ni Sigatabu ni Siganimate. Sa bula nikua, na Kalou—sa vakaturi cake ka lagilagi.

Oqo duadua ga na Lotu dina, sai Koya na kena Vatunitutu Liu. Na Nona parofita e vuravura taucoko o Thomas S. Monson. Era vosa ena vukuna na Turaga o ira kece na parofita kei na iapositolo o na rogoci ira ena koniferedi oqo. O ira na Nona Italai era sa vakadonui me ra cakacaka ena Vukuna. E liutaki ira na Nona Italai e vuravura o Koya. Oqo au sa kila. Kau vakadinadina taka ena Yacana, io na yaca tabu i Jisu Karisito, emeni. ■

Mai vei Mary R. Durham

Vakacegui Toka Ga Oqo vaka-iKarua ni Daunivakasala ena
Mataveiliutaki Raraba ni Lalai

Nona iSolisoli Veidusimaki e Dua na Gone

*Eda na vakavulici ira vakacava na lueda me ra biuta laivi na
veivakayarayarataki vakavuraura ka nuitaka na Yalotabu?*

Alutudromu tiko e dua na tama ni gone. Eratou a taubale wavokita e dua na drano, o rau na luvema, kei na vugona. E wavoliti ratou na ulunivanua veipaini, e karakarawa na lomalagi, ka veiciriyaki na o vulavula malumu, ka vakabasikata na totoka kei na maravu. Ni rau sa katakata ka oca na gone, erau nanuma na turaga e rau me rau sa vavai rau ka qalo kosova na drano qiqo.

E rawarawa na kena irairai—me yacova na gauna sa vakila kina o tamadrau ni sa vaka e laudre sobu, sa vaka me bibi na ka kecega. A biligi koya sobu ki boto ni drano na wai, ka yaco mai vua e dua na yalo ni domobula. Me na vude tiko vakacava—vakabibi ni vava tiko na luvema yalewa lailai?

E seyavu na domona ni kaci yani; sa rui yawa sara na vugona me sauma mai na vakatakekere ni veivuke. A galili ka lomaleqa o koya.

E rawa beka ni o raitayaloyalotaka na nona galili, ni sega ni rawa ni kukuvaa e dua na ka me tatakube kina ka guraka na nomu bula kei na luvemu? Ka ni rarawa, ni o keda kece eda dau vakila e dua na itagede ni mataqali yalo vakaoya ni da sotava na gauna vaqo

ni gadreva vakabibi na veivuke me da bula ka vakabulai ira eda dau lomana.

Ni lomataqaya tu, sa qai vakila mai ni dreti koya sobu tiko na bi ni nona ivava curumiwai. Ni saga me vude tiko,

sa tekivu tovolea o koya me luvata nona ivava. Ia e vaka me rau vesuki tu ena dua na iceru. Sa curumiwai tu na wa ni vava, ka vakavuna me qa sivia na kena ivesu.

Ena iotioti ni nona igu ni sasaga, a rawata rawa me luvata laivi na ivava mai yavana, ka qai taluva yani na ivava, ka lutu totolo sara ki na boto ni drano. Ni sa galala mai na icolacola bibi ka dreti koya sobu tiko, sa qai qalotaki koya kei na luvema yalewa icake. Sa qai rawa vua me qalo ki liu ena gauna oqo, ka toso yani ki na veitaqomaki ena tai kadua ni drano.

So na gauna eda na rairai vakila vaka eda sa luvu tiko. E rawa ni bibi na bula. Eda bula tiko ena “dua na vuravura kosakosa ka osooso. . . . Kevaka eda sega ni qaqarauni, sa rawa ni [vakalu-vuca] tani na veika ni Yalotabu na veika ni vuravura oqo.”¹

Me da muria vakacava na nona ivakaritaki na tama oqo ka biuta laivi eso na bibi ni vuravura eda kauta voli—me rawa kina ni vude toka e dela ni wai na uludra na lueda kei na noda vakasama lomaleqa? Ena rawa vakacava me da, me vaka na ivakasala i Paula, “biuta laivi tu na ka bibi kece”² Me da vakarautaki

ira vakacava na lueda ki na siga sa na sega kina ni rawa ni ra kubeti keda toka kei na noda ivakadinadina—ni sai ira saraga era qalo tiko?

Ena yaco mai e dua na kena isau ni da kila na ivurevure vakalou ni kau-kauwa oqo. Oqo e dua na ivurevure e dau vakawaleni ena vuqa na gauna, ia e rawa ni vakayagataki e veisiga me vakamamadataka na noda icolacula ka tuberi ira na lueda taleitaki. Na ivurevure oqori sai koya na isolisolni veidusimaki ni Yalo Tabu.

Ena yabaki walu, sa rawa ni ra paptaiiso na gone. Era vulica baleta ka veiyalayalati kei na Kalou. Ena wavoliti ira tu o ira era dau lomana ni ra tabadromuci ka cabe mai na tobu ena yalo ni reki.

Oti era qai ciqoma na isolisolni Yalotabu e sega ni vakamacalataki rawa, na isolisolni ka rawa ni dusimaki ira voli ni ra bulatata na veivakalougatataki oya.

E kaya o Elder David A. Bednar: “Na rawarawa ni [veivakadeitaki] e rawa ni vakavuna noda raibaleta na kena bibi. Na va na vosa oqo—‘Ciqoma na Yalo Tabu’—era sega ni vosa cavuti wale tu ga; ia, era sa ivakaro ni matabete—e dua na ivakasala tauci mai ena lewa me cakacakataki ka sega ni waraki me tukuni vei keda.”³

Dau nodra gagadre tu na gone me ra caka vinaka ka me ra vinaka. E rawa ni da vakila nodra savasava, nodra savavuka. Era dau kidava talega vakavina na domo malua, lailai.

Ena 3 Nifai 26, e vakaraitaka vei keda na iVakabula na nodra rawaka vakayalo na gonelalai:

“A sa seréka na wa ni yamedra ka ra sa vosataka vei ira na qase na veika sa levu ka veivakurabuitaki, io sa levu cake mai na veika sa vakatakila oti ko Koya vei ira na tamata. . . .

“. . . Era sa raica ka rogoca ko ira na lewevuqa ni ra sa vosataka na ka e veivakurabuitaki ko ira na gonelalai.”⁴

Eda na vakalevutaka vakacava o keda na itubutubu na nodra kila vakayalo na noda gonelalai? Eda na vakavulici ira vakacava me ra biuta laivi na veivakayarayaratataki vakavurvura ka nuitkana Yalotabu ni da sega ni tiko vata kei ira ka ra tiko duadua voli ena wai titobu e so ni nodra bula?

Meu wasea mada vei kemuni eso na vakasama.

Taumada, e rawa ni da vakataki-la vei ira na lueda ni ra rogoca ka vakila tiko na Yalotabu. Me da lesuva tale mada na Veiyalayalati Makawa ka raica na nona vakayacora vei Samuela o Ilai na ka vata saraga oqo.

A rogoca vakarua na gonetagane o Samuela e dua na domo ka cici vei Ilai, ka kaya, “Koi au ga.”

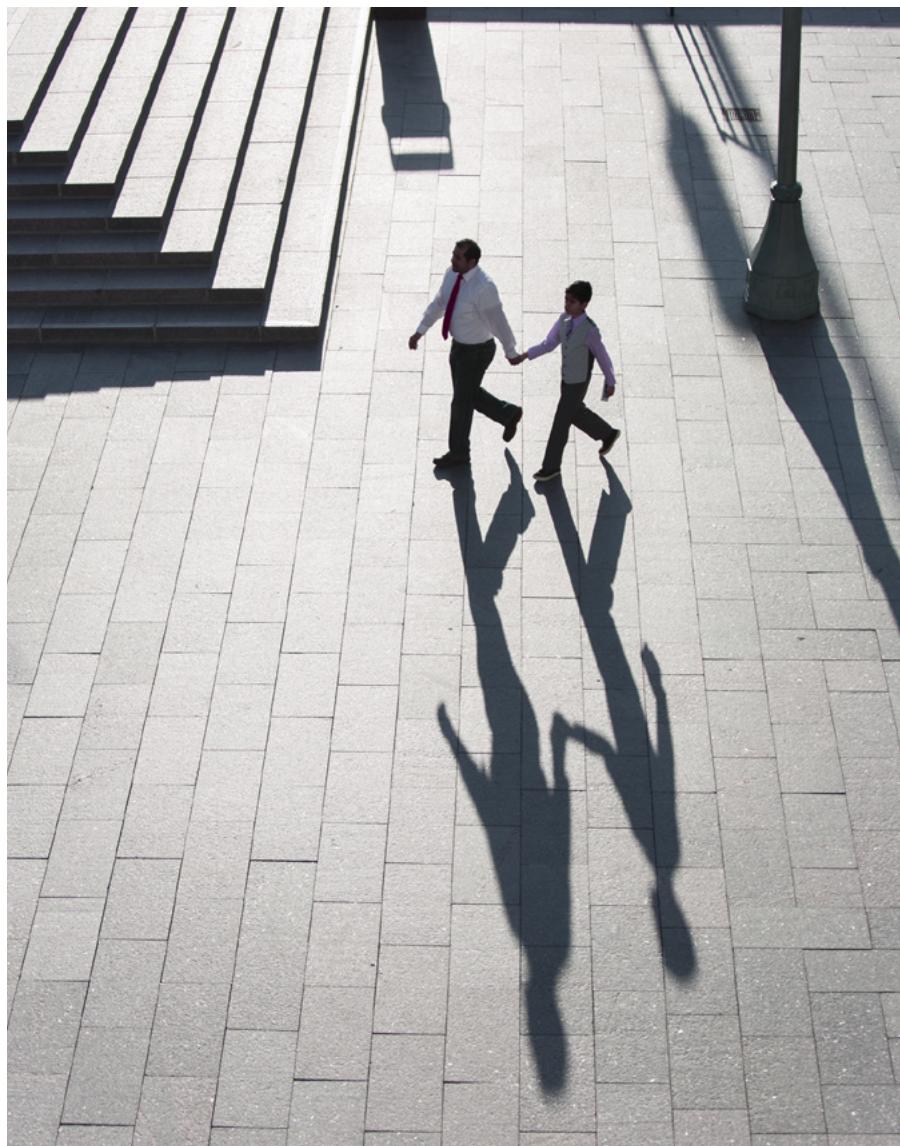
“Au a sega ni kaci,” e sauma o Ilai.

Ia “sa sega mada ni kilai Jiova ko Samuela, ka sa sega mada ni vakatakila vua na vosa i Jiova.”

Ena ikatolu ni gauna, sa qai kila ko Ilai ni sai Jiova a kacivi Samuela ka kaya vei Samuela me kaya, “Mo ni vosa mai Jiova ni sa vakarorogo na nomuni tamata.”⁵

Sa tekivu me vakila, vakadinadatata, ka vakarorogo ko Samuela ki na domo ni Turaga. Ia a sega ni tekivu kila na cauravou lailai oqo me yacova ni sa qai vuksi koya o Ilai me kila. Ni sa vakavulici sa qai yaco me matau vei Samuela na domo malua, ka lailai.

iKarua, e rawa ni da vakarautaka na noda itikotiko kei ira na lueda me ra vakila na domo malua, lailai. “E vuqa na qasenivuli ni vosa vulagi era vakabauta ni vinaka duadua nodra vulica na gone e dua na vosa ena ‘parokaramu ni vulici ni vosa vulagi,’ ka ra vakavolivoliti mai vei ira tale eso era dau vosataka na vosa oya ka ra kacivi

me ra vosataka. Era vulica mera kakua ni cavuta ga na vosa, ia me ra madila ka vakasama talega ena ivosavosa vou. Na vanua [vinaka duadua] ni 'luvuci' me baleta na vuli vakayalo o ya ena loma ni itikotiko, na vanua e rawa ni yavutaki kina na ivakavuvuli vakayalo ni bula ena veisiga.⁶

"Mo ni gumatua ni vakavulica vei ira na luvemuni na [vosa ni Turagal], ka dau vosataka ni kemuni sa tiko ena nomuni vale, ni kemuni sa lako voli ena sala, ka ni kemuni sa koto sobu, ni kemuni sa duri cake."⁷ Na luvuci ni noda matavuvuale ena Yalotabu ena tadolava na lomadra na luveda ki na Nona veivakayarayaratiki.

iKatolu, e rawa ni da vupei ira na luveda me ra kila na ivakarau e vosa kina vei ira na Yalotabu. E vakavuvulitaka o Josefa Simici: "Keva-ka e lako mai o Koya vua e dua na gonelailai, ena vakamatautaki Koya ki na nona ivosavosa kei na kilaka na gonelailai."⁸ A raica rawa e dua na tina me vaka ni duatani nodra ivakarau ni vuli na gone—eso era vuli ena veika era raica, rogoca, tara, se vakila—na levu ga ni nona vakadikevi ira tiko na

luvena, na levu ni nona kila rawa ni Yalo Tabu e dau vakavulici ira na luve-na ena sala e so era vuli vakavinaka yadua kina.⁹

E dua tale na tina e wasea e dua na ka e sotava ena nona vupei ira na luvena me ra kila na Yalotabu. "Ena so na gauna," a vola o koya, "era sega ni dau raica rawa na [gone] ni vakanana-nu talelesu mai, na yalovinaka ni oti na tagi, se na nanumi ni dua na ka ena gauna taudonu sa ra sala kece ni nona veitaratara [kei ira] na Yalo Tabu." A tomano o koya, "Au vakavulici iratou tiko na [luvequ] me ratou vakana-mata ki na veika eratou vakila [ka cakacakataka]."¹⁰

Na vakilai kei na vakadinadinataki na Yalotabu ena kauta mai na kilaka vakayalo ki na nodra bula na luveda, ka na yaco me matata cake tikoga vei ira na domo era sa kila rawa. Sa na vaka na ka a tukuna o Elder Richard G. Scott: "Ni nomuni matua mai ka rawata na ka mai na veidusimaki ni Yalotabu, na nomu yalodei ena veika o vakila ena rawa me yaco me vakadeitaki vakalevu mai na nomu vakararavi ena veika o raica se rogoca."¹¹

Me da kakua ni rere ni raici ira na luveda ni ra sobuta na wai ni bula, ni da sa vupei ira me kau tani mai vei ira na icolacola vakavuravura. Eda sa vakavulici ira me ra bula ena isolisol veidusimaki ni Yalotabu. Na isolisol oqori ena vakamamadatatak tikoga na icolacola era kauta voli ka muataki ira lesu ki na nodra itikotiko vakalomala-gi kevaka era bulatata tiko ka muria na kena veivakauqeti. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Joseph B. Wirthlin, "Na iSolisol Tawatukuni Rawa," *Liaona*, Me 2003, 27.
2. Iperiu 12:1.
3. David A. Bednar, "Ciqoma na Yalo Tabu," *Liaona*, Nove. 2010, 95.
4. 3 Nifai 26:14, 16.
5. Raica na 1 Samuela 3:4–10.
6. C. Terry and Susan L. Warner, "Helping Children Hear the Still, Small Voice," *Tambuli*, Okosi. 1994, 27.
7. Na iVakarua 6:7.
8. Joseph Smith, ena *History of the Church*, 3:392.
9. Raica na Merrilee Browne Boyack, "Helping Children Recognize the Holy Ghost," *Liahona*, Tise. 2013, 10–12.
10. Irinna Danielson, "How to Answer the Toughest 'Whys' of Life," Okot. 30, 2015, lds.org/blog.
11. Richard G. Scott, "Na Rawati ni Veidusimaki Vakayalo," *Liaona*, Nove. 2009, 7.

Mai vei Elder Donald L. Hallstrom
Ena Mataveiliutaki ni Vitudagavulu

Au Luve ni Kalou

*Na kilai vakadodonu ni noda iyau vakalomalagi ena gadrevi
me rawa kina na bula vakacerecerei.*

Na noda ivunau bibi duadua e okati kina na kilaka ni da sa luvena e dua na Kalou bula. Oqori na vuna e dua kina vei ira na Yacana bibi duadua na Tamada—Tamada Vakalomalagi. Sa vakavuvulitaki vakamatata sara na ivunau oqo mai vei ira na parofita ni veitabayabaki:

- Ni temaki mai vei Setani, a cudruvi Setani o Mosese ka kaya: “Ko cei ko iko? Raica, koi au oqo e dua na *luve ni Kalou*.¹
- Ni vosa tiko vei ira na Isireli, a tukuna na Daunisame, “Dou sa *luve i Koya sa Cecere Sara*.²
- E vakavuvulitaka o Paula vei ira na kai Aceni ena Delana ko Masi ni ra sa “*kawa ni Kalou*.³
- Erau a raica o Josefa Simici kei Sidney Rigdon e dua na raivotu ka rau raica kina na Tamana kei na Luvena, ka tukuna mai e dua na domo vakalomalagi ni o ira na lewevuravura era “*sa luve ni Kalou*.⁴
- Ena 1995, era a vakadeitaka kina na 15 na iapositolo kei na parofita bula: “Na tamata kece . . . a buli me ucuya na Kalou. O keda yadu-dua eda *luvena tagane se yalewa lomani vakayalo na noda itubutubu vakalomalagi*.⁵

• E vakadinadinata o Peresitedi Thomas S. Monson: “Eda *sa luve-na tagane kei na yalewa e dua na Kalou bula*. . . Eda sega ni rawa ni vakadinata oqo kevaka e sega ni vakilai e dua na yalo momona vou ni igu kei na kaukauwa.”⁶

Na ivunau oqo e sa rui rawarawa, dau cavuti wasoma, ka rawarawa sara ena rairai ka wale kina, ni ka vakaidina e sa dua vei ira na kilaka bibi duadua eda rawa ni rawata. Na kilai

vakadodonu ni noda iyau vakalomalagi ena gadrevi me rawa kina na bula vakacerecerei. Sa yavutu me kilai kina na ituvatuva lagilagi ni veivakabulai ka susugi kina na vakabauti ni Ulumatau nei Tamada, o Jisu Karisito, kei na Nona Veisorovaki lomani.⁷ Me kuria, e vakarautaka tikoga na veivakauqeti me da cakava ka maroroya na noda veiyalayalati tawamudu veiganiti.

Vakavo beka ga e vica, o keda kece eda tiko ena soqoni oqo e rawa vei keda ena gauna oqo, ni sega tu na qaqi ni sere volai se ikabakaba ni ivakatagi, ni lagata “Au Luve ni Kalou.”⁸ Na serenilotu lomani oqo e dua vei ira ka dau lagati wasoma ena Lotu oqo. Ia na taro bibi sai koya, eda kila *dina* tiko li?⁹ Eda kila tiko li ena noda vakasama kei na lomada kei na yaloda? E sa keda ivakatakilakila taumada vakalevu sara tiko li na noda itubutubu vakalomalagi?

E vuravura, eda dau vakatakilakilatiki keda ena vuqa na sala, oka kina na vanua eda sucu kina, na vanua eda kilai kina, kei na noda vosa. Eso era vakatakilakilatiki ira sara mada ga ena nodra cakacaka se na veika era dau taleitaka. Na veivakatakilakila vakavuravura oqo era sega ni cala *vakavo* ke ra sa vakaliuci se vakalatilati ki na keda ivakatakilakila tawamudu—ni da sa luvena tagane se yalewa na Kalou.

Ni yabaki ono tiko na luvei keirau gone duadua ka kalasi dua e

koronivuli, a solia nona qasenivuli vei ira na gone e dua na vakatovotovo ni volavola ena loma ni kalasi. Oqo ena vula o Okotova, na vula ni Halloween, e dua na vakacagicagi e dau vakayacori ena so na veiyasai vuravura. Ni sega tu ni dau noqu vakacagicagi taleitaki, au nanuma ni na rairai tiko beka eso na vakasama dodonu ka veivueti me baleta na Halloween.

A veisioliaka mai o qasenivuli e yadua na tiki ni pepa vei ira na gonevuli gone. E cake e toka kina e dua na iyaloyalo droinitaki tu ga vakaca ni dua na buinigone tevoro (au sa tukuna oti vei kemuni oqo e sega ni dau noqu vakacagicagi taleitaki) ka tucake tu ena dua na yasa ni kuro buehue. Na taro e volai tu ena pepa, me vukea nodra raitayaloyalo na gone ka vakatovolea nodra maqosa ni volavola, e vaqo “O se qai gunuva oti ga e dua na bilo mena gunu na buinigone tevoro. Na cava e yaco vei iko?” Yalovinaka mo ni kila ni italanoa oqo e sega ni wasei me dua na vakatutu vei ira na qasenivuli.

“O se qai gunuva oti ga e dua na bilo mena gunu na buinigone tevoro. Na cava e yaco vei iko?” Ena nona maqosa duadua ni se qai tekivu volavola, a vola vaqo neirau ka lailai, “Au na mate kau na tiko mai lomalagi. Au na taleitaka mai kea baleta ni sa vanua vinaka duadua meda tiko kina baleta o sa tiko vata kei na Tamamu Vakalomalagi.” Na isaunitaro oya a vakidacalataka na nona qasenivuli; ia, ni kauta mai vale na luvei keirau yalewa na nona cakacka, keirau raica ni a soli vua e dua na kalokalo, na icocovi cecere duadua.

Ena bula oqo, eda sotava na dredre dina ka sega ni vakatayaloyatoki. Sa tiko na mosi—vakayago, e lomada, ka vakayalo. Sa ra tiko na mosi ni yalo ni duatani sara na ka eda sotava mai na veika eda a namaka. Sa tiko na lewa tawadodonu ni sega ni vaka me ganiti keda na keda ituvaki. Sa yaco na yalorarawa ni cavilaki keda e dua eda a vakabauta. Sa tiko e so na leqa ni bula se ka vakailavo e rawa ni da veilecaya-ki kina. Ena rairai tiko na gauna e so ni vakatataro ni ulabaleta na noda kilaka oqo e dua na tiki ni ivunau se itukutuku makawa.

Ni yaco ena noda bula na veika dre-dre, eda na sotava vakacava? Ena veilecaya-ki beka se vakatitiqa se tuvakasuka vakayalo? Ena yavalati beka noda vakabauta? Eda na beitaka beka na Kalou se o ira tale eso ena veika e yaco vei keda? Se na imatai beka ni ka eda cakava me da nanuma o cei o keda—ni da luvena e dua na Kalou dauloloma? E salavata beka oqori kei na veivakabauti dei ni sa vakataro o Koya eso na rarawa vakavuravura *baleta* ni kila o Koya ni na vakalougatataki keda, me vaka na nona bukawaqa na dausava koula, me da vakataki Koya ka me da rawata na noda iyau tawamudu?

Ena dua na gauna walega oqo, au a tiko ena dua na soqoni vata kei Elder

Jeffrey R. Holland. Ni vakavuvulitaki ni rawa ni mosimosi na bula oqo ia na noda veidredre e tu na kedra inaki tawamudu—kevaka sara mada ga eda sega ni kila tu ena gauna ko ya—e kaya o Elder Holland, “E rawa ni nomu na ka o vinakata, se nomu e dua na ka vinaka cake.”

Ena lima na vula sa oti, keirau a lako ki Aferika kei na watiqu o Diane, vata kei rau o Elder kei Sisita David A. Bednar. Na ika ono ka iotioti ni mata-nitu keitou sikova o Liberia. O Liberia e dua na vanua cecere ka ra vakatura-ga na kena tamata ka vutuniyau tu na kena itukutuku makawa, ia e sega ni rawarawa na veika mai kea. Na veiya-baki ni tiko yavavala vakapolitiki kei

na ivalu vakavanua sa qai vakacacana ga vakalevu na bula dravudravua. Qai kuria, na nodra mate e voleka ni 5,000 na tamata mai na iotioti ni kena veitauvi na mate rerevaki na Ebola. O keitou na imatai ni ilawalawa iliuli ni Lotu mai taudaku me keitou sikovi Monrovia, na koroturaga, me tekivu mai na gauna a vakatakila kina na World Health Organization ni sa rawa na veilakoyaki ni oti na veitauvi ni Ebola.

Ena dua na mataka katakata ni Sigatabu, keitou a lako ki na dua na vale ni soqoni saumi ena lomadonu ni siti. E tuvai na idabedabe kece ekea, kena levu taucoko e 3,500. Na iwiliwili taucoko ka tiko rawa e 4,100. E voleka ni o ira kece na lako mai era taubale se vodo mai ena lori e sega soti ni vinaka tu na kena ituvaki; e sega soti ni dau rawarawa nodra soqoni vata na Yalododonu. Ia era lako mai. E levu vei ira era yaco mai ni se vo tu e vica na auwa me tekivu na soqoni. Ni keitou curuma yani na olo, a veidreti na vakilai ni bula vakayalo! Era sa tuvakarau na Yalodonu me ra vakavulici.

Ni cavuta e dua e vosa tiko na ivolanikalou, era na cavuqaqataka i cake na lewenilotu na qaqana. Veitalia—se ivolanikalou lekaleka se balavu; era na cavuta vata na ivavakoso taucoko.

Ia, eda sega ni dau vakatura soti na ka vakaoqo, ia sa veivakauqeti dina ni ra rawata. Kei na matasere—sa kaukauwa saraga. Vata e dua na iliuli ni sere bulabula kei na dua na cauravou yabaki 14 ena ivakatagi, era a lagasere vakadoudou ka vakaqaqa na lewenilotu.

Oti qai vosa o Elder Bednar. Oqo, sa dina sara, na ilutua ni soqoni era nama-ka tiko—me ra rogoca ni veivakavulici ka vakadinadina e dua na iApositolo. Vakamatata ena veidusimaki vakayalo, ena loma ni nona vosa, a cegu o Elder Bednar ka kaya, “O ni kila beka ‘Na Yavu Tudei?’”

E vaka ni ra sauma mai na 4,100 na domo, “IO!”

Oti qai taroga o koya, “O ni kila na ika 7 ni qaqana?”

Era sauma taucoko tale mai, “IO!”

Na tuvalaki ni serenilotu qaqa oqo “Na Yavu Tudei” ka ra lagata na Mormon Tabernacle Choir ena 10 na yabaki sa oti e sa okati kina na ika 7 ni qaqana, ka sega ni dau lagati vakalevu e liu. A vakarota o Elder Bednar, “Me da lagata na ika 1, 2, 3, kei na 7 ni qaqana.”

Sega ni bera, nona lade cake na iliuli ni sere kei na Matabete i Eroni—ka veitonmani voli ena ivakatagi ka tekivu me vakatagitaka bulabula na kena itekivu. Ena dua na ivakarau ni yalodina au

se bera vakadua ni bau vakila ena dua na sere ni ivavakoso, keimami lagata na ika 1, 2, kei na 3 ni qaqana. Oti qai laveti cake na rorogo kei na kaukauwa vakayalo ni ra sa lagata vata na 4,100 na domo na ika vitu ni qaqana ka ra cauraka:

*O koya e dau ravi tu vei Jisu
Au na dau totaka ka maroroya tu;
Ke saga ko eli me rawai koya ga,
Au sega ka sega, au sega ka sega,
Au sega ka sega niu biuti koya tu!¹⁰*

Ena dua na gauna vakasakiti vakayalo duadua ni noqu bula, au a vakavulici ena dua na lesoni bibi ena siga o ya. Eda tiko ena dua na vuravura e rawa ni vakavuna me da guilecava o cei dina o keda. Na levu ni veivagolei tani e wavoliti keda tu, na kena rawarawa me da vakawalena, ka vakadanadakuya, ka guilecava na keda isema kei na Kalou. O ira na Yalododonu mai Liberia e lailai na veika vakayago e tu vei ira, ia sa vaka me tu vei ira na veika taucoko vakayalo. Na ka keitou vakadinadinta-ka ena siga o ya mai Monrovia o ya e dua na ilawalawa tagane kei na yale-wa luve ni Kalou ka ra sa kila tu!

Ena vuravura nikua, veitalia na vanua eda tiko kina ka veitalia se vakacava tu na keda ituvaki, sa yaga me keda ivakatakilakila bibi duadua ni da sa luvena na Kalou. Ni *kilai* oya ena vakavuna me taladrodro na noda vaka-bauta, ena vakauqeta na noda veivutuni tikoga, ka na solia na igu me da “tudei ka sega ni yavalati rawa” ena gauna tau-coko ni noda ilakolako ena bula oqo.¹¹ Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Moses 1:13; vakaikuritaki.
2. Same 82:6; vakaikuritaki.
3. Cakacakla 17:29; vakaikuritaki.
4. Vunau kei na Veiyalayalati 76:24; vakaikuritaki.
5. “Na Matavuiale: Ai Vakaro ki Vuravura Raraba,” *Liaona*, Nove. 2010, 129; vakaikuritaki.
6. Thomas S. Monson, “Canaries with Gray on Their Wings,” *Liahona*, June 2010, 4; vakaikuritaki.
7. Raica na Kolosa 1:13–15.
8. “Au Luve ni Kalou,” *Sere ni Lotu*, naba 185.
9. Raica na Malakai 3:2.
10. “Na Yavu Tudei,” *Sere ni Lotu*, naba 43.
11. Mosaia 5:15.

Mai vei Elder Gary E. Stevenson
Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikaru

Evei na Ki kei na Lewa ni Matabete?

Na lewa ni matabete kei na ki ena yavalata na idini, dolava na matamata ni lomalagi, vakayagataka na kaukauwa vakalomalagi, ka cakacakataka na salatu ni veiyalayalati meda lesu vei Tamada Vakalomalagi.

Ni dromu yani na matanisiga ni vula ibatabata ena daku ni ulunivanua vakaitamera ubi tu ena ucacevata ni vakatasisisi, e katia na balu kei na ucui keitou na cagi batabata ni ulunivanua, ka sa veivakatalai ki na neitou motoka kei na lori ena ikelekele ni lori ni vanua ni vakasisisi. Ena sega ni dede ena loma ni neitou motoka, sa na raragi na iqaqaloniliga kei na yava batabata ena ivakatakata. Na rorogo ni ucacevata ena ikalawa yadua keitou cavuta sa vakadeitaka ni oqo na iveta e cake sara ni batabata.

Keitou a marautaka vakavuvale e dua na siga lasa ena veidelana ni vaka-sisisi, sa cava yani oqo ena batabata levu. Niu yacova yani na motoka, au vakatara na ki ena noqu taga kece ni kote. “Evei na ki?” Na tamata taucoko sa waraka tiko na ki! Sa sinai tu na batiri, kei na veika kece tale—oka kina na ivakatakata—era sa vakarau kece tu me yavalati, ia ni sega na ki, ena sega ni rawa na curuyani ena katuba lokataki; ni sega na ki, ena sega ni rawa ni solia na idini na kaukauwa ki na motoka.

Ena gauna oya, sa vakatabakidua na vakanamata me na rawa vakacava na

curu yani ki na motoka ka vakatakatai, e sega ni dua na ka au rawa ni cakava meu vakasama ga—ena gauna sara mada ga oqori—e dua beka na lesoni eke. Ni sega na ki, sa dua walega na cakacaka ni liga iukuuku na mana vakasakiti oqo ni kilaka vakaidinia. E dina ni levu na ka e rawa ni cakava na motoka, ni sega na ki, ena sega ni rawa ni vakayacora na cakacaka e nakiti me cakava.

Na levu ni noqu vakasamataka na ka oqo, na kena matata cake vei au na vakasama oqo. Au qoroya na nona loloma na Tamada Vakalomalagi vei ira na Luvena. Au tu ka qoroya na veisiko vakalomalagi kei na raivotu cecere ni tawamudu a solia na Kalou vei Josefa Simici. Vakauasivi, ni vakasinaiti na yaloqu ena vakavinavinaka cecekia ena vakalesui mai ni lewa kei na ki ni matabete. Kevaka e sega na veivakale-sui mai, eda na sega ni curu rawa ki na lori e dodonu me kauti keda lesu yani ki vale vei rau na itubutubu dauloloma vakalomalagi. Na qaravi ni veicakaka-vakalotu ni veivakabulai me baleta na veiyalayalati ena kauti keda lesu ki na iserau nei Tamada Vakalomalagi e gadrevi na kena ivakarau dodonu ni veiliutaki mai na ki ni matabete.

Ena Me ni 1829, a rairai vei rau o Josefa Simici kei Oliver Cowdery o Joni na Dauveipapaitaisotaki ka vakatikora vei rau na Matabete i Eroni, ka solia vei rau na ki me baleta na matabete oya. Ni oti ga vakalailai oya, eratou mai solia vei rau o Pita, Jemesa, kei Joni na Mata-bete i Melikiseteki kei na kena ki kece.¹

Voleka ni vitu na yabaki i muri ena dua na Sigatabu ena Valetabu mai Kirtland, ni oti e dua na macawa mai na kena vakatabui, “sa rairai mai ena Nona iserau na Turaga ko Jiova” vei rau ko Josefa kei Oliver, qai tarava na nodratou rairai mai o Moses, Ilaisa, kei Ilaija, ka ratou mai solia “na nodra-tou kaukauwa kei na lewa.”² Na lewa

vakalesui mai ni matabete oqo kei na ki oqo era sa yali tu ena vicavata na senijiuri. Ena ivakarau vata keitou a lokataki tu kina e tautuba ni motoka kei iratou na noqu matavuvale, ni sa yali na ki ni motoka, sa vakakina na luvena taucoko na Tamada Vakalomalagi nodra lokataki tu e tautuba ni cakacaka vakalotu ni veivakabulai ni kospipeli i Jisu Karisito—me yacova na veivakalesui mai vakalou mai vei ira na italai vakalomalagi oqo. Sa sega tale vakadua ni da na taroga, “Evei na ki?”

Ena yabaki sa oti ni dua na siga totoka ni vulaimago, au a sikova na veikau vakadigagal ena vuacake kei Pennsylvania, ka kilai ena ivolanikalou o Harmony, ka a rairai kina o Joni na Dauveipapitaisotaki vei Josefa Simici kei Oliver Cowdery ka vakalesua mai na Matabete i Eroni. Au a tucake talega ena bati ni Uciwai na Susquehanna na

vanua erau a papitaiso kina o Josefa kei Oliver, ni sa soli oti vei rau na lewa kei na ki. Ena yasa ni uciwai vata oqo, eratou a rairai mai kina o Pita, Jemesa, kei Joni ka vakalesua mai na Matabete i Melikiseteki kei na kena ki.³

Na veivanua oqo, vakakina nodrau imatai ni itikotiko taravou o Josefa kei Emma, na vanua a vakadewataki kina na iwase levu ni iVola i Momani; na nodrau itikotiko voleka na itubutubu nei Emma; kei na dua na vanua ni sarasara, sa caka me valenilotu; era sa tu ena Vanua a Veivakalesui mai kina na Matabete sa vakavoui, ka a vakatabuya o Peresitedi Russell M. Nelson ena Sepiteba ni yabaki sa oti. Au a vakila e kea na mana kei na dina ni veika vakalomalagi a yaco ena vanua tabu oya. Na veika au sotava oqori a vakavuna noqu vakanananu vakatitobu, vuli, ka masulaka na lewa ni matabete kei na

ki, ka vakauqeta vei au na gagadre meu wasea vei ira na cauravou kei na goneyalewa ena Lotu na ivakarau e rawa ni vakalougatataki ira kina na lewa kei na ki vakalesui mai ni matabete.

Taumada, ena rawa ni veivuke sara na kilai ni veimalanivosa oqo. Na matabete, se lewa ni matabete, sa vakamacalataki me “kaukauwa kei na lewa ni Kalou”⁴ ka “kaukauwa cecere duadua e vuravura.”⁵ Sa vakamacalataki talega me da kila na ki ni Matabete: “Na ki ni matabete sai koya na lewa sa solia na Kalou vei ira na iliuli ni matabete me ra dusimaka, lewa, ka liutaka na vakayagataki ni Nona matabete e vuravura.”⁶ Na ki ni Matabete e vakatulewataki kina na vakayagataki ni lewa ni matabete. Na cakacaka vakalotu volaitukutukutaki ena Lotu ena gadrevi na kena ki ka sega ni rawa ni vakayacori ke sega na kena veivakadonui. E vakavuvulitaka o Elder Dallin H. Oaks ni “kena iusutu na idola kece ni matabete sa taura tu na Turaga o Jisu Karisito, ni sa Nona na matabete. O Koya e lewa na ki cava me soli vua na tamata kei na kena vakayagataki na ki oqori.”⁷

Vei kemuni na cauravou kei na goneyalewa, au vakasamataka tiko e tolu na sala e rawa kina mo ni “kunea na ki” se vakayagataka na ki kei na lewa ni matabete me vakalougatataka na nomu bula kei na nodra bula tale eso.

iMatai mo Vakarautaki Iko ki na Veiqaravi Vakadaukaulotu

Kemuni na taciqu kei na ganequ gone, o ni na sega tiko beka ni kila, ia na ki ni kena vakasoqoni vata o Isireli ka a vakalesua mai o Moses sa rawa kina na cakacaka ni kaulotu ena noda itabagauna. Vakasamataki ira mada na daukaulotu tudei era lewe 75,000 era sa cakacaka tiko ena kena vanua ena veidusimaki ni ki oqo. Ni da vakasamataka tiko qo, nanuma tiko e sega vakadua ni sa rui totolo mo vakavakarau ki na kaulotu. Ena *Me iSakisaki ni iTabagone*, eda wilika kina, “Cauravou ena Matabete i Eroni, . . . cakacaka vagumatau mo vakarautaki iko mo matataka na Turaga vakadaukaulotu.”⁸ E rawa talega ni ra vakavakarau na goneyalewa, ia e “sega ni tautauvata

na nomuni itavi ni veiwaravi.”⁹ Na nomuni vakavakarau taucoko, se o ni laki veiwaravi vakadaukaulotu tudei se sega, ena yaga ena nomu bula taucoko ena nomu qarava na cakacaka ni kau-lotu vakalewenilotu.

Na iKarua ni Sala mo “Kunea kina na Ki” O Ya Mo Lako ki na Valetabu

Na ki ni veivauci, sa vakalesua mai na parofita ni Veiyalayalati Makawa o Ilaija, sa rawa kina ni vakayacori na veicakacaka vakalotu ena valetabu. Na veicakacaka vakalotu e vakayacori ena veivaletabu oqo sa rawa kina vua na tamata yadua kei na matavuvale me ra lesu yani ki na nodrau iserau na itubutbu vakalomalagi.

Keimami sa vakauqeti kemuni kina na cauravou kei na goneyalewa mo ni vakasaqaqara ka kunea na yacdra na nomuni itubutbu ka laki papitaiso ena vukudra ena valetabu. Eda raica oqo ni sa yaco tiko vakabibi ena iwiliwili vou levu e vuravura taucoko! Sa dau vakasinaiti tu na vanua ni papitaiso ena veivaletabu mai vei ira na cauravou kei na goneyalewa ena veimataka lalai ka yacova yani na bogi. Sa vakayagataki na ki me rawa kina ni vauci vata na veimatavuvale ni qaravi na cakacaka tabu vakalotu ena veivaletabu.

Sa rawa beka ni da raica na veiwakan ni kena vakalesui mai na ki ni matabete kei na veivakalougatataki? Ni o vakaitavi ena cakacaka oqo, au vakabauta o na raica ni tiko na Turaga ena kena veitikina matailalai. Meu vakaraitaka kina vakaoqo. Au a kila ena dua na gauna wale toka ga qo e dua na tinanigone ka dau kauti ira na luvena ki na valetabu me ra laki papitaiso vakaveisosomitaki. Dua na siga, ni oti nodratou papitaiso na matavuvale ka vakarau biuta yani na valetabu, a curu yani ki na vanua ni veipapitaisotaki e dua na turaga kei na dua na ibinibini yaca levu ni nona matavuvale. Ni raica ni sa sega tale ni dua e tiko ena vanua ni papitaiso me veivuke ena yaca ni matavuvale oqo, a kerei iratou na matavuvale vakarau biubiu tiko oqo e dua na liganicakacaka ni valetabu ka kerei iratou na gone ke rawa ni ratou curu tale yani ka veivuke ena papitaiso oqo.

Eratou a vakadonuya ena lomasoli ka curu tale yani. Ni ratou papitaiso tiko na gone, vakororogo tiko o tinadratou, sa tekivu me kila na yaca ka sega ni dede, ena nodra kurabui kece na tiko e kea, ni nona yaca ni matavuvale na turaga oya sai ira na tubuna talega ena nona matavuvale. Sa qai dua na loloma cecere kamica ka vakamareqeti.

Ena rua na macawa sa oti a vakatabui kina na Valetabu mai Provo City Center me ika 150 ni valetabu vakayagataki ni Lotu e vuravura raraba. Eda kila ni gauna a tokoni kina o Peresitedi Thomas S. Monson me iApositolo ena 1963, a 12 na valetabu a vakayagataki tiko ena Lotu. Sa voleka cake tiko-ga yani vei keda na Valetabu. Ia, vei kemuni o ni vakaitikotiko ena veivanuka na sega kina na lako wasoma ki na valetabu ena vuku ni kena yawa, sa dodonu mo ni vakakilikilitaka tiko na nomuni bula me rawa kina na curu. Sa rawa mo cakava na veika bibi e

taudaku ni valetabu ni ko dikeva ka solia na yaca ni nomu matavuvale.

Kena iOtioti, iKatolu: Toso iLiu ena Vakabauta

Na parofita ni Veiyalayalati Makawa o Eparama a ciqoma na veivakalougatataki levu mai vua na Turaga ena nona itabagauna, dau vakatokai ena so na gauna me veiyalayalati vaka-Eparaama. Ena vica vata na udolu na yabaki i muri, sa vakalesui mai na veivakalougatataki ni itabagauna vakosipeli nei Eparaama. A yaco oqo ena nona rairai vei rau o Josefa Simici kei Oliver Cowdery ena valetabu mai Kirtland na parofita o Ilaija.

Ena veivakalesui mai oqo, sa rawa kina vei kemuni yadua mo ni yacova na veivakalougatataki cecere a yalataki vei Eparaama. E rawa ni nomu na veivakalougatataki oqo kevaka o yalodina tikoga ka bula kilikili. Ena ivolalailai *Me iSakisaki ni iTabagone*, sa soli kina vei

kemuni eso na idusidusi rawarawa ena ivakarau me da “toso [kina] ki liu ena vakabauta.” Au umana vata eso na ivakasala oya: “Me vukea nomu yaco mo vaka taucokotaka na ka e vinakata na Turaga vei iko, tekiduru ena veimatake kei na yakavi ena masu vua na Tamamu mai Lomalagi. . . . Vulica e veisiga na ivolanikalou ka bulatata na veika o wilika. . . . Tovolea e veisiga mo talairawara. . . . Ena ituvaki ni bula kecega, muria nodra ivakavuvuvi na parofita. . . . Yalomalumalumu ka tuvakarau mo vakarorogo ki na Yalo Tabu.”

Na ivakasala oyo e muria mai e dua na yalayala ena kauti keda ki na veiyayalaya ena yaco mai ena veivakalougatataki nei Eparaama: “Ni o vakayacora na veika oyo ena vakayacora mai na nomu bula na Turaga e levu cake sara mai na veika o rawa ni cakava vaka-taki iko. Ena vakalevutaka cake nomu madigi, vakarabailevutaka nomu rai, ka vaqaqacotaki iko. Ena solia vei iko o

koya na veivuke o gadreva mo sotava kina nomu veivakatovolei kei na bolebole. O na rawata e dua na ivakadinina qaqaco cake ka kunea na reki dina, ni yaco mo kila na Tamamu Vakalomalagi kei na Luvena, o Jisu Karisito, ka vakila na Nodrau loloma vei iko.”¹⁰

Me kena isoqoni: vakavakarau ki na veiqraravi ni kaulotu, lako ki na valetabu, ka toso ki liu ena vakabauta.

iTinitini

Me da tinia ena vanua eda tekivu kina, ni keitou tao tu ena ikelekele ni motoka ka taroga, “Evei na ki?” Ia, ena yakavibogi oya au qai kunea ena cakamana na ki a lutu mai na noqu taga ena ulunivanua. Sa vakaraitaka vei keitou na Turaga ni na sega ni laivi keitou tu ga ena batabata levu ni sega tu na ki se na lewa me kauti keitou yani Vua ki vale.

Kevaka o vakataki au, o na kunei iko wasoma e veisiga ni o taroga, “Evei na ki?” ni motoka, ni valenivolavola,

ni vale se itikotiko saumi. Ni dau yaco vei au qo, au dau dredre lo e loma-qu, niu vaqara tiko na ki, au raica niu dau vakasamataka na ki ni matabete vakalesui mai kei Peresitedi Thomas S. Monson, o koya eda tokona ni “parofita, daurairai, ka dauvakatakila”¹¹ ka sai koya duadua ga na tamata e tu vua ka sa vakadonui me vakayagataka na ki kece sara ni matabete. Io, era sa taqomaka vinaka tu na ki na parofita, daurairai, ka dauvakatakila. Era sa soli, lesi, ka vakinakori vei ira tale eso, me vaka na loma ni Turaga, ena nona veiliutaki na Peresitedi ni Lotu.

Au vakadinadinataka na lewa ni matabete kei na ki ena yavalata na idini, dolava na matamata ni lomalagi, vaka-yagataka na kaukauwa vakalomalagi, ka cakacakataka na salatu ni veiyayalatali meda lesu vei Tamada Vakalomalagi.

Au masu, me yaco vei kemuni, na itabatamata e tubu cake tiko oqo ni cauravou kei na goneyalewa, mo “ni toso ki liu ka tudei vei Karisito,”¹² mo ni kila ni sa nomuni itavi dokai mo ni cakacula ena nodra veidusimaki o ira e tu vei ira na ki ni matabete ka na dolava vei kemuni na veivakalougatataki, isolisol, kei na mana ni lomalagi.

Au vakadinadinataka na Kalou na Tamada, na noda iVakabula ka Dauvei-vueti, o Jisu Karisito, na Yalo Tabu, kei na kena sa Vakalesui mai na kospipeli ena veisiga e muri oqo, ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Raica na Josefa Simici—Ai Tukutuku 1:68–72.
2. Vunau kei na Veiyayalatali 110 ulutaga ni iwase.
3. Raica na Vunau kei na Veiyayalatali 128:20.
4. *iVoladusidusi 2: Veiliutaki ena Lotu* (2010), draunipepa 8.
5. Boyd K. Packer, “Priesthood Power in the Home” (veituberi ni veiliutaki e vuravura, Fepe, 2012), lds.org/broadcasts; raica talega na James E. Faust, “Power of the Priesthood,” *Ensign*, Me 1997, 41–43.
6. *iVoladusidusi 2*, 2.1.1.
7. Dallin H. Oaks, “Na iDola kei na Lewa ni Matabete,” *Liaona*, Me 2014, 50.
8. *Me iSakisaki ni iTabagone* (ivolalailai, 2011), 43.
9. Thomas S. Monson, “Ni sa Kidavaki mai kina Koniferedi,” *Liaona*, Nove. 2012, 5.
10. *Me iSakisaki ni iTabagone*, 42–43.
11. Raica na fomu ni Nodra Tokoni na iLiuliū e wiliki ena koniferedi ni tabanalevu kei na iteki.
12. 2 Nifai 31:20.

Mai vei Elder Kevin R. Duncan
Ena Vitudusagavulu

Na iLumu Veivakabulai ni Veivosoti

*Na veivosoti e dua na ivakavuvuli lagilagi ka veivakabulai.
E sega ni gadrevi me da coko kina vakarua. E rawa ni da veivosoti*

Na veika e vu mai vua na Kalou ena kune kina na loloma, na rarama, kei na dina. Ia ni da tamata eda bula tiko ena dua na vuravura sega ni taucoko, ena so na gauna e sinai tu ena butobuto kei na veilecayaki. Ena sega kina ni kidacalataki ni yaco na cala, so na ka ena sega ni dodonu, ka vakayacori na ivalavalala ca. O koya ena yaco kina, me sega ni dua na tamata bula ena sega, ni dua na gau-na me na sotava na vakacaca ni nona sakulevu, itovo ca, se ivalavalala ca sara mada ga e dua tale. Oqori e dua na ka eda na tautauvata kina.

E vakavinavinakataki kina na Nona loloma na Kalou me baleti keda na Luvena, sa vakarautaka kina e dua na sala me vupei keda ena noda sokota na veigauna dredre vakaoqo ena noda bula. Sa vakarautaka ko Koya e dua na sala me ra dro kina o ira kece e dau kedra na isamu ni dawa ni nodra cakacala eso tale. Sa vakavulici keda o Koya ni rawa ni da veivosoti! Rairai eda sa coko oti beka vakadua, me da kakua ni coko tale ena noda kubuta voli na icolacola ni veicati, veisevaki, mosi, yaloca, se na via veisausaumi. E rawa ni da veivosoti, ka rawa ni da galala!

Ena vuqa na yabaki sa otu, niu vakinakataki tiko e dua na bai, a curuma noqu iqqaqalo e dua na memenikau lailai. Au a tovolea ga vakalailai meu kauta laivi na memenikau lailai kau nanuma ni sa rawa, ia kena irairai ni a sega. Ni toso na gauna, a tubu na kulinijago ka ubia na memenikau lailai, qai vuqe tu noqu iqqaqalo. E veivakasataki ka mosi ena so na gauna.

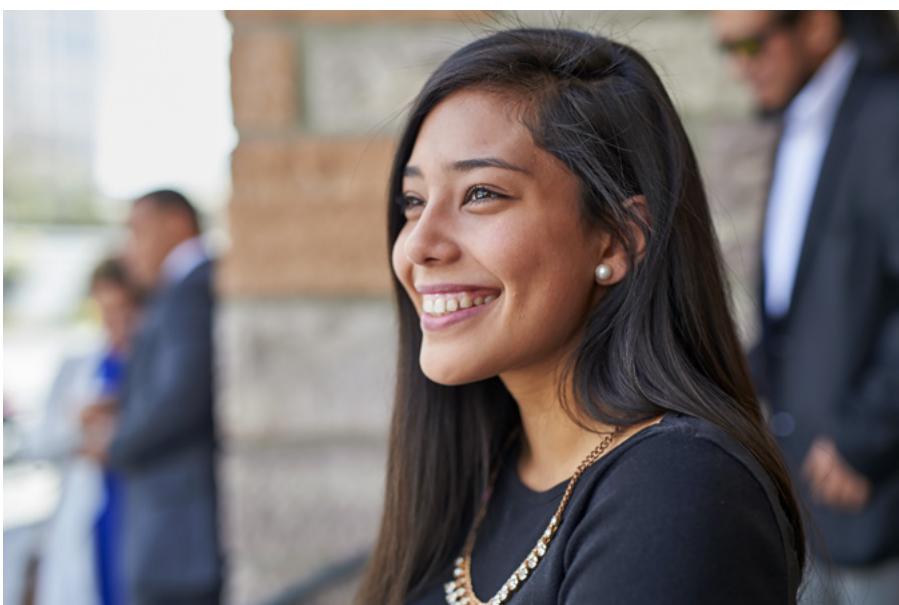
Ena vica na yabaki i muri au sa mani nanuma meu cakava kina e dua na ka. Na ka ga au qai cakava, au lumuta na vuqe ena dua na ilumu ka vadretitaka. Au cakava vakavica na iwalewale oqo. O na sega ni vakasamataka rawa noqu kurabui ena dua na siga niu qai sereka na ivadreti, sa basika tu na memenikau lailai mai na noqu iqqaqalo.

Sa vakamalumutaka na kuliniyago na ilumu ka cakava e dua na idrodro ni ka a vakavuna tu vei au na mosi ena vicavata na yabaki. Ni kau laivi ga na memenikau, sa mamaca vakatotolo na noqu iqqaqalo, me yacova nikua, e sega tale ni dua na imawe ni mavo.

E tautauvata na kena dau bikai tu ena mosi levu sega ni gadrevi na yalo sega ni veivosoti. Ni da lumuta ena ilumu veivakabulai ni nona Veisorovaki na iVakabula, ena vakamalumalumutaka o Koya na yaloda ka vupei keda me da veisau. E rawa ni *vakabula* o Koya na yalo e mavo (raica na Jekope 2:8).

Au vakabauta ni vuqa vei keda e vinakata me veivosoti, ia sa rui dredre meda cakava. Ni dua na ka tawadodonu e yaco vei keda, ena totolo beka noda kaya, "Na tamata oya e cala. E dodonu me totogi. Sa evei na lewa dodonu?" Eda dau nanuma cala ni *kevaka* eda veivosoti, ena sega ni yaco na lewa dodonu ka na levei na itotogi.

E sega ni vakakina. Ena tauca na Kalou na itotogi ka na dodonu vinaka,

ni sega ni rawa ni butakoca na lewa dodonu na loloma (raica Alama 42:25). Sa vakadeitaka ena loloma vei kedaru na Kalou: “Raica sai au ga sa lewa, ia kau na sauma talega. [Ia me] nomudou na vakacegu” (V&V 82:23). Sa yalataka talega na parofita ni iVolā i Momani o Jekope ni na “vakacegui kemudou ko Koya ena nomudou rarawa ka na totaki kemudou ka cudruvi ira era sa segata me vakacacani kemudou” (Jekope 3:1).

Ni keda wale na isamu ni dawa, kevaka eda *yalodina*, eda na kune vakacegu ni da kila ni na sauma vei keda na Kalou na veika sega ni dodo-nu kece eda sotava. E kaya o Elder Joseph B. Wirthlin: “Ena sauma vei ira na yalodina na Turaga na veika kece era vakayalia. . . . Na veiwainimata yadua nikua ena saumi lesu vakaduan-drau ena wainimata ni reki kei na vakavinavinaka.”¹

Ni da segata me da vosoti ira na tani, me da tovolea talega me da nanuma ni

da tubu kece tiko vakayalo, ia e duidui noda dui itagede. Ena rawarawa beka noda dikeva tiko na tubu kei na veisau ni yagoda, e dredre me da raica na tubu ni yaloda.

E dua na idola ni noda vosoti ira na tani sai koya me da tovolea me da raici ira me vaka na nona raici ira na Kalou. Ena so na gauna, e rawa ni dolava na ilati na Kalou ka vakalougatataki keda ena isolisol me da raica na utona, lomana, kei na yalona e dua tale na tamata a vakacudrui keda. Na rai oqori e rawa ni vakavuna e dua na loloma vuabale me baleta na tamata oya.

E vakavulica vei keda na ivolani-kalou ni taucoko na nona loloma na Kalou vei ira na Luvena. E kila na veika vinaka era rawa ni rawata, veitalia na veika era sa cakava oti. Ena veitukutuk kece sara, e sega tale ni dua na kedra meca levu na daumuri Jisu Karisito me vakataki Saula mai Tasisi. Ia ena gauna e vakaraitaka kina vei Saula na rarama kei na dina na Kalou, a sega

tale ni dua na tisaipeli ni iVakabula me yalodina, gugumata, ka yaloqaqa cake. A yaco o Saula me iApositolo ko Paula. Na nona bula sa ivakaraitaki vakasakiti ni sala e raici ira kina na tamata na Kalou sega walega ena kedra ituvaki oqo ia ena ituvaki talega e rawa ni yaco mera vakataka. E du tu kece ena noda bula na tamata vakataki Saula ka rawa ni yaco me vakataki Paula. E rawa beka ni da raitayaloyalotaka na kena rawa ni veisau na noda matavale, itikotiko, kei na vuravura taucoko kevaka eda tovolea kece me da veiraci me vaka nona raici keda na Kalou?

Sa vakavuqa noda dau raica e dua e cakacala ena ivakarau eda raica kina na waicevata—eda raica walega na tikina lailai e cake ka sega ni raica na rukuna. Eda sega ni kila na veika kece e yaco tiko ena nona bula e dua na tamata. Eda sega ni kila na nodra bula e liu; eda sega ni kila na nodra dredre; eda sega ni kila na mosi era colata tu. Kemuni na taciqu kei na ganequ,

yalovinaka ni kakua ni nanuma cala. Na veivosoti e sega ni veivakadonui. Eda sega ni vakadonuya na itovo ca se vakatarai ira tale e so me ra vakacacani keda me *baleta* nodra sotavi dredre, mosi, se malumalumu. Ia e *rawa* ni da rawata na kilaka kei na vakacegu levu cake ni da raica vakarabailevu.

E dina sara o ira era sega soti ni matua vakayalo e rawa ni ra cakava na cala bibi—ia e sega ni dodonu me dua vei keda e *vakatakilai* duadua ga mai na veika ca eda sa cakava. Na Kalou ga sa turaganilewa uasivi. O Koya sa raica na rukuna. O Koya sa kila na ka kece ka raica na ka kece (raica na 2 Nifai 2:24). A kaya o Koya, “Ia, koi au na Turaga, au na vosoti ira ga kau sa lewa, ia koi kemudou sa kilikili mo dou vosota na tamata kecega” (V&V 64:10).

Na Karisito vakataki Koya, ena gauna e beitaki kina vakatawadonu, ka vakararawataki vakaca, vakanaquitataki, ka vakararawataki tu ena kauveilatai, ena gauna vata oqori qai kaya, “I Tamaqu, kakua ni cudruvi ira; ni ra sa sega ni kila na ka era sa kitaka” (Luke 23:34).

Ena lekaleka ni noda rai, ena so na gauna eda na raici ira vakatani eso ka ra sega ni ivalavala se vakasama vakataki keda. Eda na tara cake beka eso na itovo ni bula veivakaduiduitaki yavutaki ena so na ka me vaka na tokoni voli ni timi ni qito veisaqa e so, ile duidui vakapolitiki, se duidui ni vakabauta vakalotu.

E veivakasalataki vakayalomatua kina o Peresitedi Russell M. Nelson ena nona kaya, “Na madigi me da rogoci ira ka duidui na nodra vakabauta vakalotu se ile vakapolitiki sa rawa ni taracake na dauvosota kei na vuli.”²

E tukuna na iVola i Momani e dua na gauna “era sa rarawataka na nodra dokadoka ka viavialevu na lewe ni lotu, . . . raica era sa veiqati vakaiira . . . ia era sa cati ira era sa sega ni duavata kei na nodra lewa” (Alama 4:8). Me da nanuma kece tiko na Kalou e sega ni raica na roka ni siqeleti ni qito se ilawalawa vakapolitiki. Ia, me vaka na vosa nei Amoni, “[Na Kalou] sa tiko mai cake ka raici ira sobu mai na luve ni tamata, a sa kila na nanuma ni lomadra”

(Alama 18:32). Kemuni na taciqui kei na ganequ, ena veisisivi ni bula oqo, kevaka eda qaqa, me da qaqa ena loloma soliwale. Kevaka eda druka, me da druka ena loloma soliwale. Ni kevaka eda bula veimaliwai vakataki keda ena loloma soliwale, ena noda icocovi ena siga mai muri na loloma soliwale.

Me vaka ni dau keda na isamundiawa ni nodra cakacala eso tale ena dua na gauna, ena so talega na gauna sai keda eda cakacala. Eda na yacoko-so tauco ko ka da gadreva na loloma soliwale, loloma cecere, kei na veivosoti. Sa dodonu me da nanuma ni na vakatau na kena vosoti noda ivalavala ca kei na cakacala ena noda vosoti ira tale eso. E kaya na iVakabula:

“Ia kevaka dou sa sega ni cudruvi ira na tamata sa caka cala, ena sega talega ni cudruvi kemudou na Tamamudou vakalomagi:

“Ia kevaka dou sa cudruvi ira na tamata sa cakacala, ena cudruvi kemudou talega ena vuku ni nomudou cakacala na Tamamudou” (Maciu 6:14–15).

Ena veika kece a rawa ni cavuta na iVakabula ena Masu ni Turaga, ka lekaleka wale, e talei ni nanuma o Koya me cavuta “Ia kakua ni cudruvi keimami ena vuku ni neimami ivalavala ca, me vaka keimami sa sega ni cudruvi

ira era sa ivalavala ca vei keimami” (Maciu 6:12; 3 Nifai 13:11).

Na veivosoti sara ga na vuna e tala mai kina na Luvena na Kalou, o koya me da reki ena Nona lomasoli me vakabulai keda kece. Na Veisorovaki ni iVakabula e sega ni baleti ira walega era gadreva me ra veivutuni; sa baleti ira talega era gadreva me ra veivosoti. Kevaka o lomaleqa voli ni vosota tiko e dua tale na tamata se o iko sara ga, kerea na Kalou me vuksi iko. Na veivosoti e dua na ivakavuvuli lagilagi ka veivakabulai. E sega ni gadrevi me da coko kina vakarua. E rawa ni da veivosoti.

Au vakadinadinataka na nona loloma veivosoti na Kalou kei na Nona dauvosota ena vukuda kece na Luvena kei na Nona gagadre me da veilomani me vaka Nona lomani keda (raica Joni 15:9, 12). Ni da vakayacora vakakina, eda na curu basikata na butobuto ni vuravura oqo ki na lagilagi kei na vakaturaga ni Nona matanitu mai lomalagi. Eda na galala. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

- Joseph B. Wirthlin, “Se Cava ga E Yaco Mai, Taleitaka,” *Liaona*, Nove. 2008, 28.
- Russell M. Nelson, “Listen to Learn,” *Ensign*, Me 1991, 23.

Mai vei Elder Steven E. Snow
Ena Vitudusagavulu

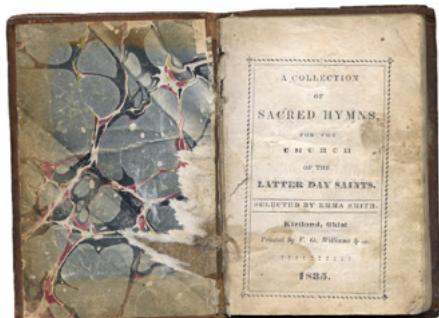
Mo Yalo Malumalumu

*Na yalomalumalumu sa vakavuna meda na itubutubu, luvena tagane
kei na yalewa, veiwatini, veiwekani ka veitokani vinaka cake.*

Eda kalougata ena Lotu ni tiko na serenilotu ka vupei keda, ena noda sokalou. Ena noda soqoni ni Lotu, “na serenilotu e sureta mai na Yalotabu ni Turaga, vakavurea na tiko vakarokoroko, vakaduavatataki keda vaka lewenilotu, ka vakarautaka vei keda e dua na sala meda vakacaucautaka kina na Turaga. Eso na ivunau momona era dau vunautaki mai na lagati ni serenilotu.”¹

Ni otu ga e vica na vula ena kena sa tauyavu na Lotu, sa ciqoma na Parofita o Josefa Simici e dua na ivakatakila me baleti watina o Emma. E vakaraitaka vua na Turaga me “mo lavetaka e so na sere talei sa dodonu vei iko, me taurivaki ena noqu lotu”²

Sa qai vakasoqona vata o Emma Smith eso na serenilotu ka a volai

Na imatai ni tabaki ni ivola ni sere ni Yalododonu Edaidai, a vakacavari ena 1836.

vakaoqo na ka e volai ena Ica: “Au sa vota vei ira na tamata na malumalumu vakayago, mera yalomalumalumu kina, ia, na noqu loloma sa rauti ira kecega sa vakamalumalumutaki ira vei au, ia kevaka era sa vakamalumalumutaki ira ka vakabauti au, au na vakaukauwataki ira ena veika era sa malumalumu kina.”

Me vaka na serenilotu taucoko ena Lotu, “Mo Yalo Malumalumu” e vakatalulica na dina rawarawa ka savasava. E vakavulici keda ni kevaka meda yalo malumalumu ena saumi mai na noda masu, eda na sotava na yalo vakacegu, eda na yalodina vakalevu cake ena qaravi ni noda itavi, ka kevaka meda tomania noda vakabauta eda na lesu rawa tale kina iserau ni Tamada Vakalomalagi.

A vakatavalici ira na dau muri Koya na iVakabula mera dau yalo malumalumu me vakataka e dua na gone lailai me rawa ni ra na curu kina matanitu vakalomalagi.⁶ Ni da tuberi ira cake tiko na luveda, e dodonu meda vupei ira mera dau yalomalumalumu tiko ga me yacova yani ni ra sa qase cake. Eda sega ni cakava oqo ena noda vaka-mavoatata na yalodra ena yalo ca se ena itovo kaukauwa vei ira ena nodra tuberi. Ena nodra tuberi tiko mera yalodei ka nuitaki ira e dodonu meda vakavulici ira mera dau vakaliuci ira na tani, yalololoma, talairawarawa, kua na dokadoka, dau ivakaraitaki vinaka, ka kakua ni dau tukutukuni koya. Meda vakavulici ira mera marautaka ni rawaka e dua na tacina se dua na nona itokani. O Peresitedi Howard W. Hunter e vakavulica “me noda idusidusi na nodra rawaka e so tani tale.”⁷ Kevaka me sega, era na dau tukutukuni ira ga na luveda ka qati ira na tani, dauvuvu, ka yaloca ena nodra rawaka na nona ilawalawa. Au vakavinavinaka vua na tinaqu ni dau kaya mai, “Luvequ, na yalomalumalumu edai ena taura yani e dua na gauna balavu sara,” ni raica me vaka au sa dokadoka mai.

Ia, na yalo malumalumu e sega ni dua na ka me qai dau vakavulici vei ira na luveda. Meda tovolea taucoko meda yalo malumalumu cake. Na yalo malumalumu e bibi meda rawata kina na veivakalougatataki ni kospeli. Na

yalomalumalumu ena vakavuna vei keda na yalo sa raramusumusu ni da sa ivalavala ca se caka cala ka na vakavuna vei keda meda veivutuni. Na yalomalumalumu sa vakavuna meda na itubutubu, luvena tagane kei na yalewa, veiwatini, veiwekani ka veitokani vinaka cake.

Ena dua tale na yasana, na dokadoka ena rawa ni vakaleqa na veimaliwai vakamatavuvale, vakavuna na kasere ni bula vakawati, kei na bula vakaitokani. Ena bibi sara meda nanuma tiko na yalo malumalumu ni ko sa vakila ni sa tubu tiko na yalo veiqati ena nomu matavuvale. Vakasamataka mada na mosi ni yalo o rawa ni levea ena nomu kaya, "Isa vosoti au sara"; "Au a sega ni veinanumi dina"; "Na cava o na vinakata mo cakava?"; "Au a sega sara ga ni vakasamataka tiko"; se "Au sa qoroqoro saraga vei iko." Kevaka mera dau vakayagataki na veimala ni vosa oqo ena yalo malumalumu, ena lailai sara na yalo ni veicacati ka levu

na yalo ni vakacegu ena noda dui matavuvale.

Na kena dau bulataki tu na veika e sotavi sa dua na ivurevure ni yalo malumalumu. Na mavoa kei na tauvimate, ni mate e dua eda lomana, ni leqa na veimaliwai, na sotavi ni leqa ni bula vakailavo ena rawa ni biligi keda sobu ki duruda. Kevaka me yaco na veika dredre oqo ia e sega ni noda cala se dua noda vakatulewa ca, ena veivakayalomalumalumutaki na kena yaco. Kevaka meda digitaka meda bula vakayalo tikoga ka yalomalumalumu talega ena taladrodro tu ga noda masu ka na tubucake noda vakabauta kei na ivakadinadina ni da sa vakamalumalumutaka na dredre e sotavi ena bula oqo. O keda kece eda sa vakanamata tu oqo ki na bula tawamudu, ia ni bera ni yaco na veika oqo, sa dodonu meda sasagataka yani na veika sa tukuni tu me "buca ni yalomalumalumu"⁸

Vica na yabaki sa oti, a sotava na luvei keirau tagane o Eric e dua na

mavoa bibi ni qavokavoka. A vakayalolailaitaki keitou ni sega tu ni vakilai koya me sivia e dua na macawa. Era kaya na vuniwai ni ra sega ni vaka-deitaka rawa na ka ena rawa ni yaco tarava. Keitou a vakadrukai dina ni sa rawa vua me vakilai koya mai. Keitou nanuma ni sa na rawa ni daumaka oqo na veika kece, ia keitou a vakacalai.

Ni sa yadra cake mai e qai laurai ni o koya ena sega ni rawa ni na lako se vosa se me vakani koya. Na ca levu duadua ni sa sega ni rawa ni nanuma e dua na ka ni se bera na mavoa. O koya e rawa ni nanuma na veika kecega, ia sa sega ni rawa ni nanuma tale oqo, na veika sara mada ga e yaco ena vica ga na miniti yani ki liu.

Keitou sa vakayalolailaitaki sara ga ni na dua na luvei keirau ena sogolati tu ena vakasama ni dua na gone yabaki 15. Ni a bera ni mavoa e dau rawarawa tu na veika kecega vei luvei keirau. O koya e dau qito, kilai levu, ka gone vuku mai koronivuli. Ni se bera na ka

oqo sa vaka e laurai ni nona veisiga ni mataka sa tu vinaka sara ga, ia keitou sa lomaleqa ni sa na sega ni dua na nona veisiga vinaka ni mataka, kevaka madaga me rawa ni nanuma. Oqo sa sasagataka sara ga me vulica tale e levu na ka. Oqo sa dua na gauna ni yalo malumalumu vua. E sa vakatalega kina vei rau nona itubutubu.

Vakaidina, keitou a vakataroga se rawa ni yaco vakacava na veika oqo. Keitou dau tovolea me keitou cakava na ka dodonu. Dau vakaliuci tu ena neitou matavuvale na bulataki ni kospeli. Keitou sega ni kila se rawa ni yaco vakacava vei keitou na ka mosimosi vakaoqo. Sa vakavuna me keitou tekiduru ena kena sa vakilai ni na rawa ni vakavula, se vakayabaki saraga na nona qaravi vakavuniwai. Sa qai dredre vakalevu cake na kena vakasamataki ni sa na sega ni vaka e liu na nona bula o koya.

Ena gauna oqo, sa levu sara na wainimata e tuturu ka sa vakaibale-bale tiko mai vakabibi na masu e dau cabori. Ena mata ni yalo malumalumu, keitou sa qai mai raica na veicaka mana lalai a sotava voli na luvei keirau ena gauna mosimosi oqo. Sa tekivu o koya me veisau mai vakamalua. Sa daumaka

sara mai na nona ivakarau ni bula kei na itovo ni nona rai.

Nikua, na luvei keirau tagane o Eric sa vakawati tiko kei na dua na nona itokani daulomani, ka sa lima na luedrau totoka. O koya e dua na dauniveivakavulici maqosa ka dau tutuka na nona vanua vakaitikotiko, vaka talega kina ena Lotu. Ka bibi duadua, se tomania tikoga o koya me bulataka na bula ni yalomalumalumu a rawata tu ena gauna sara eliu.

Ia vakacava kevaka meda sa yalo malumalumu rawa ni se bera ni da lakova na “buca ni yalomalumalumu”? Vakavulica o Alama:

“Raica sa kalougata ko koya sa yalomalumalumu vakaidina sara.”

“Io, sa kalougata vakalailai ga ko koya sa yalomalumalumu ena vuku ni nona dravudravua.”⁹

Au vakavinavinaka vei ira na parofita, vakataki Alama, ka sa vakavulici keda ena bibi ni ivakavuvuli oqo. O Peresitedi Spencer W. Kimball, nai ka 12 ni Peresitedi ni Lotu, a kaya, “Ena yalo malumalumu vakacava e dua? Vei au, sa dodonu me dau nanumi tikoga ni da dau vakararavi. Vakararavi vei cei? Vua na Turaga. Me vakananumi

vakacava e dua? Ena masu ni vaka-vinavinaka vakaidina, ni sokalou wasoma.”¹⁰

Sega ni kidroataki ni sere ni lotu taleitaki nei Peresitedi Kimball na “Au Rai Vei Kemuni.”¹¹ A tukuna o Elder Dallin H. Oaks ni sere ni lotu oqo sa dau lagati wasoma mai vei ira na Veitacini ena valetabu ena itekitekiu ni nona veiyabaki ena Kuoramu ni Le Tinikarua. A kaya o koya, “Raitayalo-yalotaka na ka e yaco ni ra sa lagata vata e le vica ga na ilumuti ni Turaga na sere oya ni bera ni masuti na nona veituberi ena vakataucokotaki ni nodra itavi bibi.”¹²

Au vakadinadinataka na bibi ni yalomalumalumu ki na noda bula. Au vakavinavinaka vei ira me vakataki Sisita Grietje Rowley ka sa vola na vosa kei na ivakatagi ena vuksi keda meda vulica na ivunau ni kospeli i Jisu Karisito, ka oka kina na yalomalumalumu. Au vakavinavinaka ni sa tiko vei keda na veisere ni lotu vakadewataki mai liu, ka sa vuksi keda ni sokalou ena sere, kau sa vakavinavinakataka na yalomalumalumu. Sa noqu masu ni da na sasagataka taucoko na yalomalumalumu ena noda bula me rawa ni da itubutubu vinaka sara, luvema tagane kei na yalewa, ka daumuria na iVakabula. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. “iVakamacala ni Mataveiliutaki Taumada,” *Serenilotu ni Lotu iJisu Karisito ni Yalodonu Edaiddai* (1985), ix.
2. Vunau & Veiyalayalati 25:11.
3. Na matai ni draunipepa ni matai ni ilavelave ni serenilotu ni Yalodonu Edaiddai e sa tabaki ena 1835, ia a sega ni vakaotivi ka veisoliaki me yacova na itekiku ni 1836.
4. Ruasagavulu ka ono na serenilotu ka tabaki ena 1835 e sa wili tiko ena noda ivolani-sere nikua (raica na Kathleen Lubeck, “The New Hymnbook: The Saints Are Singing!” *Ensign*, Sep. 1985, 7).
5. “Mo Yalo Malumalumu,” *Serenilotu*, na. 72.
6. Raica na Maciu 18:1–4.
7. Howard W. Hunter, “The Pharisee and the Publican,” *Ensign*, Me 1984, 66.
8. Anthon H. Lund, ena Ripote ni Koniferedi, Epe. 1901, 22.
9. Alama 32: 16, 15
10. *Na iVakavuvuli i Spencer W. Kimball*, ed. Edward L. Kimball (1982), 233.
11. “Au Rai Vei Kemuni,” *Serenilotu*, na. 51; raica talega Brent H Nielson, “I Need Thee Every Hour,” *Ensign*, Epe. 2011, 16.
12. Dallin H. Oaks, “Worship through Music,” *Ensign*, Nove. 1994, 10.

Mai vei Elder Dale G. Renlund
Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikaru

“Meu Kauti Ira Mai Kina na Tamata Kecega Vei Au”

Ni da voleka cake yani vua na Kalou, ena yaco mai ki na noda bula na mana veivakaukauwataki ni Veisorovaki nei Jisu Karisito.

Kemuni na taciqu kei na ganequ, niu vakaitikotiko voli mai Aferika, au a taro ivakasala vei Elder Wilford W. Andersen ena Vitusagavulu me baleta na nodra vupei na Yalodonu era bula dravudravua tu. E dua vei ira na vakasama vakasakiti a wasea vei au e vaqo: “Na nodrau veiyawaki ga o koya e solia kei koya e ciqoma na levu ni nona vakila o koya e ciqoma ni ganiti koya.”

Sai koya oqo na ivakavuvuli taumada ni ivakarau ni welefea ni Lotu. Ni ra sa sega ni sotava rawa na lewenilotu na veika era gadreva, era na gole taumada vei ira na lewe ni nodra matavuvale. Ni sa oti oya, kevaka e gadrevi, sa rawa talega vei ira me ra gole vei ira na iliuli ni Lotu me ra vupei ena veika vakayago era gadreva.¹ O ira na lewe ni matavuvale kei na iliuli ni Lotu era voleka duadua vei ira era vakaleqai tu, era sa dau sotava talega na veileqa vata oya, ka ra kila na sala vinaka duadua me ra veivuke kina. Baleta ni ra voleka vei ira era solia o ira era dau ciqoma na veivuke ena ivakarau oqo

era vakavinavinaka ka lailai nodra dau vakila ni ganiti ira.

Na vakasama—“na kedrau veiyawaki ga o koya e solia kei koya e ciqoma, na levu cake ni nona rawa ni vakila o koya

e ciqoma ni ganiti koya”—e tiko talega na kena yaga bibi vakayalo. Na Tamada Vakalomalagi kei Jisu Karisito, sai rau na Dausolisoli levu duadua. Na levu ga ni noda vakayawaki keda mai vei Rau na levu ni noda vakatautaukeni keda. Sa tekivu me da nanuma ni ganiti keda na loloma soliwale ka dodonu me da vakalougatataki. Eda na veiraiyaki, ka raica na veika eda nanuma ni sega ni dodonu, ka lomalomani keda—cudru sara mada ga—mai na veika sega ni dodonu eda nanuma. Na veika sega ni dodonu e rawa ni tekivu mai na veika lalai e yaco ki na veika lelevu ka vakamosiyalo, ni da sa yawa mai vua na Kalou, na veika lalai sa na yaco me rai-rai lelevu. Eda nanuma ni sa nona itavi na Kalou me vakavinakataka na ka ka vakavinakataka ena gauna sara ga oqo!

Na duidui e yaco mai na noda voleka vua na Tamada Vakalomalagi kei Jisu Karisito e vakaraitaki ena iVolā i Momani ena duidui kilailevu vei Nifai kei rau na tuakana, o Leimani kei Lemueli.

- Sa dau “gadreva ko Nifai me kila na veika vuni ni Kalou, sa daumasu kina vua na Turaga,” sa vakamalu-malumutaki kina na yalona.² Ena yasana kadua, rau sa yawa mai vua na Kalou o Leimani kei Lemueli—rau sega ni kilai Koya.

- Sa dau ciqoma ena yalovinaka o Nifai na veilesilesi dredre, ia o Leimani kei Lemueli “erau sa dau vosakudrukudru ena vuqa na ka.” Na vosakudrukudru e ivakatautauvata vakaivolanikalou ni tagi vagonegongeona. E tukuna na ivolanikalou ni “Rau sa vosakudrukudru ni rau sa sega ni kila na loma ni Kalou, o Koya sa buli rau.”³
- Na nona voleka o Nifai vua na Kalou sa rawa kina me kila ka vakavinavinakataka na “yalololoma” ni Kalou.⁴ Kena veibasai, ni rau raica o Leimani kei Lemueli na veivakalougaatataki e ciqoma tiko o Nifai, erau “sa cudruvi koya ni rau sa sega ni kila na cakacaka ni Turaga.”⁵ O Leimani kei Lemueli erau raica na veivakalougaatataki erau ciqoma ni dodonu me yaco mai ka rau nanuma ena yaloa ni dodonu me levu cake. E vaka me rau raica na veivakalougaatataki nei Nifai ni “cala” vei rau. Oqo na ivakatautauvata vakaivolanikalou ni sega ni rauta na veika e ciqoma tiko.
- E cakacakataka o Nifai nona vakabauta na Kalou me rawata kina na

veika e kerei vua me cakava.⁶ Kena veibasai, o Leimani kei Lemueli, “ni sa rui kaukauwa na yalo[drau], . . . el[räu] a sega kina ni kerea vua na Turaga.”⁷ Erau nanuma beka ni nona itavi na Turaga me vakarautaka na isaunitaro erau a sega ni taroga. “E sega ni dau vakatakila vei keitou na Turaga na veika vakaoqo,” erau kaya, ia erau sega mada ga ni bau taroga.⁸ Oqo na ivakatautauvata vakaivolanikalou ni veivakacacani kei na lomalomaruataka na dina.

Baleta ni rau yawa mai vua na iVakabula, erau sa vosakudrukudru o Leimani kei Lemueli, rau veiqati ca, ka sega ni vakabauta. Erau nanuma ni sega ni dodonu na bula ka ganiti rau na loloma soliwale ni Kalou. Kena veibasai, me vaka ni sa toro voleka yani vua na Kalou, sa raica o Nifai sa rui sega ni dodonu duadua na bula vei Jisu Karisito. E dina ni sega sara ga ni dua nona cala, a sotava na iVakabula na veivakararawataki levu duadua.

Ni da voleka vei Jisu Karisito ena noda vakanananu kei na inaki ni yaloda, ena levu noda vakavinavinakataka

na Nona vakararawataki vakatawadodonu, ena levu noda vakavinavinaka na loloma soliwale kei na veivosoti, kei na levu ni noda vinakata me da veivutuni ka yaco me vakataki Koya vakalevu cake. Sa ka bibi na keda yawa mai vei Tamada Vakalomalagi kei Jisu Karisito, ia sa bibi vakalevu cake sara na mua eda toso tiko kina. E marautaka vakalevu cake na Kalou na tamata ivalavala ca sa veivutuni ka tovolea tiko me voleka yani Vua mai vei koya na tamata vakanonui koya, dau vakaraica na cakacala, me vakataki ira na Farisi kei na vunivola ni gauna makawa, ka sega ni kila nodra gadrevu vakalevu me ra veivutuni.⁹

Niu se gonelailai, au dau lagata e dua na sere ni Siganisucu vaka-Suwiteni ka vakavulica e dua na lesoni rawarawa ka mana—ni da toro voleka vua na iVakabula *sa vakavuna* noda veisau. E vaqo na qaqana:

When Christmas morning gleams (Ni kida mai na mataka ni Siganisucu)

I want to go to the stable, (Au via lako ki na vale ni ose,)

Where God in the nighttime hours (Ena vanua ni se buto)

Already rests upon straw. (Sa davo no kina na Kalou.)

How good Thou wast to desire (Isa na kena vinaka Nomuni lewa)

To come down to earth! (Mo ni lako mai ki vuravura!)

Now, I do not wish to waste (Qo, au sega ni via vakamaumautaka)

My childhood days in sin anymore! (Noqu gauna ni gone ena ivalavala cal!)

Jesus, we need Thee, (Jisu, keimami gadrevi Kemuni,)

Thou dear children's friend. (Kemuni nodra itokani talei na gone.)

I no longer wish to grieve Thee (Au sega tale ni via vakacudrui Kemuni)

With my sins again. (Ena noqu ivalavala ca tale.)¹⁰

Ni da kauti keda ki na valenimanumanu mai Peceliema “na vanua sa davo kina na Kalou ni se bogi na vanua e veico,” eda na raica na iVakabula

ni dua na isolisoli mai vua e dua na Tamada Vakalomalagi yalovinaka, ka dauloloma. Eda na sega ni nanuma ni ganiti keda na Nona veivakalouga tataki kei na loloma soliwale, ka da tara cake e dua na gagadre levu me da muduka na noda vakararawataka tiko na Kalou.

Se cava ga na vanua eda tu kina se na keda yawa mai vei Tamada Vakalomalagi kei Jisu Karisito, eda rawa ni digitaka me gole vei Rau ka toro voleka yani vei Rau. Erau na vuksi keda. Me vaka a tukuna na iVakabula vei ira na Nifai ni otu Nona Tucake tale mai na mate:

“A sa talai au mai ko Tamaqu meu mai laveti cake ena kauveilatai; ia au sa laveti cake ena kauveilatai meu kauti ira mai kina na tamata kecega kivei au. . . .

“Raica a ka oqo au sa laveti cake kina; ia me sa lewa ko Tamaqu, au na kauti ira mai na tamata kecega ki vei au.”¹¹

Me da toro voleka yani vua na noda iVakabula, sa dodonu me da vakalevutaka na noda vakabauti Koya, cakava ka maroroya na veiyayalatali, ka me tiko vata kei keda na Yalo Tabu. Sa dodonu talega me da cakacaka ena vakabauta, ena noda rogo na veidusimaki vakyalo e yacovi keda mai. Na veika kece oqo e dau yaco vata mai ena sakaramede. Sa dina sara, na sala vinaka duadua au kila me da toro voleka kina vua na Kalou sai koya me da vakavakarau vakavinaka ka vakayagataka na sakaramede e veimacawa ena bula kilikili.

A wasea e dua na neitou itokani mai Sauca Aferika na nona yaco me kila na ka oqo. Ni se qai saumaki vou mai o Diane, a dau lotu ena dua na tabana ena taudaku kei Johannesburg. Dua na Sigatabu, ni dabe tiko ena ivavakoso, baleta na ituvaki ni loma ni valenilotu a yaco kina me sega ni raici koya na dikoni e solia tiko na sakaramede. A yalararawa o Diane ia e sega ni tukuna e dua na ka. A raica mai e dua tale na lewenilotu na ka a yaco ka mani tukuna vua na peresitedi ni tabana ni otu na soqoni. Ni tekivu na Wilivila ni Sigatabu, a kau yani o Diane ki na dua na valenivuli lala.

A curu mai e dua na matabete. Tekiduru, vakalouga tataka eso na madrai, ka solia vua e dua na tikina. A kania

o koya. A tekiduru tale ka vakalouga tataka eso na wai ka solia vua e dua na bilo lailai. A gunuva o koya. Ni otu oya, a yaco veitaravi mai vakatotolo vei Diane e rua na vakasama: iMatai, “Isa, o koya [na matabete] a vakayacora ga me baleti au.” Oti oya qai, “Isa, o Koya [na iVakabula] a vakayacora ga me baleti au.” A vakila o Diane na loloma ni Tamada Vakalomalagi.

Na nona kila ni baleti koya saraga na nona isoro na iVakabula e vuksa nona vakila ni voleka cake Vua ka vakavurea e dua na gagadre kaukauwa me tiko ga e yalona na gagadre oya, sega walega ena Sigatabu, ia ena veisiga kece. E qai vakila o koya ni dina ga ni dau dabe ena dua na ivavakoso me vakayagataka na sakaramede, na veiyayalatali e dau vakavouya ena vei-Sigatabu e nona sara ga. A veivuke na sakaramede—ka sa veivuke tikoga—sa dau vakila o Diane na mana ni loloma vakalou, vakadinanataka na ligi ni Turaga ena nona bula, ka voleka cake vua na iVakabula.

Sa vakatakila na iVakabula ni sa yaga sara vakalevu na sakaramede ena dua na yavu vakayalo. E kaya kina:

“Ia au sa vakaroti kemudou mo dou dau kitaka na ka oqo [vakayagataka na sakaramede]. Dou sa kalouga tata kevaka dou sa dau kitaka tiko na ka oqo, ni dou sa tara cake ena dela ni noqu uluvatu.

“Ia ko koya yadua sa sega ni kitaka vakakina, sa sega ni tara cake ena dela ni noqu uluvatu, sa tara ga ena dela ni nuku; ia ni sa tau mai na uca, ka coka na dobui, ka liwa na cagi ka tabaki ira, era na bale kina.”¹²

E sega ni kaya o Jisu *kevaka* e tau mai na uca, *kevaka* ecoka na dobui, ka *kevaka* e liwa na cagi, ia “*ni sa*.” E sega ni dua e vakuwai mai na bolebole ni bula; eda gadreva kece na veitaqomaki e rawa mai na vakayagataka ni sakaramede.

Ena siga sa Tucake tale kina na iVakabula, e rua na tisaipeli erau a lako tiko ki na dua na koro ko Emeo. E sega ni kilai, na nona duavata kei rau na Turaga ena ilakolako. Ni ratou lako tiko, a vakavulici rau ko Koya mai na ivolanikalou. Ni ratou yacova na vanua eratou lakova, rau sureti Koya me kana vata kei rau.

“Ia ni ratou sa tiko sobu me ratou kana, sa taura na madrai ko Koya ka lotutaka, ka dovia, ka solia vei rau.

“A sa qai lau na matadrau, a rau sa kilai koya; a sa takali ko koya mai na matadrau.

“A rau sa veikayaka vakai rau, sa sega li ni katakata sara na yalodaru, ni datou sa veivosaki kaya ena gaunisala, ni sa vakamacalataka talega vei kedaru na iVolatabu ko koya?

“A rau sa cavu tu ena tiki ni yakavi ga ko ya, ka lesu tale ki Jerusalemi, a

rau sa kunei ira na lewe tinikadua [na iApositolo] ni ra sa soqoni vata mai.”

Erau sa qai vakadinadinataka vei ira na iApositolo ni “Sa dina sa tucake tale na Turaga. . . .”

“A rau sa tukuna talega na veika sa ia ena gaunisala, ka ni rau sa kilai koya talega ni sa dovia tiko na madrai.”¹³

Na sakaramede e vupei keda vakaidina me da kila na noda iVakabula. E vakananuma talega vei keda na Nona vakararawataki vakatawadodonu. Keva-ka me a dodonu tu na bula, ke daru na sega ni vakaturi cake tale mai na mate; ke daru na sega sara ni rawa ni savasa-va tu ena mata ni Kalou. Ena vuku ni ka oqo, au sa vakavinavinaka kina ni sega ni dau dodonu tu ga na bula.

Ena gauna vata oqori, au rawa ni kaya vakadodonu sara, ena vuku ni Veisorovaki i Jisu Karisito, ena yaco, ena rai tawamudu ni veika kece sara, ena sega ni dua na ka e sega ni dodo-nu. “Na veika kece e sega tu ni dodonu me baleta na bula ena rawa ni vakado-donutaki.”¹⁴ Ena sega beka ni veisau na ituvaki eda sotava tiko oqo, ia ena yalololoma, yalovinaka, kei na loloma ni Kalou, eda na ciqoma kina o keda kece e levu cake mai na veika eda cakacakataka, e levu cake mai na veika eda rawa ni rawata, ka levu cake mai na veika eda sa bau namaka me da rawata. Sa yalataki vei keda ni “Kalou ena tavoya tani kecega na wainimata mai na mata[da]; ia ena sega tale na ciba, se na rarawa, se na tagi, ka na sega tale na vutugu: ni sa takali tani na ka makawa.”¹⁵

Veitalia na vanua o tu kina ena nomudrau veiwekani kei na Kalou, au sureti kemuni mo ni toro voleka yani vua na Tamada Vakalomalagi kei Jisu Karisito, koi rau erau na Ciqoma ka Solia na veika kecega e vinaka. Au sureti kemuni mo ni lakova na soqoni ni sakaramede e veimacawa ka vakaya-gataka na ivakatakarakara savasava ni yagona kei na nona dra na iVakabula. Au sureti kemuni mo ni vakila na nona voleka na Kalou ni sa vakatakilai vei iko o Koya, me vaka na Nona vakatakili vei ira na tisaipeli ni gauna makawa, ena “dovi ni madrai.”

Ni o ni vakayacora vakakina, au yalataki ni o ni na voleka cake vua na Kalou. Na ivakarau ni bula ni tagi vagonegomea, sega ni mamau ena veika e ciqoma, kei na lomalo-maruataka na dina ena takali yani. Ena vakaisosomitaki na yalo vaqori ena yalo ni loloma cecere kei na vakavinavinaka ena nona isolisolni ni Luvena na Tamada Vakalomalagi. Ni da voleka cake yani vua na Kalou, ena yaco mai ki na noda bula na mana veivakauwataki ni Veisorovaki nei Jisu Karisito. Ka, me vaka a yaco vei rau na tisaipeli ena sala ki Emeo, eda na raica ni a dau tu voleka ga e veigauna kece na iVakabula. Au vakadinadinataka ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

- Raica *iVoladusidusi 2: Veiliutaki ena Lotu* (2010), 6.2. Mai na tabana e 1 ena *Providing in the Lord's Way: Summary of a Leader's Guide to Welfare* (ivolalailai, 2009), eda wilika: “Ni ra sa cakava na lewe

ni Lotu na veika kece era rawata me baleta na nodra bula ka ra se bera ga ni rawata na veika taumada me ra bula kina, sa dodonu me ra gole taumada vei ira na nodra mata-vuvale me ra vupei. Ni sega ni veirauti, sa tuvakarau na Lotu me veivuke.”

- Nifai 2:16.
- Nifai 2:11, 12.
- Nifai 1:20.
- Mosaia 10:14.
- Raica na1 Nifai 17:23–50.
- Nifai 15:3.
- Nifai 15:9; raica talega na tikina e 8.
- Raica na Luke 15:2; raica talega na Joseph Smith, ena *History of the Church*, 5:260–62.
- Na sere ni Siganisicu a vola vaka-Jamani o Abel Burckhardt (1805–82), ka a veiqravai vaka archdeacon mai Basel, Switzerland. A caka na vakavakadewa vaka-Suwiteni ena 1851 mai vei Betty Ehrenborg-Posse. Na yacana vaka-Suwiteni na “När juldays morgen glimmar.” Sa levu na kena ivakadewa vakavalagi sa caka me rawa kina ni lagati ena kena ilagalaga vaka-Jamani e dau lagati kina. Na ivakadewa vakavalagi oqo na neirau kei ganequ o (Anita M. Renlund).

*When Christmas morning gleams (Ni kida mai na mataka ni Siganisicu)
I want to go to the stable, (Au via lako ki na vale ni ose.)
Where God in the nighttime hours (Ena vanua ni se buto)
Already rests upon the straw. (Sa davo no kina na Kalou.) |*

*How good Thou wast to desire (Isa na kena vinaka Nomuni lewa)
To come down to the earth! (Mo ni lako mai ki vuravura!)
Now, I do not wish to waste (Qo, au sega ni via vakamaumautaka)*

*My childhood days in sin anymore!
(Noqu gauna ni gone ena ivalavala ca!)
Jesus, we need Thee, Thou dear children's friend. (Jisu, keimami gadrevi Kemuni, Kemuni nodra itokani na gone)
I no longer wish to grieve Thee (Au sega tale ni via vakacudruui Kemuni)
With my sins again. (Ena noqu ivalavala ca tale.)*

*När juldaysmorgon glimmar,
jag vill till stallet gå,
|: där Gud i nattens timmar
re'n vilar uppå strå. :|*

*Hur god du var som ville
till jorden komma ner!
|: Nu ej i synd jag spille
min barndoms dagar mer! :|*

*Dig, Jesu, vi behöva,
du käre barnavän.
|: Jag vill ej mer bedröva
med synder dig igen. :|*

- Nifai 18:12–13.
- Nifai 27:14–15.
- Luke 24:30–35; raica talega na Luke 24:13–29.
- Vinäutaka Noqu Kospeli: Dua na iDusidusi ki na Veigaravi Vakadaukaulotu* (2004), 52.
- Ai Vakatakila 21:4.

Vakaraitaka o Peresitedi Dieter F. Uchtdorf

Karua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada

Nodra Tokoni na Vakaitutu ena Lotu

Kemuni na taciqu kei na ganequ, sa sureti au o Peresitedi Monson meu mai vakaraitaka vei kemuni na yacadra na Vakaileselesi Raraba ni Lotu kei ira na Vitusagavulu ni iWase-wase mo ni veitokoni kina.

Sa vakaturi meda tokoni Thomas Spencer Monson me parofita, daurairai, dauvakatakila ka Peresitedi ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai; Henry Bennion Eyring me iMatai ni

Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada; kei Dieter Friedrich Uchtdorf me iKarua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada.

Kemuni o ni duavata ni vakaraitaka.

Kemuni o ni saqata, ke dua, me vakaraitaka.

(Sa volai na veitokoni.)

Sa vakaturi meda tokoni Russell M. Nelson me Peresitedi ni Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua kei ira oqo

mera lewe ni kuoramu o ya: Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks, M. Russell Ballard, Robert D. Hales, Jeffrey R. Holland, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, Neil L. Andersen, Ronald A. Rasband, Gary E. Stevenson, kei Dale G. Renlund.

Kemuni o ni duavata, yalovinaka ni vakaraitaka.

Ke dua e saqata me vakaraitaka vakakina.

Sa volai na veitokoni.

Sa vakaturi meda tokoni rau na daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada kei na Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua mera parofita, daurairai, ka dauvakatakila.

Kemuni kece o ni duavata, yalovinaka ni vakaraitaka.

Kena veibasai, kevaka e dua, ena ivakatakilakila vata ga.

Sa volai na veitokoni.

Sa vakaturi meda vagalalataki ira oqo mai na Vitusagavulu ni iWasewase, vakatekivu ena 1 ni Me, 2016: Manuel M. Agustin, Kent J. Allen, Stephen B. Allen, W. Mark Bassett, Patrick M. Bouteille, Mark A. Bragg, Marcelo F. Chappe, Eleazer S. Collado, Valeri V. Cordón, Joaquin E. Costa, Jeffrey D. Cummings, Massimo De Feo, Donald D. Deshler, Nicolas L.

Di Giovanni, Jorge S. Dominguez, Gary B. Doxey, David G. Fernandes, Hernán D. Ferreira, Moroni Gaona, Jack N. Gerard, Ricardo P. Giménez, Douglas F. Higham, Brent J. Hillier, Robert W. Hymas, Lester F. Johnson, Matti T. Jouttenus, Chang Ho Kim, Alfred Kyungu, Dane O. Leavitt, Remegio E. Meim Jr., Ismael Mendoza, Cesar A. Morales, Rulon D. Munns, Ramon C. Nobleza, S. Mark Palmer, Fouchard Pierre-Nau, Gary B. Porter, José L. Reina, Esteban G. Resek, George F. Rhodes Jr., Gary B. Sabin, Evan A. Schmutz, D. Zackary Smith, Lynn L. Summerhays, Wenceslao H. Svec, Craig B. Terry, Ernesto R. Toris, Fabian I. Vallejo, Emer Villalobos, J. Romeo Villarreal, kei Terry L. Wade.

Kemuni o ni gadreva mo ni duavata kei keimami ena vakaraitaki ni vakavivinakaka ki na nodra veiqravi uasivi, yalovinaka ni vakaraitaka.

Sa vakaturi meda vagalalataki iratou o Sisita Rosemary M. Wixom, Cheryl A. Esplin, kei Mary R. Durham mai na mataveiliutaki raraba ni Lalai ena yalo ni vakavivinakaka cecere. Eda sa vagalalataki ira talega na lewe ni matabose raraba ni Lalai.

O ira kece era gadreva mera duavata kei keimami ena vakaraitaki ni vakavivinakaka vei iratou na marama oqo ena vuku ni nodratou veiqravi cecere kei na yalodina, yalovinaka ni vakaraitaka.

Sa vakaturi meda tokoni ira na Vakaitutu Raraba vou ni Vitzusagavulu:

W. Mark Bassett, Mark A. Bragg, Weatherford T. Clayton, Valeri V. Cordón, Joaquin E. Costa, Massimo De Feo, Peter F. Meurs, K. Brett Nattress, S. Mark Palmer, Gary B. Sabin, kei Evan A. Schmutz.

Kemuni kece o ni duavata, yalovinaka ni vakaraitaka.

Ira era saqata, ena ivakatakilakila vata ga.

Sa vakaturi meda tokoni ira na lewe vou ni Vitzusagavulu ni iWasewase: P. David Agazzani, Quilmer A. Agüero, René R. Alba, Victorino A. Babida, Steven R. Bangerter, Richard Baquiran, Dong Chol Beh, Michael V. Beheshti, Matthieu Bennasar, Hubermann Bien-Aimé, Kevin E. Calderwood, Luis J. Camey, Matthew L. Carpenter, Douglas B. Carter, Aroldo B. Cavalcante, Luis Claudio Chaverri, Ulises Chávez, Brent J. Christensen, Douglas L. Dance, Marc C. Davis, Alessandro Dini Ciacci, J. Scott Dorius, M. Dirk Driscoll, Antonio F. Faundez, Jose A. Fernandez, Matias D. Fernandez, Candido Fortuna, Bruce E. Ghent, Michael A. Gillenwater, Daniel G. Hamilton, Mathias Held, Tom-Atle Herland, Raymond S. Heyman, B. Christophe Kawaya, Todd S. Larkin, Pedro X. Larreal, Juan J. Levriño, Felix A. Martinez, Kevin K. Miskin, Mark L. Pace, Ryan V. Pagaduan, A. Moroni Perez, Carlos E. Perrotti, Mark P. Peteru, Alan T. Phillips, Thomas T.

Priday, Brian L. Rawson, Rene Romay, Blake M. Roney, Luis G. Ruiz, Maximo Saavedra, Pedro A. Sanhueza, Eric J. Schmutz, Min Tze (Benjamin) Tai, Heber D. Texeira, Maxsimo C. Torres, Jesús Velez, Carlos Villarreal, Paul H. Watkins, C. Dale Willis Jr., William B. Woahn, kei Luis G. Zapata

Kemuni kece o ni duavata, yalovinaka ni vakaraitaka.

Ira era saqata, ke dua.

Sa vakaturi meda tokoni Joy D. Jones me peresitedi raraba ni Lalai, kei Jean B. Bingham me iMatai ni Daunivakasala kei Bonnie H. Cordon me ikarua ni daunivakasala.

Kemuni o ni duavata kina mo ni vakaraitaka.

Ke dua e saqata me vakaraitaka vakakina.

Sa vakaturi meda tokoni ira na Vakaitutu Raraba, Vitzusagavulu ni iWasewase, mataveiliutaki raraba ni veimataisoqosoqo era sa lesi tu kina ena gauna oqo.

Kemuni kece o ni duavata, yalovinaka ni vakaraitaka.

Ira era saqata, ke dua.

Peresitedi Monson, sa volai na veitokoni. Keimami sureti ira era saqata e dua na veitokoni mera veitaratara kei na nodra peresitedi ni iteki.

Vinaka vakalevu na nomuni veitokoni vei ira noda iliuli ni Lotu ena nodra itavi bibi ka da sa sureti ira na Vakaitutu Raraba vou kei na mataveiliutaki ni Lalai me ra mai dabe e cake. ■

Ripote mai na Tabacakacakaka ni Dikevifika ni Lotu, 2015

Vakaraitaka o Kevin R. Jergensen

Manidia Dairekita, Tabacakacakaka ni Dikevifika

Ki na Mataveiliutaki Taumada ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu E Daidai

Kemuni na Veitacini: Me vaka e dusimaki ena ivakatakila ena ika 120 ni iwase ni Vunau kei na Veiyalayalati, eratou na vakadonuya na Matabose ni Vakayagataki iKatini—ka ra lewena na Mataveiliutaki Taumada, na Kuoramni iApositolo Le Tinikarua, kei na Matabisopi Vakatulewa—na vakayagataki ni ilavo ni Lotu. Na veitabana ni Lotu era dau vakayagataka na ilavo sa vakadonui mai na ilavo vakarautaki ka sala vata kei na lawatu kei na kena ivakarau.

Na Tabacakacakaka ni Dikevifika ni Lotu, ka ra lewena na kenadu vakaivola ka tu vakataki koya mai na tabacakacakaka kece tale eso ni Lotu, e sa lesi me qarava na dikevifika ena inaki ni kena vakarautaki na veivakadeitaki

matau me baleta na veicau e ciqomi, na vakayagataki lavo e vakayacori, kei na taqomaki ni iyau taukeni ni Lotu.

Ni yavutaki mai na dikevifika sa vakayacori, sa nanuma kina na Tabacakacakaka ni Dikevi Fika ni Lotu ni, ena veika me baleta na iyauqaqa, veicau e ciqomi, na ilavo vakayagataki, kei na iyaubula ni Lotu me baleta na yabaki 2015 era sa vakaivolataki ka qaravi ena ivakarau ni kena vakaivolataki. Na Lotu e vakamuria na ivakarau ka vakatavulici vei ira na lewena ena bula, tuvailavotaki vakadodonu, levei ni dinau, kei na mamaroroi me baleta na gauna ni leqa.

Vakasavui ena vakarokoroko,
Tabana ni Dikevifika ni Lotu
Kevin R. Jergensen
Manidia Dairekita ■

Ripote Vakaiwiliwili, 2015

Kacivaka o Brook P. Hales

Sekeriteri ena Mataveiliutaki Taumada

Eratou sa mai vakaraitaka na Mataveiliutaki Taumada na ripote vakaiwiliwili kei na ituvaki ni Lotu me yacova mai na 31 ni Tiseba, 2015.

Tabana ni Lotu

iTeki	3,174
Kaulotu	418
Tikina	558
Tabanalevu kei na Tabana	30,016

iWiliwili ni Lewenilotu

iWiliwili tauoko ni Lewenilotu	15,634,199
Na Gone Kilai Vakaivola.....	114550
Saumaki ka Papitaiso.....	257,402

Daukaulotu

Daukaulotu Tudei	74,079
Daukaulotu Veiqaravi ena Lotu	31,779

Valetabu

Valetabu era vakatabui ena 2015 (Córdoba Argentina, Payson Utah, Trujillo Peru, Indianapolis Indiana, and Tijuana Mexico)	5
Valetabu e Vakatabui tale (Mexico City Mexico and Montreal Quebec).....	2
Valetabu e vakayagataki tiko ni mai cava na yabaki	149

Mai vei Elder Ronald A. Rasband
Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Tu Vata Kei Ira na iLiuliu ni Lotu

*Ko sa tu vata li kei ira na iliuliu ni Lotu ena dua na vuravura
butobuto me rawa kina vei iko mo vakatetea na Rarama i Karisito?*

Eda kidavaki ira ena veidokai na kacivi vou ena Vakaitutu Raraba, Vitusagavulu ni iWasewase, kei na mataveiliutaki raraba vou totoka ni Lalai. Eda vakavinavinaka vakalevu, kivei ira era sa mai vagalalataki. Keimami lomani kemuni vakayadua.

Kemuni na taciqui kei na ganequ lomani, eda sa mai vakaitavi ena dua na cakacaka veivakalougatataki ena noda laveliga meda tokoni ira na parofita, daurairai, ka dauvakatakila kei ira na iliuliu eso kei na vakailesilesi raraba kacivi mai vua na Kalou ena gauna oqo. Au dau sega ni vakawalena se vakamamadataka na gauna ni nodra tokoni ka dusimaki mai vei ira na italai ni Turaga. Ni sa mai vica na vula na noqu kacivi meu lewe ni Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua, au doka na nomuni veitokoni kei na yalonuidei. E ka cecere nomuni tu vata kei au kei ira na iliuliu cecere oqo.

Ni oti noqu tokoni ena Okotova sa oti, au a gole ki Pakisitani, ena dua na ilesilesi, ka sotavi ira na Yalododonu yalodina ena matanitu o ya. Era lewe lailai toka ga, ia era cecere vakayalo. Ni oti vakalailai noqu lesu i vale, au a ciqoma na ivola oqo mai vei Baraca

Shakeel Arshad, e dua na lewenilotu lomani au a sotava mai kea: "Vinaka vakalevu, Elder Rasband, nomuni gole mai ki Pakisitani. Au vinakata meu tukuna vei kemuni ni keimami . . . na lewe ni Lotu . . . keimami tokoni

kemuni ka lomani kemuni. [Keimami sal] kalougata dina nomuni mai tiko eke ka vakarorogo vei kemuni. Sa dua dina na siga koula ena bula ni noqu matavuvale ni keitou sotava e dua na i Apositolo."¹

Na sotavi ira na Yalododonu vaka-taki Baraca Arshad sa veiuabaleti ka rokovi ka meu vakayagataka nona vosa, "dua na siga koula." talega vei au.

Ena Janueri era a vaka-tavi kina na iliuliu ni Lotu ena dua na kakaburaki e na Veisotari ena Matanavotu kei ira na itabagone, nodra iliuliu, kei na itubutubu e veiyasai vuravura. A vaka-raitaki bula na kakaburaki ena Initani ki na vuqa na vanua ena 146 na mata-nitu; ka so na vanua era vakasinaita na valenilotu, ka so na vale yadua era sarava tiko mai e dua ga na itabagone. Taucoko, e vuqa na drau na udolu era a sema tiko mai kina.

Ni semati ki na levu ni vakaroro-go, au a tokoni vata kei Sisita Bonnie Oscarson, na peresitedi raraba ni Goneyalewa; Baraca Stephen W. Owen, peresitedi raraba ni Cauravou; kei au—ka tokoni mai vei ira na itabagone, daunisere ivakatagi kei na so tale—ena saumi nodra taro na itabagone.

A neimami inaki me vakaraitaki raraba na itoko ni itabagone ni 2016, "Dou Toso ki Liu ka Tudei vei Karisito" mai na 2 Nifai, ka vakaoqo: "Ia mo dou toso ki liu ka tudei vei Karisito ena nomudou vakanuinui taucoko sara, mo dou lomana na Kalou kei na tamata kecega. Ia kevaka dou sa toso ki liu ka tugana ki lomamudou na vosa i Karisito ka vosota me yacova na ivakataotioti, raica sa kaya vakaoqo na Tamada: Dou na rawata na bula tawamudu."²

Ni wiliki e vuqa na drau nodra vaka-tataro na noda itabagone, na cava eda sa vulica? Keimami sa kila ni ira na itabagone era sa lomana na Kalou, tokoni ira nodra iliuliu, kei na gadreva me saumi na nodra taro! Na vakatataro sa ivakaraitaki ni gagadre me vuli tikoga, me vakuri ki na dina o ya sa tu oti e na noda ivakadinadina, ka vakavakarau vinaka cake ki na "toso ki liu ka tudei vei Karisito."

Na Vakalesui mai ni kospeli e teki-vu mai vua e dua na cauravou, o Josefa

Simici ni a taro. E vuqa na ivakavuvuli ni iVakabula a tekivu ena taro. Nanuma Nona a tarogi Pita: "Ia dou sa kaya se ko cei koi au"³ A sauma o Pita: "Oi kemuni na Karisito, na Luve ni Kalou bula."⁴ E gadrevi meda veivukei meda kunea na kena isau mai vua na Tama-da Vakalomalagi ena veidusimaki ni Yalotabu.

Ena kakaburaki o ya, au qai kaya vei ira na itabagone:

"O ira na iliuliu ena Lotu oqo era sa kila tiko na nomuni bula, nomuni leqa, kei na nomuni ibolebole.

"Era tiko na lueda. Era tiko na makubuda. Keimami dau sota wasoma kei ira na itabagone e vuravura tauoko. Keimami sa masulaki kemuni tiko, keimami sa tukuni kemuni tiko ena veivuana tabu cecere, ka lomani kemuni."⁵

Au gadрева meu wasea e dua vei ira na vuqa sara na vakasama mai na soqo o ya.

A vola mai o Lisa mai Grand Prairie, Alberta, Canada: "Na soqoni E Mata-navotu a totoka sara. Sa vaqaqacotaka dina na noqu ivakadinadina kei na dina ena kospeli. Eda sa kalougata sara vei ira na iliuliu veivakauqeti era sa kacivi mera veiqraravi ena vuqa na itavi."⁶

A vola taumada mai o Liz, mai Pleasant Grove, Utah: "Au

vakavinavinakataka noqu vakabauta kei na madigi meu tokona e dua na parofita ni Kalou kei ira na turaga kei na marama era veiqraravi vata kei koya."⁷

Nikua eda sa tokoni ira na iliuliu, era sa kacivi ena veivakauqeti vakalou mera veivakavulici ka veidusimaki ka ra kaci tiko meda qarauna na veika rerevaki ena veisiga yadua—mai na rokovi vakamamada na Siga ni Vaka-cecegu, ki na vakarerei na matavuvale, ki na valutu na galala vakalotu, vakakina na veiletitaki ni ivakatakila ni siga nikua. Taciqui kei na ganequ, eda sa rogoca tiko beka nodra ivakasala?

Vuqa na gauna ena koniferedi, soqoni ni sakaramede, kei na Lalai, eda lagata kina na vosamalua, "Meu tuberi, ka liutaki."⁸ Na cava e kena ibalebale vei iko? O cei o nanuma ni ko vakasamata? O sa vakila beka nodra veivakauqeti na iliuliu dodonu, ira na tisaipeli i Jisu Karisito era tara nomu bula e liu ka tomana tiko nikua, ka ra lako tu ena salatu ni Turaga vata kei iko? Era na rairai voleka ena nomu itikotiko, nomu ivavakoso, se vosa mai ena itutu ni vunau ena koniferedi raraba. Ira na tisaipeli oqo era wasea vata kei keda na veivakalougatataki ni ivakadinadina ni Turaga o Jisu

Karisito, na iliuliu ni Lotu oqo, na iliuliu ni yaloda, ka sa yalataka, "Ia mo dou kakua ni rere se yalolailai, raica koi au na Turaga, au sa tiko vata kei kemudou ka vakuauwataki kemudou."⁹

Au nanuma sara na italanoa i Peresitedi Thomas S. Monson ena nona a sureti ki na vale nei nona peresitedi ni iteki o Paul C. Child me vakavakarau ki na tabaki ki na Matabete i Melikise-teki. Sa dua dina na veivakalougatataki vei peresitedi ni iteki o ya, ni sega tu ni kila ena gauna ya ni sa vakavulica tiko e dua na cauravou gone ni Matabete i Eroni ni dua na siga ena laki parofita ni Kalou.¹⁰

Au sa dau vakavulici talega mai vua na noda parofita lomani, o Peresitedi Monson. E sega ni lomatarotaro na noqu vakasama se lomaqu ni sai koya na parofita ni Turaga e vuravura; kau sa ciqoma talega ena yalomalua ni sa ciqoma vakakina o koya na ivakatakila ka cakacakataka. Sa vakavulica tiko vei keda meda dodoliga yani, ka veitaqomaki, ka veivakabulai yani. A vakavulici vakaqoqo ena wai o Momani. Era sa gadrevа mera "vakatokai me nona tamata" sa lomadra mera "veivuketaka na nomudou icolacola," "tagi vata kei ira sa tagi," ka "vakadina-dinataka na Kalou."¹¹

Au tu nikua niu sa vakadinadinataka na Kalou na Tamada Tawamudu kei na Luvena, o Jisu Karisito. Au kila ni bula tiko na noda iVakabula ka lomani keda ka dusimaki ira tiko na Nona italai, iko kei au, me yaco kina na inaki ena vuravura oqo.¹²

Ni da toso ki liu, ka da digitaka meda muria na veidusimaki kei na ivakaro ni noda iliuli, eda sa digitaka meda muria na Turaga ni gauna e muri tani tiko kina o vuravura. Eda sa digitaka meda ququmi matua ki na ititoko kaukaumea, meda sa Yalodonu Edaidai, meda sa italai ni Turaga, ka “vuabale na [noda] marau.”¹³

Sa matata tiko na taro dau tarogi wasoma oqo: o sa tu vata tiko beka kei ira na iliuli ni Lotu ena vuravura butobuto oqo me rawa ni ko vakatetea na Rarama i Karisito?

Sa rui ka bibi na veimaliwai kei ira na iliuli. Se cava na yabaki ni nodra bula, era voleka se tu vakayawa, se

na gauna era tara kina na noda bula, na nodra veivakauqeti e salavata kei na vosa nei dauniserekali ni Amerika o Edwin Markham, ni a kaya:

*E dua na icavacava daru sa
veitacini kina:
E [sega e dua] me lako duadua ga:
Vei ira na tamata daru sa vakauta
kece kina
Sa lesu mai me nodaru ga.¹⁴*

Na noqu itokani o Shakeel Arshad, mai Pakisitani, a tokoni au mai, o tacina kei nona itokani. Sa vakakina e vuqa vei kemuni. Ni da dodoliga yani meda veilaveti cake, eda sa tukuna tiko na vosa qqa o ya: “E [sega e dua] me lako duadua ga.”

Kena bibi duadua, eda sa gadreva na noda Turaga ka iVakabula o Jisu Karisito. Dua na italanoa mai na ivolanikalou e dau vakauqeti au vakayalo o ya na gauna a taubale kina

o Jisu Karisito e dela ni wai me sotavi iratou Nona tisaipeli era soko tiko ena Wasawasa o Kalili. Oqo o ira na iliuli, era kacivi vou vakataka e vuqa vei keda ena itutu e cake. E volai vakaoqo ena Maciu:

“A sa qai tiko e loma ni wasawasa na waqa, a suaigelegele [ena] ua: ni sa cagi leca.

“Ia ena ikava ni wase ni bogi sa lako vei ira ko Jisu, a sa lako voli e dela ni wai.

“Ia ni sa raica ko ira na tisaipeli ni sa lako voli ko koya e dela ni wai, era sa kidroa, . . . a ra sa qoqolou ni ra sa rere.

“A sa vosa sara vei ira ko Jisu, ka kaya, Dou vakacegu; koi au ga; dou kakua ni rere.”¹⁵

A rogoca o Pita na veikacivi totoka o ya ni veivakayaloqaqataki mai vua na Turaga.

“A sa vosa vei koya ko Pita, ka kaya, Na Turaga, kevaka sai kemuni, kacivi au me bau yani vei kemuni e dela ni wai.

“A sa kaya ko [Jisu], Lako ga mai.”¹⁶

Qo na yaloqaqa. E gonedau o Pita, ka kila vinaka tu na veitubuyaki ni wasawasa. Ia, sa lomana dina me muri Jisu—siga se bogi, ena waqa se vanua mamaca.

Au rawa ni raitayalotaka nona sa lade e batni waqa, sega tale ni wawa me kacivi tale, ka tekivu me taubale e dela ni wai. E dina, e kaya na ivolani-kalou, “Sa lako ena dela ni wai me lako vei Jisu.”¹⁷ Ni sa kaukauwa ka voravora mai na cagi ka tubu na biau e yavana, sa rere ko Pita ka “sa vakatekvu me lutu dromu, sa kaci sara [icake], ka kaya, Na Turaga, ni vakabulai au.

“Sa qai dodoka sara na ligana ko Jisu, a sa taura.”¹⁸

Sa qai dua dina na lesoni kaukauwa. Sa tu e kea na Turaga ena vukuna, me vaka ga vei iko kei au. A dodoka yani na ligana ka tauri Pita me vuetai bula.

Au sa dau gadreva na iVakabula kei na veivueti ni Ligana ena vuqa na gauna. Au gadrevi Koya vakalevu cake oqo mai na kena e liu, vakakina oi kemuni yadua. Au nuidei niu ladeva yani na yasani waqa, na kena ibalebale, na veivanua tawakilai, kau raica niu sega ni cakava rawa vakai au ga.

Ena veivosaki ena soqoni ni E Matanavotu, sa dau dodoliga mai na Turaga mai vei ira noda matavuvale kei na iliuliu, ka sureti keda meda lako yani Vua—me vaka nona dodoliga me vakabulai Pita.

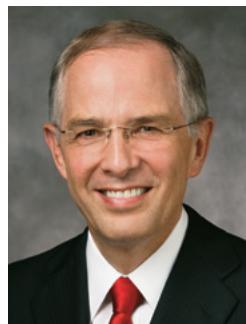
Ena levu talega nomu veigauna mo sauma na veisureti vakawasoma ni “lako mai vei Karisito.”¹⁹ E sega beka ni o koya oqo na veika sa baleta na bula oqo? Na veikacivi e rairai baleta na vuetai ni dua na lewe ni matavuvale; lako mai mo kaulotu; lesu tale mai ki lotu; lako mai ki valetabu, kei na kena eda rogoca oti mai na soqoni ni E Matanavotu, yalovinaka lako mai, ka vuksi au meu sauma na noqu vakataro. Ena yaco na gauna eda na rogoca kece kina na kaci “Lako mai vale.”

Sa noqu masu ni da na dodoliga yani, dodoliga yani, ka taura na liga ni iVakabula ka dedeka tu mai vei keda, vakawasoma mai vei ira na Nona iliuliu kacivi vakalou kei ira noda lewe ni matavuvale—ka rogoca Nona kaci meda lako mai.

Au kila ni bula tiko o Jisu Karisito; au lomani Koya, kau kila e yaloqu tauoko ni sa lomani keda vakayadudua. Sai Koya na noda Daunivakaraitaki cecere ka iliuliu vakalou ni luvena tauoko na Tamada. Sa noqu ivakadinadina vakalou oqo ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Shakeel Arshad, Facebook comment to Ronald A. Rasband, Dec. 2, 2015.
2. 2 Nifai 31:20.
3. Maciu 16:15.
4. Maciu 16:16.
5. Ronald A. Rasband, Face to Face, Jan. 20, 2016, [lds.org/media-library](https://www.lds.org/media-library).
6. Na vosa E Matanavotu mai vei Lisa Jarvis, mai Grand Prairie, Alberta, Canada.
7. Tweet mai vei Liz Darger, Pleasant Grove, Utah, Apr. 4, 2015.
8. “Au Luve ni Kalou,” *Serenilotu*, naba 185.
9. Vunau kei na Veiyalayalati 68:6.
10. Raica na Thomas S. Monson, “Na V eivakabauti ni Noda Matabete Tabu,” *Liaona*, Me 2006, 55–56.
11. Mosaia 18:8–9.
12. Raica na Mosaia 18:8–9.
13. 1 Nifai 8:12.
14. Edwin Markham, “A Creed,” *Lincoln and Other Poems* (1901), 25.
15. Maciu 14:24–27.
16. Maciu 14:28–29.
17. Maciu 14:29.
18. Maciu 14:30–31.
19. Moronai 10:32.

Mai vei Elder Neil L. Andersen
Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

“O Koya sa Vinakati Ira, sa Vinakati Au”

Era kune ena veituvaki duidui ka ca sara ni matavuvale na gone nikua. Sa gadrevi meda dolele yani vei ira era galili, guilecavi tu mai ka tu e taudaku ni bai.

Elomani ira na gonelalai na Kalou. E lomani ira kece na gonelalai. A kaya na iVakabula, “Laivi ira [na] gonelalai . . . me ra lako mai vei au: ni sa vakataki ira na lewe ni matanitu vakalomalagi.”¹

O ira na gonelalai nikua era sa volitu ena vuqa sara na veimataqali ituvatava veicurumaki ni matavuvale.

Me ivakaraitaki, nikua, sa vakaruataki na levu ni gone e Amerika era tiko vata ga kei na dua na nodra itubutubu ni vakatauvatani ena 50 na yabaki sa oti.² Ka vuqa na matavuvale e luluqa nodra duavata mera lomana na Kalou kei na gagadre mera muria Nona ivakaro.

Ena kena tubu tiko na veilecayaki vakayalo oqo, ena tomana tiko na kospeli vakalesui mai na ivakatagede, na dodonu, kei na ituvatuvu ni Turaga.

“Sa dodonu mera cadra mai vuravura na gone ena loma ni ivau ni vakamau, ka susugi mai vei rau e dua na tama kei na tina ka rau dau doka ena yalodrau dina na nodrau bubului ni vakamau. . . .

“Sa rui vakamareqeti kina na nodrau itavi na tagane kei na yalewa veiwatini, me rau dauveilomani ka veikauwaitaki

vakaveiwatini ka vakakina vei ira yaduua sara na luedrau. . . . Sa nodrau itavi bibi na itubutubu me rau susugi ira cake na luedrau ena loloma kei na buladodonu, me rau vakarautaka na veika vakayago ka vakakina na veika vakayalo era gadreva, me rau vakavulici ira mera dauveilomani ka veirairaici vakataki ira [ka] me ra muria na ivakaro ni Kalou.”³

Eda vakavinavina ka vei ira na vuqa na itubutubu vinaka ena veimatatalotu e vuravura raraba era sa daulomania ira vakavinaka na luedrau. Eda vakavinavina ka vei ira na matavuvale ena Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai era sa ologi tu ena veikaroni nei tama kei tina sa saumaki vua na iVakabula, era sa vauci ena lewa ni matabete, ka ra sa vulica tiko ena matavuvale mera dauloloma ka nuitkaata ga na Tamadra Vakalomalagi kei na Luvena, o Jisu Karisito.

Vakamamasu baleti ira na iTabagone

Au sa vakamamasu nikua ena vukudra na drau vakaudolu na gonelalai, itabagone, kei na gone qase cake era sega ni gole mai ena kena vakaoqo,

ni sega na vosa e matau, na matavu-
vale e “uasivi sara.” Au sega ni vosa
baleti ira ga na itabagone sa yaco vei
ira na nodra itubutubu na mate, sere,
se luluqa ni vakabauta, ia o ira talega
na tini vakaudolu na cauravou kei na
goneyalewa e vuravura raraba era sa
ciqoma na kospeli ni sega tu ni gole
mai o tinadra se tamadra vata kei ira
ki na Lotu.⁴

O ira na gone Yalododonu Edai-
dai era curu ena Lotu ena vakabauta
cecere. Era nuitaka tu mera tauyavuta-
ka ki na nodra dui bula ni matavuvale
dodonu ena veisiga ni matakā.⁵ Toso
na gauna, era sa na tiki bibi ni mataiva-
lu daukaulotu, gone qase cake valavalā
dodonu, kei ira era na tekiduru ena ica-
bocabo ni soro mera tekivutaka nodra
dui matavuvale.

Qaqarauni

Eda na tomana tiko na vakavulici ni
ituvatuva ni Turaga baleta na matavu-
vale, ia oqo ni sa milioni na lewenilotu,
kei na duidui ni gone ena Lotu, sa
gadrevi meda qaqarauni sara ka yadra
tiko. Na noda ivakarau ni Lotu kei na
kena veivosa sa cecere sara. Ena sega
ni otī nodra lagata na gone ena Lalai
na “Rawā Ni Tawamudu Na Vuvale,”⁶
ia ni ra sa lagata na, “I’m so glad when
daddy comes home”⁷ se “with father

and mother leading the way,”⁸ sega ni
gone tauoko era na lagata na veika ni
nodra matavuvale.

A wasea neitou itokani o Bette na
kena yaco e dua na ka ena lotu ni se
yabaki 10: “A wasea tiko o neimami
qasenivuli na vakamau e valetabu. A
tarogi au mai vakadodonu, ‘Bette, rau
a sega ni vakamau na nomu itubutubu
ena valetabu, se vavei?’ Era sa kila tu [o
noqu qasenivuli kei na lewe ni kalasil]
na kena isau.” A tarava sara na lesoni
nei qasenivuli, ka sa nuiqawaqawa o
Bette. A kaya o Bette, “E vuqa na bogi
au a tagi. Ni mai tauvi au na maluma-
lumu ni uto ni otī e rua na yabaki au
nanuma niu sa na mate, au sa veileca-
yaki, kau vakasamataka niu sa na tiko
duadua sara ga vakadua.”

A gole ga vakai koya na noqu
itokani o Leif ki lotu. Ena Lalai, a kerei
me dua na nona vosa lekaleka. E sega
o tamana se tinana me tu vata kei koya
ka vuksi koya ke mani guilecava na ka
me cavuta. A rere o Leif. Me kua kina
ni madua, sa sega kina ni mai lotu me
vica na vula.

“A sa kaciva mai e dua na gone
lailai ko Jisu ka vakatura ena kendra
maliwa . . .

“Ka sa [kaya] ko koya yadua sa vina-
kata e dua na gone lailai vakaoqo ena
vuku ni yacaqu, sa vinakati au.”⁹

Yalo vakabauta kei na iSolisoli Vakayalo

Era sa kune kalougata na gone kei
ira na itabagone ena yalo vakabauta kei
na isolisoli vakayalo titobu. A kaya vei
au o Leif, “Au sa kila taumada vakavina-
ka ni Kalou sa Tamaqu ka sa kilai au ka
lomani au.”

E kaya na noda itokani o Veronique,
“Niu sa vulica na ivakavuvuli ni kosipe-
li ka vulica na iVola i Momani, sa vaka
meu nanuma lesu na veika au sa kila
tiko ia au sa mai guilecava ga.”

Na neitou itokani o Zuleika e tadu
mai Alegrete, Brazil. Dina ga ni ratou
sega ni daulotu na nona matavuvale, a
tekivu wilika na iVola Tabu ni se yabaki
12 o Zuleika ka sikova na veilotu e kea,
nona vakasaqara me kila vakalevu cake
na Kalou. Dina ni rau a rivabitaka nona
itubutubu, a vuli vata kei rau na dau-
kaulotu, rawata nona ivakadinadina, ka
papitaiso. A kaya vei au o Zuleika, “Niu
sa vuli tiko, sa vakaraitaki vei au na
itaba ni Valetabu e Salt Lake ka tukuni
vua na cakacaka vakalotu ni veivauci.
Mai na gauna o ya, au sa gadreve meu
na curu ki na Vale ni Turaga ka me dua
na noqu matavuvale tawamudu.”

Dina ni na sega baka ni dodonu sara
nona bula e vuravura e dua na gone, ia
e tudonu na nona dra vakayalo baleta
ni nona ivakadinadina bula e dua o ya
ni sa luvena tagane se yalewa na Kalou.

E kaya o Peresitedi Thomas S.
Monson: “Mera vuksi na lufe ni Kalou
mera kila vinaka na veika e dina ka
bibi ena nodra bula. Vuki ira mera
vakatorocake taka nodra kaukauwa

mera digitaka na salatu ena vukea mera taqomaki yani ena sala ki na bula tawamudu.”¹⁰ Meda dedeka vakalevu cake na ligada kei na yaloda. O ira na itabagone era gadreva noda gauna kei na noda ivakadinadina.

A lewena o Brandon, na Lotu mai Colorado ena koronivuli torocake, ka tukuni ira vei au era a dodoliga vua ni bera nona papitaiso vakakina ni sa oti. A kaya, “Au a tiko ena veimatavuvalle era bulataka na kospeli. A vakaraitaka vei au na itagede au vakila ni rawa me tiko ena noqu matavuvale vakai au.”

A sucu o Veronique, mai Netherlands, ka vuli vata kei luvequ yalewa o Kristen ni keitou vakaitikotiko mai Jamani. A kaya o Veronique, “Ira na gonevuli era lewe ni Lotu e tu vei ira na rarama. Au sa qai kila ni rarama o ya e tadu mai na nodra vakabau ti Jisu Karisito ka bulataka na Nona ivakavuvuli.”

A papitaiso noqu itokani o Max ni se yabaki walu. A sega ni lewena e dua na lotu o tamana, ka so na gauna e dau lako se sega ni rawa ni lako i lotu o Max.

Ni se cauravou, ka sega tu ni lotu me vica na vula, a vakila o Max ni sa gadreva me lesu ki lotu ka sa lomana me laki lotu ena dua na mataka ni Sigatabu. Ia a malumalumu nona inaki ni sa tu e matani valenilotu, ka sa tekivu veilecayaki.

Sa tu cake tu e matani katuba na bisopi vou. A sega ni kilai koya o Max, ka vakadeitaka ni sega ni kilai koya o bisopi. Ni voleka yani o Max, e ramase mai na matai bisopi, ka dodoka mai na ligana ka kaya, “Max, au taleitaka niu raici iko!”

“Ni sa cavuta oqori,” a kaya o Max, “sa curumi au e dua na yalovinaka cecere kau sa kila niu sa cakava na ka e dodonu.”¹¹

Noda kila na yacana e dua e na vakayaco veisau.

“A sa kaya [o Jisul] mera kau [mai vuul] na gone lalai. . . .

“A sa . . . keveti ira yadua na gone lalai, ka vakalougatataki ira, ka masulaki ira vei Tamana.

“A sa tagi ni sa vakalougatataki ira oti.”¹²

Ni se cauravou o Joseph Ssengooba (e cake), kei nona itokani dauveituberi ni kaulotu o Elder Joshua Walusimbi (ena imatau e cake), kei nona peresitedi ni kaulotu, o Leif Erickson (e ra ena imatau).

iTabagone Era se Bera ni Papitaiso

Ena nodra kerekere na itubutubu, e vuqa na itabagone era lomana na kospeli era wawa ka vica vata na yabaki mera qai papitaiso.

Rau a sere na itubutubu nei Emily ni se gone lailai, ka sega ni vakadonui me papitaiso me yacova ni sa yabaki 15. E vakacerecerea o neitou itokani o Emily e dua na iliiliu ni Goneyalewa e “dau dodoliga yani ka vukea me qaqaco na [nona] ivakadinadina.”¹³

E rau itabagone tiko mai Utah o Colten kei Preston. Rau sa sere na nodrau itubutubu, ka sega ni soli na veivakadonui me rau papitaiso. Dina ga ni rau sega ni vota yani na sakaramede, ia e rau kauta mai na madrai ena veimacawa. Dina ga ni rau sega ni curuma rawa na valetabu me rau caka papitaiso vata kei ira na itabagone ni gole kina na nodrau tabanalevu, rau a vakasaqara mai na veitacini oqo na yaca ni matavuvale era toka tikivi rau ena valenivolavola ni tuva kawa. Na veivakuqeti cecere duadua ni nodra vuksi na itabagone mera vakila nodra sa okati o ya o ira na itabagone buladodonu.

Elder Joseph Ssengooba

Meu tinia ena ivakaraitaki ni dua na itokani vou, e dua a keirau sotava ena vica na macawa sa oti mai na Tabana ni Kaulotu e Zambia Lusaka.

O Elder Joseph Ssengooba e lako mai Uganda. A mate o tamana ni se qai yabaki vitu. Ni sa yabaki ciwa, e sega ni qaravi koya rawa na tinana kei ira na wekana, sa bula ga vaka ikoya. Ni sa yabaki 12, a sotavi rau na daukaulotu ka papitaiso sara.

A kaya oqo vei au o Joseph na imatai ni nona siga e valenilotu: “Ni sa oti na soqoni ni sakaramede, au nanuma ni sa gauna ni suka i vale, ia rau a vakalululutaki au na daukaulotu vei Joshua Walusimbi. A kaya vei au o Joshua ni sa na noqu itokani, ka solia vei au e dua na *Sere ni Lalai* me kua niu ligalala yani ki na Lalai. Ena Lalai, a mai biuta sara o Joshua e yasana e dua na idabedabe. A sureti au ki liu o peresitedi ni Lalai ka kerea na Lalai taucocko mera lagata vei au ‘Au Luve ni Kalou.’ Au vakila niu taleitaki dina.”

A kauti Joseph o peresitedi ni tabana ki na matavuvale na Pierre Mungoza, ka me vakaitikotiko e kea me va na yabaki e tarava.

Ni oti e walu na yabaki ni sa tekivu kaulotu o Elder Joseph Ssengooba, a kurabui ni a mai nona dauveituberi o Elder Joshua Walusimbi, na cauravou a vakaitaukenitaki koya ena imatai ni siga ena Lalai. Ka nona peresitedi ni kaulotu? O ya o Peresitedi Leif Erickson, na cauravou lailai a sega ni via tiko ena Lalai baleta ni rerevaka me vosa. Na Kalou sa lomani ira na Luvana.

The Children Came Running

Ena vica na macawa sa oti ni keirau a tiko kei Kathy mai Aferika, keirau a gole ki Mubji-Mayi, na Matanitu Tu Vakataki Koya o Congo. Baleta ni sega ni ka levu sara na valenilotu me rauti ira e 2,000 na lewenilotu, keimami a qai soqoni e tautuba ena ruku ni tavuleni lelevu ka duru bitu. Ni tekivu na soqoni, keimami raica ni so na gone era vakawadravi keimami tiko mai, era ququmi toka ena itautauri kaukamea ni bai e tuba e wavokita na itikotiko o ya. A vakasolokakanma mai o Kathy, “Neil, o vinakata beka mo sureti ira na gone mera curu mai loma?” Au a lako yani vei peresedi ni tikina o Kalonji ena

Ena dua na soqoni ni 2,000 na Yalododonu Edaидai ena Matanitu Tu Vakataki Koya o Congo (e cake), e vuqa na gone era a komuni vata mai e taudaku ni bai e wavokita na itikotiko e caka tiko kina na soqoni (e cake). Ni ra sureti mai loma, era qai cici yani na gone.

itutu ni vunau ka kerei koya ke rawa ni sureti ira mai na gone era tiko e taudaku ni bai.

Au kurabui, ena nona sureti ira o Peresedi Kalonji, era a sega walega ni lako mai na gone era sa cici mai—sivia na 50, rauta beka na 100—so era vakaisulu makawa ka sega na ivava ia era dredre mai ka matamamarau.

A tarai au sara ga na ka oqo kau raica ni sa ivakatakilaka ni sa gadrevi meda dodoliga yani vei ira na itabagone era galili tu, guilecavi, se tiko e taudaku ni bai. Meda sa qai nanumi ira, kidavaki ira, ka mokoti ira, ka cakava na ka kece me qaqqaco nodra lomana na iVakabula. A kaya o Jisu, “Ia ko koya yadua sa vinakata e dua na . . . gone lailai vakaoqo ena vuku ni yacaqu sa vinakati au.”¹⁴ Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Maciu 19:14.
2. Raica na “Family Structure,” Child Trends DataBank (Dec. 2015), appendix 1, tabana e 9, childtrends.org/databank.
3. “Na Matavuale: Ai Vakaro ki Vuravura Raraba,” *Liaona*, Nove. 2010, 129, parakaravu 7 kei na 6.
4. Au via vakavinavinakataki ira na tini vakaudolu na tina yalododonu, e vuqa vei ira era itubutubu taudua, ka qarava ena yaloqqa na itavi ni vakaukauwataki ira vakayalo na luedra. Na neitou itokani o Shelly e kaya baleti tinana:

“Era a tukituki na daukaulotu ena nodra katuba na noqu itubutubu ni se bera niu sucu. Erau a taura e vica na lesioni na noqu itubutubu ka sa mai sega tu ni kauwai na tamaqu. E tomana na lesioni ko tinaqu ka gadreve me papaitiso. Ena loma ni lima na yabaki a lotu tiko o tinaqu ka sega ni lewenilotu, ka oti e tolou na vula ni noqu a mai sucu, a sa qai papaitiso o koya.
5. Na neitou itokani o Randall a kaya vei au, “Au a vakavulici kau kila niu luvena tagane na itubutubu vakalomalagi, niu kila tu na noqu ivakatakilaka dina e solia vei au na inuinui ni sega ni dodonu meu vakamuria na sala vata ga erau tu kina na noqu itubutubu, kau taleitaki rau ia au sega ni via tautauvata kei rau. Au nuitkaaka na veika au a vulica ena Lalai, Matawilivola ni Sigatabu, kei na Cauravou kei na so tale na qasenivuli. Au raica na ivakaraitaki ena tabanalevu kei na noqu matavuale rabailevu na yalodina, na matavuale mamara, kau nuitkaaka na Tamada Vakalomalagi, niu kila keu na yalodina tiko, ena vuukei au o Koya me rawata na matavuuale vakaoya.
6. “Families Can Be Together Forever,” *Children’s Songbook*, 188.
7. “Daddy’s Homecoming,” *Children’s Songbook*, 210.
8. “Love Is Spoken Here,” *Children’s Songbook*, 190–91.
9. Maciu 18:2, 5.
10. Thomas S. Monson, “Learn of Me,” *Liahona*, Mar. 2016, 6.
11. Raica na Max H. Molgard, *Inviting the Spirit into Our Lives* (1993), 99.
12. 3 Nifai 17:11, 21–22.
13. E dina ni rau lulua ena lotu na itubutubu nei Emily, e a tukuna o koya ena loloma baleti rau na tubuna, nei kei na momo, kei ira eso tale, “era veisosomitaki’ vei rau nona itubutubu. E tukuna baleta e dua na ililui ni Goneyalewa e Michigan, e kaya, “Era sa ka lelevu kece na luvena, ka vakayacora o koya mera vakila na goneyalewa ni o ira talega era luvena. . . . Na nona matadredre e solia vei keda na yalovinaka ena veisiga dredre. . . . E sa noqu lalawa meu muri koya ka dua talega na Sisita Molnar vei ira na gone era na vakila tu ni ra ‘duidui,’ ‘sega ni wili,’ se ‘besetaki.’”
14. Maciu 18:5.

Mai vei Elder Mervyn B. Arnold
Ena Vitudusagavulu

Ki na Veivueti: E Rawa ni da Cakava

Sa vakarautaka na Turaga na iyaragi ena ganita me da na rawa ni lako ka laki veivueti vei ira na luluqa kei ira na noda itokani sega ni lewenilotu.

E kila vakamatata na iVakabula na Nona itavi me vueti ira na luvuena na Tamada Vakalomalagi, ni a kaya:

“Ni sa lako mai na Luve ni tamata me vakabulai koya sa yali.

“... [Ni sa] vakatalega oqo na Tamamudou sa tiko mai lomalagi, ni sa sega ni vinakata me yali e dua vei ira na lai oqo.”¹

E kila vakamatata na tinaqu yalo vakaagilos o Jasmine Bennion Arnold, na nona itavi me veivuke ena nodra vueti na nona sipi mavo se lakosese na Tamada Vakalomalagi, oka kina o ira na luvuena kei na makubuna. Sa dua na itavi vakasakiti e rawa ni ra qarava na tubunigone ena nodra bula na makubudra.

E dau lesi o Na me sikovi ira e toso dredre tiko na nodra vakabauta, o ira era luluqa tu vakalotu kei ira na matavuvale lewenilotu vakinatikina; ia era dau okati ena nona qelenisipi e vica vata tale ka sega ni dau lesi me sikovi ira. E vakalevu na nona veisiko e sega ni dau vakadua ga ena dua na vula, ni dau vakarorogo vakamalua, ni qaravi ira voli na tauvimate ka veivakayaloqataki ena loloma. Ena vica na iotioti

ni vula ena nona bula, sa tu ga vaka-dua e vale, ka dau volavola vei ira, me vakaraitaka nona loloma, wasea nona ivakadinadina, ka laveti ira cake era dau mai veisiko.

Ni da laki veivueti, sa dau solia vei keda na Kalou na kaukauwa, veivakayaloqataki, kei na veivakalouga-tataki. Ni vakaroti Mosese me vueti ira na luevi Isireli, a rere ko Mosese, me vaka noda dau rere e vuqa vei keda. A vakaiulubale o Mosese, ka kaya, “Kau sa sega ni rawata na vosa, ... niu sa dauvosa vakamalua ka yame berabera.”²

A vakadeitaki Mosese na Turaga:
“Ko cei sa cakava na gusu ni tamata? . . . koi au ko Jiova, se segai?
“Ia oqo, mo lako, kau na tiko kei na gusumu, ka vakavulici iko ena ka mo kaya.”³

A kaya tiko na Turaga vei Mosese, “E rawa ni o cakava!” *Kila na cava, e rawa talega vei keda!*

Meu wasea mada e va na ivakavu-vuli ka na veivuke ena noda sasaga ni veivueti.

iVakavuvuli 1: Me da Kakua ni Lokuyarataka Noda Veivueti

A talanoataka o Elder Alejandro Patania, e dua na Vitudusagavulu ni iWasewase e liu na italanoa kei tacina, o Daniel, ka a soko yani kei ira na nona kaimua ena ilakolako ni qoli. Ni otu e dua na gauna, a ciqoma o Daniel e dua na ivakasala vakatotolotaki ni qaqraruni ni sa toso totolo tiko mai e dua na cava levu. Ena gauna vata ga oqori sa tekivu me ra lako ki vanua o Daniel kei ira nona kaimua.

Ni sa kaukauwa cake tiko mai na cava sa sega ni yavala na idini ni dua na waqa ni qoli toka voleka. Era a vesuka e dua na keveli ki na waqa vakaleqai o ira na kaimua nei Daniel ka tekivu me tuyu yani ki vanua. Era kere veivuke ena walesi, ni ra kila, ni sa kaukauwa cake tikoga na cava, era na gadreva na veivuke totolo duadua.

Ni ra wawa toka ena yalo nanamaki na nodra dauloman, era sota me ra vakatulewataka na iwalewale vinaka duadua ni veivueti na mata mai na

Ni ra wawa vakamaqusa na daulomani, era bera mai na dauveivueti ka sa yaco na leqa.

tabana ni yadrava na baravi, na isoqosoqo ni dauqoli, kei na mataivalu e wai. Eso era a vinakata me ra lako yani vakatotolo ia a tukuni me ra waraka me dua na ituvatuva. Ni toso tikoga nodra vaka-takekere o ira era sotava tiko na cava, era tomania tiko na nodra bose na mata, ni ra tovolea tiko me ra vakadonuya vata e dua na sala dodonu kei na ituvatuva.

Ni qai vakaduri rawa e dua na ilawalawa ni veivueti, a yaco mai e dua na iotioti ni kaci ni leqa. Sa gutuva na keveli na cava kaukauwa ka ra sa lesu na kaimua nei Daniel me ra vueta ira nodra itokani dauqoli. Kena itinitini, erau qai luu ruarua na waqa, ka ra yali na kedrau kaimua okati kina na taci Elder Patania o Daniel.

E vakatauvatana o Elder Patania na leqa oqo ki na Nona ivakasala na Turaga ena Nona kaya: “Dou sa sega ni vakaukauwataka, . . . [se] kauta tale mai na ka sa vakasevi, . . . [se] vakasaqara na ka sa yali; . . . ia kau na taroga na noqu sipi vei ira.”⁴

E vakamacalataka o Elder Patania, sa dodonu me da tuvakarau ena noda veimatabose, kuoram, mataisoqosoqo kei na tamata yadua sara mada ga, me da kakua ni lokuyaratata na laki veivueti. Ena so na gauna e sivi e vicavata na macawa na noda veivosakitaka tiko na ivakarau me da vuksi ira kina era vakaleqai tu. Eda veitalanoataka o cei me sikovi ira kei na ivakarau me muri. Ena gauna vata oqori, era ia tikoga mai na kere veivuke na tacida kei na gane-da era lakose voli oqo. Me da kakua ni lokuyara.

iVakavuvuli 2: Me da Kakua ni Soro

E sa vakarogoya tiko na kaci matata ni veivueti o Peresitedi Monson, e raica, “E gadrevi me vakananumi vei ira noda lewenilotu e sega vakadua ni sa bera ni baleti ira na . . . lewenilotu luluqa . . . sa nanumi beka ni sa sega ni dua na inuinui ena vukudra.”⁵

Me vaka e vuqa vei kemuni, eso au sa wasea vei ira na kospeli sa vakarau me ra papitaiso se vakabulabulataki mai, kei na so tale—me vaka noqu itokani sega ni lewenilotu kei na watina luluqa vakalotu, o Charlene—taura e levu tale na gauna.

E sivia na 25 na yabaki au dau vakaitavitaki Tim ena veivosaki vakospeli ka dau kauti rau o Tim kei Charlene ki na valetabu dolavi raraba. Era mai vakaitavi ena veivueti eso tale, ia a sega ni ciqoma o Tim na veisureti kece me sota vata kei ira na daukaulotu.

Ena dua na mua ni macawa au a lesi me vakinulewa ena dua na koniferedi ni iteki. Au a kerea na peresitedi ni iteki me lolovaka ka masulaka o cei me keitou na laki sikova. Au kurabui ni solia mai vei au na yaca ni noqu itokani o Tim. Ni keitou tukituki e nona katuba na bisopi nei Tim, peresitedi ni iteki kei au, a dolava mai o Tim, raici au, raici bisopi, ka kaya “Bisopi, au nanuma ni o a tukuna ni o na kauta mai e dua na tamata digitaki!”

Oti qai dredre o Tim ka kaya, “Curu mai, Merv.” A yaco e dua na cakamana ena siga ko ya. Sa papitaiso oti ena gauna oqo o Tim, ka rau sa vauci oti ena valetabu kei Charlene. Meda kakua ni soro.

iVakavuvuli 3: Ena Vakaevei na Nomu Reki Kevaka o Kauta Mai e Dua Mada Ga na Yalo vei Karisito

Ena vuqa na yabaki sa oti au a tukuna na nona kila o José de Souza Marques na vosa ni iVakabula ni “kevaka e dua vei kemudou sa vakasinaiti ena Yalo Tabu, me rau sala vata kei na dua sa malumalumu, me . . . kaukauwa sara kina ko koya.”⁶

E kila o Baraca Marques na sipi yadua ena nona kuoram, ni bete ka raica ni yali tiko o Fernando. A vaqarai Fernando i nodratou vale, oti qai lako ki na nona vale nona itokani, ka lako sara ki baravi.

Qai kunei Fernando ni vakasisisi tiko e wasawasa. A sega ni wawa tiko me luu mada na waqa, me vaka ena italanoa kei Daniel. A kilu yani ki wai ena gauna vata ga me vueta nona sipi lakose, ka kauta mai ki vale ena reki.⁷

Qai vakadeitaka ena veiqraravi tomani tikoga me kakua tale ni biuta na qelenisipi o Fernando.⁸

Meu tukuna mada na veika sa yaco me tekivu mai na nona sa vuetti o Fernando ka wasea na reki e yaco ena nona vuetti e dua mada ga na sipi lakosese. Qai vakamautaki nona daulomani o Maria ena valetabu o Fernando. Ena gauna oqo sa lima na luedrau ka 13 na makubudrau, ka ra bulabula kece tu vakalotu. E levu tale na wekadrau kei na matavuvale era sa lewena talega na Lotu. Erau sa solia vata yani e udolu vakadolu na yaca ni tubudrau me ra ciqoma na cakacaka vakalotu ni valetabu, ka sa lako tikoga mai na veivakalougatataki.

Sa veiqraravi tiko oqo vakabisopi ena ikatolu ni gauna o Fernando, ka tomania tikoga nona veivueti. A wasea ena dua na gauna wale toka ga qo, “Ena neitou tabanalevu, e 32 na cauravou bulabula vakalotu ni Matabete i Eroni, e 21 era a vuetti ena 18 na vula sa otí.” Vakamatama yadua, matavuvale, kuoramu, mataisoqosoqo, kalasi, kei na dausiko kei na dauveituberi vakavuvale, *eda rawa ni cakava!*

iVakavuvuli 4: Se Cava ga Noda Yabaki, Eda sa Kacivi Kece me da Veivueti

A kaya o Peresidi Henry B. Eyring: “Se cava ga noda yabaki,

noda kaukauwa, itavi vaka-Lotu, se vanua eda tu kina, eda sa kacivi ki na cakacaka me da vukea [na iVakabula] ena Nona tatamusuki ni yalo me yacova Nona lesu tale mai.”⁹

Ena veisiga yadua sa levu cake tikoga vei kemuni na nodal alai, noda itabagone, noda cauravou goneyalewa itabaqase kei na noda lewenilotu qase ena veitabayabaki sa rogoca tiko na domona na iVakabula me da lako mai ki na veivueti. Vinaka vakalevu na nomuni igu! Meu wasea mada eso na ivakaraitaki:

O Amy, yabaki 7, a sureta nona itokani o Arianna kei na nona matavuvale ki na nona parokaramu ni soqoni ni sakaramede vakayabaki ni Lalai. Ni oti yani e vica na vula, eratou sa papitaiso o Arianna kei na nona matavuvale.

A vakauqeti o Allan, e dua na cauravou itabaqase, me wasea na vidio ni Lotu, *itukutuku ni Momani*, kei na tiki ni ivolanikalou eso vei ira kece nona itokani ena tabana vakaitukutuku ni veimaliwei.

Sa tekivu me wasea o Sisita Reeves na kospeli kei ira yadua na dau volivotiaki era qiri mai.

A sureta o James nona itokani sega ni lewenilotu o Shane ki na papitaiso nei luvena yalewa.

A vakauta o Spencer e dua na isema ki na vosa ni koniferedi nei Peresidi

Russell M. Nelson vua na ganena luluqa vakalotu qai tukuna mai, “A wilika na vosa ka sa dolavi kina e dua na katuba.”

Sa vakarautaka na Turaga na iya-ya ni cakacaka kece sara e gadrevi me da veivueti kina vei ira noda itokani luluqa kei na sega ni lewenilotu. *E rawa vei keda kece me da cakava oqo!*

Au sureti kemuni yadua mo ni rogo-ka na nona kaci na iVakabula ka laki veivueti. *E rawa ni da cakava!*

Au vakadinadinataku niu kila ni o Jisu nai Vakatawa Vinaka, ni lomani keda ka dau vakalougatataki keda ni da veivueti. Au kila ni bula tiko; Au kila. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Maciu 18:11, 14; kuri kena vakabitaki.
2. Lako Yani 4:10.
3. Lako Yani 4:11-12.
4. Isikeli 34:4, 10.
5. Thomas S. Monson, October 2015 General Authority Leadership Meeting, vakayagataki ni sa vakadonui.
6. Vunau kei na Veiyalayalati 84:106.
7. Raica na Luke 15:5
8. Raica Mervyn B. Arnold, “Vaqaqacotaka na Tacimu,” *Liaona*, Me 2004, 46–47.
9. Raica na Henry B. Eyring, “Eda sa Duabau,” *Liaona*, Me 2013, 62.

Ena nona a vuetti mai vua e dua na ililu ni se cauravou lailai, e vuetti ira na cauravou edaidai o Fernando Araujo ni sa bisopi (e cake) ka marautaka e dua na kena kawa e gugumatua ena Lotu (e cake).

Mai vei Elder Jairo Mazzagardi
Ena Vitudagavulu

Na Vanua Tabu ni Veivakalesui Mai

O Palmyra na vanua ni Veivakalesui mai, ni na rogo mai kina na domo ni Tamada ni oti e rua na mileniumi.

Dua noqu itokani vinaka e lewe ni Lotu, a saga voli, ena vica na yabaki, me vakavulici au ena kospipeli ni matavuvale tawamudu. Ia me yacova sara noqu gole ki na dolavi raraba ni Valetabu e São Paulo Brazil ena Okotova 1978, kau curuma na loqi ni veivauci, sa qai curuma na yaloqu na ivakavuvuli ni matavuvale tawamudu, ka vica na siga au a masulaka tiko ke sai koya oqo na Lotu dina.

Au a sega ni daulotu ia au a susugi cake veirau na itubutubu ka rau a raica na veika vinaka ena lotu tale eso. Ena gauna ni noqu bula o ya, au nanuma ga ni ra sa vakadonui kece na lotu vua na Kalou.

Ni oti noqu gole ki na dola raraba ni valetabu, au sa kerea e dua na ka ena masu, niu vakabauta ka nuitaka na Kalou ni na tukuna vei au na Lotu cava e Nona e vuravura.

Ni oti noqu sasaga bula vakayalo, au sa qai ciqoma na kena isau. Au a sureti meu papitaiso, a qai yaco sara ena 31 ni Okotova, 1978, na bogi ni bera na kena vakatabui na Valetabu e São Paulo Brazil.

Au sa qai kila ni kilai au ka lomani au vakalevu na Turaga ni sa sauma mai na noqu masu.

keirau a tiko ena dua na koniferedi ni iwasewase.

Sa tekivu na neirau bula ena loma ni Lotu, ka kunei ira na itokani vinaka era a ciqomi keirau ena itosotoso vou ni bula oqo.

Na neirau tiko ena kalasi ni lewenilotu vou ena veisoqoni ni Sigatabu ena veimacawa a totoka dina. Era a vakasinaiti keirau ena kila ka keirau diva me sa oti totolo ga na macawa me yaco mai na Sigatabu me tauri vakalevu tale na veivakabulabulataki vakayalo.

Keirau sa namaka vakaveiwatini ena marau na curu ki valetabu me laki vauci neirau matavuvale me tawamudu. A qai yaco oqo ni oti e dua na yabaki vitu na siga mai na noqu papitaiso, ka sa dua dina na gauna totoka. Au nanuma ga ni sa wasei rua na veigauna tawamudu ena icabocabo ena kena a yaco e liu kei na gauna sa oti kina na veivauci.

Niu a vakaitikotiko ka dodonu vaka-lawa ena Baravi Tokalau kei Amerika ena vica na yabaki, au sa matau sara ki na siti lalai ka ra toka ga e ke ya.

Veigauna niu dau wilika se rogoca na veika a yaco e mua ki na iMatai ni Raivotu, e dau tukuni tiko e dua na ilawalawa tamata, ka sega ni matata sara vei au.

Au sa tekiu vakataroga eso na ka. Cava na vuna me laki vakalesui mai kina na Lotu mai Amerika ka sega e Brazil se Italy, na nodra vanua na noqu qase e liu?

Sa evei o ira na ilawalawa tamata era tukuni tiko era a vakaitavi ena veivakalotutaki kei na veilecayaki vakalotu—era a yaco kece tiko beka ena dua na vanua suntu ka veivakacegui?

Au a taroga oqo ki na vuqa na tamata ia a sega ni saumi mai. Au a wilika na veika kece ena vosa vaka-Potukali kei na Vakavalagi ia au a sega ni kunea na ka me vakaceguya na yaloqu. Ia au a vakasaqara tikoga.

Ena Okotova ni 1984, au a laki tiko ena dua na koniferedi raraba niu daunivakasala ena mataveiliutaki ni iteki. Ni oti, au a gole ki Palmyra, niu gadreva meu kunea na isau ni taro.

Niu yaco e kea au saga meu kila vinaka: Na cava e mai yaco kina eke na Veivakalesui mai, kei na vuna a levu kina na veileti vakalotu? Era lako mai vei o ira na tamata a tukuna tiko o Josefa? Cava e yaco kina ekea?

Ena gauna o ya, na isau dodonu vinaka vei au o ya ni solia na galala na Lawatu ni Matanitu o Amerika.

Ena mataka o ya au a laki raica na Valelevu o Grandin, na vanua a tabaki kina na imatai ni iVola i Momani. Au a gole sara ki na Veikau Tabu, kau laki masu kina vakalevu.

A sega ni bau dua a tavali ena gaunisala ni taoni lailai oqo. Sa evei na lewevuqa a vakamacalataka o Josefa?

Ena yakavi o ya sa lomaqu sara meu gole ki na itikotiko nei Peter Whitmer, niu yaco yani au raica sara e dua na tagane ena dua na katubaleka ni valekau. E rui ramase sara na matana. Au vakabula sara yani vua ka taroga vua na ka kece o ya.

A tarogi au, “E vo beka nomu gau-na?” au a kaya, io.

A vakamacalataka na Drano o Erie kei Ontario ka lako sobu yani, ka tiko ena yasana o ya na Uciwai na Hudson.

Ena itekivu ni yabaki ni 1800 era sa lewa mera kelia e dua na ikelimusu me sokovi ka na takosova yani na yasana o ya, ka na 300 na maile (483 na kilomita) na kena balavu me yacova

na Uciwai na Hudson. Oqo sa veivakatorocaketaki levu ena gauna o ya, ka mera cakacaka ga kina na tamata kei na kaukauwa ni manumanu.

A yaco o Palmyra me tiki talega ni cakacaka oqo. Era gadrevi kina na tamata kila vakacakacaka, daunimisi-ni, matavuvale kei na nodra itokani. E vuqa na tamata era sa tekiu gole yani mai na veitaoni voleka, na veivanua yawa, mera cakacaka ena ikelimusu.

O ya sa dua na gauna tabu ka vakayalo baleta niu sa mai kunei ira na tamata o ya. Era a kauta mai na nodra itovo vakavanua kei na vakabauta. Ni vakamacalataka na nodra vakabauta, a vakaramataki na noqu vakasama ka dolava na mataqu vakayalo na Kalou.

Ena gauna o ya, au sa qai kila na sala ni Kalou, ena Nona vuku cecere sara, a vakarautaka kina na Nona ituavuva me kauti cauravou Josefa Simici, ka biuti koya ena loma ni veilecayaki vakalotu, baleta, e kea, e Cumorah, a buluti tu kina na peleti talei ni iVola i Momani.

Oqo na vanua ni Veivakalesui mai, ni na rogo mai kina na domo ni Tama-da ni oti e rua na mileniumi, ena dua na raivotu totoka, ka vosa vei cauravou Josefa Simici, ena nona gole yani ki na Veikau Tabu me laki masu ka rogo-ca: “Oqo na Noqu Gone ni Toko. Mo rogoci Koya!”¹

E kea a raica kina e rua na ituvaki vakatamata, a uasivia cake na ka kecega na kedrau rarama kei na lagilagi. Io, sa mai vakaraitaki Koya tale na Kalou kivei ira na tamata. Na butobuto a kovuti vuravura tu sa mai takali yani.

Na parofisaitaki ni Veivakalesui mai sa tekiu me yaco. “Ia kau a raica e dua tani tale na agilosia sa vuka ena maliwa kei lomalagi kei vuravura, a sa taura nai tukutuku vinaka e sega ni oti rawa, me vunautaka vei ira era sa tiko e vuravura, vei ira kece talega na veimatanitu, kei na veimataqali, kei na duivosavosa, kei ira na tamata.”²

Ena vica walega na yabaki a muataki yani o Josefa ki na itukutuku ni parofisai, veiyalayalati, kei na cakacaka vakalotu era solia mai na parofita

ni gauna makawa, na noda iVola i Momani lomani.

A sega ni rawa me vakalesui mai na Lotu i Jisu Karisito ke sega na kospipeli tawamudu, a tukuni tiko ena iVola i Momani ni sa dua tale na ivakadinadina kei Jisu Karisito, na Luve ni Kalou, na Lami ni Kalou, sa mai bokoca laivi na ivalavala ca kei vuravura.

A kaya na Karisito vei ira Nona tamata e Jerusalemi,

“Eso tani tale na noqu sipi, era sa sega ni tiko ena bai oqo.”³

“Oi au na ivakatawa vinaka, ia kau sa kilai ira sa noqu, ia ko ira sa noqu era sa kilai au.”⁴

Au a biuta mai na itikotiko nei Whitmer, kau vakabauta niu a sega ni vakamoce. Au nanuma ga ni sa tuturu mai na wai ni mataqu. Sa laki dromu toka na siga ena lomalagi totoka o ya.

Ia na yaloqu sa reki vakaidina sara ka sa vakacegu na lomaqu. Au sa vakasinaiti ena vakavinavinaka.

Au sa qai kila vinaka oqo na vuna. Sa mai solia tale vei au na Turaga na kila-ka kei na rarama.

Niu sa lesu i vale, sa drodro tikoga mai na ivolanikalou ki na noqu vakasama: na yalayala vei Tamada o Eparaama ni nona kawa era na vakalougatataki kina na matavuvale e vuravura taucoko.⁵

Ena ka oqo, era na tara kina na valetabu me rawa ni vakatikori tale kina na kaukauwa vakalou ki na tamata e vuravura mera duavata kina na matavuvale, sega ni mai tini ga ena mate ia ena veigauna tawamudu taucoko.

“Sa na yaco ena gauna maimuri, ni a vakataudeitaki na ulunivanua ni vale i Jiova me sivia na veiulunivanua, ena vakaceceretaki ka me lolovira na veiulunikoro; ka ra na drodro kina na veimatanitu kecega.”⁶

Ke dua e rogoci au e taroga tiko na yalomu eso na ka, kakua ni soro!

Au sureti iko mo muria na ivakaraitaki nei Parofita Josefa Simici ena nona wilika ena Jemesa 1:5: “Ia kevaka sa lailai na vuku vua e dua vei kemudou, me kerea vua na Kalou, o koya sa solia vakalevu kivei ira kecega na tamata, a sa sega ni dauveivakadirideini; ka na soli ga vua.”

Na ka e a yaco mai Kumora sa tiki ni Veivakalesuimai bibi sara ni a ciqoma o Josefa Simici na peleti ka tiko kina na iVola iMomani. E na vuksi keda na ivo-la oqo me da toso voleka vei Karisito mai na ivola tale e so.⁷

Au vakadinadina taka ni Turaga sa vakatikori ira na parofita, daurairai, ka dauvakatakila mera dusimaka na Nona matanitu ena iotioti ni siga oqo vata kei na Nona ituvaluva tawamudu mera na laki bula tawamudu vata kina na matavuvale. Sa daukaroni ira na Luvema ka dausauma mai na noda masu.

Ena vuku ni Nona loloma cecere, sa sorovaka kina na noda ivalavala ca, o Jisu Karisito. Sai Koya na iVakabula kei vuravura. Au sa vakadinadina taka oqo ena yaca tabu i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Josefa Simici—Ai Tukutuku 1:17.

2. Ai Vakatakila 14:6.

3. Joni 10:16.

4. Joni 10:14.

5. Raica na Vakatekivu 12:3; 17:2–8; Kalatia 3:29; 1 Nifai 15:14–18; Eparaama 2:9–11.

6. Aisea 2:2.

7. Raica na ivakamacala taumada ni iVola iMomani.

Mai vei Elder David A. Bednar
Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikaru

Ka na Bokoci na Nomuni iValavala Ca

Ia ena kaukauwa ni veivakasavasavataki ni Yalo Tabu me noda itokani tikoga, sa rawa kina na vakabokoci ni ivalavala ca.

Acavuta na Tui o Penijamini e dua na malanivosa bibi ni vakavulica tiko na veika baleta na iVakabula kei na Nona Veisorovaki ka sa mai noqu ulutaga talevi wasoma ni vuli kei na vakasamatitobu ena vuqa na yabaki.

Ena iotioti ni nona vunau veivaku-ueti vakayalo ni vakamoce kivei ira na tamata a qarava ka daulomana, a vakamacalataka kina na Tui o Penijamini na bibi ni kena kilai na lagilagi ni Kalou kei na totoka ni Nona loloma, ka bokoci na ivalavala ca, ka dauna-numa tikoga na cecere ni Kalou, kei na masumasu ena veisiga ka tudei tu ena vakabauta.¹ A yalataka talega o koya ni vakayacori oqo, “ko ni na marau tikoga ka vakasinaiti ena loloma ni Kalou *ka na bokoci na nomuni ivalavala ca.*”²

Na noqu itukutuku e raici matua kina na ivakavuvuli ni kena bokoci tikoga na noda ivalavala ca. Na dina e tukuni tiko ena malanivosa oqo ena vaqaqacotaka na noda vakabauta na Turaga o Jisu Karisito ka vakatitobutaka noda bula vakatisaipeli. Au masuta na Yalo Tabu me veivakaujeti ka vakatataki keda me da na nanuma vata na bibi ni dina vakayalo oqo.

veivakalougaatataki e rawa mai na Veisorovaki i Jisu Karisito. Ena “rawa duadua ga ena . . . loloma, kei na lomasoli ni Mesaia Yalosavasava”⁷ ni na vukei keda meda uabaleta na keda ituvaki ni nanumi keda ga kei na kocokoco ni tamata makawa ka yaco meda veinumi, lomavinaka, ka yalosavasava. Eda sa vakamasuti meda bula vakakina meda rawa ni “savasava kina e [matani Turaga] e na siga mai muri.”⁸

Na Yalo Tabu kei na Cakacaka Vakalotu ni Matabete

A vakamatatataka vakalekaleka na Parofita o Josefa Simici na bibi ni ileslesi ni cakacaka vakalotu ni matabete ena kospeli i Jisu Karisito: “Na sucu vou tale e lako mai na Yalo ni Kalou ena veikacaka tabu vakalotu.”⁹ Na itukutuku veilauti oqo e vakamatatataka na ileslesi ni Yalo Tabu kei na cakacaka tabu vakalotu ena gauna ni sucu vou vakayalo.

Na Yalo Tabu sa ikatolu ni Lewetolu Vakalou. O koya e dua na ituvaki vakayalo ka vakadinatinataka na veika dina kecega. E volai ena ivolanikalou ni o koya na Dauveivakacegui,¹⁰ na iVakavuvuli,¹¹ ka Daunivakatakila.¹² Kena ikuri, na Yalo Tabu e Dauveivakasavasavataki¹³ e caramaki keda ka vakama noda duka kei na butobuto mai na yaloda me vaka na bukawaqa.

Sucuvou Vakayalo

E na bula oqo eda na sucu vakayago ka sotava na sucu vou vakayalo.³ Era sa vakasalataki keda na parofita kei na iapostolo meda “[vakayadrati] vua na Kalou,”⁴ meda “sucu tale,”⁵ ka meda sa “buli vou . . . vei Karisito”⁶ ena noda ciqoma ena noda bula na

Na cakacaka tabu vakalotu sa usutu ni kospeli ni iVakabula ka sa cakacaka-taki kina na noda gole Vua ka me kunei na sucu tale vakayalo. Na cakacaka vakalotu sa cakacaka tabu e vaka-yalo na kedra inaki, bibi tawamudu, ka semati ki na lawa kei na ivakaro ni Kalou.¹⁴ Na cakacaka vakalotu taucoko kei na cakacaka vakalotu ni sakaramede mena vakadonui mai vua e dua sa tu vua na idola ni matabete e gadrevi.

Na cakacaka vakalotu ni veivakabu-lai kei na bula vakacerecerei e qaravi ena Lotu vakalesui mai ni Turaga era uasivi cake mai na soqoni ni vakatakarakara se ivakatakilakila. Ia, era sa sala vakadonui vakalawa e drodro mai kina na veivakalougatataki kei na kaukauwa kei lomalagi ki na noda dui bula yadua.

“Raica sa ilesilesi ni matabete levu me vakayacora na cakacaka kecega vakalotu; ia sa tu kina na kaukauwa me vakatakila na veika vuni ni matanitu kei na kaukauwa me kilai kina na loma ni Kalou.

“Ia nai lesilesi oqo sa vakatakilai mai kina na kaukauwa va-Kalou.

“Ia kevaka sa sega na ilesilesi oqo, ena sega na tamata e raica rawa na mata ni Kalou ko Tamada, me qai bula tiko.”¹⁵

Na cakacaka vakalotu e ciqomi ka rokovi ena dodonu sa ka bibi ki na kena rawati na kaukauwa ni

bulavakalou kei na veivakalougatataki kece e rawati mai na Veisorovaki ni iVakabula.

Rawati kei na Maroroi na Bokoci ni iValavala Ca ena Cakacaka Vakalotu

Ni gadrevi me kilai vakavinaka na cakacaka meda na rawata ka maroroya na bokoci ni noda ivalavala ca, e gadrevi mada meda kila vinaka na isema veiwekani ni tolu na cakacaka vakalotu oqo e sa sala ki na rawati ni kaukauwa mai lomalagi: papitaiso ena tabadromuci, veitabaki ni liga baleta na isolisoli ni Yalo Tabu, kei na sakaramade.

Na papitaiso ena tabadromuci me bokoci na ivalavala ca sa “imatai ni cakacaka vakalotu ni kospeli”¹⁶ i Jisu Karisito ka me salavata kei na vaka-bauta na iVakabula kei na veivutuni vakaidina. Na cakacaka vakalotu oqo “sa ivakatakilakila ka ivakaro sa tuvana-ka na Kalou baleti ira [na Luvena] mera curuma na Nona matanitu.”¹⁷ E vakaya-cori na papitaiso ena lewa ni Matabete i Eroni. Ena gauna ni gole yani vua na iVakabula kei na sucu vou vakayalo, sa vakarautaka na papitaiso na *veivakasa-vasavataki taumada* ni yaloda mai na ivalavala ca.

E okati ena veiyalayalati ni papitaiso e tolu na yalayala bibi: (1) noda gadreva meda taura na yaca i Jisu

Karisito, (2) meda daunumi Koya, ka (3) muria na Nona ivakaro. Na veiva-kalougatataki yalataki ni kena rokovi na veiyalayalati oqo o ya “me tiko ga kei [keda] na nona Yalo Tabu.”¹⁸ Sa vakavakarau bibi kina na papitaiso me ciqomi kina na veimadigi vakadonui ni itokani ni veigauna na ikatolu ni Lewetolu Vakalou.

“Na papitaiso [ena] wai . . . mena muria na papitaiso ena Yalotabu me na taucoko kina.”¹⁹ Me vaka a vakavulica na iVakabula vei Nikotimo, “Kevaka sa sega ni sucu e dua ena wai kei na Yalo Tabu, ena sega ni raica rawa na matanitu ni Kalou.”²⁰

E tolu na itukutuku ni Parofita o Josefa Simici e vakamatatataka tiko na veisemati bibi ni cakacaka vakalotu ni papitaiso ena veitabadromuci me boko-ci kina na ivalavala ca kei na veitabaki ni liga ni isolisoli ni Yalo Tabu.

iTukutuku 1: “Na papitaiso sa caka-caka vakalotu me veivakarautaki ki na ciqomi na Yalo Tabu; ni sa sala ka idola ena veiqaravi kina na Yalo Tabu.”²¹

iTukutuku 2: “E vinaka cake mo papitaisotaka e dua na taga nuku me dua na tamata, ke sega ni baleta na kena bokoci na ivalavala ca kei na kena rawati na Yalo Tabu. Na papitaiso ena wai sa papitaiso e veimama ga, ka sega na betena ke sega na ikarua ni kena veimama—o ya na papitaiso ena Yalo Tabu.”²²

iTukutuku 3: “Na papitaiso ena wai, ka sega kina na papitaiso ena bukawaqa kei na Yalo Tabu, sa sega ni yaga; rau sa yaga sara ka sega ni tawasei rawa.”²³

Na isema tudei vei ira na ivakavu-vuli ni veivutuni, na cakacaka vakalotu ni papitaiso kei na kena ciqomi na isolisoli ni Yalo Tabu, kei na veivakalo-ugatataki lagilagi ni bokoci ni ivalavala ca sa dauvakabibitaki vakawasoma ena ivolankalou.

E kaya o Nifai, “Ia na matamata ni koro mo dou curu kina sai koya na veivutuni kei na papitaiso ena wai; *ia dou na qai papitaisotaki ena Yalo Tabu kei na bukawaqa me bokoci kina na nomudou ivalavala ca.*”²⁴

A kaya kina na iVakabula, “Ia oqo na noqu ivakaro: Dou veivutuni, koi

kemudou kecega na kai vuravura, dou lako mai vei au ka papitaisotaki ena yacaqu, *io mo dou vakasavasavataki ena isolisol ni Yalo Tabu*, mo dou savasava kina e mataqu ena siga mai muri.”²⁵

Na veitabaki ni liga me baleta na isolisol ni Yalo Tabu sa cakacaka vakalotu e qaravi ena lewa ni Mata-bete i Melikiseteki. Ni cakacakataki na gole vua na iVakabula kei na sucu tale vakayalo, ka ciqoma na kaukauwa veivakasavasavataki ni Yalo Tabu ki na noda bula ena tauyavutaki kina e dua na madigi ni kena *vakayacori tikoga na veivakasavasavataki* ni yaloda mai na ivalalava ca. Na veivakalougatataki rekitaki oqo sa bibi sara baleta ni “sa sega na ka tawa savasava sa tiko vata kei na Kalou.”²⁶

Oi keda na lewe ni Lotu vakalesui mai ni Turaga, eda sa vakalougatataki mai na *isevu ni noda vakasavasavataki mai na ivalalava ca* e umanaki ena papitaiso kei na rawati ni dua na

veivakasavasavataki tikoga mai na ivalalava ca e rawa mai na veitokani kei na kaukauwa ni Yalo Tabu—na ikatolu ni Lewetolu Vakalou.

Raica na nona vakararavi na dauteitei ki na ituvatuva tudei ni teitei kei na tatamusuki. Na kena kilai vinaka na semati ni kakaburaki kei na tatamusuki sa ivurevure tudei ni inakinaki kei na veivakauqeti ni vakatulewa kei na cakacaka taucoko e cakava o dauteitei ena draki taucoko ni yabaki o ya. Sa vakaoqo, na nodrau semati ka sega ni wasei rawa na cakacaka vakalotu ni papitaiso ena tabadromuci me bokoci kina na ivalalava ca, kei na veitabaki ni liga baleta na isolisol ni Yalo Tabu, ka sa dodonu oqo me vakayaco-ka ki na veituvaki ni noda bula vakatisaipeli ena draki kecega ni noda bula.

Na sakaramede sa ikatolu ni cakacaka vakalotu e gadrevi me rawati kina na kaukauwa ni bula vakalou. Me kakua ni tauvi iko na ka duka ni ka vakavuravura, ka da sa vakaroti

meda gole ki na vale ni masu ka caborra noda sakaramede ena siga savasava ni Turaga.²⁷ Yalovinaka mo raica matua ni ivakatakarakara ni yago kei na dra ni Turaga, na madrai kei na wai, sa masulaki ka vakasavasavataki. “Oi kemuni na Kalou, na Tamai keimami Tawamudu, keimami sa kerei kemuni ena yaca ni Luvemuni ko Jisu Karisito, mo ni vakalougatataka ka vakatabuya na madrai [se wai oqo] me yaga vei ira sa kania [se gunuval].”²⁸ Na veivakasavasavataki o ya me vakadodonutaki ka me vakalou. Na ivakatakarakara ni sakaramede sa vakasavasavataki me vakananumi kina na savasava i Karisito, na noda vakararavi vakatabakidua ki na Nona Veisorovaki, ka sa noda ilesilesi meda doka na noda cakacaka vakalotu kei na veiyalayalati ni sa rawa meda “savasava kina e [Matana] ena siga mai muri.”²⁹

Na cakacaka vakalotu ni sakaramede sa veisureti vakalou ena tukuni tikoga meda veivutuni vakaaidina ka

meda vakavoui vakayalo. Na noda kania na sakaramede, ena kena ituvaki, e sega ni bokoca na ivalavalala ca. Ia ni vakavakarau na lomada ka vakaítavi ena cakacaka tabu vakalotu oqo ena yalo raramusumusu kei na yalo lokumi, sa qai yaco na yalayala me *tiko ga kei keda* na Yalo ni Turaga. Ia ena kaukauwa veivakasavasavataki ni Yalo Tabu me noda itokani vakasoma, sa rawa kina me *yaco tikoga* na maroroi ni bokoci ni ivalavalala ca.

Eda sa vakalougaítataki vakaidina ena veimacawa ena madigi meda dikeva noda bula ena cakacaka vakalotu ni sakaramede, meda vakavouiya noda veiyalayalati, ka ciqoma na yalayala ni veiyalayalati oqo.³⁰

Papitaisotaki Tale

Eso na gauna era vakaraitaka na Yalododonu Edaidai ni sa rawa mera papitaisotaki tale—ka mera savasa-sava sara ka kilikili me vaka ena siga era a ciqoma kina na imatai ni nodra cakacaka vakalotu ni kospeli veivakabulai. Meu vakatura ena veidokai ni o Tamada Vakalomalagi kei na Luvena Daulomani rau sega ni gadreva meda vakila e dua na vakavoui vakayalo, veivakabulabulataki, kei na vakalesui mai ga vakadua na gauna ena noda bula. Na veivakalougaítataki ni kena rawati ka vakayacori tiko na bokoci ni ivalavalala ca ena cakacaka vakalotu ni kospeli ena vuake meda kila vinaka

ni papitaiso sa itekivu ni gole yani ki na ilakolako vakayalo ni bula oqo; e sega ni kena icavacava meda gadreva meda lesu kina ena veigauna ka lesu tale.

Na cakacaka vakalotu ni papitaiso ena tabadromuci, na veitabaki ni liga me baleta na isolisolni Yalo Tabu, kei na sakaramede e sega ni soqoni vakatikitiki se duatan; ia, sa gacagaca ni dua na ituvatuva veisemati ka ikuri ni cakacaka ni veivakabulai. Na cakacaka vakalotu gugumatua yadua e laveta cake ka vaka-levutaka na noda inakinaki, gagadre, kei na cakacaka vakayalo. Na ituvatuva nei Tamada, na Veisorovaki ni iVakabula, kei na cakacaka vakalotu ni kospeli e vakarautaka na loloma soliwale eda gadreva meda gu ki liu ka tubu cake na vosa ena vosa kei na vunau ena vunau ki na noda icavacava tawamudu.

Yalayala kei na iVakadinadina

Eda sa tamata ivalavalala ca eda saga tiko meda bula tiko ena vuravura oqo me vaka ena ituvatuva uasivi duadua ni tubu tawamudu nei Tamada Vakalomalagi. Na lavaki ni Nona ituvatuva e lagilagi, loloma veivueti, ka qaqa. Eso na gauna eda na vakasinaiti ena gugumatua ka so na gauna eda na luluqa sara. Eda dau nanuma ni kevaka eda vakayacora vakayalo na ivakaro meda kunei ni da sa savasava e Matana ena siga mai muri.

Ena veivukei ni Turaga kei na kaukauwa ni Nona Yalotabu me “vakavulica vei [keda] na ka kecega,”³¹

sa rawa meda vakalougaítataki meda kila kina noda madigi ni veika vaka-yalo. Na cakacaka vakalotu ena sureta na inaki vakayalo kei na kaukauwa ki na noda bula ni da saga meda sucu vou ka yaco meda tagane ka yalewa i Karisito.³² Ena rawa me vaqaqacotaki na noda malumalumu, ka me uabaleti na noda yalani keda tiko.

E dina ni sega ni rawa vua e dua me uasivi sara ena bula oqo, sa rawa ga meda kilikili tikoga yani ka savasava ni da sa “vakasavasavataki ena dra ni Lami.”³³ Au yalataka ka vakadinadina-taka ni da na vakalougaítataki ena kena vakalevutaki na noda vakabauta na iVakabula ka yaco meda vakadeitaki vaka-yalo ni da vakasaqara me yaco tikoga na bokoci ni noda ivalavalala ca ka meda savasava e matana na Turaga ena siga mai muri. Sa noqu ivakadinadina oqo ena yaca tabu i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Raica na Mosaia 4:11.
2. Mosaia 4:12; vakamatatataki.
3. Raica na D. Todd Christofferson, “A Cava na Vuni ni Vakawati, A Cava na Vuni Matauvale,” *Liaona*, May 2015, 50–53.
4. Alama 5:7.
5. Joni 3:3; Mosaia 27:25.
6. 2 Korinica 5:17.
7. 2 Nifai 2:8.
8. 3 Nifai 27:20.
9. *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Josefa Simici* (2007), 107.
10. Raica na Joni 14:16–27; Moronai 8:26.
11. Raica na Joni 14:26; Vunau kei na Veiyalayalati 50:14.
12. Raica na 2 Nifai 32:5.
13. 3 Nifai 27:19–21.
14. Raica na Guide to the Scriptures, “Ordinances,” scriptures.lds.org.
15. Vunau kei na Veiyalayalati 84:19–21.
16. Bible Dictionary, “Baptism.”
17. *Teachings: Joseph Smith*, 91.
18. Vunau kei na Veiyalayalati 20:77.
19. Bible Dictionary, “Baptism.”
20. Joni 3:5.
21. *Teachings: Joseph Smith*, 95–96.
22. *Teachings: Joseph Smith*, 95.
23. *Teachings: Joseph Smith*, 90.
24. 2 Nifai 31:17; vakamatatataki.
25. 3 Nifai 27:20; vakamatatataki.
26. 1 Nifai 10:21.
27. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 59:9–12.
28. Vunau kei na Veiyalayalati 20:77; raica talega na Vunau kei na Veiyalayalati 20:79.
29. 3 Nifai 27:20.
30. Raica na *Teachings of Gordon B. Hinckley*, 561; *The Teachings of Spencer W. Kimball*, edEdward I Kimball (1982), 220; N. Eldon Tanner, in Conference Report, Oct. 1966, 98.
31. Joni 14:26.
32. Raica na Ilamani 3:29.
33. Momani 9:6.

Mai vei Elder M. Russell Ballard
Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinkarua

Matabose ni Matavuvale

Ni ra sa vakavakarau na itubutubu ka ra vakarorogo ka vakaitavi na gone ena veivosaki, sa cakacaka dina tiko na matabose ni matavuvale!

Taciqu kei na ganequ, na ka dina baleti keda na itubutubu o ya ni da sa qai matua ni ra sa qase mai na lueda. Au na wasea vei kemuni nikua e dua na ka au diva meu a kila vinaka ena gauna keirau a susugi iratou tiko kina na luvei keirau vakamareqeti.

Ena noqu veiqraravi vakaiposito-lo, au dau vakamatatataka vakalevu na kaukauwa kei na bibi ni matabose ni Lotu, oka kina na matabose ni kaulotu, iteki, tabanalevu, kei na mataisoqosoqo.

Au vakabauta ni matabose era sa sala mana ni vakayaco-ka. Kena ikuri, au kila ni matabose sa nona sala na Turaga ka sa bulia na ka kecega ena vuravura taucoko mai na dua na matabose mai lomalagi, me vaka e tukuni tiko ena ivolanikalou tabu.¹

Me yacova nikua, au se bera mada ni vosa ena koniferedi raraba me baleta na imatai ni matabose ka yaga sara—ka rairai e bibi duadua—vei ira kece na matabose: na matabose ni matavuvale.

Sa dau gadrevi tu ga na matabose ni matavuvale. Era sa ka tawamudu vakai-dina. Eda a lewena e dua na matabose ni matavuvale ena bula taumada, ena noda bula vata tiko kei rau noda itubutubu vakalomalagi ni da sa luvedrau vakayalo.

Na matabose ni matavuvale, ni vakayacori ena loloma vata kei na itovo

sa Vakarisito, ena vorata na veisaqasaqa ni tekinolaji vovou ka dau vagolei keda mai na gauna talei vakamatavuvale ka dau kauta talega mai na veika ca ki na loma ni noda itikotiko.

Yalovinaka ni nanuma tiko ni matabose ni matavuvale e duidui mai na lotu vakamatavuvale e vakayacori ena Moniti. Na lotu vakamatavuvale e vaka-tabakidua kina na ivakasala vakosipeli kei na itaviqraravi ni matavuvale. Ia na matabose ni matavuvale, ena rawa me caka ena dua na siga ni loma ni macawa, ni sa okati oqo me dua na bose era na—veirogorogoci kina na itubutubu vakakina vei ira na luedra.

Au vakabauta ni va tiko na mataqali matabose ni matavuvale:

iMatai, na matabose ni matavuvale taucoko era tiko kece kina na lewe ni matavuvale.

iKarua, na matabose cecere ni matavuvale e lewena o tina kei tama.

iKatolu, na matabose vakaiyalaya ni matavuvale e rau lewena na itubutubu kei na dua na gone.

iKava, na matabose vakayadudua ni matavuvale e lewena e dua na itubutubu kei na dua na gone.

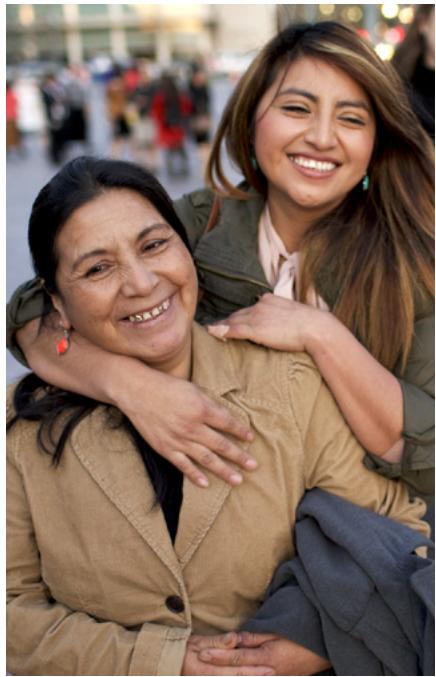
Ena veimatabose kece oqo ni matavuvale, mena bokoci na gacagaca livaliva me rawa ni ra veirai ka veirogoci na tamata yadua. Ena gauna ni matabose ni matavuvale kei na gauna donu eso, sa rawa me dua na basikete ni gacagaca vakalivaliva kece, ni gauna sa soqoni kece mai na matavuvale, oka kina—o Na kei Ta—me biu kina na talevoni, tebeleti, kei na MP3. Sa qai rawa, mera veirogorogoci ka sega ni temaki mera sauma na itukutuku mai na Facebook, teks, Instagram, Snapchat, kei na imeli.

Meu wasea mada vei kemuni na sala era cakacaka kina na matabose yadua oqo ni matavuvale.

iMatai, na matabose ni matavuvale taucoko e oka kina na lewe taucoko ni matavuvale.

Na tikidua ni Lotu *Our Family* e kaya, “Me vakayacori na matabose oqo me veivosakitaki kina na leqa ni matavuvale, cakacakataki ni veika vakailavo, tuva-ka, veitokoni ka veivaqaqacotaki, ka veimulasuki yadua vakakina na matavuvale.”²

Na matabose oqo mena veivosaki ena gauna sa lokuci oti ka me vakaivakarau cake mai na vo ni matabose tale eso ni matavuvale.

E dodonu me tekivu ena dua na masu, se me dua ga na isema ni veivosaki sa tekivu oti tiko mai ena dua tale na vanua. Me kilai tiko ni matabose ni matavuvale ena sega sara ni tekivu se cava ena kena iwalewale vakaivakarau.

Ni ra sa vakavakarau na itubutubu ka ra vakarorogo ka vakaitavi na gone ena veivosaki, sa cakacaka dina tiko na matabose ni matavuvale!

Se cava sara na ituvaki e sotava tiko na matavuvale, sa ka bibi meda kila vinaka tiko ni sa cecere na ituvaki ni lewe ni matavuvale yadua. E dina ga ni da mataqali dra vata (DNA), ena tiko vei keda eso na ka kei na ituvaki eda duidui sara kina vakayadua ka na gadrevi kina na veivakacokotaki loloma ni matabose ni matavuvale.

Me vaka, na veivosaki kei na veiwasei kei na veilomani e vuravura ena sega ni walia rawa e dua na tauvimate se leqa ni vakasama e sotava tiko e dua se vica na lewe ni matavuvale. Ena gauna vakaoqo, sa yaco na matabose ni matavuvale me vanua ni duavata, dina, kei na veitokoni loloma ka vakasaqarai na iwali eso mai vei ira na tamata.

Ira na veitacini, vakabibi ira na qase, era rawa ni veituberi qaqa vei ira na gone kera vakayagataka na itubutubu na matabose ni matavuvale mera vaka-sqara kina na veivuke kei na veitokoni ena gauna ni dredre kei na lomaleqa.

Ena sala oqo, na matavuvale sa vaka na tabanalevu. Ni sa vakayagataka o bisopi na lewe ni matabose ni tabanalevu, sa rawa me walia na leqa ka rawata na veika vinaka ena sala e sega ni rawata rawa ke sega nodra veivuke. Ena sala vata oqo, mera vakaitavatiki na lewe ni matavuvale mai vei ira na itubutubu ena kena wali na bolebole kei na veika dredre. Ena sala oqo, sa na cakacaka kina na kaukauwa ni matabose ni matavuvale. Ni ra vakila na lewe ni matabose ni ra sa vakatu-lewa talega, era sa veitokoni kina ka yaco na veika vivinaka.

Sega ni matabose taucoko ni matavuvale e lewena e rua na itubutubu kei na gone. Ena rairai duatanis toka na nomu matabose ni matavuvale ni vakatauvatani kei na neirau matabose ni matavuvale ni a susugi tiko kina e vitu na gone. Nikua sa lewe tiko ni neirau matabose ni matavuvale o au vata kei Barbara, vakavo ke semati tale yani na neirau matabose ni matavuvale vei iratou na luvei keirau qase, watidratou, ka so na gauna o ira na makubui keirau kei ira talega na makubui keirau vakarua.

Ira era sega ni vakawati kei na gone-vuli era tiko vakayawa mai vale e rawa ni ra muria na ituvatuva ni matabose vakalou ni ra soqoni ira vata na itokani kei na itokani vakarumu mera veivosaki vata.

Raica na sala e rawa ni veisau na ituvaki ni rumu kera soqoni vakavuqa mai na itokani vakarumu mera masu, vakarorogo, veivosaki, ka tuvatuva ka vata.

E rawa vei keda kece meda muria na matabose ni matavuvale me noda na ituvatuva vakalou oqo a tekvina na Tamada Vakalomalagi dauloloma.

A tukuni taumada, ni veigauna kece ena veivuke sara na kena vakalevu-taki na matabose ni matavuvale. Na matabose ni matavuvale vakalevutaki ena oka kina o tubuda kei buda kei ira

na luveda qase era sega ni tiko e vale. Ke ra tiko vakayawa oi rau na tubuda se luveda qase, sa rawa mera vakaitavi ena matabose ni matavuvale ena tale-veni, Skype, se FaceTime.

Sa rawa me vakayacori na matabose raraba ni matavuvale ena Sigatabu, o ya na imatai ni siga ni macawa; ka me raicalesu na matavuvale na macawa sa oti ka tuvana na macawa mai oqo. Sa rawa ni koya qo na veika e gadreva dina tiko na nomu matavuvale me vukea me yaco na Siga ni Vakacecegu me ka rekitaki.

Na ikarua ni matabose ni matavuvale oya na matabose cecere ni matavuvale e rau lewena ga na itubutubu. Ena gauna vata oqo, me rau raica na itubutubu na gagadre vakayago, vakasama, kei na ka vakayalo ni gone yadua kei na nodra tubu.

Na matabose cecere ni matavuvale sa gauna vinaka talega vei rau na veiwatini me rau veivosakitaka na nodrau veimaliwai vakai rau. Ni sa vauci kei rau vata o Elder Harold B. Lee, a vaku-vulica vei keirau e dua na ivakavuvuli kau vakabauta ni na veivuke vei ira kece na veiwatini: "Kakua mada na moce ke sega na tekiduru, veitaure liga, ka cabori na masu. Na masu vakaoqo ena sureta na Tamada Vakalomalagi me vakasalataki keda ena kaukauwa ni Yalotabu."

Na ikatolu ni matabose ni matavuvale o ya na matabose vakai-yalaya ni matavuvale. Eke, e rau na bose vata na itubutubu kei na dua na gone ena ituvaki vakaivakarau se

dola raraba. Oqo na gauna ni veivsaki me baleta *na vakatulewa me na caka* baleta na veika me na cakava o koya kei na veika me kakua ni cakava ena veisiga ni mataka. Ni sa tau na lewa oqo, sa rawa me volai toka me na talevi tiko ke gadrevi. Ke raici iko o luvemu ni ko dua o veitokoni qaqakina, ena tauyavutaka rawa na matabose oqo na lalawa kei na inakinaki ni veisiga ni mataka. Oqo e gauna talega ni vakarorogo matua ki na leqa bibi kei na bolebole e rawa ni sotava tiko o gone me vaka na nuinuikara, veivakacacani, veivakasaurarataki, kei na rere.

Na ikava ni matabose ni matavuvale o ya na matabose vakayadudu ni matavuvale e lewena e dua na itubutubu kei na dua na gone. Na mataqali matabose ni matavuvale vakaqoqo e yaco vakarawarawa tu ga. Me vaka, na gauna ni nodrau vodo motoka tiko e dua na itubutubu kei na dua na gone se cakacaka wavoki tiko e vale. Na gade yani ni dua na gone kei na dua na tama se tina ena rawa me vakarautaka e dua na ivau vakayalo kei na vakasama taleitaki. Me lokuci na siga me rawa ni ra vakaitavi na gone ka nanamaki yani kina gauna talei oqo vata kei ta se o na.

Kemuni na taciqu kei na ganequ, e liu a dau veitaqomaki vei keda na noda vale mai na curu vakailoa kei na veivakauqeti ni veika mai tuba. Eda lokataka na katuba, sogota na katuba leka, ka sogota na matamata, ka da vakila ni da sa tiko vinaka, maroroi ka taqomaki ena noda idrodro lailai mai na vuravura e tautuba.

Na veisiga oqori sa oti. Na noda lalaga dina ni vale, katuba, bai, kei na matamata ni noda itikotiko sa sega ni tarova rawa na curu vakailoa mai ni Initani, Wi-Fi, kei na gacagaca ni talevoni. Sa rawa mera curubotea mai na noda itikotiko ena vica ga na kiliki kei na tabataba.

E ka ni marau, ni sa vakarautaka tu na Turaga me saqata kina na curu vakailoa ni tekinolaji vakatani e rawa ni vagolei keda tani mai na noda gauna vinaka vakai keda. Sa cakava oqo ena nona vakarautaka na gacagaca

ni matabose me vaqaqacotaka, taqomaka, maroroya, ka susuga cake na noda veimaliwai vakamareqeti.

Era gadreva dina na gone na itubutubu era rogoci ira, ka rawa me vakarautaka na matabose ni matavuvale na gauna mera vulica ka kila vinaka ka veilomani vakai ira na lewe ni matavuvale.

E vakavulica o Alama, “Mo vakarogotaka vua na Turaga na nomu sala kecega, ia ena vakadodonutaka na nomu ilakolako ko Koya.”³ Ni da sureta na Turaga ena masu me tiko ena noda matabose ni matavuvale ena torocake na noda bula veimaliwai. Sa rawa ena veivuke nei Tamada Vakalomalagi kei na noda iVakabula, meda dauvosota vakalevu cake veinanumi, veivukei, veivosoti, ka veikilai vinaka ni da masuta na veivuke. Ena Nodrau veivuke, sa rawa me yaco noda itikotiko me itikotiko vakalomalagi cake ena vuravura oqo.

Na matabose ni matavuvale sa vakataka na matabose mai lomalagi, e vakasinaiti ena loloma Vakarisito, ka dusimaki ena Yalo ni Turaga ena vupei keda me taqomaki noda matavuvale mai na veivakataotaki ena rawa me butakoca noda veigauna vata

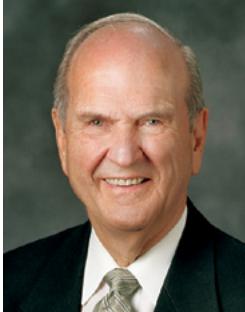
vakamareqeti ka taqomaki keda mai na veika ca e vuravura.

Ni umanaki ena masu, ena sureta na matabose ni matavuvale me tiko kina na iVakabula, ni a yalataka: “Ia ena tikina sa soqoni vata kina e lewe rua se lewe tolu ena yacaqu, au sa tiko kina ena kedadrou maliwa.”⁴ Ni ko sureta na Yalo ni Turaga me tiko ena nomuni matabose ni matavuvale ena kauta mai na veivakalougatataki e sega ni vakamacalataki rawa.

Kena iotioti, yalovinaka mo nanuma tiko ni matabose ni matavuvale e yaco vakawasoma ena vupei meda raica vakatotolo na leqa vakamatavuvale ka walia ni bera ni levu; ka ra kila na lewe ni matavuvale ni ra sa kilikili ka bibi; ka kena bibi duadua era na vupei keda meda gugumatua cake ka bula marau ena noda veimaliwai vakamareqeti, ena loma ni noda itikotiko. Me sa qai vakalougatataka na Tamada Vakalomalagi na noda matavuvale ni da veivosaki vata, ka sa noqu masu malumalumu oqo ena yaca ni Turaga o Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Raica na Eparaama 4:26; 5:2-3.
2. *Our Family: A Practical Guide for Building a Gospel-Centered Home* (tikidua, 1980),
3. Alama 37:37.
4. Maciu 18:20.

Soqoni Raraba ni Mataabete | 2 ni Epereli, 2016

Mai vei Peresitedi Russell M. Nelson

Peresitedi ni Kuoramu ni iApositolo Le Tinikaruia

Na Vua ni Kaukauwa Vakamatabete

*Eda sa lomasoli li meda masu, lolo, vuli, vakasaqaqara, sokalou, ka
veiqaravi vaka turaga ni Kalou me rawa ni tiko vei keda na mataqali
kaukauwa vakamatabete oya?*

Ono na vula sa otia ena koniferedi raraba ni Okotova 2015, au a vosa kivei ira na marama ena Lotu me baleta na nodra itavi rokovi vaka marama ni Kalou. Ia au sa via vosa oqo kivei kemuni na veitacini me baleta na nomuni itavi rokovi vaka turaga ni Kalou. Niu veitosoyaki voli e vuravura, au qoroya na kaukauwa kei na yalovinaka momona ni turaga kei na cauravou ni Lotu oqo. E sa ka dredre me wiliki na yalo ko ni sa vakabula kei na bula ko ni sa laveta. Vinaka!

Ena noqu itukutuku ni koniferedi sa otia, au a vakamacalataka na ka vakadomobula au a sotava ena vuqa na yabaki sa otia, vaka-vuniwai ni uto, a sega ni vakabula rawa na bula ni rua na veitacini yalewa lalai. Ena veivakadonui nei tamadrau, au na via tukuna e levu tale na ka me baleta na matavuvale oya.

Na ituvaki ca ni uto ena gauna ni sucu a tauva na luedrau e tolu o Ruth kei Jimmy Hatfield. Na matai ni luedrau tagane, o Jimmy Jr., a mate ka sega tu na kena ivakamacala matata. Au mai donuya na ituvaki oqo ni rau qara veivuke voli na itubutubu me baleta na luedrau yalewa e rua, o

Laural Ann kei na tacina, o Gay Lynn. Au a luvuci ena rarawa ni rau a mate na yalewa ni otia na nodrau sele.¹ Kilai no vakamatata ni rau sa voroki vakayalo tu o Ruth kei Jimmy.

E muri, au kila ni rau a tomana voli na nodrau veivakaduiduitaki kivei au kei na Lotu. Voleka ni onosagavulu

na yabaki, na noqu vakatotogani voli ena ituvaki oqo kau sa rarawataki rau na Hatfield. Au a tovolea ena vica na gauna meu veitaratara vata kei rau, ka sega ni vakavotukana.

Qai dua na bogi ena Me sa otia, au a vakayadrati mai vei rau na veitacini yalewa oya mai na yasana kadua ni ilati. Dina ga au sega ni raici se rogoci rau ena noqu veiwakilakila vakayago, au a vakila ga na nodrau tiko. Vakayalo, au a rogoca na nodrau vakatake-kere. A lekaleka ka matata na nodrau itukutuku: “Baraca Nelson, keirau sega ni vauci tu kivua e dua! *Rawa ni o vuakei keirau?*” Vakalailai toka ga oya, au rogoca rawa ni sa leqa na tinadrau, ia se bula voli o tamadrau kei na gane-drau gone.

Niu vakayaloqaqataki tu mai na vakatakekere nei Laural Ann kei Gay Lynn, au tovolea tale meu veitaratara kei tamadrau, kau rogoca ni sa tiko vata kei na luvena tagane o Shawn. Rau sa lomasoli ena gauna oqo me rau sotavi au.

Ena June, au a tekiduru saraga ena matai Jimmy, ka sa yabaki 88 oqo, ka vakayaco veivosaki momona vata kei koya. Au wasea na nodrau vakatake-kere na luvena yalewa ka tukuna vua ni na ka dokai vei au meu vakayaco-ra na cakacaka vakalotu ni veivauci me baleta na nona matavuvale. Au

O rau o Peresitedi Russell M. Nelson kei Sisita Wendy Nelson ena Valetabu e Payson Utah kei na matavuvale nei Jimmy Hatfield.

vakamacalataka talega ni na taura e dua na gauna kei na sasaga levu vua kei Shawn me rau na vakarau tu ka bula kilikili ni curuma na valetabu, ni sega ni dua vei rau sa bau taura na nona edaumeni.

A vakilai vakaukauwa na Yalo ni Turaga ena sota oya. Na gauna rau ciqoma yadua kina o Jimmy kei Shawn na noqu kerekere, au sa marau saraga! Rau a cakacaka vagumatua vata kei na nodrau peresitedi ni iteki, bisopi, dauveisiko, kei na ililui ni kaulotu ena tabanalevu, vakakina kei ira na daukaulotu gone kei na dua na veiwatini daukaulotu qase. Ka qai, sega sara ni dede, ena Valetabu e Payson Utah, a noqu na madigi vakasakiti meu vauci Ruth kivei Jimmy kei na va na luvedrau kivei rau. Keirau a veitagici kei Wendy ni keirau vakaitavi ena ivalavalava vakasakiti oya. Vuqa na yalo a vakabulai ena siga oya!

Ni vakasamataki voli na ka a sotavi oya, au sa qoroi Jimmy kei Shawn kei na ka rau sa tu vakarau me rau cakava.

E rau sa noqu tamata qaqa. Ke sa rawa niu vakayaco lomaqu, sa ikoya mera na matanataka na turaga kei na cauravou yadua ena Lotu oqo na yaloqaqa, na kaukauwa, kei na yalomalumalumu ni tama kei na gonetagane oqo. Rau sa tu vakarau me veivosoti ka vakanaadakuya na mosi kei na itovo makawa e so. Rau sa tu vakarau ni ciqoma ka muria na veituberi mai vei ira na nodrau iliuliu ni matabete me rawa ni na vakasavasavataki ka vaqaqacotaki rau na Veisorovaki i Jisu Karisito. Rau sa tu vakarau ni yaco me dua na tamata bula kilikili ka taura na matabete “me vaka ga na ilesilesi tabu vakabete ni Kalou.”²

Me *tauri* sa kena ibalebale me tabei na bi ni ka e tauri tiko. E sa dua na veidinadinati tabu na kena tauri na matabete, ka sa kaukauwa ka dodonu ni lewa cecere ni Kalou. Vakasamataka oqo: na matabete ka vakatikori vei keda e sa *kaukauwa vata saraga kei na dodonu ni lewa* a bulia kina oqo kei na vuravura tawawili rawa na Kalou, ka vakatulewataka na lomalagi

kei na vuravura, ka vakacerecerei ira na Luvena talairawarawa.³

Au a tiko kei Wendy wale tokga oqo ena dua na soqoni ka sa vakarau tu kina na dautabaoqani me vakatagita na idola ni sere. A koto na matana ena ivakatagi, nona iqaqalo ena ki e so. A tekivu tabaki na veiki, ia a sega na rorogo. Au vakasolokakana vei Wendy, “E sega vua na kaukauwa.” Au vakabauta ni dua na ka e sa tarova na drodro ni kaukauwa vakalivaliva ki na oqani oya.

Kemuni na taciqu, ena sala vata-ga, au ririkotaka ni tiko e vuqa sara na turaga ka soli vei ira na *dodonu ni lewa* ni matabete ia ka sega vei ira na *kaukauwa* ni matabete baleta na drodro ni kaukauwa e sa tarovi tu ena ivalavalava ca vaka na vucesa, veicivilaki, dokadoka, ivalavalava tawadodonu, se vakaogai tu ena veika ni vuravura.

Au ririkotaka ni tiko e vuqa sara na tauri matabete ka sa cakava e lailai ga se sega saraga me vakatorocaketaka na nodra sasagaka ni kena rawati na

kaukauwa ni lomalagi. Au lomale-qataki ira kece ka duka tu na nodra vakasama, vakanananu, se qaravitavi se o ira ka beca na watidra se luedra, ka vakavuna na tagutuvi ni kaukauwa vakamatabete.

Au ririkotaka ni vuqa sara era sa sorova vakarawarawa na nodra dodonu ni digidigi kivua na vunica ka tukuna voli ena nodra imoimoi, "Au kauwai-taka vakalevu cake na vakalomavina-kataki ni noqu gagadre mai na kena tauri voli na kaukauwa ni iVakabula me vakalougaatataki ira na tani."

Au ririkotaka, kemuni na taciqu, ni so vei keda ena rairai yadra cake ena dua na siga ka vakila na kaukauwa vakaidina e tiko ena matabete ka veiyutunitaka vakabibi ni ra a vakaya-gataki gauna vakalevu cake ena qarai ni kaukauwa tale e so se kaukauwa ena cakacaka mai na vulici ni kena cakacakataki vakaoti na kaukauwa ni Kalou.⁴ A vakatavulica o Peresitedi George Albert Smith "eda sega ni tiko eke meda vakasavuliga voli ena bula oqo ka qai gole ki na dua na ivakata-gegede ni veivakacerecere; ia eda sa tiko eke meda rawaka vakaikeda ena veisiga ki na itutu e so sa namaka

kivei keda na Tamada meda tawana ni cava na bula oqo."⁵

Cava na vuna me vakayalia kina na nona veisiga e dua na tamata ka vakacegui koya ena rourou nei Iso⁶ ni sa vakatautaki tu vua na ciqomi vakai-dina ni veivakalougaatataki taucoko i Eparama.⁷

Au vakamasuti keda yadua vakabibi meda bulataka vakadodonu na noda madigi vaka-dautauri matabete. Ena dua na siga mai oqo, *oira ga* na turaga ka ra vakabibitaka na nodra matabete, ni qarai *vagumatua* mera vakatavulici mai vua na Turaga Vakaikoya, sa na rawa ni veivakalougaatataki, veitube-ri, veitaqomaki, veivaqaqacotaki, ka veivakbulai vei ira na tani. Na tamata duadua ga sa cakava na ka e gadrevi me kilikili kina na tauri ni kaukauwa vakamatabete ena rawa ni caka mana voli kivei ira e lomana ka taqomaka na nona bula vakawati kei na matavuvale, ena gauna oqo ka tawamudu.

Na cava e gadrevi me vakatorocake-taki kina na kaukauwa oqo? Na iliuliu ni iApositolo ni iVakabula, o Pita—na Pita vata ga kei Jemesa kei Joni a vaka-tikora na Matabete i Melikiseteki kivei Josefa Simici kei Oliva Kauderi⁸—a

cauraka na ivakarau e so meda vaqara meda "rawata kina na ka sa vakalou."⁹

A tukuna o koya na vakabauta, ivalavalala vinaka, vuku, ivalavalala malua, vosota, daulotu, veilomani vakaveita-cini, kei na yalololoma.¹⁰ Ka kakua ni guilecava na yalomalumalum!¹¹ Au taro kina, na cava era na kaya na lewe ni noda matavuvale, veitokani, kei na itokani vakacakacaka ni daru sa cakava tiko ena vakatorocaketaki ni veisolisol vakayalo oqo kei na so tale?¹² Na levu ga ni kena vakatorocaketaki na ivaka-raru oya, na levu cake ni noda kaukauwa vakamatabete.

Eda na rawa tale vakacava ni vakale-vutaka na noda kaukauwa ena matabete? Sa gadrevi meda masu mai na vu ni yaloda. Na vosataki matau ni itaviqa-ravi sa oti kei na kena me vakayacori, ka vakacavari ena so na kerekere ni veivakalougaatataki, e sega ni rawa ni vakavurea na mataqali veivosaki vata kei na Kalou e kauta mai na kaukauwa veivakadeitaki. O sa lomasoli li mo masu *mo kila na iwalewale ni masu* me baleta na kaukauwa levu cake? Na Turaga ena vakatavulici iko.

O sa lomasoli li mo vakasaqaqara ena ivolanikalou ka tugana ki lomamu na vosa i Karisito¹³—mo vulica *vagu-matua* mo rawata kina na kaukauwa levu cake? Kevaka o vinakata na watimu me na dokai iko, me na raici iko o koya ni o vulica tiko ena Initani na ivunau i Karisito¹⁴ se wilika tiko na nomu ivolanikalou!

O sa lomasoli li mo sokalou vakawa-soma ena valetabu? Sa dau taleitaka na Turaga me vakayacora na Nona veiva-katavulici ena Nona vale tabu. Raitaya-loyalotaka na Nona marau voli kevaka o kerei Koya me vakatavulici iko me baleta na idola ni matabete, dodonu ni lewa, kei na kaukauwa ni ko sotava voli na cakacaka vakalotu e so ni Matabete i Melikiseteki ena valetabu.¹⁵ Raitaya-loyalotaka na vakalevutaki ni kaukauwa vakamatabete e rawa ni nomu.

O sa lomasoli li mo muria na ivakaraitaki nei Peresitedi Thomas S. Monson ena nodra qaravi na tani? Sa vica vata na yabaki na nona lakova vakabalavu na salatu i vale, ni vaka-muria na veivakauqeti ni Yalotabu me

yaco ki na dua na matarukuruku ka qai rogoa na vosa e so vaka na, "O kila vakacava ni oqo na tikitinisiga ni ivakananumi ni mate nei luvei keirau yalewa?" se "O kila vakacava ni noqu siganisicu?" Ka, kevaka o vinakata vakaidina na kaukauwa vakamatabete levu cake, o na vakamareqeta ka cuqe-na na watimu, ni tauri matua o koya *kei* na nona ivakasala.

Ia, kevaka e sa rogo sivia na veika kece oqo, yalovinaka navuca na kena rawa ni duidui na noda veimaliwai vata kei na watida, lueda, kei na ilawalawa vakacakacaka kevaka meda *a* kauwai-taka soti na rawati ni kaukauwa vakamatabete me vaka na noda sa rawaka voli ena cakacaka se vakalevutaka voli na ilavo ena noda akaude ni baqe. Kevaka eda soli keda ena yalomaluma-lumu kivua na Turaga ka kerei Koya me vakatavulici keda, ena vakaraitaka vei keda o Koya na iwalewale me vakalevutaki kina na *noda* rawata na *Nona* kaukauwa.

Ena veisiga edaidai, eda kila ni na tavuki na veivanua duidui eso.¹⁶ De lakolako dua vei ra na tavuki ni vanua oya na nomu itikotiko saraga, ka na rairai yaco kina na "tavuki" ni vakasama, vakailavo, se vakayalo. Na kaukauwa vakamatabete sa rawa ni vakamaravutaka na wasawasa ka vakaseavutaka na duidui ena vuravura. Na kaukauwa vakamatabete sa rawa talega ni vakamaravutaka na vakasama ka vakaseavutaka na duidui ena lomadra o ira eda lomana.

Eda sa lomasoli li meda masu, lolo, vuli, vakasaqaqara, sokalou, ka veiqa-ravi vaka turaga ni Kalou me rawa ni tiko vei keda na mataqali kaukauwa vakamatabete oya? Baleta ni rau a guta sara na yalewa lailai e rua me rau vauci ki na nodrau matavuuale, a lomasoli talega o tamadrau kei na ganedrau ni sauma na vua ni kena tauri na Matabete tabu i Melikiseteki.

Kemuni na taciqu lomani, sa mai soli vei keda e dua na veidinadinati tabu—na dodonu ni lewa ni Kalou me vakalougatataki ira na tamata. Meda sa duri cake yadua vaka na turaga ni Kalou eda a lesi taumada me vakakina—vakarau tu ni taura vaqaqa

na matabete ni Kalou, guta yani na isau ni vua cavaga sa gadrevi me vakalevutaka na nona kaukauwa ena matabete. Ena kaukauwa *oya*, sa rawa ni da veivuke ni vakarautaka na vurvura ki na iKarua ni Lakomai ni noda iVakabula, o Jisu Karisito. Oqo na Nona Lotu, sa liutaki edaidai mai vua na Nona parofita, o Peresitedi Thomas S. Monson, kau sa lomana ka tokona vakaidina. Au sa vakadinadinataki ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Raica na Russell M. Nelson, "Dua na Kerekere Vei Ira na Ganequ Yalewa," *Liaona*, Nove. 2015, 96.
2. Vunau kei na Veiyalayalati 84:18.
3. Raica na *iTavi kei na iLesilesi ni Matabete: iVolā Vakarau ni Matabete, Kena iMatai kei na kena iKarua* (2000); raica talega na Alama 13:7–8; Vunau kei na Veiyalayalati 84:17–20, 35–38; Mosese 1:33, 35.
4. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 121:36.
5. George Albert Smith, ena Conference Report, Apr. 1905, 62; raica talega *Na iVakavuvuli nei George Albert Smith*, ed. Robert and Susan McIntosh (1996), 17.
6. Raica na Ai Vakatekivu 25:29–34.
7. Raica na Ai Vakatekivu 12:3; 17:2–8; Kalatia 3:29; 1 Nifai 15:14–18; Eparama 2:9–11.
8. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 128:20. Na iVakabula, Mosese, kei Ilaija (ka kilai ena so na gauna me Ilaisa) a solia taumada na idola e so kivei Pita, Jemesa, kei Joni ena ulunivanua ni a vakamataliataki o Jisu mai vei iratou (raica na Maciu 17:1–4; Marika 9:2–9; Luke 9:28–30; Vunau kei na Veiyalayalati 63:21).
9. 2 Pita 1:4.
10. Raica na 2 Pita 1:5–10.
11. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 4:6 (idusidusi: eke, ena dua na raivotu nei Josefa Simici, a kuria na Turaga na *yalomalumu* ki na lisi nei Pita).
12. Raica na 1 Korinica 12:4–11; Moronai 10:8–17; Vunau kei na Veiyalayalati 46:11.
13. Raica na 2 Nifai 32:3.
14. Raica na 2 Nifai 31:2–21.
15. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 84:19–20.
16. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 45:33.

Mai vei Stephen W. Owen
Peresitedi Raraba ni Cauravou

O Ira na iLiuli Levu Duaudua Sai Ira na Dauvakamumuri Levu Duaudua

Ena yaco mai na gauna ena vaka me butobuto kina na salatu eliu, ia muria tikoga na iVakabula. Sa kila o Koya na sala; vakaidina, sa i Koya na sala.

Niu se qai yabaki 12, a kauti au o tamaqu ki na vakasasa manumanu ena ulunivanua. Keirau a yadra ena 3:00 ena mataka, usana na neirau ose ka curuma yani na ulunivanua veikau ena butobuto levu. Me vaka niu dau taleitaka na vakasasa vata kei tamaqu, ena gauna oya au a via tavariri vakalailai. Au a sega mada ni se lakova na ulunivanua oqo eliu, kau sega ni raica rawa na sala—kau sega ni raica dina saraga e dua tale na ka! Na ka ga au rawa ni raica oya na cina livaliva lailai a taura voli o tamaqu ka buwawa voli na kena cinava na veivuni paini mai liu. Vakacava ke a sisi ka lutu na noqu ose—e rawa li ni raica o koya na vanua e lako tiko kina? Ia a vakacegui au na vakanananu oqo: “Sa kila o tamaqu na vanua e lako tiko kina. Kevaka au muri koya, ena daumaka na veika kece.”

Ka sa daumaka na veika kece. Kena itinitini a basika mai na siga, ka keirau

marautaka vata vakavinaka. Ni keirau sa tekiuv lesu i vale, a dusia o tamaqu e dua na ulunivanua balavu totoka, ka vakatakilai tani mai na kena vo. “Oya o Windy Ridge,” a kaya o koya. “Oya na

vanua ni vakasasa manumanu vinaka.” Vakasauri, na noqu vinakata meu na lesu tale mai ka kaba ki Windy Ridge ena dua na siga.

Ena veiyabaki ka tarava, au na rogozi tamaqu ni talanoataki Windy Ridge vakavuqa, ia keirau a sega ni lesu tale—me yacova e dua na siga, ni oti e 20 na yabaki, au a qiriti tamaqu ka kaya, “Daru lako ki Windy.” Keirau a usana tale na neirau ose ka gole yani ki na ulunivanua. Au sa kenadau tu oqo ni vodo ose ena 30 vakacaca ni noqu yabaki, ia au kurabui niu se vaki-la voli na tavariri vata ga au a vakila niu se yabaki 12. Ia a kila o tamaqu na sala, kau sa muri koya.

Kena itinitini keirau a yacova na ulu i Windy. Sa totoka ni da rai tu mai kina, ka sa gagadre vakalevu na yaloqu meu na lesu tale mai—segia ni baleti au ena gauna oqo ia me baleta na watiqu kei ira na luvequ. Au vinakata mera sotava na ka au a sotava.

Ena veiyabaki ka tarava, a noqu e vuqa na madigi meu liutaki ira na luvequ tagane kei na cauravou tale e so ki na ulunivanua, me vaka a liutaki au o tamaqu. Na veika e sotavi oqo a vakauqeti au meu vakasamataka na cava na veiliutaki—kei na cava na dauvakamumuri.

Jisu Karisito, na iLiuli Levu Duaudua kei na Dauvakamumuri Levu Duaudua

Kevaka meu a tarogi iko, “O cei na iliuli levu duadua ka a bula?”—na cava o na kaya? Na isau, vakaidina, sa i Jisu Karisito. Sa biuta tu o koya na ivakaraitaki vinaka duadua ni ivakarau ni veiliutaki e kilai rawa.

Ia vakacava keu a tarogi iko, “O cei na *dauvakamumuri* levu duadua ka a bula?”—ena sega li ni kena isau tale o Jisu Karisito? Sai koya na iliuli levu duadua *baleta* ni sa dauvakamumuri levu duadua—e vakamuri Tamana vakavinaka sara, ena veika kecega.

Sa vaka tavulica o vuravura ni sa dodonu mera qaqqa na iliuli; sa vaka tavulica na Turaga ni sa dodonu mera yalomalamalumu. Era rawata na iliuli vakavuravura na nodra kaukauwa kei na veivakayarayarataki mai na nodra taledi, kila matai, kei na iyau. O ira na

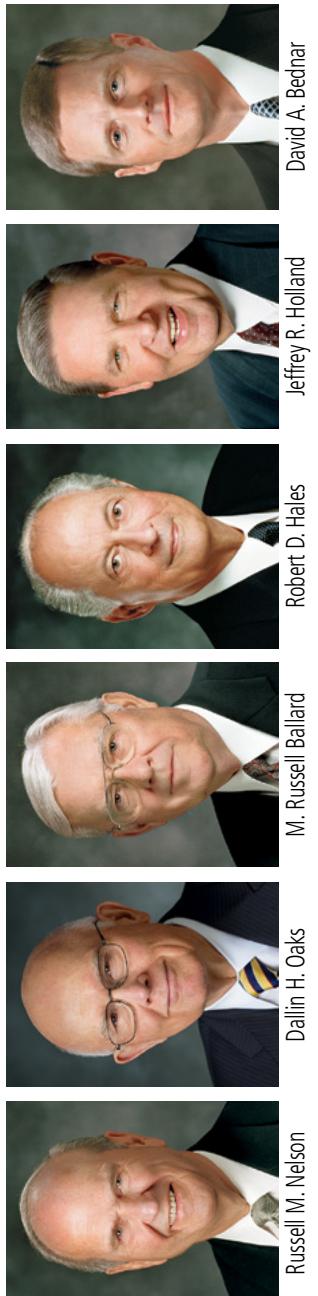
Vakaitutu Raraba kei na Vakailesilesi Raraba ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaiddai

NA MATAVEILIUTAKI TAUMADA

Dieter F. Uchtdorf
Karuia ni Daunivakasaala

NA KUORAMU NI IAPOSITOLO LE TINIKARUA

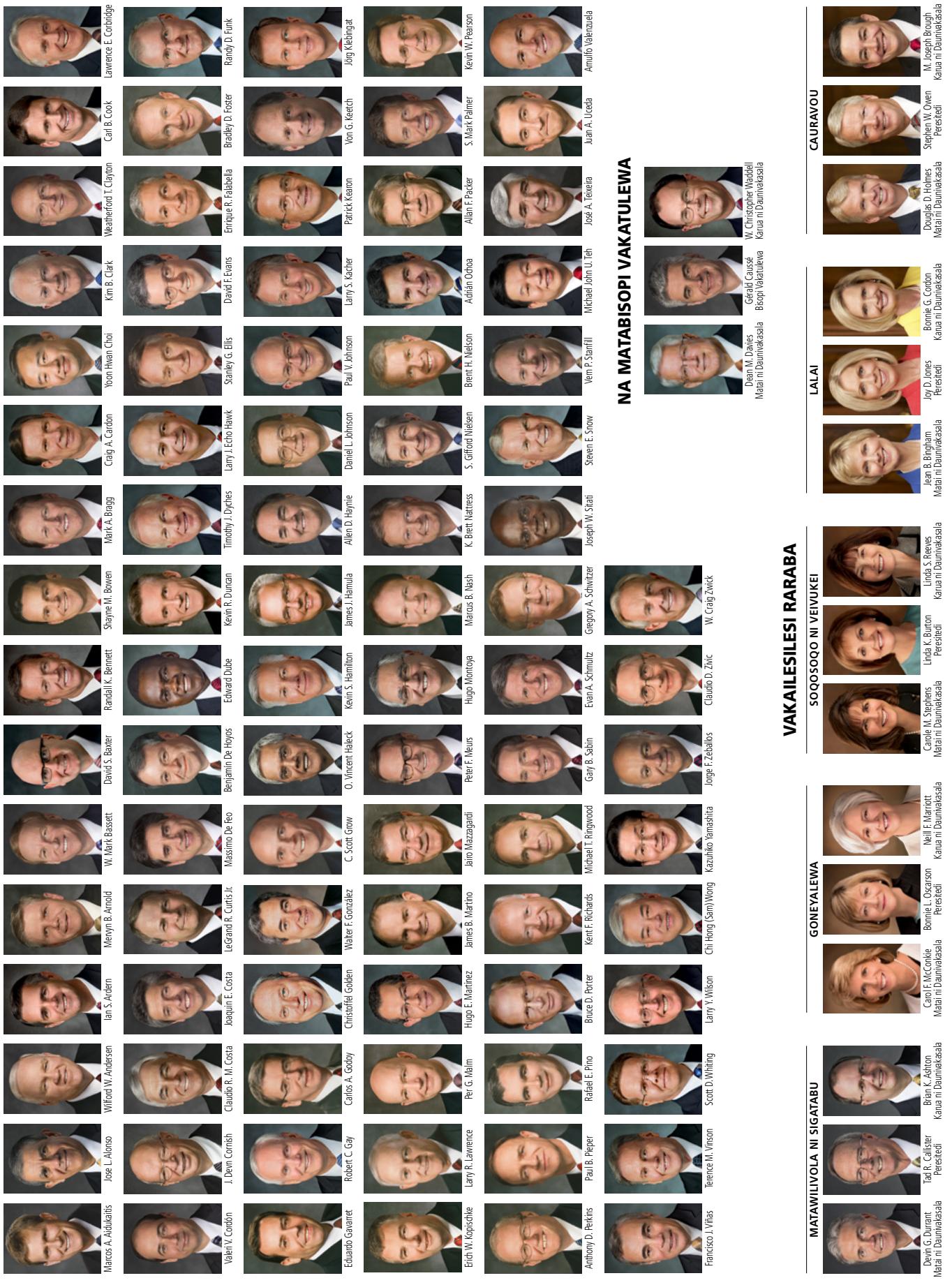

NA MATAVEILIUTAKI NI VITUSAGAVULU

VAKAITUTU RARABA NI VITUSAGAVULU

(veitataravi vakamatanivalo)

Epereli 2016

iliuliu va-Karisito era rawata na nodra kaukauwa kei na veivakayarayarataki ena “veivakauqeti, na vosota vakadede, na yalomalua kei na yalomalumalumu, kei na loloma e sega ni veivakaisini.”¹

Ena mata ni Kalou, na iliuliu levu duadua sai ira na dauvakamumuri levu duadua.

Meu wasea mada e rua na ka au a sotava mai na noqu veitaratara wale tikoga oqo kei ira na cauravou ena Lotu ka sa vakatavulici au ena veiliutaki kei na dauvakamumuri voli.

Eda Sa iLiuliu Taucoko

Keirau a tiko vakaveiwatini wale tikoga oqo ena dua na soqoni ni sakaramede ka tiko tani mai na neirau tabanalevu. Ni bera ni tekivu na soqoni, a torovi au mai e dua na cauravou ka kerea ke rawa niu veivuke ni veisoliaka na sakaramede. Au kaya, “Ena ka ni marau vei au.”

Au a dabe vata kei na so tale na dikoni ka taroga e dua ka dabe tikivi au toka, “Na cava na noqu ilesilesi?” A tukuna vei au o koya meu na tekivu veisolia ka ena mua ni valenilotu ena iwasewase eloma ka ni na tiko o koya ena yasana kadua ni wasewase vataga, ka cakacakataka vata na neirau sala ki liu.

Au kaya, “Au se sega ni cakava oqo ena dua na gauna balavu.”

A sauma o koya, “Sa donu. Ko na daumaka. Au a vaka talega oqori niu se qai tekivu.”

E muri na dikoni gone duadua ena kuoramu, ka a vakatikori ena vica na macawa eliu, a vosa ena soqoni ni sakaramede. Ni cava na soqoni era a wavoliti koya na vo ni dikoni mera vakacaucautaka e dua na nodra itokani lewe ni kuoramu.

Niu veisiko voli vata kei ira ena siga oya, au kidava rawa ni ra dau veitalevi ena veimacawa na lewe taucoke ni kuoramu ni Matabete i Eroni ena tabanalevu oya kivei ira na cauravou tale e so ka sureti ira mera mai tiki ni nodra kuoramu.

Era sa iliuliu levu taucoke na cauravou oqo. Ka kilai vakamatata ni tiko e so na Matabete i Melikiseteki wanana-vu, itubutubu, kei na so tale ka liutaki ira ena nodra itavi. O ira na qase cake

veikauwaitaki vakaoqo era sega ni raici ira vakailoa na cauravou, ia ena ituvaki e rawa ni ra yacova. Ni ra vosa vei se baleti ira na cauravou, era sega ni vakaraitaka na nodra malumalumu. Ia, era vakatakila na ivakarau ni veiliutaki levu era sa matanataka voli.

Kemuni na cauravou, sai koya oqo na sala e raici kemuni kina na Turaga. Au sureti kemuni mo ni raici kemuni ena sala oqo. Ena yaco mai na gauna o ni na kacivi kina mo ni veiliutaki. Ena so tale na gauna, o na namaki mo vakamumuri. Ia na noqu itukutuku kivei kemuni nikua oya veitalia na nomu veikacivi, o na dau iliuliu tu ga, ka dua tu ga na dauvakamumuri. Na veiliutaki e sa dua na ivakaraitaki ni bula vakatisaipeli—e sa sala ni nodra vukei na tani mera lako vei Karisito,

ka ra sa dau cakava na tisaipeli dina. Kevaka o sa sasaga voli mo dua na dauvakamumuri i Karisito, sa rawa ni o vukei ira na tani mera muri Koya ka yaco mo dua na iliuliu.

Na nomu rawa ni veiliutaki e sega ni basika mai na dua na ivakarau veilasmaki, kila matai sasagataki, se taledi ni vosa voli ena matanalevu. E basika mai na nomu veidinadinati mo muri Jisu Karisito. E basika mai ena nomu gагадре mo dau, ena vosa nei Eparama, “vakasaqara ena yalodina.”² Kevaka o rawa ni cakava oya—ke o sega madaga ni vinaka sara kina, ia o sa tovolea voli—o *sa* dua na iliuliu.

Na Veiqaravi Vakamatabete na Veiliutaki

Ena dua tale na gauna, au a sikova voli na vale ni dua na dawai kei na

tolu na luvena e Niu Siladi. Sa yabaki 18 na luvena tagane qase duadua ka a ciqoma na Matabete i Melikiseteki ena Sigatabu ga sa oti. Au a tarogi koya ke a sa vakayagatataki mada na matabete oqo. Kaya o koya, “Au sega ni kila na cava na kena ibalebale oqori.”

Au tukuna vua ni sa tiko vua oqo na dodonu ni lewa me solia kina na veivakalougaatataki vakamatabete ni veivakacegi se veivakabulai. Au raici tinana, ka a sega ni tu e yasana e dua ka tauri Matabete i Melikiseteki ena vuqa na yabaki. “Au kila ni na ka totoka,” au a kaya, “kevaka o na solia vei nomu Na e dua na veivakalougaatataki.”

A sauma o koya, “Au sega ni kila na kena icakacaka.”

Au vakamacalataka ni rawa ni biuta na ligana ki na ului tinana, tukuna na yacana, tukuna ni sa solia tiko na veivakalougaatataki kivua ena dodonu ni lewa ni Matabete i Melikiseteki, kaya na veika e vakauqeta kina na lomana kei na nona vakasama na Yalotabu, ka tinia ena yaca i Jisu Karisito.

Na siga ka tarava, au a ciqoma e dua na imeli mai vua. E tukuna vakatikina: “Ena bogi nikua au a vakalougaatataka na tinaqu. . . . Au a tavariri ka veilecayaki saraga, au mani tomania na noqu masu meu vakadeitaka ni sa tiko vei au

na Yalotabu, baleta niu sega ni rawa ni veivakalougaatataki kevaka e sega. Niu sa tekivu, au a guilecavi au vakatau-coko kei na noqu malumalumu. . . . Au [sega ni namaka] na kaukauwa vakayalo vakaitamera au a vakila. . . . Ni oti a tarai au vakaukauwa saraga na yalo ni loloma au sega kina ni taqea rawa na noqu luluvu, au a mani mokoti tinaqu ka tagi vaka na gonelailai. . . . Niu vola tiko madaga oqo, [au vakila] na Yalotabu [vakalevu kau] sa sega ni via valavala ca tale. . . . Au taleitaka na kospeli oqo.”³

E sega li ni veivakauqeti me raici na nona rawa ni rawata na veika lelevu e dua na cauravou wale ga ena veiqraravi ni matabete, ke veilecayaki tu mada ga? Au qai mai kila tiko ni a ciqoma na italatala qase gone oqo na kaci vakuolotu ka na curuma na vale ni veituberi vakadaukolotu ena vula mai oqo. Au vakabauta ni na vagolea o koya e vuqa na yalo vei Karisito baleta ni sa vulica na iwalewale ni nona muri Karisito ena nona veiqraravi vakamatabete—vakatekivu ena nona itikotiko, ka sa veivakayarayarataki vakalevu kina na nona ivakaraitaki kivua na tacina yabaki 14.

Kemuni na taciqu, ke da vakila se sega, era sa raici keda cake tiko na

tamata—lewe ni matavuvala, veitokani, na vulagi talega. Ni da tauri matabete, e sega ni rauta walega meda lako vei Karisito; sa noda itavi oqo meda “sureta na tamata *taucoko* mera lako vei Karisito.”⁴ Eda sega ni rawa ni yalovakacegu ni ciqoma voli vakataki keda na veivakalougaatataki vataga oya—ka vaka na tisaipeli i Jisu Karisito, meda lomana na tamata kecega. Na ivakasala ni iVakabula kivei Pita sa noda ivakasa-la talega: “Ia ni ko sa saumaki tale, mo vakataudeitaki ira na wekamu.”⁵

Muria na Turaga ni Kalili

Ena yaco mai na gauna ena vaka me butobuto kina na salatu eliu, ia muria tikoga na iVakabula. Sa kila o Koya na sala; vakaidina, sa i Koya *na* sala.⁶ Na levu ni nomu gu mo lako vei Karisito, na levu cake ni nomu gagadre ena nodra vukei na tani mera sotava na veika o sa sotava. Dua tale na vosa ni vakanananu oqo na loloma cecere, “sa solia [na Tamada] vei ira era sa muria na Luvena, ko Jisu Karisito ena yalodina.”⁷ O na qai raica ena nomu muri Karisito voli vakavinaka sara, ni o sa liutaki ira tale tikoga na tani kivei Koya, ena vosa nei Peresitedi Thomas S. Monson, “Ni da muria na Turaga ni Kalili oya—na Turaga o Jisu Karisito—ena vakinai vinaka sara na noda veivakayarayarataki ena vanua cava ga eda tiko kina, se cava ga na noda veikacivi.”⁸

Au vakadinadinataka ni oqo na Lotudina i Karisito. Eda sa liutaki mai vua e dua na parofita ni Kalou, o Peresitedi Monson—e dua na ililui levu ka sa dua talega na dauvakamumuri dina ni iVakabula. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Vunau kei na Veiyalayalati 121:41.
2. Eparama 1:2.
3. Personal correspondence; spelling and punctuation standardized.
4. Vunau kei na Veiyalayalati 20:59; vakamatatataki.
5. Luke 22:32.
6. Raica na Joni 14:6.
7. Moronai 7:48.
8. Thomas S. Monson, “Your Personal Influence,” *Liahona*, May 2004, 20.

Mai vei Peresitedi Dieter F. Uchtdorf
Karuia ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada

Veivakacaucautaki Vei Ira Era Veivakabulai

Ni da vakatotomuria na nona loloma na iVakabula, ena vakalouugatataka dina o Koya ka vakavuavuai vinakataka na noda sasaga dodonu me da vakabula na noda bula vakawati ka vaqaqacotaka noda matavuvale.

Ena vica na yabaki sa otí, au a tiko voli ena Valetabu mai Frankfurt Jamani ka raica rawa e dua na veiwatini qase ni rau veitauriliga tilko. E taran yaloqu na yalo ni veikauwaitaki kei na loloma erau vakaraitaka vakairau.

Au sega ni vakadeitaka rawa sara na vuna e tarai au kina vakalevu na ka au a raica oya. E rairai baleta beka na kamica ni veilomani erau veiwaseitaka na lewerua oya—e dua na ivakaraitaki veivaka uqeti ni vosota kei na yalodina. E matata ni sa dua na gauna balavu erau bula vata tu mai kina na veiwatini oqo ka se bula ka kaukauwa vinaka tu ga na nodrau veidinadinati.

Dua na iSoqosoqo ni Veika Cacawale

Au vakabauta e dua tale na vuna e dede tu kina vei au na ka au a raica oqo sai koya na kena veibasai ki na so na itovo ni bula ena gauna nikua. Ena vuqa na isoqosoqo wavoliti vuravura, na veika kecega e vaka me cacawale. Ni sa tekivu ga me ca mai se makawa e dua na ka—se ni sa madra ga mai vei keda—eda sa viritaka laivi ka vakaisosomitaka ena dua na ka vinaka cake—vou cake se taliva cake.

ni baleta na veika e tawamudu na kena bibi—noda bula vakawati, noda matavuvale, kei na yavu ni bula vinaka—na ivakarau ni rai me vakaisosomitaki na ka makawa ena ka vou e rawa ni vaka-vuna na yaluma levu.

Au vakavinavinaka niu lewena e dua na lotu e vakabibitaka na bula vakawati kei na matavuvale. Era kilai na lewe ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalodonu Edaidai e vuravura taucoko ni ra tau-kena eso vei ira na bula vakawati kei na matavuvale uasivi duadua o rawa ni raica. Au vakabauta ni vakavuna oqori, ena dua na tikina, na dina vakasakiti a vakalesui mai vei Josefa Simici ni inaki ni vakawati kei na matavuvale me tawamudu. E sega ni inaki walega ni matavuvale me taladrodro kina na veika eso e vuravura oqo ka na biu laivi ni da sa yaco ki lomalagi. Ia, rau sa ivakarau vakalomalagi. Rau sa vakata-kila ni dua na ivakarau vakasilesiti ka vakatotomuria na matavuvale tawamu-du ni Kalou.

Ia na bula vakawati qaqa kei na isema vakamatavuvale era sega ni dau yaco baleta ga ni da lewe ni Lotu. E gadrevi kina na cakacaka vakainaki e veigauna. E dodonu me vakauqet keda na ivunau ni matavuvale tawamudu me da solia na noda igu vinaka duadua

me vakabulai ka vakavutuniyautaki na noda bula vakawati kei na matavuuale. Au qoroi ira ka vakacaucautaki ira na maroroya ka vakabulabulataka voli na isema bibi ka tawamudu oqo.

Nikua au vinakata meu vosa vakacaucautaki ira na veivakabulai.

Vakabulai Noda Vakawati

Ena veiyabaki sa sivi, au dau qarava na nodra cakacaka vakalotu ni veivauci eso na veiwatini nanamaki ka veilomani. Au se bera vakadua ni sotava e dua, ni rau veiraiici mata ena dela ni icabocabo ni soro, me rau vakasamataka ni rau na tini ena veisere se na kavoro ni uto.

E kalouca, ni so e vakakina.

Ia, ni sa toso na veisiga ka veisau mai na roka ni veilomani vakaveiwatini, eso sa malumalumu ni vakananuma voli na nodrau dui bulamarau ka sa tekivu siqema mai na veicala lalai. Ena mataqali draki ni bula oqori, eso era sa rawai ena vakasama rerevaki ni sa sega soti ni maqosa na watina, sega soti ni lasa, se sa qase mai. Ka sa basika kina na vakasama ni dodonu me ra sa tekivu vaqaqara ena so tale na vanua.

Kemuni na taciqu, kevaka e voleka sara ni vakamacalataki kemuni na veika oqo, au sa vakasalataki kemuni ni ko ni sa lakova voli na sala e muataki ki na kavoro ni bula vakawati, kavoro ni

matavuuale, kei na kavoro ni uto. Au vakamasuti kemuni me sa mudu sara ga oqo, vuki lesu, ka lako mai ki na salatu taqomaki ni buladodonu kei na yalodina ni veiyalayalati. Ka, vakakina, e sa baleti ira talega na noda marama daulomani na ivakavuvuli oqo.

Oqo, e dua ga na vosa vei kemuni na tagane sega ni vakawati ka vakacalai tiko na nomuni vakasama me kune mada e dua na "yalewa vinaka sara" me qai caka na veimusumusuki se vakawati.

Kemuni na taciqu lomani, meu vakananuma mada vei kemuni, kevaka e sa tiko e dua na yalewa vinaka sara, o nanuma vakaidina li ni na maleleti iko o koya?

Ena nona ituvatuvu ni marau na Kalou, eda sega ni vaqara sara e dua ka vinaka sara ia e dua e rawa ni da vakaduavata taka na noda sasaga, ena bula taucoko, ena kena tarai cake e dua na isema e tiko kina na loloma tudei ka uasivi sara. Oqori na lalawa.

Kemuni na taciqu, o ira era vakabula nodra bula vakawati era kila ni sasaga oqo e gadrevi kina na gauna, na vosota, ka uasivi duadua, na veivakalougatataki ni Veisorovaki i Jisu Karisito. E gadrevi vei iko mo dau yalovinaka, sega ni dauvuvu, sega ni vaqara na ka me nomu ga, sega ni vakacudrui vakarawarawa, sega ni dau vakasamataka na ca, ka dau

rekitaka na dina. Ena dua tale na kena itukutukuni, e gadrevi kina na loloma cecere, na loloma savasava i Karisito.¹

Na veika kece oqo e sega ni yaco ena dua ga na gauna. Na bula vakawati cecere e tara cake vakalalai ena dua na gauna, ena veisiga yadua, ena gauna ni bula taucoko.

Oqori na itukutuku vinaka.

Veitalia na dragali ni nomu bula vakawati ena gauna oqo, kevaka o vakuria tikoga na qereqere lalai ni yalovinaka, yalololoma, veirogorogoci, solibula, veiciqomi, kei na sega ni nanumi koya ga, ena yaco me tekivu tubu mai e dua na uluvatu kaukauwa.

Kevaka e kena irairai ni taura e dua na gauna tawayalani, nanuma tiko: na bula vakawati e kena inaki *me* tawamudu! Ia "mo dou kakua ni oca ena cakacaka vinaka, raica dou sa tura tiko na yavu ni dua na [bula vakawati] cecere. Ia ena tubu mai ena veika lalai na veika lelevu."²

Ena cakacaka berabera toka, ia e sega ni dodonu me na dragali. Ia, deu tukuna na ka sa matata tu, dau vakavdua sara me yaco na veisere vei ira na veiwatini bula mamarau.

Me da marau!

Kemuni na taciqu, vakurabuitaka na watimu ena nomu cakava na veika e dau vakamarautaki koya.

O ira era vakabula nodra bula vakawati era digitaka na bula marau. E dina ni so na mataqali mate e dau gadrevi kina nodra veiqraravi na kenadau, au dau taleitaka na tikina yalomatua oqo mai vei Abraham Lincoln: "E levu na tamata era marau ena kena levu era vinakata me vakakina." E veidonui vinaka kei na kena isema vakaivolani-kalou: "Vakasaqara, ko na kunea."³

Kevaka eda vakasaqara na malumalumu vua na watida se na veika rarawa ena noda bula vakawati, eda na kunea vakaidina, baleta ni tamata kece e tu vua. Ena yasana kadua, kevaka eda vakasaqara na ka vinaka, eda na kunea vakaidina, baleta na tamata kece e tu vua e levu na ka vinaka.

O ira na vakabula na bula vakawati era cavuta laivi na co ca ka vakasuusatataka na senikau. Era marautaka na vei-cakacaka lalai ni loloma ka vakauqeta

na yalovinaka ni loloma cecere. O ira na vakabula na bula vakawati sa vakabula na veitabatamata ni mataka.

Kemuni na taciqu, vakananuma na vuna o a dodomo kina.

Cakacakataka na veisiga yadua mo vaqaqacotaka ka vakamarautaka nomu bula vakawati.

Kemuni na noqu itokani lomani, me da cakava noda vinaka duadua me da wili vata kei ira na yalo vakatabui ka mamaraus era sa vakabula na nodra bula vakawati.

Vakabula Noda Matavuvale

Nikua au vinakata talega meu vakacaucautaki ira era vakabula nodra veimaliwai vakamatavuvale. Na veimatauvale kece e gadreva me vakabulai.

Ena kena vakasakiti ni dau kilai tu na Lotu oqo me baleta na qaqaco ni kena veimatauvale, eda na rairai nanuma ena vuqa na gauna ni oqo sa baleta na veimatauvale kece ni Yalododonu Edaidai, vakavo ga na noda. Ia na ka dina oya ni sa sega ni dua na matavuvale vinaka sara.

Na veimatavuvale yadua e dau tu na gauna e drakidrakita kina.

Me vaka ena gauna erau kerei iko kina na nomu itubutubu mo “tabaki” rau, se ena nona cikevaka nomu nei levu ni o se dawai voli ga baleta ni o sa rui digidigi vakalevu, se ena nona nanuma na tavalequ dau vakadonui koya ni nona rai vakapolitiki sa rai vakosipeli, se ni tuvalaka o tamamu e dua na itaba vakamatavuvale ka vakaisulu tu na lewe ni matavuvale kece ena nodra isulu na vakaraitaki ena nona iyalojalo taleitaki.

Ka vakasaurarataki mo daramaka na isulu o sega sara ga ni kilai kina.

E vaqori tu na matavuvale.

Ena tautauvata beka na veika ena noda dra, ia eda sega ni tautauvata. E duidui na yaloda. E duidui na noda dau vakauqeti ena veika eda sotava. Ka duidui na vanua eda dui yaco kina.

Mai na noda dau vinakata me da vakasaurarataki ira na kena vo ki na dua na ivakarau eda vinakata, sa rawa ni da digitaka me marautaki na duidui eso oqori ka vakavinavinaka ni vakuri

ka vakaiyautaki ena veika vovou eso na noda bula.

Ena so na gauna, era dau digitaka se cakava eso ena noda matavuvale na ka vakamosiyalo, se dukadukali ena dela ni yallowai. Na cava me da cakava ena veigauna vaqori?

E sega ni dua ga na iwali me sotava na veika kece oqo. O ira era vakabula nodra matavuvale era rawaka baleta ni ra dau veitalanoa kei na watidra, vakasaqara na loma ni Turaga, ka vakarogoca na veivakauqeti ni Yalo Tabu. Era kila ni ka e donu ki na dua na matavuvale ena sega beka ni donu ki na dua tale.

Ia, e dua na ka e sa donu ena veigauna kecega.

Ena iVola i Momani eda vulica kina e dua na matatamata ka kunea na ka vuni ki na bula marau. Ena veitabatamata, “sa sega na veileti ena vanua. . . Era sa tamata mamaraus cake mai vei ira na tamata kecega sa bulia na Kalou.” Era cakava li vakacava? “Ni satiko e lomadra na tamata na loloma ni Kalou.”⁴

Se cava ga na leqa e sotava tiko nomu matavuvale, se cava ga mo cakava me wali kina, na itekivu kei na itinitini ni iwali na loloma cecere, na loloma savasava i Karisito. Kevaka e sega na loloma oqo, ena sotavi dredre na veimatavuvale ka ra daumakatu. Ni tiko, ena rawaka na veimatavuvale era bolei tu vakalevu.

"Sa sega ni mudu na loloma."⁵

E sa dina ena vakabulai ni bula vakawati! E sa dina ena vakabulai ni matavuvale!

Vakatikitikitaka na Qaciqacia

Na meca levu ni loloma cecere na qaciqacia. Na qaciqacia e dua vei ira na vuna levu duadua era sotavi dredre kina na bula vakawati kei na matavuvale. Na qaciqacia e dau cudrucudru totolo, yaloca, ka dauvuvu. Na qaciqacia e dau vakalevulevui koya ka tabonaka na nodra ivalavalala dodonu na tani. Sa dau kocokoco na qaciqacia ka rawarawa ni cudru. Na qaciqacia e dau raica na inaki ca ena vanua e sega kina ka vunia nona malumalumu ena matavulo. Na qaciqacia e dau vakadonui koya, sega nona inuinui, cudrucudru, ka sega ni dauvosota. Sa dina sara, kevaka sa loloma savasava i Karisito na loloma cecere, na qaciqacia sa nona itovo ni bula tudei o Setani.

Na qaciqacia e rairai dua na bula druka kilai levu vakatamata. Ia e sega ni dua na tiki ni noda ivotavota vakayalo, ka sega nona tikina vei ira era taura tu na matabete ni Kalou.

E lekaleka na bula, kemuni na taciqu. Na veiyutuni e rawa ni taura tu e dua na gauna balavu—eso ena yacova tawamudu sara yani na kena revurevu.

Na nomu ivakarau vua na watimu se luvemu se nomu itubutubu se o ira na tacimu e rawa ni vakatotomuri tu ena veitabatamata. Na iyau cava beka o na via biuta tu mai vei ira na nomu kawa? Na itovo voravora, na sosomita na ca, na cudrucudru, rerere, se bula galili? Se na loloma, yalomalamumu, veivosoti, yalololoma, tubu vakayalo, kei na duavata?

Sa gadrevi meda nanuma taucoko ni na, "lewai ka sega ni lomani ko koya sa sega ni ia na loloma."⁶

Ena vuku ni kemu isema vakamatavuvale, ena vuku ni yalomu, yalovinaka dau ia na loloma, na "dauloloma sa rawa na veilewai."⁷

Vakatikitikitaka na qaciqacia.

Na nomu kere veivosoti ena yaldina vei ira na luvemu, watimu, nomu matavuvale, se o ira nomu itokani e sega ni ivakatakilakila ni malumalumu ia ni qaqa. E bibi cake li na bula

dodonu mai na taraicake ni dua na ivalavalala ni veisusu, veivakabulai kei na loloma?

Tara ikawakawa; kakua ni basuraka sobu.

Kevaka sara mada ga o sega ni cala—rairai vakauasivi ena gauna o sega ni cala kina—laiva na loloma me rawa na qaciqacia.

Kevaka o na vakayacora oqo, na kalouca cava ga o sotava tiko ena tasiri, ia ena loloma ni Kalou e lomamu, ena seavu na veiqati. Na veivakavuvuli oqo ni vakabula isema vakaveiwekani sa baleti keda kece, veitalia eda sa vakawati, veisere, yada, se tiko duadua. Eda rawa kece ni ivakabula ni matavuvale qaqa.

Na Loloma Cecere Duadua

Kemuni na taciqu, ena noda sasaga me da vakabula noda bula vakawati kei na matavuvale, me vaka ena veika kecega, me da sa muria na nona ivakaraitaki o Koya sa vakabulai keda. Sa rawata na iVakabula "me da sa nona ga."⁸ Sa noda Vakavuvuli o Jisu Karisito. Na Nona cakacaka sa noda cakacaka. E sa cakacaka ni veivakabulai, ka sa tekivutaki ena noda itikotiko.

Na loloma ena ituvatuva ni veivakabulai e sega ni nanumi koya ga ka sa segata na nodra tiko vinaka na tani. Oqori na loloma e tiko vua na Tamada Vakalomalagi me baleti keda.

Ni da vakatotomuria na loloma ni iVakabula, ena vakalougatataka dina o Koya ka vakavuvuvi vinakataka na noda sasaga dodonu me da vakabula na noda bula vakawati ka vaqaqacotaka noda matavuvale.

Me vakalougatataki kemuni na Turaga ena nomuni sasaga tawaguce ka dodonu mo ni wili vata kei ira na veivakabulai. Oqo na noqu masu ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Raica na 1 Korinica 13:4–7; raica talega Moronai 7:47.
2. Vunau kei na Veiyalayalati 64:33.
3. Maciu 7:7; Luke 11:9; 3 Nifai 14:7.
4. Raica na 4 Nifai 1:15–16.
5. 1 Korinica 13:8; raica talega na Moronai 7:46.
6. Jemesa 2:13, iVakadewa Tudei Vakavalagi.
7. Jemesa 2:13, iVakadewa Tudei Vakavalagi.
8. "Turaga na Tamada," *Sere ni Lotu*, naba 100.

Mai vei Peresitedi Henry B. Eyring

Matai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada

Matavuvale Tawamudu

Na noda icolacola vakamatabete me da biuta na noda matavuvale kei na nodra matavuvle o ira na wavoliti keda tu me bibi duadua ena noda kauwai.

A u vakavinavinaka niu tiko rawa kei kemuni ena yakavi nikua ena soqoni raraba ni matabete ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai. Oqo e dua na gauna cecere ena itukutuku ni Lotu. Ena duanadrau walusagavulu karua na yabaki sa oti ena 1834, mai Kirtland e Ohio, era a kacivi na tauri matabete taucoko me ra soqoni vata ena dua na valenivuli tolonikau 14 na fiti ka 14 na fiti (4.2 ka 4.2 na mita). Ena soqoni oqori e volai ni a tukuna kina na Parofita o Josefa Simici: "E sega ni levu cake na ka o ni kila me baleta na iyacoyaco ni Lotu kei na matanitu

oqo mai vua e dua na gonelailai se sucu tiko vei tinana. O ni sega ni kila. . . . E vica walega na matabete o ni raica eke nikua, ia na Lotu oqo ena vakasinaita na Vualiku kei na Ceva kei America—ena vakasinaita na vuravura."¹

E milioni na matabete, ena sivia na 110 na matanitu, eda duavata ena soqoni oqo. De a sa raica beka mai na Parofita o Josefa Simici na gauna oqo kei na vunilagi cecere se tu mai liu.

Na noqu itukutuku ena bogi nikua au tovolea meu vakamacalataka na vunilagi oya kei na veika e dodonu me da cakava me da vakaitavi kina ena

ituватуva ni bulamarau sa vakarautaka ena vukuda na Tamada Vakalomalagi. Ni da se bera ni sucu mai, eda a bula ena dua na matavuvale kei na Tamada Vakalomalagi vakacerecerei ka tawamudu. A bulia e dua na ituватуva me rawa kina me da toso ka tubu me yaco me da vakataki Koya. A vakayacora o Koya ena Nona lomani keda. Na inaki ni ituватуva me rawa kina vei keda me da bula tawamudu me vaka na nona bula na Tamada Vakalomalagi. Na ituватуva ni kosipeli oqo e solia vei keda na bula vakayago me da vakatovolei kina. A soli e dua na yalayala ni, ena Veisorovaki i Jisu Karisito, kevaka eda talairawarawa ki na lawa kei na veicakacaka vakalotu vakosipeli ni matabete, eda na rawata na bula tawamudu, ka cecere duadua vei ira kece na Nona isolisol.

Na bula tawamudu sai koya na mataqali bula e bula kina na Kalou na Tamada Tawamudu. Sa kaya na Kalou ni Nona inaki me "tucake tale mai na mate na tamata kecega ka rawata na bula tawamudu" (Mosese 1:39). Na inaki cecere ni matabete yadua sai koya me veivuke ena cakacaka ni nodra vuksi na tamata me ra rawata na bula tawamudu.

Na sasaga yadua ni matabete kei na cakacaka vakalotu yadua ni matabete e kena inaki me vuksi ira na luvena na Tamada Vakalomalagi me ra veisau mai na Veisorovaki i Jisu Karisito me ra yaco me ra lewe ni veimatavuvale uasivi sara. E tarava ni "cakacaka cecere ni tamata yadua me vakabauta na kosipeli, rokova na ivakaro, ka bulia

ka vakataucokotaka e dua na matavu-
vale tawamudu,”² ka vupei ira na tani
me ra kitaka vakakina.

Me vaka ni dina oya, na veika kece
eda cakava e dodonu me vakanamata
ka kena inaki na vakamau vakaselesi-
tieli. Kena ibalebale sa dodonu me da
segata me da vauci vua e dua na itoka-
ni tawamudu ena valetabu ni Kalou. Sa
dodonu me da rawa ni vakayaloqata-
taki ira tale eso me ra cakava ka rokova
na veiyalayalati ka na vauca vata e dua
na tagane kei na yalewa veiwatini, kei
na nodrau matavuvale, ena bula oqo
kei na bula sa bera mai.

Na cava soti me da sa rui leqataka
kina vakalevu na tikina oqo—gone se
qase, dikoni se bete levu, luvema se
tamana? E baleta ni noda icolacola me
da biuta na noda matavuvale kei na
nodra matavuvale o ira era vakavolivo-
liti keda tu me bibi duadua ena noda
kauwai. Na veivakatulewa lelevu kece e
dodonu me yavutaki ena kena revurevu
ki na kena vakadonui e dua na matavu-
vale me laki bula vata kei Tamada Vaka-
lomalagi kei Jisu Karisito. E sega tale ni
dua na ka ena noda veiqravi vakama-
tabete me bibi cake mai na ka oqo.

Meu tukuna mada na kena ibalebale
oqo vua e dua na dikoni e vakarorogo
tiko mai nikua me vaka ni lewena e
dua na matavuvale ka lewe ni dua na
kuoramu.

Ena nona matavuvale, e dau caka
se sega ni dau caka e veigauna na
masu vakamatavuvale se dau vakavu-
dua na lotu vakamatavuvale. Kevaka e
kidava na tamanigone oqo na itavi eso
oqo, ka kaciva vata na matavuvale ena
masumasu se wili ivolanikalou, e rawa
ni cici yani na dikoni me vakaitavi ena
matadredredre. E rawa ni vakayaloqa-
qataki ira na tacina kei na ganena me
ra vakaitavi ka vakacaucatuki ira ni ra
vakayacora vakakina. E rawa ni kerea
vei tamana e dua na veivakalougatata-
ki ni tekivu na vuli se ena dua tale na
gauna ni leqa.

E sega beka ni yalodina sara na
tamana. Ia na gagadre sara ga ni yalonu
me baleta na veigauna vakaoqori ena
kauta mai na kaukauwa vakalomalagi
vei ira era wavoliti koya tu ena vuku ni
nona vakabauta. Era na vakasaqara na

bula vakamatavuvale ka vinakata mai
vuniyalona na dikoni oya.

E rawa ni raica na ivakavuvuli ena
Matabete i Eroni ena nona ilesilesi ni
veituberi vakamatavuvale e dua na
madigi me vuakea na Turaga me veisau-
taka na nodra bula e dua na matavuvale.
E vakatura na Turaga na ka oqo ena
Vunau kei na Veiyalayalati:

“Ia sa nona itavi na ivakavuvuli me
dau vakaraici ira na lewenilotu, dau
sikovi ira ka vakauqeti ira tikoga;

“Sa nona itavi talega me vunauci
ira, me ra kakua ni ivalavalala ca, me ra
kakua ni veicudruvi, me ra kakua ni
lasu, veikaseti vuni, se vosavakacacata-
ki ira na tani” (V&V 20:53–54).

Vakakina, sa soli na itavi vata oya
vei ira na bete ena Matabete i Eroni:

“Sa itavi ni bete me vunau, vei-
vakavulici, veituberi, veivakaroti, ka
veipapitaisotaki, sa nona itavi talega
me lotutaka na madrai kei na waini,

“Me dau sikova na nodra vuvale na
lewenilotu, ka vakaroti ira me ra vaka-
yacora vakavinaka na nodra itavi, io me
ra daumasu tikoga, ena masu votu kei
na masu vuni” (V&V 20:46–47).

O na vakataroga beka me vakataki
au niu se dua na ivakavuvuli ka bete
gone, ena rawa vakacava niu vakatau-
cokotaka na veibolebole oqori. Au a
sega vakadua ni vakadeitaka na ivaka-
rau e rawa niu vakauqeta kina e dua
na matavuvale ki na bula tawamudu

ka sega ni veivakacudrui se vaka me
vosavakacacataka. Au sa vulica ni vei-
vakauqeti duadua ga ena veisautaka na
yalo e dau yaco mai vua na Yalo Tabu.
E dau yaco vakalevu duadua oqo ni da
vakadinadinataka na iVakabula, o koya
a lewe ni matavuvale uasivi sara ka se
vakatiko ga kina. Ni da vakanamata
ki na noda loloma ena Vukuna ena
tubucake ena veimatavuvale eda sikova
na duavata kei na vakacegu. Ena vupei
keda na Yalo Tabu ena noda veiqravi
ki na veimatavuvale.

E rawa vua na matabete gone,
mai na ivakarau ni nona masu, ena
ivakarau ni nona vosa, kei na ivakarau
e vakayaloqataki ira kina na lewe
ni matavuvale, me kauta mai na vei-
vakayayarataki kei na ivakaraitaki ni
iVakabula ki na nodra vakasama kei
na yalodra.

A vakaraitaka vei au e dua na iliiliu
yalomata ni matabete ni kila na ka
oya. A kerea na luvequ gone me vei-
liutaki ena dua na veisiko ni veituberi
vakamatavuvale. E kaya ni rawa ni
ratou sega ni ciqoma na matavuvale
na nona veivakauqeti, ia e nanuma ni
nona veivakavulici kei na ivakadinad-
na rawarawa e dua na gonetagane ena
rawarawa cake ni curuma na yalodra
kaukauwa.

Na cava e rawa ni cakava na itala-
tala gone me veivuke ena tarai cake
ni matavuvale tawamudu? Sa vakarau
beka me lako yani ki na buturara ni
kaulotu. E rawa ni masu mai vuniyalo-
na taucoko me rawa ni raica, vakavulici,
ka papitaisotaka na veimatavuvale.
Au se nanuma tikoga e dua na caura-
vou musudonu kei na watina totoka
kei na luedrau goneyalewa rairai
vinaka e rua ni ratou dabe toka vata
kei au kei na noqu itokani daukau-
lotu ena dua na siga. A lako mai na
Yalo Tabu ka mai vakadinadinataka
vei rau ni sa vakalesui mai na kospelii
i Jisu Karisito. Sa veirauta na veika
erau vakabauta ka rau kerea ke rawa
ni keirau vakalougatataki rau nodrau
goneyalewa lalai me vaka erau a raica
ni vakayacori ena dua na neimami
soqoni ni sakaramede. Sa tu rawa vei
rau na gagadre me rau vakalougatata-
ka na luedrau, ia erau se bera ni kila

ni veivakalougtataki cecere cake ena rawa duadua ga ena valetabu ni Kalou ni rau sa veiyalayalati oti.

Se mosi tu ga vei au niu vakasamataki rau na veiwatini oya kei rau na goneyalewa lalai, rau sa qase cake beka, ka sega vei iratou na yalayala ni matavuvale tawamudu. Erau sa vakila vakalailai na nodrau itubutubu na veivakalougtataki e rawa ni vakarautaki vei iratou. Noqu vakanuinui me na rawa ena dua na gauna ena dua na vanua me ratou na kunea tale e dua na madigi me vakadonui kina me tawamudu nodratou matavuvale.

Eso tale na italatala era lako yani ki na buturara era na sotava na gauna marautaki a sotava na luequ. E a kunea kei nona itokani e dua na yada kei na 11 na luenen ena ituvaki dravudravua. E vinakata o koya me nodratou na ka o vinakata—me ratou matavuvale tawamudu. Vua na luequ, e vaka me na sega ni rawa se dredre sara toka ena gauna oya.

Au a veisiko ki na siti oya ena vica vata na yabaki ni oti nona papitaisotaka na yada na luequ, ka sureti au o koya meu sotava nona matavuvale e valenilotu. Au a wawa toka vakalailai baleta ni levu vei ira na luenen, kei ira na vicavata na makubuna, era lako mai ena vica na valenilotu duidui ena vanua ko ya. E dua na luenen tagane e veiqravu vakayalodina voli ena dua na matabisopi, ka ra sa vakalougtataki e vuqa na luenen ena veiyalayalati ni valetabu, ka sa vauci o koya ena dua na matavuvale tawamudu. Ni keirau mai veitalatala tu, a mokota na toloqu o koya (e marama lekaleka sara, me sasa-ga kina ki toloqu) ka kaya, “Yalovinaka, tukuna vei Mateo me lesu tale mai ki Chile ni se bera niu mate.” Sa soli vua, mai vei rau na italatala yalodina, na vakanuinui marautaki ni isolisol levu duadua ni Kalou.

Era tu eso na ka e dodonu me cakava e dua na italatala ni lesu mai na kaulotu me dinata kina nona yalayala me vakasaqara na bula tawamudu ena vukuna kei na vukudra e dau lomana. E sega tale ni dua na yalayala bibi cake ena gauna oqo se ena tawamudu mai na vakamau. O ni sa

rogoca na ivakasala yalomata me vakaliuci na vakamau ena ituvatuva ni lesu mai na kaulotu. O ira na italai ni matabete yalodina ena vakayacora vakayalomatua.

Ni vakasamataki na vakamau, ena raica ni digitaka tiko na itubutubu ni luenen kei na ivotavota ena nodra. Ena vakayacora na digidigi ena vakasaqara vagumata ena vakasama ena masumasu. Ena vakadeitaka na` tamata ena vakamautaka erau na wasea vata nona rai me baleta na matavuvale, nona yalodina ki na inaki ni Turaga ni vakawati, ka ni oya e dua sa tuvakarau o koya me nuitaka vua nodra bulamaraau na luenen.

A veivakasalataki vakayalomatua o Peresitedi N. Eldon Tanner: “Na itubutubu e dodonu mo rokova vakalevu cake mai vei ira kecega sai rau na itubutubu ni luenemai muri. O ira na gone qori e dodonu me nodra na itubutubu vinaka duadua e rawa ni o solia vei ira—itubutubu savasava.”³ Ena taqomaki iko na bula savasava ka na taqomaki ira talega na luenemai. E dodonu mo solia vei ira na veivakalougtataki oya.

Eso na tagane vakawati kei na tama era vakarorogo tiko mai nikua. Na cava e rawa ni o cakava? Noqu vakanuinui ni sa levu cake nomu gagadre mo cakava kina na veisau e ganita mo dou na bula kina ena matanitu selesitieli ena dua na siga o iko kei na nomu matavuvale. Ni o tama matabete, ka toka e yasamu na watimu, e rawa ni o tara na yalodra na lewe ni matavuvale yadua mo vakayaloqaqtaki ira me ra namanaki ki na siga oya. O na lako vata kei na nomu matavuvale ki na nomudou soqoni ni sakaramede, dou na soqoni vakamatavuvale ka sureti kina na Yalo Tabu, o na masu vata kei na watimu kei na matavuvale, ka o na vakarautaki iko mo kauta na nomu matavuvale ki na valetabu. O na toso vata kei ira ena salatu ki na dua na matavuvale tawamudu.

O na qaravi iratou na watimu kei na luenemai ena ivakarau sa qaravi iko kina na Tamada Vakalomalagi. O na muria na ivakaraitaki kei na veidusimaki ni iVakabula mo liutaka nomu matavuvale ena Nona sala.

“Raica sa sega sara ni kilikili me vakayacori na cakacaka vakabete ena ivakarau kaukauwa se vakasaurara, ia me na vakayacori ga ena veivakauqeti, na vosota vakadede, na yalomalua, na yalomalumalumu, kei na loloma e sega ni veivakaisini;

“Io ena yalo e veidokai, kei na yalomata; raica ena rarama sara kina na yalona, ka sega vua na veivakaisini kei na lawaki—

“Me veivunauci vakaukauwa sara ena veivakauqeti ni Yalo Tabu, ia me kusarawa me lomani koya tale a vunauca; kevaka e sega sa na okata o koya me kena meca” (V&V 121:41–43).

Sa tukuna na Turaga vei ira na tama matabete na ivakarau ni tagane vakawati e dodonu me ra vakakina. E kaya o Koya, “Mo lomana na watimu ena yalomu taucoko, ka mo kabiti koya duadua ga” (V&V 42:22). Ni vosa na Turaga vei rau ruarua na tagane kei na yalewa vakawati, e vakarota o Koya, “Mo kakua . . . ni ia na veibutakoci, . . . ia mo kakua ni kitaka e dua na ka vakaoqori” (V&V 59:6).

Vei kemuni na itabagone, sa virikotora na Turaga na ivakarau. "Oi kemudou na gone, mo dou talairawarawa vei ira na nomudou qase ena ka kecega: ni sa vinaka sara oqo vua na Turaga" (Kolosa 3:20), ka "vakarokorokotaki rau na tamamu kei na tinamu" (Lako Yani 20:12).

Ni vosa na Turaga vei ira kece na lewe ni matavuvale, na Nona ivakasala me ra veilomani ka veitokoni.

Sa kerei keda o Koya ni "segata me vakataucokotaki na bula yadua ni [lewe ni matavuvale]; [me] vaqaqacotaki na malumalumu; vakalesuya mai na daulomani sa lakosese, ka reki ena nodra kaukauwa vakayalo vakavou."⁴

E kerea talega na Turaga me da cakava na ka kece eda rawata me da vuksi ira na noda era sa mate me ra tiko vata kei keda ena noda vuuale tawamudu.

Na iliuli ni bete levu sa cakacaka vagumatua me vuksi ira na tamata me ra kunei ira na tubudra ka kauta na yaca ki na valetabu sa vuksi ira tiko era sa liu yani. Ena yaco na vakavinavinaka

ena bula sa bera mai vei ira na bete levu oqori, kei ira era cakava na cakacaka vakalotu, baleta ni ra sega ni guilecavi ira na nodra matavuvale era wawa tu mai na vuravura ni yalo.

Era sa tukuna na parofita: "Na cakacaka bibi duadua ni Turaga e rawa ni da cakava sai koya na cakacaka o na cakava ena loma ni lalaga ni nomu vale. Na Veituberi Vakamatavuvale, cakacaka ni matabisopi, kei na itavi vaka-Lotu tale eso era bibi kece, ia na cakacaka bibi duadua sai koya ena loma ni lalaga ni nomu vale."⁵

Ena noda vale kei na noda veiqravi vakamatabete, na ka yaga duadua sai koya na veicakacaka lalai ka na vuksi keda kei ira eda lomana me da cakacakata yani na bula tawamudu. Na veicakacaka oqori era na lalai beka ena bula oqo, ia era na kauta mai na veivakalougatataki tawaoti rawa ena vanua tawamudu.

Ni da sa yalodina ena noda veiqravi me da vuksi ira na luvema na Tamada Vakalomalagi me ra lako

yani Vua ki vale, eda na vakadonui ki na veikidavaki eda vinakata vakulevu tauoko me da rogoca ni sa oti noda veiqravi vakavuravura. Oqo na malanivosa: "E vinaka, a tamata vinaka ka dina: ko sa dina ena ka e vica ga, au na lesi iko mo lewa na ka e vuqa: curu ki na marau ni nomu turaga" (Maciu 25:21).

Ena loma ni "veika e vuqa" oqori sa koto kina na yalayala ni dua na kawa tawayalani. Sa noqu masu ni da na vakadonui kece ki na veivakalougatataki vakalomalagi oya ena itikotiko ni Tamada kei na Luvema Daulomani, o Jisu Karisito. Ena yaca tabu i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. *Nodra iVakavuvuli na Peresidi ni Lotu Josefa Simici* (2007), 137.
2. Bruce R. McConkie, ena Conference Report, Epe. 1970, 26.
3. N. Eldon Tanner, *Church News*, Epe. 19, 1969, 2.
4. Bruce R. McConkie, ena Conference Report, Epe. 1970, 27.
5. Harold B. Lee, *Decisions for Successful Living* (1973), 248–49.

Mai vei Peresitedi Thomas S. Monson

E Dua na Veivakabauti Tabu

Na isolisoli talei mana ni matabete e kauta mai sega walega na itavi dokai ia na veivakalougatataki digitaki talega me baleti keda kei ira na tani.

Kemuni na taciqu lomani, au masulaka na Yalotabu me dusimaka na noqu itukutuku ena bogi nikua. E dua na ivau eda vauci vakatautauvata kina. Eda sa vakabauti me da taura na matabete ni Kalou ka cakacaka ena Yacana. Eda sa ciqoma e dua na veivakabauti tabu. Sa namaki vei keda e levu na ka.

Eda wilika ena Vunau kei na Veiyayalayalati wase 121, tikina 36, "Raica na kaukauwa ni ilesilesi vakabete sa kaukauwa ga vakalomalagi." E dua na isolisoli vakasakiti sa soli vei keda. Sa noda na itavi ni kena yadravi ka

taqomaki na matabete oya ka bula kilikili kaya na veivakalougatataki lagilagi kece sara sa vakarautaka tu me baleti keda na Tamada Vakalomalagi—kei vei ira tale eso mai vei keda.

Na vanua cava ga o lako kina, me lako vata kei iko na nomu matabete. O ni sa tu beka ena vanua tabu? Ni bera ni o biuti iko kei na nomu matabete ena dua na vanua rerevaki ena nomu lakova eso na vanua se vakaitavi ena so na ka e sega ni veiganiti kei iko se kei na matebete oqori, tu mada vakadua ka vakasamataka na kena revurevu. Nanuma o cei o iko kei na

vanua e namaka na Kalou mo yacova. O iko e dua na luve ni veiyayalayalati. O iko e dua na tamata qaqqa. O iko e dua na luve ni Kalou.

Na isolisoli talei mana ni matabete e kauta mai sega walega na itavi dokai ia na veivakalougatataki digitaki talega me baleti keda kei ira na tani. Me rawa vei keda, ena vanua cava ga eda kunei keda kina, me da kilikili tikoga me da kaciva na kena mana, ni da sega ni kila na gauna ena yaco mai kina na kena gagadre kei na kena madigi.

Ena iKarua ni iValu Levu, a veiqravatiko ena Ceva ni Pasifika e dua na noqu itokani ena gauna a lauvana kina na nona waqavuka ka lutu yani ki wasawasa. Eratou a vakalutulutu ena parasute kei ira na vo ni kaimua mai na waqavuka kama, eratou vakavudera nodratou ibilibilirapa, ka kukuva toka na ibilibili oqori ena loma ni tolu na siga.

Ena ikatolu ni siga eratou a raica e dua na waqa ka kila ni waqa ni veivueti. A lako siviti iratou. Ena mataka ka tarava se baci lako siviti iratou tale. Sa tekivu me ratou yalolailai ni ratou kila oqo sa iotioti ni siga me na tiko kina e kea na waqa ni veivueti.

Qai vosa vei noqu itokani na Yalo Tabu: "E tu vei iko na matabete. Vakaroti ira na dauerivueti me ra vueta kemudou."

A vakayacora me vaka e vakauqeti kina: "Ena yaca i Jisu Karisito kei na lewa ni matabete, vuki lesu mai ka vueta keitou."

Ena vica ga na miniti sa tu e yasadratou na waqa, ka ratou vuksi yani ki dreke. E dua na matabete yalodina bula kilikili, ena ituvaki rerevaki sara e tu kina, a vakayagatata na matabete oya, ka vakalougatata na nona bula kei na nodra bula tale eso.

Me da vakatulewataka eke ena gau-na oqo, me da tuvakarau tu ena noda gauna ni leqa, noda gauna ni veiqravai, noda gauna ni veivakalougatataki.

Ni da mai tinia na soqoni ni matabete oqo, au kaya vei kemuni o kemuni "na itabatamata digitaki, na matabete vakaturaga" (1 Pita 2:9). Me da sa kilikili kaya tikoga na isolisoli dokai vakalou oqo, sa noqu masu ena yaloqu taucoko ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

Mai vei Peresitedi Thomas S. Monson

Digidigi

Meda sa qai digitaka na dodonu e dredre ka kakua ni cala e rawarawa.

Kemuni na taciqu kei na ganequ, ni bera niu vosa vei kemuni nikua, au gadreva meu vakaraitaka e na valetabu vou, era na tara tiko ena vica na vula kei na yabaki mai oqo, ena veivanua oqo: Quito, Ecuador; Harare, Zimbabwe; Belém, Brazil; kei na ikarua ni valetabu mai Lima, Peru.

Niu se qai lewena na Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua ena 1963, a 12 na valetabu era sa vakayagataki tiko ena loma ni Lotu. Ena kena sa vakatabui na Valetabu e Provo City Center ena rua na macawa sa oti, sa 150 kina na valetabu era vakayagataki tiko e vuravura raraba. Eda sa vakavinavinaka vakalevu ki na

veivakalougatataki eda sa ciqoma ena veivale vakalou oqo.

Ia, kemuni na taciqu kei na ganequ, au gadreva meu vakavinavinakataka na madigi meu mai wasea e vica na vakasama vei kemuni ena mataka nikua.

Walega oqo au a vakasamataka tiko na digidigi. E dau tukuni tu ni katuba ni veigauna e tosoi mai na idi lalai, sa vakakina na nodra bula na tamata. Na noda digidigi ena vakadeitaka na keda icavacava.

Ni da biuta mai na noda bula taumada ka curuma na bula e vuravura, eda a kauta tiko mai na isolisoli ni bula galala. Eda lalawataka meda rawata na lagilagi vakasilesitieli, kei na digidigi eda cakava,

ena kena inaki levu, ena vakadeitaka se da yacova se sega na noda lalawa.

E vuqa vei kemuni ko ni sa kila tiko na italanoa talei kei Alice a vola o Lewis Carroll o ya na *Alice's Adventures in Wonderland*. O ni na nanuma tiko ni sa yacova mai na veilatai ni gaunisala ka tu e matana e rua na gaunisala, e rau mua yani ki liu ia rau veibasai. Ni vakasamataka na kena me muria, a sotavi koya na Pusi ni Cheshire, ka tarogi koya sara o Alice, “Na sala cava beka meu muria?”

A sauma mai o pusi, “Qori ena vakatau ki na vanua o via gole kina. Ke o sega ni kila na vanua o via gole kina, e sega soti ni bibi na sala o na muria.”¹

Eda sega ni vakataki Alice, eda sa kila na vanua eda via gole kina, ka *bibi* na sala meda na gole kina, ni sala eda muria ena bula oqo ena kauti keda ki na noda icavacava ena bula e tarava.

Me da digitaka me da tara e lomada e dua na vakabauta e cecere ka kaukauwa me sa noda isasabai qaqa ki na ivadi nei vu-ni-ca—na vakabauta dina, na mataqali vakabauta ena tokoni keda ka na vaqaqacotaka na noda gagadre me da digitaka na dodonu. Ni sega na vakabauta vakaqoqo, eda na lakosese. Ni tiko, eda na rawata noda lalawa.

Dina ga ni bibi sara meda digidigi vakavuku, ia eso na gauna eda na digidigi vakalalia kina. Na isolisolni veivutuni, sa vakarautaka tu na iVakabula, ena rawa meda vakadodonutaka kina noda kosi, me da lesu ki na salatu ena kauti keda ki na lagilagi vakasilesitieli eda vakasaqara tiko.

Me da sa qai yaloqaqa tikoga meda kua ni muria na vakasama sa dau matau tu. Me da digitaka na dodonu e dredre ka kakua ni cala e rawarawa.

Ni da vakasamataka na vakatulewa eda cakava ena noda bula enaveisiga—me da digitaka o ya se na kena o ya—keda digitaki Karisito, eda sa digidigi dodonu tiko.

Sa noqu masu ena yalodina ka malumalumu me yaco dina oqo ena yaca i Jisu Karisito, na noda Turaga ka iVakabula, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Lavetaki mai vei Lewis Carroll, *Alice's Adventures in Wonderland* (1898), 89.

Mai vei Bonnie L. Oscarson
Peresitedi Raraba ni Goneyalewa

Au Vakabauta Li?

Kevaka era dina na veika oqo, sa tu vei keda na itukutuku ni vakanuinui kei na veivuke cecere duadua e se qai bau kila ko vuravura.

Ena ika 30 ni Maji, ena dua ga na yabaki sa otí, a curu ki valenibula o Ethan Carneseca lailai yabaki rua, mai American Fork e Utah, ena niumonia ka levu na wai ena nona yatevuso. Ena rua na siga ka tarava sa ca vakalevu sara na kena ituvaki ka gadrevi me vukataki ena elikoputa ki na nodra Valenibula na Gone ena Lalai e Salt Lake City. A vakadonui me vodo ena idabedabe e liu na tinana lomaleqa, o Michele, ka me tokani luvena tagane yani. A soli vua e dua na irogorogo kei na gusunivosa me rawa kina ni veitarrata kei ira tale eso ena elikoputa. E rawa ni rogoci ira na dauveiqaravi vakavuniwai ena nodra cakacaka tiko vua na luvena tauvimate, me vaka ni nasi, e veirauti na ka e kila me kila kina ni sa dua na leqa levu e tiko vei Ethan.

Ena gauna bibi oya, a raica o Michele ni ra sa vuka baleta na Valetabu e Draper Utah. A raikosova na buca mai macawa ka rawa ni raica talega na Valetabu na Jordan River, kei na Valetabu na Oquirrh Mountain, vakakina na Valetabu e Salt Lake tu mai vakayawa. Qai votu mai nona vakasama: "O vakabauta se sega?"

A tukuna kina vaqo me baleta na veika a sotava oya:

"Au sa vulica me baleta na veivakalougtatataki ni valetabu vakakina na

'tawamudu ni matavuvale' ena Lalai kei na Goneyalewa. Au wasea na itukutuku ni matavuvale vei ira na tamata vinaka mai Mexico ena noqu kaulotu. Au a vauci vua na noqu itokani tawamudu me baleta na gauna oqo kei na veiguna tawamudu ena valetabu. Au dau vakavulica na lesomi me baleta na matauvale niu veiliutaki ena Goneyalewa, kau dau wasea na italianoa me baleta na matavuvale tawamudu vei iratou na luvequ ena lotu vakamatavuvale. AU A SA KILA tu, ia, AU A VAKABAUTA li? E vaka ga na totolo ni kena basika na taro e yaloqu na yaco mai ni kena isau:

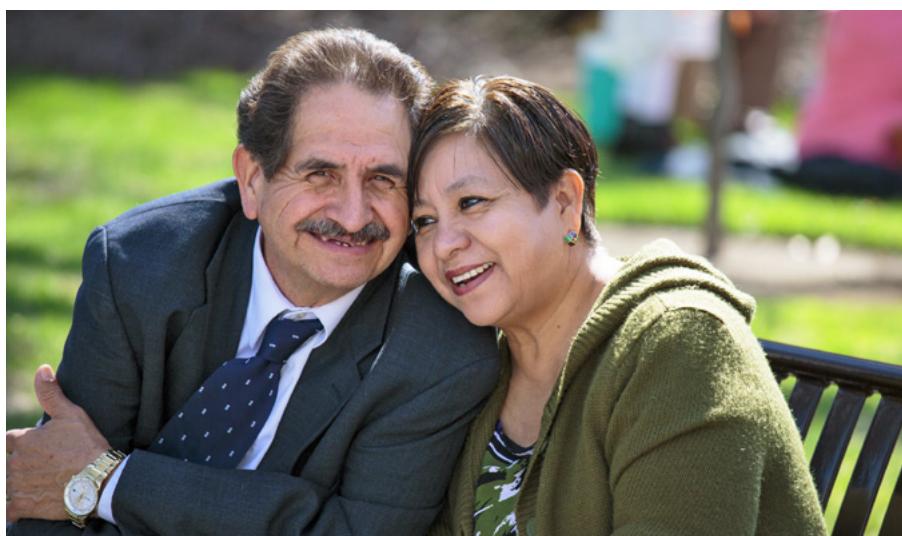
e vakadeitaka ki yaloqu kei na noqu vakasama na Yalotabu na isaunitaro au a sa kila otí tu—AU A vakabauta!

"Ena gauna vata oqori au sovaraka kina na yaloqu ena masu vua na Tamaqu Vakalomalagi, ka vakavinavivakakata vua na kila kei na vakabauta e tu vei au ni tawamudu na matavuvale. Au vakavinavivaka Vua ena vuku ni Luvena, o Jisu Karisito, ka rawa kina na veika kecega oqo. Au vakavinavivaka Vua me baleta na luvequ, kau tukuna vei Tamaqu Vakalomalagi kevaka e gadrevi me kauta yani na luvequ tagane lailai ki na Nona itikotiko vakalomalagi, sa DONU. E taucoko na noqu vakabauta na Tamaqu Vakalomalagi, kau kila niu na raici Ethan tale. Au vakavinavivaka vakalevu ni, ena dua na gauna dredre, sa tu vei au na kila ka KEI na vakabauta ni dina na kosipe-li. Au kunea na vakacegu."¹

A vica vata na macawa nona tiko e valenibula o Ethan ka qaravi tiko kina vakavuniwai mai vei ira na kenadau. Na nodra masu, lolo, kei na vakabauta na nona daulomaní, cokovata kei na veiqraví oya, a rawa kina me biuta na valenibula ka lesu ki vale me laki tiko vata kei iratou nona matavuvale. Sa bulabula vinaka tu nikua o koya.

Na gauna bibi oya vei Michele sa vakadeitaka vua ni veika sa vakavulici tu mai kina ena nona bulu taucoko e sega ni vosa walega; era ka dina.

Ena so beka na gauna sa rui matau vakasivia vei keda na veivakalougtatataki

e soli tiko vei keda ni da lewena na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai ka da sega kina ni kila vakavinaka sara na cakamana kei na vakturaga ni bula vakatisaipeli ena nona Lotu dina na Turaga? Eda sa dau coko beka ni da vakawalena na isolisoli cecere duadua e rawa ni soli vei keda ena bula oqo? E vakavuvulitaka na iVakabula sara ga vakataki Koya, "Kevaka ko sa muria na noqu ivunau ka vosota me yacova na ivakataotioti, ko na rawata na bula tawamudu, oqo na isolisoli uasivi duadua ni Kalou."²

Eda vakabauta ni Lotu oqo e sega walega ni dua na vanua vinaka me da lako kina ena Sigatabu ka vulica me da tamata vinaka. E sega ni dua walega na kalavo ni veimaliwai Vakarisito me da laki veitokani kina kei ira na tamata vinaka nodra ivakatagedegede ni bula savasava. E sega ni so walega na vakasama vivinaka e rawa ni ra vakavuvulitaka na itubutubu vei ira na luvedra mai vale me rawa kina ni ra tamata nuitaki, ka itovo vinaka. Na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai e tawayalani na kena levu cake mai na veika kecega oqo.

Vakasamatata mada me dua ga na miniti me baleta na veika bibi eda kaya baleta noda lotu. Eda vakabauta ni Lotu vata ga a tauyavutaka o Jisu Karisito ni tiko e vuravura sa vakalesui tale mai vua e dua na parofita a kaciva na Kalou

ena noda gauna ka tu vei ira na noda iliuli na kaukauwa kei na lewa vata ga a tu vei ira na iapostolo ni gauna makawa me ra cakacaka ena yaca ni Kalou. E vakatokai me matabete ni Kalou. Eda kaya ni, mai na lewa sa vakalesui mai, eda rawa ni ciqoma kina na cakacaka vakalotu ni veivakabulai me vaka na papitaiso ka marautaka na isolisoli veivakasavasavataki ka veivakataucokotaki ni Yalo Tabu me tiko vata kei keda ena veigauna kece. Era tu na iapostolo kei na parofita era liutaka tiko na Lotu oqo ena idola vakamatabete, ka da vakabauta ni vosa tiko na Kalou vei ira na Luvena mai vei ira na parofita oqo.

Eda vakabauta talega ni kaukauwa ni matabete oqo ena rawa kina me da veiyalayalati ka ciqoma na cakacaka vakalotu ena veivaletabu savasava me rawa kina vei keda ena dua na siga me da lesu tale ki na iserau ni Kalou ka bula vata Kaya me tawamudu. Eda kaya talega ni, mai na kaukauwa oqori, sa rawa kina ni vauci vata na matavuvalle me tawamudu ena nodra curuma na veiwatini na veiyalayalati vou ka tawamudu ni vakamau ena veivale tabu oqo ka da vakabauta ni ra sa vale dina sara ni Kalou. Eda vakabauta ni rawa talega ni da ciqoma na veicakacaka vakalotu oqo sega walega ena vukuda ia ena vukudra talega na tubuda era a tiko e vuravura ka sega ni donumaki ira na

madigi me ra vakaitavi ena veicakacaka vakalotu yaga ni veivakabulai oqo. Eda vakabauta ni rawa ni da qarava na veicakacaka vakalotu oqo ena vukudra na tubuda ena veisosomitaki ena veivaletabu vata oqo.

Eda vakabauta ni, mai vua e dua na parofita kei na kaukauwa ni Kalou, eda sa ciqoma kina eso tale na ikuri ni ivolankalou, ka vakuria na ivakadindina ni iVolatabu me tukuna ni o Jisu Karisito sa iVakabula kei vuravura.

Eda kaya ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai e matanitu ni Kalou e vuravura ka Lotu dina duadua ga. E vakatokai Na Lotu i Jisu Karisito baleta ni tu e uluna ko Koya; oqo na Nona Lotu, ka rawa na veika kece oqo ena vuku ni Nona isoro ni veivakaduavatataki.

Eda vakabauta ni ivakatakilaki-la duatani oqo e sega tale ni dua na vanua se isoqosoqo e rawa ni kune kina e vuravura. E dina ni ra vinaka ka yalodina na vakabauta kei na lotu tale eso, e sega ni dua vei ira e tu kina na lewa me qarava na veicakacaka vakalotu ni veivakabulai sa vakarautaki tu ena Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai.

Eda sa kila tu na veika oqo, ia *eda vakabauta li?* Kevaka era dina na veika oqo, sa tu vei keda na itukutuki ni vakanuinui kei na veivuke cecere duadua e se qai bau kila ko vuravura. Na kena vakabauti sa ka e tawamudu na kena bibi vei keda kei ira eda lomana.

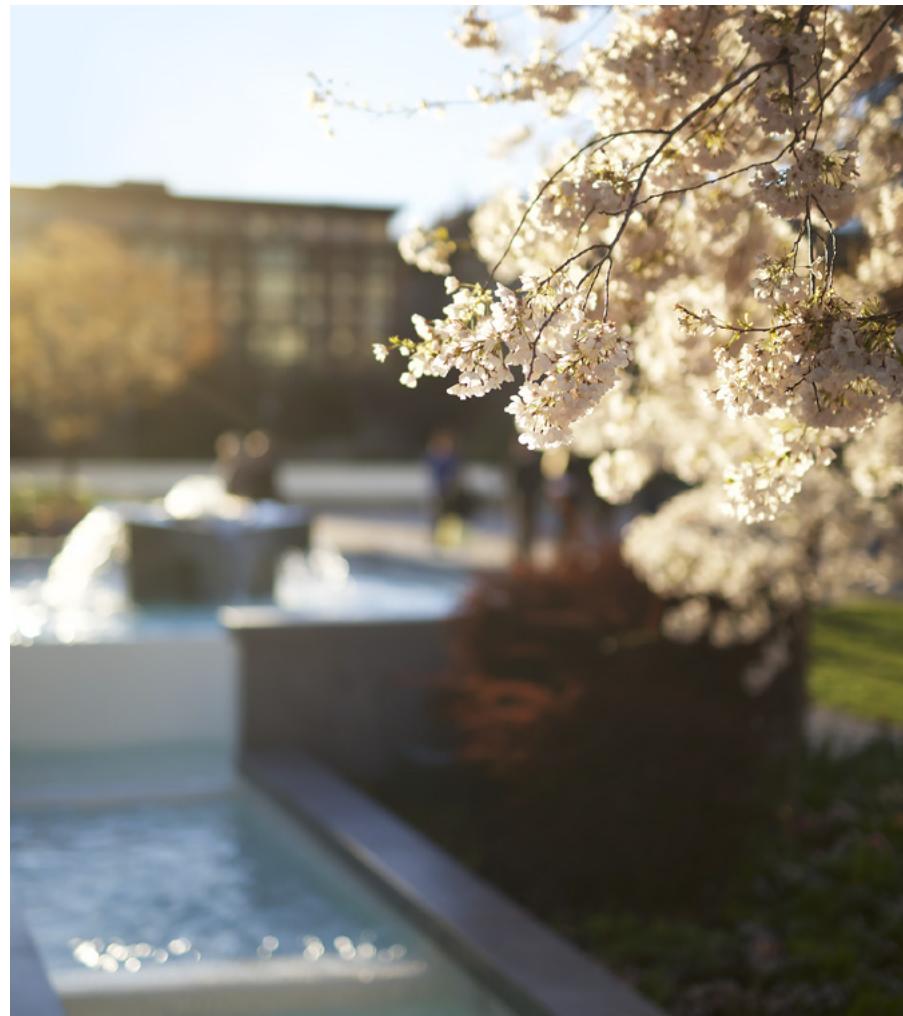
Me vakabauti, eda na gadreva me da kauta na kospeli mai noda vakasama ki yaloda! E rawa me ka wale tu ga ni vakasama na bulataki ni kospeli baleta ni namaki se baleta ni dua na ivakarau eda a susugi mai kina se sa matau ga vei keda. Eso se bera beka ni vakila na veika era a vakila na tamata nei Penijamini na Tui ni oti nona vunau veirawai: "Era sa qai kaci vata mai ka kaya: Io, keimami sa vakabauta na vosa kece ko ni sa tukuna; keimami sa vakadinata talega ni sa ka vakaidina sara, raica sa cakacaka yaco na Yalo ni Turaga sa Kaukauwa Sara, ki na yaloi keimami, ka keimami sa biuta tani na gagadre ca ka via kitaka tikoga na ivalavala dodonu."³

Eda gadreva kece me da segata me veisau na noda ivakarau me kakua tale ni da gadreva me da muria na sala vakavuravura ia me da vakamarautaka ga na Kalou. Na saumaki dina e dua na iwalewale ka taura toka e dua na gauna ka okati kina na lomasoli me cakacakataki na vakabauta. E yaco mai ni da vakasaqaqara ena ivolanikalou ka sega ena Initanieti. E yaco mai ni da sa talairawarawa ki na ivakaro ni Kalou. Ena yaco mai na saumaki ni da qaravi ira era tu wavoliti keda. E yaco mai ena masu vagumatua, lako vakawasoma ki valetabu, ka qarava ena yalodina na noda itavi e solia mai na Kalou. E gadrevi me na toso tikoga kei na sasaga e veisiga.

Au dau tarogi wasoma, “Na cava na bolebole levu duadua era sotava noda itabagone nikua?” Au sauma niu vakabauta na kena tiko voli ga na

veivakayarayarataki ni “vale vakaitamera” ena nodra bula.⁴ Kevaka a volai vakatabakidua me baleta na noda gauna na iVola i Momani, e dina sara ni da na sega ni rawa ni calata na kena tautauvata vei keda kece na itukutuku ena tadra nei Liae ni vunikau ni bula kei na revurevu ni nodra idusi kei na veivakalialiai na tiko mai ena vale vakaitameria.

Na ka vakamosiyalo duadua vei au na kedra ivakamacala o ira era sa curubasikata rawa na butobuto loaloa ena sala dodonu ka rabailailai, era sa tatakube toka ena ititoko kaukamea, era sa yacova nodra iyacoyaco, ka tekivu tovolea na vua ni vunikau ni bula. Oti qai tukuna na ivolanikalou ni o ira na tamata vakaisulu totoka ena vale vakaitameria “era sa qai dusi ira mai ka vakalialiai ira era sa kania na vuanikau.

“Ia ena vuku ni nodra veivakalialiai era sa madua kina *oira era sa kania oti na vuanikau*; era sa muria na sala tani ka ra sa lako sese kina.”⁵

Na tikina oqo e vakamacalataki keda eda sa taura tu na kospipeli i Jisu Karisito ena noda bula. Se eda a sucu mai kina se da sa curubasikata rawa mai na butobuto loaloa me da kunea, eda sa tovolea, ka sa “talei duadua na vuana”⁶ ka rawa ni kauta mai vei keda na bula tawamdu, “na isolisoli levu duadua ni Kalou.” Eda gadreva walega me da kanamagiti tikoga ka kua ni rogoci ira era vakalialiai na noda vakabauta se o ira era taleitaka me ra vakavuna na vakatitiqa se o ira era dau vakaraica na cala vei ira na iliuli ni Lotu kei na ivunau. Oqo na digidigi eda dau cakava e veisiga—me da digitaka na vakabauta mai na vakatitiqa. Sa vakauqeiti keda o Elder M. Russell Ballard “me da toka ena boto, vakayagataka nomu iqaloqalo, ka tautauri ena ligamu ruarua.”⁷

Ni da lewena na Lotu dina ni Turaga, eda sa tiko rawa ena boto. Sa sega ni yaga me da laki vaqara tale ena vakasama vakavuravura na dina ka na solia vei keda na vakacegu, na veivuke, kei na idusidusi ena taqomaki keda mai na veivakatovolei ni bula—sa tu rawa vei keda! Me vaka ga na nona a rawa ni vakadikeva o tinai Ethan na vakabauta sa tu makawa tu vua ka rawa kina ni tukuna ena yalodei ena dua na gauna ni leqaleqa, “Au vakabauta dina,” e rawa ni vakakina vei keda!

Au vakadinadintaka kina ni noda lewena na matanitu ni Turaga sa dua na isolisoli sega ni tukuni rawa na kena yaga. Au vakadinadintaka ni veivakalougatataki kei na vakacegu sa vakarautaka tu na Turaga vei ira era talairawarawa ka yalodina e uasivia na ka kecega e rawa ni vakasamatata na vakasama vakatamata. Au laiva vei kemuni na ivakadinadina oqo ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. iTukutuku mai na ivolanevisiga wasei vei Bonnie L. Oscarson.
2. Vunau kei na Veiyalayalati 14:7.
3. Mosaia 5:2.
4. 1 Nifai 8:26.
5. 1 Nifai 8:27–28; vakaikuritaki.
6. 1 Nifai 15:36.
7. M. Russell Ballard, “Toka Ga ena Boto ka Tautauri Matua,” *Liaona*, Nove. 2014, 89.

Mai vei Bisopi W. Christopher Waddell
Karua ni Daunivakasala ena Matabisopi Vakatulewa

Dua na iVakarau ni Vakacegu

Na vakacegu eda vakasaqara tauoko tiko e gadrevi meda cakacakatakania da vuli vei Jisu Karisito, rogoa Nona vosa, ka lako vata kei Koya.

Ena vica na yabaki sa otí, a kerei o luvequ yalewa kei watina me rau vakavulica vata e dua na kalasi ni lima na cauravou lalai yabaki va ena Lalai. Na ilesilesi nei luvequ me na veivakavulici kei vugoi keirau me vakarai ci ira matua, ka rau saga me maravu na ka kece, ni dau yaco na dredre e loma, me rawa ni vakavulici na ivakavuvuli ni kospeli vei iratou na gone oqo.

Ena dua na gauna ni kalasi voravora, ni otí nona vunauci vakavica e dua na cauravou walitolito, a kauta sara i tuba o vugoi keirau na gone yabaki va oqo. Ni rau tu e tuba, ka vakarau vosa vei cauravou lailai baleta nona itovo kei na gadrevi me laurai na nona itubutubu, a tarovi vugoi keirau o cauravou lailai oqo me kua ni vosa, ka laveta na ligana ena rarawa, ka kaya, “So na gauna—so na gauna—e dau dredre meu vakasamataki Jisu!”

Na noda ilakolako ena bula oqo, ena lagilagi vaka na keda icavacava namaki ka marautaki sara ni toso na ilakolako, ia eda na sotava tauoko na veivakatovolei kei na rarawa ni da lako tiko. E vakavulica o Elder Joseph B. Wirthlin: “Ia na cowiri ni bula rarawa ena yaco ki na tamata

yadua. Ena yaco ga mai, mera sotava na tamata yadua na rarawa. E sega ni dua e vakuwai kina.”¹ “Ena Nona vuku na Turaga e sega ni viribaita e dua mai na tagi se rarawa.”² Ia, na noda gumatua meda lako ena salatu oqo ena vakacegu, e kena usutu, ena vakatau ena kena dredre se sega na noda dauvakananumi Jisu.

Ena sega ni vakadeitaki na vakacegu ni vakasama, vakacegu ni lomada, kei na vakacegu ni yaloda ena noda gumatua meda drotani mai na veivakatovolei, rarawa, kei na mosi ni yalo. Se cava sara noda vakamamasu yalodina, na cagilaba kece ena sega ni lakotani, ena sega ni takali na mateveitaui, ka da na sega ni kila vinaka na vunau, ivakavuvuli, se ivakarau era vakavulica na parofita, daurairai, ka dauvakatakila. Ia, sa yalataki tu vei keda na vakacegu—ka dua na kena ivakarau.

Ena Kospeli i Joni, a vakavulica na iVakabula se cava ga na veika dredre ni bula oqo, sa rawa meda reki tiko; meda vananuinui, ka kakua ni rere, baleta ni a kaya, “Dou na rawata na vakacegu ena vukuqu.”³ Na vakabauti Jisu Karisito kei na Nona veisorovaki sa imatai ni ivakavuvuli ni kospeli ka tawamudu ka sa yavu me na tara kina na noda nuitaka tiko na “kune vakacegu ena vuravura oqo, ka rawata na bula tawamudu ena bula sa bera mai.”⁴

Ena noda vakasaqara na vakacegu ena loma ni bolebole ni bula ena veisiga, sa soli kina vei keda e dua na ituвату rawarawa meda raica matua tiko kina na iVakabula, ni a kaya: “Mo vuli vei au, ka muria na noqu vosa; mo vakarorogo vua na noqu Yalotabu, mo rawata kina na noqu vakacegu. Koi au ko Jisu Karisito.”⁵

Vuli, rogoca, ka lako—e tolu na ika-lawa e yalataki tiko kina e dua na ka.

iMatai, “Vuli vei Au”

Eda wilika ena Aisea, “A ra na lako na tamata e lewe vuqa ka kaya, Meda mai laki cabe cake ki na ulunivanua i Jiova, ki na vale ni Kalou i Jekope; ena vakavulica vei keda ko koya na nona ivalavalala.”⁶

Ena kena sa levu tiko na iwiliwili ni valetabu era sa tu e vuravura, eda vulici Jisu Karisito kei na Nona ilesilesi ena ituvatuva ni Tamada ni sa Dauveibuli ni vuravura oqo, ka sa noda iVakabula ka Dauveivueti, ka sa noda ivurevure ni tiko vakacegu.

A vakavulica o Peresitedi Thomas S. Monson: “Na vuravura e rawa ni vanua ni bolebole me da tiko kina. . . . Ni daru lako yani ki na veivale savasava ni Kalou, ni da nanuma na veiyalayalati eda cakava e loma, sa na rawarawa cake kina vei keda me da sotava na veivakatovolei ka da vakamalumalumutaka na veitemaki. Ena veivanua tabu oqori eda na kunea kina na vakacegu.”⁷

Au a lesi ki na dua na koniferedi ni iteki niu a veiqraravi tiko mai Sauca Amerika, kau sotava kina e dua na veiwatini rau vakalolokutaka tiko na mate ni luvedrau tagane sucu vou.

Ena dua na veivakatarogi ena koniferedi oqo au qai sotavi Barack Tumiri kina vakadua kau kila kina na leqa oqo. Ni keirau veivosaki, a kaya ni sega walega ni lolositaka na takali nei luvena tagane ia e lomaleqtaka vakalevu ni na sega tale ni raici koya. A vakamacalataka, ni ratou se qai lewe ni Lotu vou, ratou a maroroi ilavo tu mai ka curu ki valetabu ena dua na gauna, ni bera ni mai sucu o cauravou lailai, ka vauci vata vakaveiwatini ka vauci vei rau na luvedrau yalewa. A qai kaya ni ratou a maroroi ilavo me ratou lesu tale ki valetabu ia a sega ni rawa me kau o nodrau cauravou lailai me laki vauci talega vua.

Niu kila ni sa yaco na veilecayaki, au kaya sara ni na raici nona cauravou tale, ke yalodina tikoga, baleta ni cakacaka vakalotu ni veivauci e semati koya vei watina kei rau na luvedrau yalewa

sa tauoko vinaka me vauci koya talega vei nona cauravou, ni sa mai sucu ena loma ni veiyalayalati.

Ena kurabui, a taroga ke dina beka oqo, niu vakadeitaka ni ka dina, qai kerei au ke rawa meu na vosa vei watina, ni sa sega ni vakacegui rawa ena rua na macawa a mai mate kina o luvena tagane.

Ena yakavi ni Sigatabu, ni oti na koniferedi, au a sotavi Sisita Tumiri ka vakamacalataka talega vua na vunau lagilagi oqo. A se rarawataka tu ga na mate oqo, ia ena vakanuinui rarama, a taroga ena luluvu, “Au na mokota tale beka e ligaqu na noqu cauravou lailai? Sa na noqu beka, me tawamudu?” Au a vakadeitaka vua ni sa mai maroroya tiko na nona veiyalayalati, na kaukauwua ni veivauci e tiko e valetabu, sa na mana baleta na lewa i Jisu Karisito, ena rawa kina me tiko vata kei luvena tagane ka tauri koya e ligana.

Dina ni a kavoro na yatoi Sisita Tumiri ni sa takali o luvena tagane, a gole yani ena tagi ni vakavinavinaka ka vakasinaiti ena vakacegu ena vuku ni cakacaka vakalotu ni valetabu, sa vakayacora na noda iVakabula ka Dauveivueti.

Ena veigauna kece eda tiko e valetabu—ena ka kece eda rogoca,

cakava, ka cavuta; ena cakacaka vaka-lotu yadua eda vakaitavi kina; kei na veiyalayalati kece eda cakava—sa dusimaki keda vei Jisu Karisito. Eda vakila na vakacegu ni da rogoca na Nona vosa ka vuli mai na Nona ivakaraitaki. E vakavulica o Peresitedi Gordon B. Hinckley, “Gole ki na vale ni Turaga ka mo vakila e kea na Yalona ka veivasaki kei Koya, ko na qai kila e dua na vakacegu o sega ni kunea mai na dua tale na vanua.”⁸

iKarua, “Rogoca na Noqu Vosa”

Ena Vunau kei na Veiyalayalati eda wilika “Ena vakayacori vakaidina na vosa kau sa tukuna, se ra tukuna na noqu tamata.”⁹ Mai na gauna nei Atama ka curuma mai na veitabayabaki me yacovi noda parofita nikua, o Thomas Spencer Monson, sa vosa tiko na Turaga vei ira na italai sa vakadonuya o Koya. O ira era sa digia mera rogoca ka muria na vosa ni Turaga, era sa solia mai na Nona parofita, ena taqomaki ka kune vakacegu.

Ena iVolā i Momani eda raica kina e vuqa na ivakaraitaki ni sa ka bibi na vakamuria na nodra ivakasala na parofita ka tuvata kei na parofita, vata kei na lesoni mai na raivotu nei Laiā baleta na vunikau ni bulu, e tiko ena 1 Nifai

wase e 8. Se bera vakadua ni osodrigi na vale vakaitamera se na voqa mai na kena katubaleka na veivakacalai, veivakalialai, kei na veilecayaki me vakataka na kena sa yaco tu nikua. Ena tikina oqo eda na wilika kina e rua na mataqali tamata kei na nodra lewa ki na domolevu mai na vale vakaitamera.

Tekivu ena tikina e 26, eda wilika kina:

“Au sa veiraiyaki talega, kau raica ena tai kadua ni uciwai, e dua na vale vakaitamera. . . .

“Era sinai kina na tamata, . . . ia era sa dusi ira mai ka vakalialiai ira . . . sa kania na vuanikau.

“Ia ena vuku ni nodra veivakalialiai, era sa madua kina ko ira sa *kania* oti na vuanikau, era sa muria na sala tani ka ra sa lako sese kina.”¹⁰

Ena tikina e 33 eda wilika eso na tamata a duidui nodra lewa ki na veivakacacani kei na veivakalialiai mai na valelevu o ya. A vakamacalataka o Liae ni o ira ena valelevu o ya “sa qai dusi au ka vakalialiai au kei ira talega era sa *kania* na vuanikau; ia keimami sa sega ni kauwaitaki ira.”¹¹

E tiko e dua na usutu bibi baleti ira era a madua, muri tani, ka yali yani vata kei ira era a sega ni kauwaitaka na veivakacacani mai na valelevu o ya ka tuvata kei na parofita e tukuni tiko ena rua na malanivosa: imatai, “ko ira era sa *kania oti*,” kei na ikarua, “ira era sa *kania na vuanikau*.”

Na imatai ni ilawalawa era sa yacova yani na vunikau, vakalekaleka nodra tuvata kei na parofita, ka ra *tovolea* walega na vuanikau. Ni ra sega ni kania tikoga, era sa vakatara na veivakatotogani mai na valelevu o ya me rawai ira, ka ra gole tani kina mai vua na parofita ki na vanua tani, ka yali yani.

Era duidui o ira era tovolea na vuanikau ka yali yani kei ira sa *kania* tikoga na vuanikau. O ira yadua oqo era sega ni malele ki na veicavilaki mai na valelevu o ya, era tuvata kei na parofita, ka marautaka na kena *veitaqomaki* kei na vakacegu. Na noda yalodina vua na Turaga kei ira na Nona italai ena sega ni rawa me yalodina vakaveimama. Ke yaco, eda sa qai rawa ni rawai mai vei ira sa saga me vakarusa na noda tiko

vakacegu. Ni da vakarorogo vua na Turaga mai vei ira na Nona italai vakadonui, eda na tucake tu ena vanua tabu ka sega ni yavalati rawa.

Ena solia o vu-ni-ca na iwali lasulasu e vaka me isau ni taro ia ena kauti keda tani mai na vakacegu eda vakasaqara tiko. Ena raitayaloyalotaka mai na veika ni sa dodonu ka *veitaqomaki* ia e muri, me vaka ga na vale cecere vakaitamera o ya, ena kasura, ka rusa kece o ira era vakasaqara kina na vakacegu.

Na dina e kunei ena serenilotu rawarawa ni Lalai: “Vosa ni parofita: Karona na ivunau. E tiko kina na *veitaqomaki* kei na *vakacegu*.”¹²

iKatolu, “Lako ena Yalomalumalumu ni Noqu Yalotabu”

Se vakacava sara noda lako tani tu mai na salatu, sa sureti keda tiko na iVakabula meda lesu mai ka lako vata kei Koya. Na veisureti oqo ni lako vata kei Jisu Karisito sa veisureti meda toman ni Koya ki Kecisemani mai Kecisemani ki Kalivari mai Kalivari ki na iBulubulu ena Were. Sa veisureti me da rokova ka vakayagataka na Nona solibula veisorovaki cecere, ni sa ka ni tamata yadua ni sa tawayalani. Sa veisureti ni veivutuni, me da taura na Nona kaukauwa

veivakasavasavataki, ka qumia na ligana dauloloma sa dedeka tu mai. Sa veisureti me da tiko vakacegu kina.

Eda sa vakila taucoko, ena so na gau-na ni noda bula, na rarawa kei na mosi ni yalo e salvata kei na ivalavala ca kei na caka cala, ni “kevaka eda sa kaya sa sega ni tu vei keda na ca, eda sa vakaisini keda, sa sega ni tu vei keda na dina.”¹³ Ia, “kevaka sa vaka na ka kulakula na [noda] ivalavala ca,” ni da vakayagataka na Veisorovaki i Jisu Karisito ka lako vata kei Koya ena veivutuni vakaidina, “sa na vulavula me vaka na uca vulavula.”¹⁴ Dina ni da sa tabaki sobu sara ena noda cala, eda na rawata na vakacegu.

Sa lomai Alama Lailai me sa vorata na nona ivalavala ca ni sa sikovi koya e dua na agilosni ni Turaga. A vakamacalataka kina vakaoqo:

“A sa kani au na yaluma e sega ni tukuni rawa, ia sa rarawa vakalevu na yaloqu ni sa rui levu na noqu ivalavala ca.

“. . . Io, au sa qai kila niu sa talaidre dre tiko vua na noqu Kalou, ka sega ni muria na nona vunau.”¹⁵

Ni sa bibi sara na nona caka ca, ia ena loma ni rarawa oqo, a tomania:

“Au sa qai nanuma ni a dau vuna-utaka ko tamaqu, ni na lako mai ko

Jisu Karisito na Luve ni Kalou, me bokoca na nodra ivalalava ca na kai vuravura.

“... Au sa masuti Koya ena yaloqu taucoko ka kaya: Oi kemuni Jisu na Luve ni Kalou; ni lomani au mai.”¹⁶

“Ia au sa qai masuta na Turaga ko Jisu Karisito me yalololoma vei au, ka sa bokoci kina na noqu ivalalava ca. Ia niu sa masu vua, *sa vakacegu kina na yaloqu.*”¹⁷

Me vakataki Alama, eda na kunea talega na vakacegu ni yaloda ni da lako vata tu kei Jisu Karisito, veivutunitaka noda ivalalava ca, ka vakayagataka na Nona kaukauwa veivakabulai ki na noda bulu.

Na vakacegu eda vakasaqara taucoko tiko e sega walega ni gadrevi. E gadrevi meda cakacakataka—ni da vuli Vua, rogoa Nona vosa, ka lako vata kei Koya. Eda na sega beka ni lewa na veika e yaco wavoliti keda, ia sa rawa meda lewa na sala meda vakayagataka kina na ituvatuva ni bula vakacegu sa vakarautaka tu na iVakabula—na ituvatuva rawarawa meda dau nanumi Jisu tikoga.

Au vakadinatinataki ni o Jisu Karisito “na sala, kei na vu-ni-dina, kei na vu-ni-bula”¹⁸ ia mai Vua duadua ga eda na rawata kina na vakacegu dina ni noda bula kei na bula tawamudu ena vuravura sa roro tiko mai. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Joseph B. Wirthlin, “Se Cava Ga e Yaco Mai, Mo Taleitaka,” *Liaona*, Nove. 2008, 27.
2. Joseph B. Wirthlin, “Se Cava Ga e Yaco Mai, Mo Taleitaka,” 26.
3. Joni 16:33; vakamatatataki.
4. Vunau kei na Veiyalayalati 59:23.
5. Vunau kei na Veiyalayalati 19:23–24.
6. Aisea 2:3.
7. Thomas S. Monson, “Na Valetabu Savasava—E Dua na Bikeni ki Vuravura,” *Liaona*, Me 2011, 93.
8. Gordon B. Hinckley, ena “Rejoice in the Blessings of the Temple,” *Liahona*, Tise. 2002, 33.
9. Vunau kei na Veiyalayalati 1:38.
10. 1 Nifai 8:26–28; vakamatatataki.
11. 1 Nifai 8:33; vakamatatataki.
12. “Karona Nai Vunau,” *Children’s Songbook*, 147; vakamatatataki.
13. 1 Joni 1:8.
14. Aisea 1:18.
15. Alama 36:12–13.
16. Alama 36:17–18.
17. Alama 38:8; vakamatatataki.
18. Joni 14:6.

Mai vei Elder D. Todd Christofferson

Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Kemuni na Tama

Au raica vakatabakidua nikua na veika vinaka e rawa ni cakava na tagane ena ivakatagedege cecere duadua ni itavi vakatagane—me tagane vakawati ka tama.

A u vosa nikua baleti kemuni na tama. O ira na tama era sa rui bibi ena ituvatuva vakalou ni bula marau, kau vosa veivakayaloqa-qataki vei ira era saga matua tiko mera cakava vakavinaka na veikacivi oqo. Na kena vakacauteaki kei na vakayaloqa-qataki ni itavi vakatama kei kemuni na tama e sega ni vakamaduataka se vakayalolailaitaka e dua. Au raica vakatabakidua nikua na veika vinaka e rawa ni cakava na tagane ena ivakatagedege cecere duadua ni itavi vakatagane—me tagane vakawati ka tama.

A kaya kina o David Blankenhorn, ka vola na *Fatherless America*: “Nikua, sa tawase tu na lewe i Amerika ena duidui ni nodra nanuma baleta na itavi vakatama. Eso era sega mada ga ni nanuma tu. Eso era vakacudrui kina. Eso, oka kina e vica na daunivola ni matavuvale era vakawalena se vakasewasewana sara. E vuqa era sega sara ni saqata, se me ra yalodina kina. E vuqa na tamata era nanuma ni da rawa ni cakacakataka yani, ia era vakabauta ni sa sega ni rawa meda cakava se mena caka.”¹

Ena Lotu oqo, eda vakabauti ira na tama. Eda vakabauta na “inaki dina ni tagane e vakaliuca na nona matavuvale.”² Eda vakabauta ena “inaki vakalou, sa nodra ilesilesi na tamata mera liutaka nodra matavuvale ena loloma kei na ivalalava dodonu ka mera vakarautaka na gacagaca ni bula kei na taqomaki ni nodra matavuvale.”³ Eda vakabauta ni nodra ilesilesi digitaki vakamatavuvale, sa “itavi nei tama kei tina me rau veivukei vakaitokani duabau.”⁴ Eda vakabauta ni ra sega ni tawayaga, ka ra sa cecere na tama ka sega ni sosomitaki rawa.

Eso era raica na nodra vinaka na tama ena veimaliwai vakatamata, me sa nodra itavi na tagane vei ira na luedra, ka muataki ira mera lewenivanua vina-ka ka daunanuma nodra gagadre na tani, sosomitaki kina na “nodra susugi vakatina na gone mai na susugi vakatama na gone. . . Kena ibalebale, nodra idola na tagane o ya mera tama. Na idola vei ira na gone mera vakatama. Na idola vei ira na tamata mera buli ira na tama.”⁵ Me vaka ni dina sara ka bibi na veika oqo, eda kila ni itavi vakatama

Era vakaraitaka na tama na nodra loloma ni ra cakacaka mera qarava ka tokona na nodra matavuvale.

E gadrevi ena bula vakatama na solibula, ia sa ivurevure ni vakacegu sega ni vakatauvatani rawa.

e uasivi cake mai na dua na vakasama ni tamata se vua ni ibulibuli. Sa mai vua na Kalou na itavi nei tama e tekiu mai vua na Tamada Vakalomalagi, kei na kena e vuravura oqo, o ya vei Tamada o Atama.

Na ivakaraitaki vakalou, uasivi duadua ni itavi vakatama o ya na Tamada Vakalomalagi. E umani tu ena Nona itovo kei na ivakarau na lomavinaka levu kei na loloma uasivi duadua. Na Nona cakacaka kei na lagilagi o ya mera vakatorocaketaki, marau, ka bula tawamudu o ira na Luvena.⁶ Sa rawa vei ira na tama ena vuravura luluqa oqo mera rawata na veika e sega ni vakatauvatani rawa kei Koya sa Lagilagi, ia ena nodra vinaka taucoko, era saga tiko mera vakatotomuri Koya, ka ra cakacaka vagumatua ena Nona cakacaka. Era sa rokovi ena dua na veivakabauti totoka ka dodonu.

Keda na tagane, na itavi vakatama e vakatakila mai na noda dui malumalumu ka gadrevi me vakavinakataki. E gadrevi na solibula ena itavi vakatama, ia sa ivurevure ni vakacegu sega ni vakatauvatani rawa, kei na reki. E sa ivakaraitaki cecere ga na Tamada Vakalomalagi, sa daulomani keda dina, na Luvena vakayalo, ka solia kina na Luvena Duabau ga meda vakabulai kina ka bula vakacereceri.⁷ E kaya o Jisu, “Sa sega na nona loloma e dua na tamata me uasivi cake ena ka oqo, me solia na nona bula ena vukudra na wekana.”⁸ Era vakaraitaka na tama na loloma oqo ni ra solia nodra bula ena veisiga yadua, ka ra buno ena qaravi kei na tokoni ni nodra matavuvale.

E rairai cakacaka bibi duadua nei tama o ya me vagolea na yalodra na luvena vei Tamadra Vakalomalagi. Kevaka me na vakaraitaka o tama me vaka na nona vosa na ivakarau ni sa yalodina vua na Kalou ena bula ena veisiga, na tama o ya e na solia vei ira na luvena na idola ki na vakacegu ena bula oqo kei na bula tawamudu ena vuravura e tarava.⁹ Na tama e wilika na ivolanikalou vata kei ira na luvena sa vakamatautaki ira ki na domo ni Turaga.¹⁰

Eda raica ena ivolanikalou na kena tukuni tikoga na nodra ilesilesi

na itubutubu mera vakavulici ira na luedra:

“Raica ko ira na itubutubu mai Saioni, se ena dua na iteki sa tauyavutaki tu, mera vakavulici ira na luedra e na ivakavuvuli dina ni ra sa yabaki walu; io na ivakavuvuli ni veiyutuni, na vakabauti Jisu Karisito na luve ni Kalou Bula, na papitaiso kei na isolisolni Yalo Tabu ena veitabaki ni liga; ia kevaka e sega, era na cudruvi kina. . . .

“Ia mera vakavulici ira talega na luedra me ra daumasu, ka caka dodonu ena mata ni Turaga.”¹¹

Ena 1833, a veivunauci na Turaga vei Josefa Simici, Sidney Rigdon, kei Frederick G. Williams, na lewe ni Mataveiliutaki Taumada, ena vakawalleni ni nodratou ilesilesi ni vakavulici ira na luedra: “Raica ko sa sega ni vakavulici ira na luvemu, me ra kila na rarama kei na dina me vaka na vunau; a sa rawai iko kina na tevoro; oqo na vu ni nomu leqa.”¹²

Me ra vakavulica vou na tama na lawa kei na cakacaka ni Kalou ki na itabatamata yadua. Me vaka e kaya na Daunisame,

“Ni sa vakatura ko koya me dau-tukuni vei ira na Jekope, ka tauca na vunau vei ira na Isireli, ka sa vakarota vei ira na noda qase, me ra vakatakilika vei ira na luedra:

“Me ra kila rawa na itabatamata e muri, io ko ira na gone era na sucu e muri, me ra tubu talega ka tukuna vei ira na luvena:

“Ka me ra vakararavi ga vei koya na Kalou, ka sega ni guilecava na cakaca-ka ni Kalou, ka me ra vakabauta ga na nona vunau.”¹³

Na vakavulici ni kospeli sa nodrau itavi vata o tama kei tina, ia e vakamatata-tataka na Turaga ni sa namaki ira na tama me liutaka na bibi ni kena vaka-liuci. (Ia meda nanuma tiko ni veivosa-ki, cakacaka kei na qito vata voli kei na vakarorogo e sa tiki bibi ni veivakavuli-ci.) Sa namaka na Turaga mera veivuke na tama ni moici ira na luedra, ka ra vinakata ka gadreva na gone e dua na ivakaraitaki.

Au a kalougata ni dua na ivakarai-taki vinaka o tamaqu. Au nanuma lesu ni se cauravou lailai yabaki 12, a veidigidigi o tamaqu me mata ni matabose ni korolevu ena neimami itikotiko lailai. A sega sara ni vunau vakapolitiki ena veivanua—na ka ga au nanuma ni a talai keitou na veitacini o Ta ki na vei-vale yadua ka soli tikidua, ka vakauqeti ira mera digitaki Paul Christofferson. E vica na uabula au soli tikidua kina era kaya ni tamata vinaka ka dina o Paul ka sega ni dredre mera digitaki koya. A vakacerecerea vakalevu na yaloqu vakacauravou na tamaqu. Au a yalo-nuidei ka gadreva sara meu muria na mawe ni yavana. A sega ni uasivi vaka-oti o koya—na tamata kece e sega—ia e tu dodonu ka vinaka ka ivakaraitaki veivakauqeti vei luvena tagane.

Na veivunauci kei na veivakadodonutaki sa tiki ni veivakavulici. E kaya o Paula, “O koya sa lomana ko Jiova, sa cudruva ko koya.”¹⁴ Ia ena veivunauci me na dau qaqaunni vakavinaka o tama de na laki veivakacacani sara, ni sega ni dodonu oqo. Ni da veivakadodonutaki, na inaki nei tama me loloma, ka dusimaki mai vua na Yalo Tabu:

“Me veivunauci vakaukauwa sara e na veivakauqeti ni Yalo Tabu; ia me

kusarawa me lomani koya tale e vuna-ucu; kevaka e sega sa na okata ko koya me kena meca;

“Io me kila ko koya ni sa kaukauwa cake na nomu lomadina ka malumalu-mu na ivesu nei mate.”¹⁵

Na veivunauci ena ituvatuva vakalou e sega ni baleta na veitotogitaki ia sa baleta na vuksi koya e lomani ena salatu ni lewai koya donu.

E kaya na Turaga ni “sa nodra itavi na itubutubu ni gone mera qaravi ira na luedra, me yacova ni ra sa rawati ira.”¹⁶ Na rawa-ilavo ni matavuvale sa itaviqaravi tabu. Na qaravi ni matavuvale, ka dau yaco na veiyawaki mai na matavuvale, e sega ni ka vakatikitiki ena itavi vakatama—sai koya oqo na ivakarau ni dua na tama vinaka. “Na cakacaka kei na matavuvale sa ilesilesi veiuabaleti.”¹⁷ Na ka oqo, e sega ni dodonu kina vei tama me vakawale-na na nona matavuvale ena vuku ni cakacaka, se dua tale, e sega ni dua me sagai koya ga me marautaka me vago-lea nona itavi vei ira eso. Ena vosa nei Tui Penijamini:

“Mo ni kakua ni laivi ira na luvemu-ni me ra via kana se luvawale; ni kakua talega ni laivi ira me ra talaidredre ki na vunau ni Kalou, se mera veileti ka veivala, . . .

“Mo ni vakavulici ira mera ivalaval-a dodonu ka yalomatua; ni vakavulici ira talega mera veilomani ka daveivukei.”¹⁸

Eda sa kila tu nodra rarawa na tagane era sega ni kunea na sala kei na ka me ra qarava kina na nodra matavuvale. E sega ni ka madualaki ni yaco ena so na gauna, vei ira eso sa taucoko tiko nodra veiqravi, e dau luluqa mai nodra itavi kei na cakacaka vaka tama. “Ena gadrevi beka me na moici eso na ka ni bula yadudua ena vuku ni mavo, mate, se na veika tawanakiti eso. Me ra daveivuke o ira na wekadra ena veigauna e gadrevi kina.”¹⁹

Nona lomana na tinadra na luvena—ka vakaraitaka na loloma oqori—sa rua na ka uasivi sara e rawa ni cakava o tama vei luvena. E vakadeitaka tale ka vaqaqacotaka ni vakamau sa yavu ni nodrau bula vakamatavuvale kei na veitaqomaki.

Eso na turaga era tama duadua, tama veisusu, se tama vakacabecabe. E vuqa vei ira era sasaga vakaukauwa ka cakava nodra vinaka taucoko ena ilesilesi e dau dredre vakalevu. Eda dokai ira era cakava na veika kece ena loloma, vosota, kei na solibula me sotavi na gagadre ni tamata yadua kei na matavuvale. Me kilai tiko ni Kalou Vakataki Koya a solia Nona veivakabuti vua e dua na tama daveisusu ena vuku ni Luvena Duabau Ga. E dina ni dodonu me dolei talega o Josefa ni “sa tubu cake ko Jisu ena vuku kei na yagona talega, a sa vinakati koya vaka-levu cake tikoga na Kalou kei ira talega na tamata.”²⁰

E ka ni rarawa, ena vuku ni mate, veibi, se veisere, eso na gone e sega ni tiko vata kei ira na tamadra. Eso e tiko na tamadra e vale ia e yawa na lomadra se sega ni kauwai se veitokoni tiko. Eda sa kerei ira kina na tama tau-coko mera caka vinaka cake ka mera tamata vinaka mai. Eda sa kerei ira na itukutuku raraba kei na veivanua ni veivakamarautaki, mera bau vakaraitaki

Na tama e wilika na ivolanikalou vei ira na luvena sa vakavulica vei ira na domo ni Turaga.

Sa namaka tiko na Turaga vei ira na tama me vukea nodra vakatudonutaki na luedra, ka ra gadreva ka vinakata na gone e dua me ivaka-raitaki taleitaki.

ira na tama era yalodina ka gugumatua ni ra lomani ira na watidra ka dusimaki ira vakayalomatua na lvedra, ka sega ni ra veicavilaki se veivakalialiai, se "o ira era dau vakatubu ca," ni ra dau tukuni vakaoqo na tama.

Vei ira na gone e vakaleqai tu na nodra matavuvale, keimami kaya, o ni sega ni lailai sobu. Na bolebole ena so na gauna sa dau vakaraitaka Nona veikabauti na Turaga ena vukumuni. E rawa ni vupei iko mai vakadodonu, se mai vei ira eso, me vupei na veika o sotava tiko. Sa rawa mo itabatamata, me kena imatai ena nomu matavuvale, me yaco kina na marau kei na ituavuva ni Kalou sa solia ki na matavuvale me tudonu ka vakalougaqataka na itabatamata era muri mai.

Vei kemuni na cauravou, ni vakanadinatataki na itavi ena nomuni

vaka-dauveivakarautaki ka dauveita-qomaki, keimami kaya, mo ni vakarau ena nomuni gumatua e koronivuli ka tuvanaka mo ni vuli tikoga ni oti na vuli torocake. Na vuli, ena univesiti, koronivuli vakamatai, vulitara, se parokaramu vakaoqo, sa idola ni torocake-taki ni kila-ka kei na gugumatua o na gadreva. Vakayagataka na veimadigi mo cakacaka vata kei ira na tamata kecega, oka kina na gone, ka vulica mo kila na veimaliwai bulabula ka rawa-ka. Sa kena ibalebale na veivosaki e matanavotu kei ira na tamata ka cakacaka vata ena so na gauna, sega walega ni vakavinakataki nomu kila na teks. Mo bula voli vaka na tagane me savasava kina na nomu vakamau vakakina vei ira na luvemu.

Kemuni na itabatamata tubu cake tiko mai, keimami kaya, se cava na

ivakatagedegede nei tamamuni ena ivakarau ni vinaka, vinaka cake, vinaka duadua (kau kila ni na torocake na ivakatagedegede ni ko sa matua ka vuku mai), vakatulewa mo rokovi koya kei tinamu ena nomu bula. Nanuma na vakauinui vinaka ni dua na tama me vaka e kaya o Joni, "Sa ka levu na noqu reki ena vuku ni ka e duabau ga oqo, niu sa rogoca era muria na dina ko ira na luequ."²¹ Na nomu bula savasava sa veidokai cecere e rawa ni ciqoma e dua na tama.

Kivei ira na taciqu, na tama ena Lotu oqo, au kaya, ko ni sa daudiva mo ni tama sa uasivi sara. Au kila kau diva vakakina. E dina ni tu na ka e vakalati keda tu, me da toso tikoga. Me da sa biuta vakatikitiki noda nanumi keda vakasivia kei na gagadre kaukauwa ni itovo ka mo nanuma taumada na nodra bula marau kei na tiko vinaka na tamata eso. Se cava noda malumalumu, ena laveti keda na Tamada Vakalomalagi ka cakava me vuavuvi vinaka noda sasaga lalai. Au vakayaloqaqataki ena italianoa a tiko ena *New Era* ena vica na yabaki sa oti. A kaya kina o koya a vola:

"Niu a se gone, a vakaitikotiko na neitou matavuvale lailai ena dua na rumu ena ikarua ni tabavale. Au dau moce ena idabedabe balavu ena loma ni vale. . . .

"E daucaka sitila, na tamaqu, ka dau biubiu ena mataka caca ena veisiga. Ena veimataka ena dau . . . mai ubi au vinaka ka tucake tu me dua na miniti. Au na dautatadra vakalailai kau vakila ni tucake tu e yasa ni idabedabe balavu, ka raici au mai. Niu yadra mai vakamalua, au dau madua ni tu cake tu o koya. Au dau lasutaka niu se vaka au moce tu. . . . au dau vakila ni tucake tu e yasani noqu imocemoce e masu vakaidina sara, vakaukauwa, ena qaqa, ka vakatabakidua—baleti au.

"Ena veimataka e dau masulaki au o tamaqu. E dau masulaka me vinaka na noqu siga, meu na taqomaki, meu na vuli vinaka ka vakavakarau ki na veisiga ni mataka. Me vaka ni na sega ni tiko kei au me yacova sara na bogi, sa dau masulaki ira na qasenivuli kei na noqu itokani au na tiko vata kei ira ena siga o ya. . . .

"Taumada, au sega ni kila na cava a cakava tiko o tamaqu ena veimataka o ya ni dau masulaki au. Ia niu sa qase mai, au mai vakila nona loloma ka taleitaki au kei na veika kece au cakava. O ya e dua na ka au nanuma voli tu ga. Me qai vica na yabaki e tarava, niu sa vakamau, vakaluvani, kau dau gole ki nodratou rumu ni ratou moce tu ka masulaki iratou, au sa qai vakila vinaka na nona nanuma baleti au."²²

A vakadinadinataka o Alama vei luvena:

"Raica au sa kaya vakaidina vei iko, ena lako dina mai [na Karisito] . . . ; io sa lako mai me tukuna vei ira na nona tamata na itukutuku vinaka mera bula kina.

"Sai koya qo na luvequ, na ilesilesi ko sa kacivi kina; mo vunautaka na itukutuku vinaka vei ira na tamata, mera vakarautaki ira vinaka kina, io mera . . . vakavulici ira na nodra kawa mera vakabauta na ivakavuvuli, ena gauna sa lako mai kina ko Koya."²³

Oqori na nodra cakacaka vakalotu na tama nikua. Me vakalougatataki ira na Kalou ka cakava mera tautauvata kaya, ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. David Blankenhorn, *Fatherless America: Confronting Our Most Urgent Social Problem* (1995), 62.
2. Blankenhorn, *Fatherless America*, 5.
3. "Na Matauvale: Ai Vakaro ki Vuravura Raraba," *Liaona*, Nove. 2010, 129.
4. "Na Matauvale: Ai Vakaro ki Vuravura Raraba," 129.
5. Blankenhorn, *Fatherless America*, 25, 26.
6. Raica na Mosese 1:39.
7. Raica na Joni 3:16.
8. Joni 15:13.
9. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 59:23; Mosese 6:59.
10. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 18:34–36.
11. Vunau kei na Veiyalayalati 68: 25, 28.
12. Vunau kei na Veiyalayalati 93:42.
13. Same 78:5–7.
14. Iperiu 12:6.
15. Vunau kei na Veiyalayalati 121:43–44.
16. Vunau kei na Veiyalayalati 83:4.
17. Blankenhorn, *Fatherless America*, 113.
18. Mosaia 4: 14–15.
19. "Na Matauvale: Ai Vakaro ki Vuravura Raraba," 129.
20. Luke 2:52.
21. 3 Joni 1:4.
22. Julian Dyke, "Thanks, Dad," *Tambuli*, Oct. 1994, 45.
23. Alama 39:15–16.

Mai Vei Elder Quentin L. Cook
Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Raici Iko Ena Valetabu

Sa noqu masu ni da na rokova yadua na iVakabula ka vakayaco veisau cava ga meda "raica noda tiko rawa ena Nona valetabu vakalou."

Na qiqi mai ki liu ni yavu ni veivakabulai ni Turaga ena iotioti ni taucoko ni itabagauna oqo e voleka ni sega ni vakasamataki rawa.¹ E kena ivakaraitaki na nona kacivaka o Peresitedi Thomas S. Monson e 4 na valetabu vovou ena soqoni ni koniferedi oqo. Ena nona a kacivi me iApositolo o Peresitedi Monson ena 1963, e 12 na valetabu era sa vakayagataki tiko e vuravura.² Ena vakatabui ni Provo City Center Temple, sa mai 150 tiko yani kina, ka sa na 177 ni ra sa mai vakatabui kece yani na valetabu era sa kacivaki. Oqo sa na vu ni noda reki ena yalo lokumi.

Ena dua na drauwalusagavulu na yabaki sa oti, ena siga vata saraga nikua, 3 Epereli, 1836, a tadola kina e dua na raivotu vakasakiti vua na Parofita o Josefa Simici kei Oliva Kaudari ena valetabu e Kirtland. A yaco oqo ni oti tokaga e dua na macawa na kena vakatabui na valetabu oya. Ena raivotu oqo rau a raica na Turaga ni tucake tu ena dela ni itutu ni vunau e loma ni valetabu. Sa vakaoqo na ka a kaya na iVakabula:

"Me reki na yalodra na wekamudou; io me reki na yalodra na noqu tamata; io ko ira sa tara na vale oqo ena nodra igu taucoko me noqu.

"Raica au sa vakadonuya na vale oqo, ka vakatabuya ena yacaqu; ia au na vakaraitaki au vei ira na noqu tamata ena vale oqo, niu sa lomani ira sara."³

Ena gauna vakalou oqori, era a rairai mai na parofita ni gauna makawa, oka kina o Ilaija, ka vakalesuya mai na idola ni cakacaka vakalotu ni valetabu.

Keimami sa rawa ni kila na reki e yaco tiko e Quito, Ecuador; Harare, Zimbabwe; Belém, Brazil kei na ikanua ni valetabu e Lima, Peru vei ira na lewenilotu kei ira na daukaulotu, ni yavutaki ena ka a yaco mai Bangkok, Thailand, ena dua na yabaki sa oti ena kena kacivaki na valetabu oya. O Sisita Shelly Senior, ka watini peresitedi tiko ni kaulotu e Thailand ena gauna oya, David Senior, a imelitaki ira na matavuvale kei na itokani me kaya ni oti nodra rogoza nona kacivaka na valetabu o Peresitedi Monson, e a "12 na auwa nodra sega ni moce rawa vakakina e vuqa sara na wainimata ni reki." Era a qiriti nodra ivukevuke ni kaulotu ena 11:30 ena bogi mera vakaraitaka vei ira. A qiriti ira kece na daukaulotu na ivukevuke. A suka mai na itukutuku ni "ra a yadra taucoke na lewe ni tabana ni kaulotu ka ra ladelade ena dela ni nodra imocemoce ena loma ni bogilevu tutu." A veiwatalaka vakaoqo vei ira na matavuvale kei na itokani o Sisita Senior, "Yalovinaka me kua ni tukuni ki na Tabacakacaka ni Kaulotu"⁴

A tautauvata saraga na kena ciqomi vakayalo mai vei ira na lewenilotu e Thailand. Au nuidi ni a yaco na vakavakarau vakayalo ki na tamata yadua kei na vale vakakina na ivakatakila mai lomalagi me vakarautaki ira na Yalododon oqo ena veivanua era na tara kina na veivaletabu vovou oqo.

O Sisita Senior, e Thailand, a cakava e so na iloilo talei me vakayacori kina e so na nona veidusimaki, vakabibi vei ira na veitacini yalewa. A tabaki toka ena iloilo ni dua na valetabu kei na vosa, "Raici iKo Ena Valetabu." Ni rai rai yani ena iloilo na tamata, era raici ira ena valetabu. Erau vakavulici ira na dauvakatataro kei ira na lewenilotu o rau na Seniors me ra raitayaloyalotaki ira ena valetabu ka vakayacora na veisau e kilikili kaya ena nodra ivakarau

ni bula vakakina na vakavakarau vakayalo me sotavi kina na lalawa oqo.

Sa noqu bolebole vei keda vakayadua ena mataka nikua, se vei ga eda tiko kina, meda raici keda ena valetabu. A kaya o Peresitedi Monson: "Me yacova ni o sa curuma na vale ni Turaga ka ciqoma na veivakalougaatataki kece ka waraki iko tu mai kina, o se bera ga ni rawata na veika kece e vakarautaka tu na Lotu. Na veivakalougaatataki bibi ka cecere duadua ni noda lewena na Lotu sai koya na veivakalougaatataki eda ciqoma ena valetabu ni Kalou."⁵

E dina ni sa lailai sobu mai na bula dodonu e vuravura nikua, eda sa bula tiko ena dua na gauna, vakatabui ka savasava. Era a sa vakamacalataka tu mai ena veisenitiuri na noda veisiga nikua na parofita yalololoma ka ra dau diva tale tu ga mai.⁶

Na Parofita o Josefa Simici, ena nona sa raica ruarua tu mai ena Opetaia⁷ ena Veiyalayalati Makawa kei na 1 Pita⁸ ena Veiyalayalati You, a vakatakila na inaki cecere ni Kalou ena vakarautaki ni papitaiso ena vukudra na mate ka vakatarai keda oqori meda ivakabula ena Ulu-ni-vanua ko Saioni.⁹

Sa navuca ka vakarautaki ira noda tamata na Turaga vakakina na veidusimaki vakaparofita me da rawa ni yaloqaqa ka qarava na noda itavi ni valetabu me baleti ira na bula kei ira na mate.

Ena vuku ni kospeli vakalesui mai i Jisu Karisito, eda kila kina na inaki ni bula, na nona ituvaluva ni veivakabulai na Tamana vei ira na Luvena, na nona solibula ni veivueti na iVakabula, vakakina na iusutu ni itavi ni matavuvale ena ituvaluva kei lomalagi.¹⁰

Na iloilo caka vakamatau a vukei ira na lewe i Thailand mera raici ira ena valetabu.

Na lako vata ni tubu ni iwiliwili ni valetabu kei na toso ki liu ni tekinoloji me rawati kina na noda itavi tabu ni tuva kawa me baleti ira na tubuda sa vakavuna me gauna kalougata duadua kina ena itukutuku ni veigauna. Au rekitaka na vakasakiti ni nodra yalodina na itabagone ena nodra tuvamatani-volataki ka kunei na nodra qase ka qai vakayacori sara na cakacaka ni papatiso kei na veivakadeitaki ena valetabu. Ko ni sa wili vata kei ira na ivakabula parofisaitaki ena Ulunivanua ko Saioni.

Meda vakavakarau Vakacava ki na Valetabu?

Eda kila ni bula dodonu kei na bula savasava erau tiki bibi ni vakavakarau ki na valetabu.

Eda wilika vakaoqo ena Vunau kei na Veiyalayalati 97, "Raica kevaka era sa tara e dua na noqu vale ena yaca ni Turaga, ko ira na noqu tamata, ka ra sega ni vakatara me curu kina e dua na ka tawasavasava me vakadukadukalitaka, ena tiko kina na noqu i sera."¹¹

Me yacova mai na 1891 a dau sainitaka ga na Peresitedi ni Lotu na ivolatara yadua ni valetabu me taqomaka na vakalou ni valetabu. Sa qai tekiu lesi oqo vei ira na bisopi kei na peresitedi ni iteki.

Sa neitou gagadre cecere mera kilikili kaya na lewe ni Lotu yadua me dua nodra ivolatara ni valetabu. Yalovinaka ni kakua ni raica na valetabu me dua na takete yawa se dredre me rawati. Nodra cakacaka vata kei nodra bisopi, sa na rawa vei ira e vuqa sara na lewenilotu mera rawata na veika dodonu e lavaki ena dua na gauna lekaleka kevaka me sa yalodra taucoke mera rawata ka ra sa veivutunitaka kece na ivalavalca. Oqo e okati kina noda tu vakarau meda vosoti keda vakaikeda ka kakua ni raica vakatabakidua tu ga na noda veimalumalum se ivalavalca me itatao ni noda curuma yani e dua na valetabu vakalou.

A rawati vinaka na Veisorovaki ni iVakabula me baleti ira kece sara na luve ni Kalou. Na nona solibula ni veivueti sa veiraurau vinaka kei na nodra rawata na vakadonui o ira kece era veivutuni dina. E vakamacalataka ena dua na kena ivakarau totoka sara na ivolanikalou:

"Ke sa vaka na ka kulakula na nomudou i valavala ca, sa na vulavula me vaka na uca-vulavula."¹²

"Kau na sega ni nanuma tale."¹³

Au vakadeitaka vei iko ni bulataki ni ivakavuvuli dodonu ena kauta mai vei iko kei na nomu matavuvale na marau, vakasinaiti ni bula kei na vakacegu.¹⁴ Na lewenilotu, ruarua qase kei na itabagone,¹⁵ mera dui dikeva vakaiira na kilikilili ni nodra bula ena nodra sauma na taro ni ivolatara ni valetabu. Na veika bibi e gadrevi sa ikoya na vakatuburi ni noda ivakadinadina baleta na Kalou na Tamada; na Luvena, o Jisu Karisito; kei na vakalesui mai ni Nona kosipeli kei na vakilai ni cakacaka ni Yalo Tabu.

Sa Vuqa Sara na Veivakalougaataki ni Valetabu

Na imatai ni veivakalougaataki ni valetabu sai ira na cakacaka vakalotu ni bula vakacerecerei Na ituvatuva ni kosipeli sa ikoya na bula vakacerecerei ka kovuta na vakayacori kei na maroroi ni veiyalayalati tabu kei Koya na Kalou. Vakavo na papitaiso kei na veivakadeitaki, o ira na cakacaka vakalotu kei na veiyalayalati oqo era vakayacori ka ciqomi ena valetabu me baleti keda na bula. Baleti ira na mate, na cakacaka vakalotu kei na veiyalayalati kece ni veivakabulai era ciqomi ena valetabu.

E vakavulica o Brigham Young, "E sega ni se bau dua na ka me rawa ni cakava na Turaga me baleta na vakabulai ni vuvale vakatamata me a sega ni se cakava; . . . na veika e rawa ni rawati me baleta na nodra vakabulai, veitalia sara madaga o ira, a rawati ena vukuna vakakina mai vua, na iVakabula."¹⁶

Era tuva na ililieu ni Lotu na iteki, tabanalevu, kuoram, veimataisoqosoqo ena Lotu, tabana ni kaulotu, kei na veika eso ena noda veivalenilotu kei na veivale tale eso. E tuvalaka na matavuale tawamudu e valetabu na Turaga.

Sa matata ni o ira na yoloraramusumusu ka bibivoro ka ra sa veivutunitaka dina na nodra ivalavala ca sa na taucoko sara na nodra ciqomi mai vua na Turaga ena Nona vale tabu.¹⁷ Ka da kila ni "Sa sega ni digitaki ira vakailoa na tamata na Kalou."¹⁸ Dua na ka maregeti au taleitaka baleta na valetabu sa

ikoya ni sega kina na veivakaduiduitaki ena kedra maliwa na vutuniyu, vakaitu, se mataqali itutu vakacava. Eda tautauvata kece ena mata ni Kalou. Eda vakaisulu vulavula kece me vakaraitaka ni da sa dua na matatamata savasava ka yalododonu.¹⁹ Eda dabe veitikivi kece ena dua vata ga na gagadre e yaloda, meda luvena yalewa ka tagane kilikili na Tamada Vakalomalagi dauloloma.

Vakasamata mada, o ira na yalewa kei na tagane wavokiti vuravura tauoko, sa na rawa vei ira mai na "veikacaka vakalotu kei na veiyalayalati ni valetabu era vakarautaki tu ena veivaletabu vakalou. . . me ra lesu ki na iserau ni Kalou ka . . . laki duavata tawamudu tale."²⁰ Era vakayacora oqori ena veiloqi lalai totoka ni veivauci ka vakarautaki tu vei ira kece na lewe ni valetabu kilikili. Ni ra lako curuma oti na veiyalayalati oqo, sa rawa ni ra "raici ira ena valetabu" ena iloilo ka rau tu veiqaravi tu. "O rau ruarua na iloilo ni valetabu oqo erau vakaraitaka na veika emuri vakakina mai liu ka vaka me dodo yani ki na tawamudu."²¹ Na veivakatayaloyalo oqo era vukei keda ena noda vakasamataki ira na itubutubu, tubuda, kei ira na veitabatamata sa sivi. Era vukea noda kila na veiyalayalati tabu ka semai keda ki na veitabatamata muri mai. Dua na ka na kedra vakasakiti na veika oqo, ka tekiu kece ena nomu "raici iko ena valetabu."

A vakasalataki keda vakaoqo o Peresitedi Howard W. Hunter

"vakasamataka na ivakavuvuli vakaturaga ena masu cecere ni vakatabui ni Valetabu e Kirtland, na masu ka kaya na Parofita o Josefa Simici ni a soli vua ena ivakatakila. Sa dua na masu ka se tomani tikoga na kena saumi vei keda vakayadudua, vakamatavuuale, vaka dua na matatamata ena vuku ni kaukauwa ni matabete sa solia vei keda na Turaga meda vakayagataka ena Nona valetabu vakalou."²² Ena vinaka vei keda meda vulica na 109 ni iwase ni Vunau kei na Veiyalayalati ka muria na ivakasala nei Peresitedi Hunter "meda raica na valetabu ni Turaga vakaivakatakilakila cecere duadua ni [noda] lewena na lotu."²³

E vanua ni vakaruru talega na valetabu, vakavinavinaka, veidusimaki, kila ka, kei na "veika kece me baleta na matanitu ni Kalou e vuravura."²⁴ Ena noqu bula kece sa dau dua na vanua ni vakanomodi kei na vakacegu mai na dua na vuravura ka sa dau tiko yavavala tu ga.²⁵ E dau ka totoka na vakandakuya tu yani na veika ni vuravura ena vanua vakalou oya.

Vakavuqa ena veivaletabu ka ni da dau vakanamata ki na cakacaka ni tuvakawa, eda dau vakauqeti ka vakila saraga kina na veidusimaki ni Yalo Tabu.²⁶ Dau vakavuqa ena valetabu, sa dau mamare sara na ilati ena keda maliwa kei ira ena yasana kadua. Sa dau vakaikuritaki na noda sasaga vaka ivakabula ena Ulunivanua ko Saioni.

Ena vica na yabaki sa oti ena dua na valetabu mai Amerika e Eloma, a vuksi iratou e dua na tama, tina kei ira na luedrau na watina e dua vei ira na noda Vakaitutu Raraba qase vakacegu ena gauna oqo, ena nodratou ciqoma na veiyalayalati tawamudu ena rumu ni veivauci, ka vanua era tu kina na iloilo ni valetabu. Ni ratou mai cava ka raica yani na iloilo, e a kidava ni dua na mata e tiko ena iloilo e sega ni tiko ena loma ni rumu. A vakaraitaka oqo vei tinani gone, ka qai kila mai kina ni a sa mai leqa e dua na goneyalewa ka vuni nona sega ni tiko rawa kei iratou. A qai mai okati talega na goneyalewa sa mate oqori ena cakacaka vakalotu tabu ni veisosomitaki.²⁷ Kakua ni beca na veivuke mai na yasa kadua ni ilati sa vakarautaki tu ena valetabu.

Yalovinaka ni kila ni sa neitou gagadre bibi me vakayaco veisau e veiganiti na tamata kece sara mera kilikili kaya na valetabu. Talevalesu ena masumasu na vanua o sa tu kina vakayalo, vaqara na veidusimaki ni Yalotabu, drau veitalanoa kei nomu bisopi ena nomu vakarautaki iko me baleta na valetabu. A kaya o Peresitedi Thomas S. Monson, "Sa sega ni dua na issausau bibi cake mo cakacakataki iko kina mai na nomu kilikili kaya na gole ki na valetabu."²⁸

Na iVakabula "Sa Vatu iTutu Dei Duadua ni Noda Vakabauta kei na Nona Lotu"

A noqu na madigi meu vakaitavi kei Peresitedi Henry B. Eyring ena vakatabuitale ni Valetabu e Suva, Viti ena rua na vula sa oti. A dua na ilakolako duatani, ka vakalou. Na yaloqqa kei na veivakauqeti kaukauwa vei Peresitedi Eyring a vakatara me vakayacori ga na vakatabui tale, ena mata saraga ni cava levu duadua me se bau yaco ena Ceva ni iWasewase kei vuravura. A vakarautaki na veitaqomaki vakayago vakakina vakayalo, vei ira na itabagone, daukaulotu, kei na lewenilotu.²⁹ A vakadinatinataki matata na liga ni Turaga. A ivakaruru mai na cava na vakatabuitale ni Valetabu e Suva, Viti. Ni da lakova na cava ni bula, eda vakadinatinataki na liga ni Turaga ni vakarautaka na veitaqomaki tawamudu.

A vakasakiti talega na kena vakatabui taumada na Valetabu e Suva, Viti ena 18 ni June, 2000. Ni vakarau me vakacavari na valetabu, era a tauri vakavesu mai vei ira e dua na ilawala-wa dauvakacaca na lewe ni palimedi. A butakoci ka vakamai na loma ni tauni e Suva, Viti. A kacivaka na veiliutaki vakalawa vakamataivalu ni mataivalu.

Niu a Peresitedi ni iWasewase, au a gole vata e va na peresitedi ni iteki e Viti me keitou laki raici ira na ililu vakavalu ena bareki e Queen Elizabeth. Ni oti neitou vakamacalataka na vakatatabu me vakayacori, era a veitokoni ka nanuma talega nona taqomaki o Peresitedi Gordon B. Hinckley. Era a vakatura me dua na vakatatabu lailai ka kua ni dua na soqo me vakayacori ena taudaku ni valetabu, me vaka na soqo ni vatu itutu. Era kaya ni nodra na tu eso ena taudaku ni valetabu sa rawa ni na vakavuna me takete ni vakayaco ivakarau kaukauwa.

A vakadonuya o Peresitedi Hinckley e dua na soqo ni vakatatabu lailai kei ratou ga na mataveiliutaki vou ni valetabu kei na vica na ililu e noda vanua; sega tale ni dua a sureti ena vuku ni nodra taqomaki. Ia, e a vakadreta sara o koya, "Kevaka meda na vakatabuya na valetabu, eda na vakayacora na soqoni ni vatu itutu baleta ni sa

vatu itutu dei duadua ga o Jisu Karisito, ka sa nona Lotu oqo."

Ni keimami qai gole yani ki tuba me vakayacori na soqoni ni vatu itutu, a sega o ira era sega ni lewenilotu, gone, dautauri itukutuku se e so tale me tu. Ia a vakaraitaka ga na parofita yaldina na nona igu qaqa ka dei vua na iVakabula.

E muri ni mai vosa tiko, me baleta na iVakabula, a kaya o Peresitedi Hinckley, "Sa sega e dua me tautau-vata kei Koya. A sega mada ni se bau dua. Ena sega vakadua me dua tale. Me vakavinavinakataki na Kalou ena vuku ni isolisol, ni Luvena Lomani, ka solia Nona bula me da bula rawa kina ka sa ikoya na vatu itutu dei duadua ga ni noda vakabauta vakakina na Nona Lotu."³⁰

Kemuni na taciqu kei na ganequ, sa noqu masu ni da na rokova yadua na iVakabula ka vakayaco veisau cava ga meda raica noda tiko rawa ena Nona valetabu vakalou. Ena kena vakayacori oqo, eda na rawata kina na Nona inaki tabu ka da na vakarautaki keda kei na noda matavuvale ki na veivakalougatataki kece rau solia rawa na Turaga kei na Nona Lotu ena bula oqo kei na tawamudu. Au vakadinatinataki vakaidina ni bula dina tiko na iVakabula. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 112:30–32.
2. Na ika12 ni valetabu, na Valetabu na London e England, a vakatabui ena ika 7 ni Sepiteba, 1958.
3. Vunau kei na Veiyalayalati 110:6–7.
4. Shelly Senior, imeli, 6 ni Epe, 2015.
5. Thomas S. Monson, “Na Vale Tabu Savasava—e dua na Bikeni ki Vuravura,” *Liaona*, Me 2011, 93.
6. Raica na Aisea 2:2.
7. Raica na Opetaia 1:21.
8. Raica na 1 Pita 4:6.
9. Raica na *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Josefa Simici* (2007), 471.
10. Raica na *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Wilford Woodruff* (2004), 201; 218–219.
11. Vunau kei na Veiyalayalati 97:15; raica talega na tikina e 17.
12. Aisea 1:18.
13. Jeremaia 31:34.
14. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 59:23.
15. Me ikuri ni nodra ivolatara na uabula, sa rawa ni ra taura na itabagone kilikili kei ira na uabula sega ni vakaedaumeni e dua na ivolatara vakaiyalaya ni paptaiso me baleti ira na mate. E gadrevi ena ivolatara ruarua na nona saini o koya e nona me vakadeitaka kina na nona kilikili kaya vakaikoya. Ena bula tiko me yabaki dua na ivolatara vakaiyalaya oqo ka vakarautaka na madigi me rau veitalanoataka kina o bisopi kei ira na tamata vakayadua na kilikili ni nodra bula e veiyabaki.
16. *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Brigham Young* (1997), 29.
17. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 58:42.
18. Cakacaka 10:34; raica talega na Moronai 8:12; Vunau kei na Veiyalayalati 1:35; 38:16.
19. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 100:16.
20. “Na Matavuale: Ai Vakaro ki Vuravura Raraba,” *Liaona*, Nove. 2010, 129.
21. Gerrit W. Gong, “iLoilo Tawamudu ni Valetabu: E iVakadinadina ni Matavuale,” *Liaona*, Nove. 2010, 37.
22. *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Howard W. Hunter* (2015), 183.
23. *Teachings: Howard W. Hunter*, 178.
24. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 97:13–14.
25. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 45:26–27.
26. Eda dau vakatoka vakavuqa oqo me Yalo i Ilaija. A vakavulica ko Peresitedi Russell M. Nelson ni na Yalo i Ilaija sa “i vaka-raitaki ni Yalo Tabu ni vakadinadintaka tiko na ituvaki vakalou ni matavuale” (“A New Harvest Time,” *Ensign*, Me 1998, 34).
27. Wasei ena veivakadonui.
28. Thomas S. Monson, “Na Valetabu Savasava —e dua na Bikeni ki Vuravura,” 90.
29. O ira na daukaulotu kei na itabagone ka ra gole mai na veianuyanu ena taudaku ka ra mai vakaicili ena veivalenilotu kei na veivale ni Lotu ka ra taqomaki mai na vakacaca levu sara nei Cava o Winston.
30. Gordon B. Hinckley, “Four Cornerstones of Faith,” *Liahona*, Fepe. 2004, 4–5.

Mai vei Peresitedi Dieter F. Uchtdorf

Karua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada

Ena Colati Iko e Tabana ka Kauti Iko i Vale

Me vaka ga sa kunea na iVakatawa Vinaka na Nona sipi sa yali, kevaka mo laveta na yalomu vua na iVakabula kei vuravura, ena kunei iko o Koya.

D ua vei ira na ka rerevaki au dau vakananuma tu niu se gone o ya na voqa mai vakayawa ni alamu ni vakalutu bomu e dau vakayadrati au. Oti ga o ya, e cakuvu mai na rorogo vela ni taqiri kei na vagugu ni ivocevoce, ka toso cake tikoga me yacova ni sa sakure na maliwa lala. Ena veivakavulici nei tinai keitou, keitou qumia na gone na neitou dui kato sa vakarautaki tu ka cici yani ki delana ki na qara ni tataqomaki mai na bomu. Ni keitou cici buto yani ena bogi, era waqa mai maliwa lala na sicini waqa drokadroka vulavula mera raica na takete na dauvakalutu bomu. E veivakurabuitaki, ni ra vakatoka na tamata me sicini waqa ni vunikau ni Siganisucu.

Au sa yabaki va, kau ivakadina-dina bula ki na dua na ivalu levu kei vuravura.

Dresden

Sega ni yawa mai na neitou tikotiko e toka kina na siti o Dresden. O ira era vakaitikotiko e kea era sa raica beka vakaduanaudolu na veika au sa raica. Na covulaca waqawaqa, e vu mai na udolu na tani na gasaukuro, a yanaraki Dresden, vakarusa e sivia ni 90

na pasede ni siti oqo ka biuta tu mai na miramira ni vakacaca kei na kena dravusa.

Ena dua ga na gauna lekaleka, na siti a vakatokai tu me “Jewel Box” sa yali vakadua. A vola vakaoqo o Erich Kästner, dua na daunivola e Jamani baleta na vakacaca, “Ena dua na udolu na yabaki a tarai cake kina na nona totoka, ena dua ga na bogi sa vakarusai vakadua.”¹ Niu se cauravou lailai au sega ni vakasamataka rawa me na ulabaleti vakacava na veivakaruso ni ivalu era a tekivuna o ira na neimami. Sa vaka me sega na inuinui kei na kena veisiga ni mataka na vuravura e wavoliti keda.

Ena yabaki sa otii, au a lesu rawa tale i Dresden. Ni otii e vitusagavulu na yabaki mai na ivalu, sa yaco tale na siti oqo me “Jewel Box”. Sa kaulaivi na miramira ni vakacaca, ka vakalesui tale na siti ka vakatorocaketaki talega.

Niu veisiko yani au raica na vale-nilotu totoka ni Lutheran, na Frauenkirche, na Lotu ni noda Marama. A tara taumada ena yabaki 1700, e dua vei ira na mataniciva ramase kei Dresden, ia a vurumemea ena ivalu. Ena vuqa na yabaki a vakatu oya na

Kevaka sa vakavoutaki rawa na siti o Dresden, Jamani, sa qai vakacava na nona gugumatua cake na Tamada sa Cecere me vakalesui ira mai na luvena era sa lutu, sasaga bula tiko, se sa yali yani?

kena ituvaki, me yacova ni sa vakadei-taki me sa na taravou o Frauenkirche.

Era a maroroi ka tuvai vinaka tu ga na vatu vivinaka mai na valenilotu vakarusai o ya, ke rawa, era na vakayagataki me taravou kina. Nikua ko ni na raica na vatu tavuni ena bukawaqa sa vakaimawe toka e lalaga e tuba. Na "imawe" oqo era sega walega ni itukutuki ni ivalu ni valenilotu oqo ia sa ivakananumi ni inuinui—sa ivakatakila-kila cecere ni gugumatua ni tamata me bulia na bula vou mai na dravusa.

Niu vakasamataka na itukutuku kei Dresden ka qoroqoro ena nodra vuku kei na gu ki liu era vakalesuya mai na veika a vakarusai vakadua, au vakila kina na veivakuaseti kamica ni Yalo Tabu. Sa dina sara, niu vakasamataka, ke yakuta mai na tamata na vuruvuru, miramira, kei na vakacaca ni dua na siti kakavidavida ka tara tale e dua na koro vou veivakadrakai e lamata yani ki lomalagi, sa qai vakacava na levu cake ni gugumatua ni Tamada sa Cecere. Sara me vakalesui ira na Luvena era sa lutu, sasaga bula tiko, se sa yali yani?

Se mani vakacava sara na ituvaki ni kena vakacacani vakadua na noda bula. Se mani vakacava sara na damu vakula ni noda ivalavalca, se noda yaloca titobu, noda galili, guilecavi, se kavoro ni yaloda. Wili kina o ira mada ga sa sega nodra inuinui, bula veilecayaki, ira era sa veicavilaki, vakayalia nodra dodonu, se vukitani

mai vua na Kalou sa rawa mera tara vou. Vakavo ga o ira na lufe ni veivakarusai ka dau kune yadua, e sega na bula sa vakacacani sara me na sega ni vakalesui rawa.

Oqo na itukutuku rekitaki ni kosipeli: ena vuku ni ituvatuva tawamudu ni bula marau e vakarautaka na Tamada Vakalomalagi kei na solibula tawamudu i Jisu Karisito, sa rawa meda sega walega ni vakabulai mai na keda ituvaki ni lutu ka vakalesui me savasava, ia sa rawa meda ulabaleta na vakasama ni tamata ka taukena talega na bula tawamudu ka vakaivotavota ena lagilagi ni Kalou e sega ni tukuni rawa.

Na Vosa Vakatautauvata ni Sipi sa Yali

Ena Nona gauna ni veiqaravi na iVakabula e vuravura, era sega ni duavata kei Jisu na ililiu vakalotu ni a daumaliwai ira era vakinaka mera "tamata ivalavalca."

E vaka me ra raica ni vakinaka o Koya se vakinaka na itovo ca. Era rairai vakinaka ni sala vakinaka me ra vukei ira na ivalavalca me ra veivutuni o ya me ra vakinaka, vakinaka, ka vakinaka.

Ni sa kila na iVakabula na nodra nanuma na Farisi kei na vunivola, a tukuna e dua na italanoa:

"Ko cei vei kemudou na tamata, sa dua na drau na nona sipi, kevaka sa vakinaka e dua vei ira, ena sega beka ni biuta laivi tu na ciwasagavulu ka

ciwa ena veico, ka laki vakasaqarai koya sa yali, me kunea mada?

"Ia ni sa kunea, sa viribale ki domona, ka reki."²

Ena veisenitiuri, sa dau vakadewataki na vosa vakatautauvata oqo me dua na veikacivi ni cakacaka meda kunea mai na sipi sa yali ka gole yani vei ira sa yali tu. Me vaka ni sa dodonu oqo, au taroga ke na vakalevutaki cake beka.

Sa rawa beka ki na inaki i Jisu, me vakaliuca ka bibi, na kena vakinaka ni cakacaka ni Vakinaka Vinaka?

Sa rawa beka me vakinaka ni Kalou o ira sa yali—ena kunei ira o Koya, dodoliga yani, ka vakinaka?

Sa rawa beka me itukutuku ni iVakabula ni sa kila tiko na Kalou o ira sa yali—ena kunei ira o Koya, dodoliga yani, ka vakinaka?

Ke sa vakinaka, na cava me cakava na sipi me rawa ni vukei vakinaka?

E dodonu beka me kila na sipi na vakinaka ni kabasi me raica na veiyawaki ni vanua? Ena rawa beka me vakinaka na GPS me raica na vanua e tiko kina? Me tiko beka vua na kila vakinaka me bulia e dua na gacagaca livaliva me kaciva na veivuke? E gadreva beka na sipi na vakinaka mai vua e dua na ililiu ni vanua ni bera ni mai veivueti na iVakinaka Vinaka?

Sega. Segu sara! Sa kilikili me vueti vakinaka na sipi baleta ga ni sa lomani mai vua na iVakinaka Vinaka.

Vei au, na vosa vakatautauvata ni sipi sa yali sa dua vei ira na itukutuku naitaki ena ivolanikalau taucoko.

Na noda iVakabula, na iVakinaka Vinaka, e kilai keda ka lomani keda. E kilai iko ka lomani iko.

Ena kila ni ko sa yali, ka kila na vanua o tiko kina. E kila nomu rarawa. Nomu kerekere e lomamu. Nomu rere. Nomu tagi.

Se cava sara na sala o a yali kina—mai na nomu digidigi cala beka se ituvaki o sega ni lewa rawa.

Na ka ga e bibi duadua ni o Luvena. Ka lomani kemuni, na Luvena.

Baleta ni lomani iko, ena kunei iko. Ena laveti iko e tabana, ena reki. Ni sa kauti iko mai vale, ena qai kaya vei

Na batu loaloa tavuni a vakayagataki ena kena vakavoutaki na valenilotu Lutheran Frauenkirche sa mai ivakatakilaka cecere ni gugumatua ni tamata me bulia vou na bula mai na dravusa.

keda yadua, "Tou mai reki vata; niu sa kunea na noqu sipi ka a yali."³

Na Cava Meda Cakava?

Ia, o na vakasamataka tiko beka, na cava e kena ibalebale? E dina meu na sasaga cake ka kua ni wawa meu vakabulai.

Ni sa gadreva na Tamada dauloloma mera lesu bula Vua na Luvena taucoko, ena sega ni vakasaurarataka yani e dua ki lomalagi.⁴ Ena sega ni vuhti keda na Kalou ke da saqata e lomada.

Sa qai cava meda cakava?

E rawarawa sara Nona veisureti:

"Lesu . . . mai vei au."⁵

"Dou lako mai vei au."⁶

"Dou toro voleka mai vei au, kau na qai toro voleka yani."⁷

Oqa na sala eda vakaraitaka kina Vua ni da gadreva meda vakabulai.

E gadrevi mo vakabulai mada. Ia mo kua ni yalolailai. Ke o sega ni vakabulai rawa nikua, tekivu mo nuitaka.

Kevaka o sega ni cavuta rawa ni o kila ni bula na Kalou, sa rawa mo nuitaka ni tiko o Koya. Sa rawa mo gadreva mo vakadina. ⁸ Sa tekivu vinaka qori.

Oti, mo qai cakacakataka na vakanuinui oqori, ka rai yani vei Tamada Vakalomalagi. Ena loloma mai na Kalou vei iko, ka na tekivu na Nona cakacaka ni veivakabulai kei na veivakavoui.

Ni toso tiko o gauna, ko na vakila na Ligana ena nomu bula. Ko na vakila na Nona loloma. Ka na tubu cake na gagadre mo lako ena Nona rarama ka

muria na Nona salatu ena veikalawa ni nomu vakabulai.

Eda vakatoka na veikalawa ni vakabulai oqo me "talairawarawa."

Oqa e sega ni vosa taleitaki ena gaua oqo. Ia na talairawarawa sa ivakavuvuli mareqeti ena kospeli i Jisu Karisito, baleta ni da kila ni "na vakabulai na tamata kecega e na Veisorovaki nei Karisito, kevaka eda sa muria na vunau kei na cakacaka vakalotu ni Kospeli."

Ni tubu cake noda vakabulai, me sa tubu cake talega na noda yalodina. Taumada au a tukuna na vosa nei daunivola ni Jamani ni a lelevaka na vakarusai nei Dresden. A vola talega vaqo: "Es gibt nichts Gutes, ausser man tut es." Vei kemuni o ni sega ni vosataka na vosa vakasileti o ya, oqo na kena vakadewa "E sega na ka vinaka ke o sega ni cakava."¹⁰

E daru na cavuta beka na vosa matata ni veika vakayalo. Eda na vakauqeti ira beka na tamata ena noda vakadewataka vakavuku na veiulutaga vakalotu. Eda na vosa gumatua beka baleta na veika vakalotu kei na "[noda] tikina sa tu."¹¹ Ia ke sega ni veisautaka na ivakarau ni noda bula na noda vakabulai—kina veika eda vakadina e sega ni vakauqeta noda lewa ena veisiga—sa sega ni yaga na noda lotu, kei na noda vakabulai, ke sa sega ni mate, e sega tiko ni vinaka ka rivarivabitaki ni na takali yani.¹²

Na talairawarawa sa ivurevure bula ni vakabulai. Na talairawarawa ga eda na vakararamataka kina na yaloda.

Ia eso na gauna eda sega ni kila vinaka na talairawarawa. Eda raica beka ni sa kena itinitini, ka sega ni ivurevure ki na kena iotioti. Se da na tukia na ituki ni talairawarawa ena itutu ni vunau meda saga mera muria o ira eda daulomana, ena kena katakata kei na veivakasaurarataki, mera vakaituvikitaki savasava ka vakalomalagi.

Ena sega ni vakinatiqataki, ni so na gauna eda na gadreva na veikacivi kaukauwa meda veivutuni. E dina, ni so era na rawa ni rawai ena sala ga oqo.

Ia e dua tale na kena ibalebale e rawa ni vakamacalataka na vuna meda muria kina na ivakaro ni Kalou. E rairai ni talairawarawa e sega soti ni

cakacaka ni veimoici, veivukici, ka tukiraki na yaloda ki na dua na ka e sega ni o keda. E rairai vinaka cake, me sa ivakarau eda na kunea kina na gacagaca cava eda buli tu kina.

E buli keda na Kalou Cecere Sara. Sai Koya na Tamada Vakalomalagi. Eda sa luvena dina vakayalo. Eda sa caka mai na gacagaca vakalou sa ka talei duadua ka savasava sara, eda sa qai kauta voli tu e lomada na gacagaca vakalou.

Ena vuravura oqo, sa yaco na noda vakanananu kei na itovo me vakauqeti vakatani ki na veika e vakailoa, vakatevoro, ka tawa savasava. Na duka kei na vakasisila ni bula vakavuravura oqo e takava na yaloda, ka dredre kina meda raica rawa ka nanuma tiko noda dodonu ni sucu kei na kena inaki.

Ia na ka kece oqo ena sega ni veisautaka o cei oi keda dina. Sa dei tu ga na keda inaki bibi vakalou. Kei na gauna eda sa vagolea kina na yaloda vua na noda iVakabula daulomani ka butuka yani na salatu ni bula vakatisaipeli, e yaco e dua na caka mana. Ena vakasinaita na yaloda na loloma ni Kalou; e vakasinaita noda vakasama na rarama ni ka dina; sa tekiu me otia noda gadreva na ivalavala ca; ka sega tale ni vinakata meda lako voli tiko ena butobuto.¹³

Eda na raica ni talairawarawa e sega ni totogi ia sa salatu ni bula galala ki na keda icavacava vakalou. Sa qai yaco, na veika vakailoa, na duka, kei na veivakataotaki ni vuravura oqo me takali yani. Sa qai yaco, na yalo tawamudu ni ituvaki vakalomalagi cecere sa tiko kei keda me laurai levu, ka yaco na rarama ni caka vinaka me keda ituvaki tudei.

Sa Kilikili mo Vueti

Kemuni na taciqu kei na ganequ, au vakadinadinataki ni raici keda tiko na Kalou ena keda ituvaki dina—ka raica ni sa kilikili meda vueti.

Ena rairai o vakila ni sa rusa na nomu bula. O sa caka cala beka. O sa rere beka, cudru, rarawa, se vakabolataki ena lomatarotaro. Ia me vaka ga sa kunea na iVakatawa Vinaka na Nona sipi sa yali, kevaka mo laveta na yalomu vua na iVakabula kei vuravura, ena kunei iko o Koya.

Ena vueti iko.

Ena laveti iko cake ka vakataqari iko e tabana.

Ena kauti iko ki vale.

Kevaka sa rawa ki na liga ni tamata me vukica na miramira kei na vuru-vuru ni vakacaca ki na dua na vale totoka ni sokalou, sa qai rawa meda yalonuidei ni sa rawa vua na Tamada Vakalomalagi dauloloma me tarai keda vou. Sa Nona ituvatuva me tarai keda ki na kena e cecere cake mai na keda ituvaki e liu—vakaitameri cake mai na kena eda nanuma rawa. Ena noda veikalawa yadua ni vakabauta ena salatu ni bula vakatisaipeli, eda sa tubu cake ki na ituvaki lagilagi tawamudu kei na reki tawayalani eda a buli meda vakakina.

Sa noqu ivakadinadina oqo, noqu veivakalougatataki, ka sa noqu masu ena yalomalumalumu ena yaca tabu ni noda iVakavuvuli, ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Raica Erich Kästner, *Als ich ein kleiner Junge war* (1996), 51–52.
2. Luke 15:4–5.
3. Luke 15:6.
4. Raica na “Know This, That Every Soul Is Free,” *Hymns*, no. 240.
5. Joel 2:12.
6. Maciu 11:28.
7. Vunau kei na Veiyalayalati 88:63.
8. Raica na Alama 32:27.
9. Yavu ni Vakabauta 1:3.
10. Erich Kästner, *Es gibt nichts Gutes, ausser: Man tut es*, (1950).
11. “Na Caka Vinaka?” *Serenilotu*, naba 131.
12. Raica na Jemesa 2:26.
13. Raica na Joni 8:12.

Mai vei Elder Robert D. Hales
Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikaru

Na Yalo Tabu

Au vakaraitaka na noqu loloma kei na vakavinavinaka vei Tamada Vakalomalagi me baleta na isolisoli ni Yalo Tabu, ka sa vakatakila mai kina na Lomana ka tokoni keda.

Kemuni na taciqu kei na ganequ lomani, au vosa vei kemuni nikua niu italai ni Turaga vakakina niu tukanigone vakarua. Vei kemuni kei ira na noqu kawa daulomani, au vakavulica ka wasea na noqu ivakadinadina me baleta na isolisoli vakasakiti ni Yalo Tabu.

Au na tekivu ena noqu vakadina-dinataka na Rarama i Karisito, sa dau soli ki na “tamata kecega sa lako mai ki vuravura.”¹ E yaga vei keda kece na rarama savasava oqo. E “curuma na ka kecega,”² ka solia vei keda na lewa me da digitaka na ka vinaka mai na ka ca.³

Ia na Yalo Tabu e duidui mai na Rarama i Karisito. Sai Koya na ikatolu ni Lewe Tolu Vakalou, e dua na tamata vakayalo duidui ka tiko nona itavi tabu, ka duabau ena inaki vata kei na Tama-na kei na Luvena.⁴

Ni da lewena na Lotu, sa rawa ni da dau vakila tikoga na veitokani ni Yalo Tabu. Mai na matabete vakalesui mai ni Kalou, eda sa papitaiso ena tabadromuci me boko kina noda ivalavalala ca ka vakadeitaki me da lewena na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai. Ena cakacaka vakalotu oqori sa soli kina vei keda na isolisoli ni Yalo Tabu ena nodra veitabaki ni liga na matabete.⁵ Mai na gauna o ya, sa rawa ni da

cicoma ka maroroya na veitokani ni Yalo Tabu ena noda dau nanuma tiko-ga na iVakabula, muria na Nona ivakaro, veivutunitaka noda ivalavalala ca, ka vakaivotavota ena sakaramede ena bulakilikili ena Siga ni Vakacecegu.

Na Yalo Tabu e vakarautaka na ivakatakila ki na tamata yadua me vuksi keda ena veivakatulewa lelevu ni noda bulu me vaka na vuli, kaulotu, cakacaka, vakawati, vakaluveni, na vanua me da vakaitikotiko kina vakamatavuvale,

kei na so tale. Ena veika oqori, sa namaka vei keda na Tamada Vakalomalagi me da vakayagataka na noda bulu galala, me da vakasamataka vakavinaka me vaka na ivakavuvuli ni kosipeli, ka kauta mai Vua na nomu vakaulewa ena masumasu.

E yaga na ivakatakila ki na tamata yadua, ia oqori e dua ga na tiki ni nona cakacaka na Yalo Tabu. Me vaka e vakadinadinataka na ivolanikalou, na Yalo Tabu sa dau vakadinadinataka talega na iVakabula kei na Kalou na Tamana.⁶ E vakavuvulitaka vei keda o Koya “na veika ni matanitu vakalomalagi”⁷ ka vakavuna me “levu sara noda inuinui.”⁸ Ena “tuberi [keda] ena sala dodonu . . . [ka] lewa vakadodonu.”⁹ Ena solia ki na “tamata yadua [kei na yalewa] . . . e dua na isolisoli [vakayalo] . . . me yaga vei ira.”¹⁰ E “solia [vei keda] me da kila na ka dina”¹¹ ka “vakavulici keda ena ka kecega.”¹² Ena Yalo Tabu, eda na “vakasavasavataki”¹³ ka rawata me “bokoci na [noda] ivalavalala ca.”¹⁴ Sai Koya na “Dauveivakacegui,” o koya ga ka a “yalataki vei iratou na nona tisaipeli na [iVakabula].”¹⁵

Au via vakananuma vei keda kece ni sega ni soli na Yalo Tabu me lewai keda. Eso vei keda ena dela ni yallowai eda dau segata na veidusimaki ni Yalo Tabu ena veika lalai kece sara ni noda bulu. Oqori ena vakalailaitaka na Nona itavi bibi. Na Yalo Tabu e

dau rokova na ivakavuvuli ni bola galala. E dau vosa vakamalua ki na noda vakasama kei na yaloda me baleta na veika bibi.¹⁶

Ena duidui beka na noda vakila na veivakauqeti ni Yalo Tabu. Ena duidui na ivakarau ni kena vakilai na Nona veivakauqeti me vaka na noda dui gagadre kei na ituvaki.

Ena gauna e muri oqo, eda vakadeitaka ni parofita duadua ga ena ciqoma na ivakatakila mai vua na Yalo Tabu me baleta na Lotu raraba. Eso era guilecava oqo, me vaka nodrau tovolea o Eroni kei Miriama me rau rawai Moses me duavata kei rau. Ia a vakavulici rau kei keda na Turaga. A kaya:

“Kevaka sa tiko kei kemudou e dua na parofita, oi au ko Jiova au na vakatakilai au vua. . . .

“Au na vosa votu ga vei koya.”¹⁷

Ena so na gauna ena temaki keda na meca ena vakasama lasu eso me da veilecayaki kina kei na Yalo Tabu. Au vakadinatinata na noda yalodina ena

talairawarawa ki na ivunau ka rokova noda veiyalayalati ena taqomaki keda me da kua ni rawai. Mai na Yalo Tabu, eda na rawa ni kilai ira kina na parofita vakailasu era dau vakavuvulitaka me ivunau na ivakaro ni tamata.¹⁸

Ni da ciqoma vakai keda na veivakauqeti ni Yalo Tabu, ena vinaka me da nanuma ni da na sega ni rawa ni ciqoma na ivakatakila me baleti ira tale eso. Au kila e dua na cauravou a tukuna vua e dua na goneyalewa, “Au tadra ni o iko mo na watiqu.” A vakasamataka vakamalua o goneyalewa na vosa ko ya qai sauma, “Niu sa tadra na tadra vata oqori, au na qai lako yani me daru veivosaki.”

O keda kece e rawa ni da temaki me da vaka tara na noda dui gagadre yadua me ulabaleta na veituberi ni Yalo Tabu. Na Parofita o Josefa Simici a vakatakkere vua na Tamada Vakalomalagi me solia na imatai ni 116 na drauni iVola i Momani vei Martin Harris. A nanuma o Josefa ni vakasama vinaka. Ia taumada

a sega ni vakadeitaka ki yalona na Yalo Tabu. A qai solia ga o Josefa na drauni-pepa. A laki vakayalia o Martin Harris. Qai kauta laivi na Turaga na isolisolni ni vakavakadewa mai vua na Parofita me dua na gauna, ka vulica kina e dua na lesoni mosimosi ia e yaga sara ka bulia cake na vo ni nona veiqraravi.

Na Yalo Tabu e itakele ni Veivakalesui mai. Me baleta na nona wilika ni se gonetagane na Jemesa 1:5, qai nanuma lesu vaqo na Parofita o Josefa, “E sega mada ni dua na tiki ni involatabu e lauti au vakalevu me vaka na kena oqo.”¹⁹ Na kaukauwa e vakamacalataka tiko o Josefa Simici sai koya na veivakauqeti ni Yalo Tabu. A yaco kina, me lako o Josefa ki na dua na veikau voleka ki nodratou vale ka tekiduru me kerekere vua na Kalou. Na iMatai ni Raiivotu a tarava mai sa ka bibi dina sara ka vakasakiti. Ia na sala ni veisiko vakatamata oya mai vei rau na Tamana kei na Luvena a tekivu ena dua na veivakauqeti mai vua na Yalo Tabu me ia na masu.

Na dina vakatakilai ni kospipeli vakalesui mai e yaco mai ena ivakarau ni vakasaqaqara ena masu, oti qai ciqomi ka muri na veivakauqeti ni Yalo Tabu. Vakasamataka mada e vica na ka oqo: vakadewataki na iVola i Momani, na vakalesui mai ni matabete kei na kena cakacaka vakalotu—tekivu ena papaitiso, kei na tauyavu ni Lotu, me tukuni—e vica. Au vakadinatinata na gauna oqo, na ivakatakila mai vua na Turaga ki na Mataveiliutaki Taumada kei na Tinikarua e yaco mai me vaka na ivakarau tabu oqo. Sai koya vata ga oqo na ivakarau tabu e vaka tara na ivakatakila ki na tamata yadua.

Eda vakacaucautaki ira kece era a muria na Yalo Tabu me ra ciqoma na kospipeli vakalesui mai, tekivu mai vei ira na matavuvala nei Josefa Simici. Ni sa tukuna o gonetagane Josefa vei tamana me baleta na veisiko mai nei Moronai, a ciqoma na tamana e dua na ivakadinadina veivakadeitaki me baleti koya. Ena gauna vata ga, sa vagalalataki o Josefa mai na nona itavi ena iteitei ka vakayaloqaqataki me muria na veidusimaki ni agilos.

Ni da itubutubu ka iliuli, me da kitaka vakakina. Me da vakayaloqaqataki ira na luveda kei ira tale eso me ra muria na veidusimaki ni Yalo Tabu. Ni da kitaka vakakina, me da muria sara ga o keda na ivakaraitaki ni Yalo Tabu, ena noda liu ena ivalavala malua, yalomalua, yalovinaka, vosota vakadede, kei na loloma sega ni veivakaisini.²⁰

Na Yalo Tabu sai koya na liganakacaka ni Kalou ena veimatavuvale kei na Lotu raraba. Ena vakasama oya, meu wasea mada e vica na noqu ivakaraitaki vakataki au me baleta na Yalo Tabu ena noqu bula kei na noqu veiqravi ena Lotu? Au tukuna me ra noqu ivakadinadina ni Yalo Tabu e dau vakalougatataki keda kece.

Ena vuqa na yabaki sa oti, keirau a tuva kei Sisita Hales me keirau sureti ira eso noqu itokani vakacakacaka ena dua na ivakayakavi ena neirau itikotiko. Ni suka tiko mai ki vale mai valenivolavola, au a vakauqeti meu kele mada ena nona vale dua na yada au dau veituberi kina vakamatavuvale. Niu tukituki ena nona katuba na marama oqo, a kaya mai, “Au masuta tiko mo gole mai.” A lako mai vei na veivakauqeti oya? Na Yalo Tabu.

Ena dua na gauna, ni oti e dua na tauvimate bibi, au a vakatulewa ena dua na koniferedi ni iteki. Ni gadrevi meu cegu vakavinaka, au a nanuma meu biuta na valenilotu ni oti saraga na soqoni ni veiliutaki ni matabete. Ia, ni oti na isogomasu, a vosa vei au na Yalo Tabu, O sa gole evei? Au a vakauqeti meu lululu vei ira kece ni ra biuta yani na rumu. Ni kalawa mai liu e dua na cauravou daulotu, au a vakauqeti meu tukuna vua na itukutuku talei. A rai sobu tiko kau sa waraka me keirau veisotari mata, ka rawa sara meu kaya, “Masu vua na Tamada Vakalomalagi, vakarogoca na Yalo Tabu, muria na veivakauqeti e solia mai, ena vinaka na veika taucoko ena nomu bula.” E muri a qai tukuna vei au o peresitedi ni iteki ni sa lesu koso mai ena nona kaulotu na cauravou oya. Ena dua na veivakauqeti matata, a yalataka na peresitedi ni iteki vei tamai cauravou oya ni kevaka ena kauti luvena mai ki na soqoni ni matabete, erau na veitalanoa

vata kei Elder Hales. Na cava au wawa kina meu lululu kei ira kece? Na cava au tu kina vakadua meu vosa vua na cauravou taleitaki oqo? Evei e yaco mai kina na ivurevure ni noqu ivakasala? E rawarawa sara: na Yalo Tabu.

Ena itekivu ni 2005 au a tuberi meu vakarautaka e dua na itukutuku ni koniferedi raraba me baleti ira na daulotu veiwatini qase. Ni oti na koniferedi, a qai tukuna e dua na turaga: “Ni keimami vakarorogo ki na koniferedi . . . ena gauna vata ga a tara na Yalo ni Turaga na yaloqu. . . . E sega vakadua ni cala na itukutuku baleti au kei noqu daulomani. Me keirau na laki kaulotu, sa kena gauna sara ga oqo. Niu rai . . . yani vei watiqu, au vakila ni sa ciqoma na veivakauqeti vata sara ga mai vua na Yalotabu.”²¹ Na cava e vakavuna na vakasama e rua ena gau na vata oqo? Na Yalo Tabu.

Vei ira na noqu kawa kei kemuni kece o ni rogoca tiko na domoqu, au wasea na noqu ivakadinadina me baleta na ivakatakila yadua kei na taladrodro ni veidusimaki eveisiga, veivakasalataki, veivakayaloqaqataki, igu, veivakasavasavataki vakayalo, vakacegu, kei na sautu sa yaco mai ki na nei tou matavuvale mai vua na Yalo Tabu. Mai vua na Yalo Tabu, eda na vakila na “nona loloma levu [na Karisito]”²² na caka mana e sega ni mudu rawa.²³

Au wasea na noqu ivakadinadina digitaki ni bula tiko na iVakabula. Au vakaraitaka na noqu loloma kei na vakavinavinaka vei Tamada Vakalomalagi me baleta na isolisolni Yalo Tabu, ka sa vakatakila mai kina na Lomana ka tokoni keda ena noda bula. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Vunau kei na Veiyalayalati 93:2; raica talega Joni 1:9.
2. Vunau kei na Veiyalayalati 88:6.
3. Raica na Bible Dictionary, “Light of Christ”; raica talega na Moronai 7:12–19.
4. Raica na Joni 17.
5. Raica na lesoni 5, “Na Vakayacori ni Cakacaka Vakabete,” ena *iTavi kei na iLeslesi ni Matabete: iVola Vakarau ni Matabete, Kena iKarua* (2000), 40–47.
6. Raica na Joni 15:26; Roma 8:16.
7. Vunau kei na Veiyalayalati 39:6.
8. Roma 15:13.
9. Vunau kei na Veiyalayalati 11:12.
10. Vunau kei na Veiyalayalati 46:11–12; raica talega na Moronai 10:8–17; Vunau kei na Veiyalayalati 13–16.
11. Alama 18:35.
12. Joni 14:26.
13. 3 Nifai 27:20.
14. 2 Nifai 31:17.
15. Vunau kei na Veiyalayalati 88:3.
16. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 8:2–3.
17. Tiko Voli mai na Lekutu 12:6, 8.
18. Raica na Josefa Simici—Ai Tukutuku 1:19.
19. Josefa Simici—Ai Tukutuku 1:12.
20. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 121:41–42.
21. iVola mai vei Frederick E. Hibben.
22. 1 Nifai 8:8.
23. Raica na Moronai 7:29.

Mai vei Elder Gerrit W. Gong
Ena Mataveiliutaki ni Vitudagavulu

Dau Nanumi Koya Tikoga

Au vakadinadinataka ena yalo malumalumu, ka masulaka, ni da na dau nanumi Koya tikoga—ena veigauna kece, ena veika kece, kei na veivanua kecega eda sa tiko kina.

Kemuni na taciqu kei na ganequ lomani, niu a se veiqraravi tu e Esia, ra dau taroga na tamata ena so na gauna, “Elder Gong, lewe vica na tamata era tiko ena iWasewase ni Lotu e Esia?”

Au kaya, “Veimama na iwiliwili ni tamata e vuravura—3.6 na bilioni.”

A taroga e dua, “E dredre li me nanumi tauoko na yacadra?”

Na nanuma tiko—kei na guiguileca—e sa tiki ni bula ena veisiga. Me ivakaraitaki, dua na gauna, ni oti na nona vaqara ena veivanua kece na nona talevoni tuberi vou, a navuca na watiqu me qirita mai na dua tale na talevoni. Ni sa rogo o koya ni taqiri na nona talevoni, a vakananuma na watiqu, “O cei beka e qiriti au oqo? Au se sega ni solia na naba oya kivua e dua!”

Na nanuma tiko—kei na guiguileca—sa tiki talega ni noda itosotoso tawamudu. Na gauna, galala ni digidigi, kei na ivakananumi e vuakea na noda vuli, tubu, kei na vakalevutaki ni vakabauta.

Ena qaqa ni sere ni lotu taleitaki:

*Tou seretaki Jisu tu,
Rokovi Koya ga. . .
Ni vakayagataka ga
Nanumi Koya tu.¹*

Ena veimacawa, ni vakayagataki na sakaramede, eda veiyalayalati meda dau nanumi Koya tikoga. Ni vakayagataki e vica mai na sivia ni 400 na itoma ni ivolanikalou ki na vosa *nanuma*, oqo e ono na sala eda rawa ni dau nanumi Koya kina.

iMatai, sa rawa ni da dau nanumi Koya tikoga mai na noda yalodei voli ki na Nona veiyalayalati, yalayala, kei na veivakadeitaki.

Sa dau nanuma na Turaga na Nona veiyalayalati tawamudu—mai na gauna

i Atama ki na siga ni kawa i Atama “ena taura matua na dina, ka rai cake, sa na qai rai sobu ko Saioni, ka na yavala tauoko na lomalagi ena marau, ka na sakure na vuravura ena reki.”²

Sa dau nanuma na Turaga na Nona yalayala, oka kina na yalayala e so me vakasokomuni Isireli sa veiseyaki tu ena iVola i Momani: E Dua Tale na iVakadinadina kei Jisu Karisito kei na yalayala e so ka soli kivei ira yadua na lewenilotu kei na daukaulotu ka sa nanuma na talei ni tamata.³

Sa dau nanumi ka vakadeitaki ira na veimatanitu kei na tamata na Turaga. Ena veisiga oqo ni lomaocaoa kei na veilecayaki,⁴ “sa vakararavi ko ira e so ena qiqi ni valu, e so tale ena ose: ia koi keda eda sa vakararavi ga ena yaca i Jiova na noda Kalou,”⁵ ka sa tuberi “iko me vaka eliu.”⁶ Ena “gauna ni veivakararawataki,”⁷ eda “nanuma ni na sega ni vakadaroi na cakacaka ni Kalou, ia ena vakadaroi ga na cakacaka ni tamata.”⁸

iKarua, sa rawa ni da dau nanumi Koya tikoga ena vakavinavinkataki cececia ni Nona veivakayarayaratataki ki na noda bula.

Na veivakayarayaratataki ni Turaga ki na noda bula e sa dau vakilai rawarawa ni da nanuma na veika sa yaco ot. Me vaka a tukuna na filisofa ni Lotu va-Karisito o Søren Kierkegaard: “Me sa kilai vakamatata na bula vakanadaku. Ia . . . me na *bulataki ena rai ki liu*.”⁹

Na tinaqu lomani a marautaka wale toka ga oqo na ika 90 ni nona siganisucu. A vakadinadinataka ena vakavinninaka o koya na veivakalougatataki ni Kalou ena veigauna bibi ena nona bula. Na tuva kawa, ivakarau matau vakamatavuvale, kei na veimaliwi vakamatavuvale e vuakei keda nida nanuma vakamatata na veika sa ot, ni vakarautaki voli na ituватува mai liu kei na inuinui. Na ituватува ni dodonu ni lewa vakamatabete kei na veivakalougatataki vakapeteriaki sa ivakadindina ni veivakayarayaratataki ni Kalou ki na kawa tamata tauoko.

O sa bau vakasamataki iko tu me vaka na nomu ivola bula voli ni veivakananumi—vakavotui voli ena sala cava kei na iwalewale o digidigi kina mo nanuma?

Me ivakaraitaki, niu se gone, au a vinakata voli meu qito basketball e koronivuli. Au a vakatovotovo vakawasoma. Dua na siga a dusia na daunivevakatavulici e rua na neimami dauqito 6 na fiti 4 na idi (1.93 na mita) kei na 6 na fiti 2 na idi (1.88 na mita) ka kaya vei au, "Au rawa ni biuti iko ena timi, ia o na rairai sega ni qito." Au nanuma na nona qai veivakayaloqaqataki, "Vakacava mo tovolea mada na soka? O na vinaka kina." A kaila na noqu matavuvale niu vakacuruma na imatai ni noqu kai.

Sa rawa ni da nanumi ira ka solia vei keda e dua na gauna, kei na ikarua ni gauna, ena yalodina, yalovinaka, yalovosota, kei na veivakauqeti. Ka da rawa ni yaco me dua era nanuma na tani ena gauna era gadreva vakalevu kina na veivuke. Na nanumi voli ena vakavina-vinaka ni nodra veitokoni na tani kei na veivakayarayarataki ni Yalotabu e sa dua na sala eda nanumi Koya kina. E sa dua na sala eda wilika kina na noda veivakalougatataki e vuqa ka raica na veika sa cakava na Kalou.¹⁰

iKatolu, sa rawa ni da dau nanumi Koya tikoga ena nuitaki ni Nona veivakadeitaki kivei keda na Turaga "ko koya sa veivutunitaka na nona ivalavalaca, ena vosoti, ia koi au, na Turaga, au na sega ni nanuma tale na nona ivalavalaca."¹¹

Ni da veivutuni vakataucoko, oka kina na vakatusai kei na biu laivi vakadua ni noda ivalavalaca, eda taroga vata kei Inosi, ni sa vakatikitiki tani na noda cala, "Ena rawa vakaevei Turaga?" ka rogoca na kena isau "Ena vuku ni nomu vakabauti Karisito"¹² kei na Nona veisureti ni "vakananumi au."¹³

Ni da sa veivutuni rawa ka ra sa okati keda meda kilikili na iliuliu ni matabete, sa sega ni dodonu meda tomana tikoga na vakatutusa ni ivalavalaca sa oti. Me da bula dodonu e sega ni kena ibalebale ni da sa vinaka sara. Na ituvatuva ni bula marau nei Tamada Vakalomalagi sa sureti keda meda tiko vakacegu voli ena noda itosotoso ni bula ka yaco ena dua na siga meda na vinaka sara ena vuku i Karisito,¹⁴ sega ni dau lomaleqa, cudrucudru, se tawamarau ena noda bula veilecayaki nikua.

Nanuma, sa kila o Koya na ka taucoke eda sega ni vinakata kivua e dua tale me kila me baleti keda—ka sa lomani keda tikoga.

So na gauna e vakatovolea na bula na noda nuitaka na loloma i Karisito, lewa dodonu, kei na vakatulewa vakakina na Nona veisureti galala me vakatarana Nona Veisorovaki me vakabulai keda ni da vosoti ira na tani kei keda talega.

A sasaga cakacaka e dua na gone-yalewa ena dua tani na vanua vaka-daunivolaitukutuku, ia a dau yaloca na vakailesilesi ka dau lesia na cakacaka. Kaya o koya kivua, "Ena noqu saini, au vakadeitaka vei iko o na sega ni dua na daunivolaitukutuku ia ko na keli qara ni valelailai." Sa ikoya na marama duadua ga ka keli qara ni valelailai voli kei na dua na ilala ni turaga.

Ena veiyabaki emuri, a yaco na marama oqo me dua na ivakalesilesi. Dua na siga a yaco mai e dua na turaga ka gadreva voli na nona saini me baleta e dua na cakacaka.

A taro o koya, "O nanumi au li?" E sega ni rawa vua.

A kaya o koya, "O sega ni nanumi au, ia au nanumi iko. Ena nomu saini,

o a vakadeitaka niu na sega ni dua na daunivolaitukutuku. Ena nomu saini, o a vakatalai au meu laki keli qara ni valelailai, na marama duadua ga kei na dua na ilala ni turaga."

A tukuna o koya vei au, "Au vakila ni sa dodonu meu qarava vakavina-ka cake na turaga oya mai na nona a qaravi au—ia e sega ni tiko vei au na kaukauwa oya." So na gauna e sega ni tiko vei keda na kaukauwa oya, ia e sa rawa ni kune ena nanumi ni Veisorovaki ni noda iVakabula o Jisu Karisito.

Ni sa lawakitaki na veidinadinati, sa tawarawa na tatadra, kavoro na uto, ka kavoro tale, ni da vinakata na lewa dodonu ka gadreva na loloma, ni da cudrucudru ka rarawa, ni sa gadrevi meda kila na ka me vakabibitaki kei na ka me biu laivi, sa rawa ni da dau nanumi Koya tikoga. Segi ni dau yaloca soti na bula me vaka e rawa vakakina ena so na gauna. Na Nona loloma vakalou sa rawa ni vuksi keda me da kunea na noda sala, na dina, kei na bula.¹⁵

Ni da nanuma na Nona vosa kei na ivakaraitaki, eda na sega ni vakacalai se vakacalai ira na tamata.

A cakacaka vaka-mekeniki na tamai noqu itokani. Na nona cakacaka yaldo-dina a vakatakilai ena savai vakamatau ni ligana. Dua na siga, a tukuna e dua ena valetabu ki na tamai noqu itokani ni sa dodonu me savata na ligana ni bera ni veiqraravi eke. E sega ni via vakacalai kina, a tekivu savata na tamata vinaka oqo na veleti ni matavu-vale ena liga kei na wai sovusovua ni bera ni curuma na valetabu. O koya sa vakatakarakarataki ira na “cabe cake ki na ulunivanua i Jiova” ka “tu ena nona yasana tabu” ena liga savasava kei na yalo savasava.¹⁶

Kevaka e tiko vei keda na yaloca, cudrucudru, se veivakaduiduitaki se sa dodonu meda kere veivosoti mai vei ira na tani, sa kena gauna oqo me caka kina.

iKava, sa sureti keda o Koya meda nanuma ni sa dau kidavaki keda o Koya ki vale.

Eda vuli ena vakatataro kei na vaka-saqaqara. Yalovinaka kakua ni cegu na vakadidike me yacova ni o sa rawata—ena vosa nei T. S. Eliot—“na vanua o tekivu kina ka kila na vanua oya ena matai ni gauna.”¹⁷ Ni ko sa vakarau tu, yalovinaka dolava tale na yalomu ki na iVola i Momani, ena matai ni gauna. Yalovinaka masu tale ena yalo dina, ena matai ni gauna.

Nuitaka na vakanananu seavu makawa oya. Laiva me vakalevutaka na nomu vakabauta. E sega ni dua na ituvaki eda na sega ni rawa ni lesu tale kina, vua na Kalou.

Era vakamasuti keda na parofita makawa kei na gauna oqo meda kakua ni vakataru na leqa lalai, caka cala, se malumalumu e so—nodra na tani se noda—me vakavuna meda calata na dina, veiyayalati, kei na kaukauwa veivueti e so ena Nona kospeli vakalesui mai.¹⁸ Oqo sa bibi sara ena dua na lotu eda tubu yadua kina ena noda veiqraravi tawamacala. A kaya na Parofita o Josefa, “Au a se sega ni bau kaya niu tauoko; ia e sega ni dua na cala ni veivakatakila au vakatavulica.”¹⁹

iKalima, sa rawa ni da dau nanumi Koya tikoga ena Siga ni Vakacecegu ena sakaramede. Ena icava ni Nona ilesilesi vakayago kei na vakatekivu

ni Nona ilesilesi sa tucake tale—na gauna ruarua—a taura kina na noda iVakabula na madrai kei na waini ka kerea meda nanuma na Yagona kei na Nona dra,²⁰ “ni dou sa cakava wasoma oqo dou na nanuma na aua oqo au a tiko vata kina kei kemudou.”²¹

Ena cakacaka vakalotu ni sakaramede, eda vakadinadinataka vua na Kalou na Tamada ni da sa lomasoli meda taura na yaca ni Luvena ka dau nanumi Koya ka muria na Nona ivunau, sa solia o Koya kivei keda, ka me na tiko ga vata kei keda na Nona Yalotabu.²²

Me vaka e vakatavulica o Amuleki, eda nanumi koya ni da masulaka na noda iteitei, noda manumanu, noda veivale kei na gauna eda nanumi ira kina na dravudravua, na luvawale, na tauvimate ka rarawa tu.²³

Kena itinitini, na ikaono, sa sureti keda na iVakabula meda dau nanumi Koya me vaka ni sa dau nanumi keda o Koya.

Ena Vuravura Vou, a sureti ira na tiko rawa na noda iVakabula vakaturi cake tale mera lako mai, vakayadua, mera daramaka na ligadra ki na

sarisarina ka tara talega na we ni vako ena Ligana kei na Yavana.²⁴

Sa vakamacalataka na tucake tale na ivolanikalou ni na “cokoti vata tale na veitiki ni yago me vaka eliu,” ka na “sega ni yali kina e dua na drauniulu.”²⁵ Ni sa vaka tu oya, yalovinaka navuca ni se vakatakilai tu ga ena yago momona vakaturi cake tale ni iVakabula na we ni mavoa ena Sarisarina kei na we ni vako ena Ligana kei na Yavana.²⁶

Ena veigauna eso, sa dau vakamatei na tamata vakayago ni ra vakoti ena kauveilatai. Ia na noda iVakabula duadua ga, o Jisu Karisito, se nanumi keda voli ga ena vakatakilai ni mawe e so ni Nona loloma savasava. Sa i Koya duadua ga e vakataucokotaka na parofisi ni mai laveti cake ena kauveilatai me rawa ni kauti keda yadua mai, ena yacada, ki Vua.²⁷

A cauraka na noda iVakabula:

“Io, ena guilecava beka, ia koi au kau na sega ni guilecavi iko.

“Raica, kau sa ceuti iko ena qeteqete ni ligaqu.”²⁸

Sa vakadinadinataka o Koya: “Raica sai au ga sa laveti cake. Ko i au ko Jisu

ka a lauvako ki na kauveilatai. Raica sa i au na Luve ni Kalou.”²⁹

Au vakadinadinataka ena yalo malamumu, ka masulaka, ni da na dau nanumi Koya tikoga—ena veigauna kece, ena veika kece, kei na veivanua kecega eda sa tiko kina.³⁰ Ena yaca tabu savasava i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. “Tou Seretaki Jisu Tu,” *Sere ni Lotu*, naba 105.
2. Vakadewa i Josefa Simici, Vakatekivu 9:22 (ena appendix ni iVolta Tabu)
3. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 18:10–16.
4. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 45:26; 88:91.
5. Same 20:7.
6. “Na Yaloqu Mo Vakanomodi,” *Sere ni Lotu*, naba 68.
7. 2 Timoci 3:1; raica talega na tikina 2–7.
8. Vunau kei na Veiyalayalati 3:3.
9. *Kierkegaard’s Journals and Notebooks: Volume 2, Journals EE–KK*, Bruce H. Kirmmse and others, ed. (2008), 2:179; vakamatatataki ena kena imatai.
10. Raica na “Wilika na Nomu Kalougata,” *Sere ni Lotu*, naba 144.
11. Vunau kei na Veiyalayalati 58:42; raica talega na Aisea 43:25.
12. Inosi 1:7, 8.
13. Aisea 43:26.
14. Raica na Moronai 10:32.
15. Raica na Joni 14:6.
16. Same 24:3; raica talega na tikina e 4; vakadonui me vakayagataki na ka e sotavi.
17. T. S. Eliot, “Little Gidding,” ena *Four Quartets* (1943), wase 5, yatu 241–42.
18. Raica, me ivakaraitaki, Ica 12:23–28; Dieter F. Uchtdorf, “Lako Mai, Tomani Keimami,” *Liaona*, Nove. 2013, 21–24.
19. *Nodra iVakavuvulu na Peresitedi ni Lotu: Josefa Simici* (2007), 602. A tomana na Parofita o Josefa Simici, “Sa dodonu beka kina meu vakinikitikitaka me vaka ni sega na beteqū?”
20. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 27:2–4 na vakatakila vou ena vakayagataki ni wai mai na waini.
21. Vakadewa i Josefa Simici, Marika 14:21 (ena appendix ni iVolta Tabu)
22. Raica na Moronai 4:3; 5:2; Vunau kei na Veiyalayalati 20:77, 79.
23. Raica na Alama 34:20–21, 28–29. Ena vakatakila ni gauna oqo, sa vakananumi keda na Turaga, “Ia mo dou nanumi ira tiko na dravudravua kei na luyeniyali, na tauvimate kei ira sa vakaleqai tu” (Vunau kei na Veiyalayalati 52:40).
24. Raica na 3 Nifai 11:14–15.
25. Alama 40:23.
26. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 6:37.
27. Raica na 3 Nifai 27:14; raica talega, me vakataka na, Joni 12:32–33; 1 Nifai 11:33; Mosaia 23:22; Alama 13:29; 33:19; Ilamani 8:14–15.
28. Aisea 49:15–16; raica talega na 1 Nifai 21:15–16.
29. Vunau kei na Veiyalayalati 45:52.
30. Raica na Mosaia 18:9.

Mai vei Elder Patrick Kearon
Ena Vitusagavulu

Nai Vakaruru Mai na Cava

Na gauna oqo e sega ni vakatakilai ira na isenivalu, ia na noda sausaumi ki na veivuke ena vakatakilai keda.

“**N**i kau a viakana, ka ni a solia mai vei au na kakana: au a viagunu, ka ni a vagunuvi au: au a vulagi, ka ni a kauti au ki vale: “Luvawale, ka ni a vakasulumi au. Au sa kaya vakaidina vei kemuni, Ni kemuni a cakava vua e dua sa lailai vei ira na wekaqu oqo, ni a cakava vei au.”¹

E rauta ni 60 na million vakacaca na isenivalu e tiko e vuravura nikua, ka kena ibalebale ni “1 ena vei 122 na tamata . . . sa vakasaurarataki vakaukauwa mera drotaka na nodra itikotiko”² ka veimama vei ira oqo era gonelalai.³ E veivakidacalataki ni da vakasamataka na iwiliwili oqo ka vakasamataka na ka ena kauta mai ki na bula vakayadua. Na noqu ilesilesi oqo o Europe, ka ra sa yaco mai kina e dua ka dua na ikava na milioni na isenivalu ena yabaki sa oti mai na vanua veiraravui e so ena Tokalau Eloma vakakina o Aferika.⁴ Keimami raica e vuqa vei ira ena isulu walega era tokara voli kei na veika e rawa ni ra tubera ena dua na kato lailai. E dua na iwiliwili levu vei ira era vuli vinaka, ka ra sa vakaroti vakaukauwa taucoko mera biuta na itikotiko, koronivuli, kei na cakacaka e so.

Ena veidusimaki ni Mataveiliutaki Taumada, na Lotu sa cakacaka vata voli kei na 75 na isoqosoqo ena 17 na vanua vaka-Europe. E yavutaki na vei-soqosoqo oqo mai na wasewase levu kovuti raraba ki na sasaga vakaitikotiko lalai e so, mai na veitabana vakamatanitu ki na veisoqosoqo ni loloma vakalotu kei na vuli. Eda sa kalougata me veitokani vata ka vuli mai vei ira tale e so ka sa cakacaka vata voli mai kei ira na isenivalu e vuravura raraba ena vuqa na yabaki.

Me vaka eda sa lewe ni Lotu, me vaka e dua na uma tamata, e sega ni dodonu meda rai vakayawa ki na noda gauna makawa meda vakasamataka na gauna e so eda a isenivalu tu kina, vakasavi vakaukauwa mai na itikotiko kei na iteitei e so ena veigauna kecega. Ena mua ni macawa sa oti ni vosa tiko baleti ira na isenivalu, a kerei ira na marama ena Lotu o Sisita Linda Burton me ra navuca “vakacava ke *nodra* italiano a *noqu* italiano.”⁵ Na nodra italiano *sa* noda italiano, sega soti ni levu na yabaki sa oti.

Sa tiko na veiba mosimosi ena veimatitanitu ka wavolita na veitikotiko raraba me baleta na ivakamacala ni

isenivalu kei na ka sa dodonu me caka mera vuksi kina. Na veivakasama oqo e sega ni nakiti me mai dua na tiki ni veivosaki katakata oya, se me veivosakitaki kina na lawatu ni biuvanua, ia me vakananata ga kivei ira na *tamata* ka ra sa vakasavi vakuakauwa mai na nodra itikotiko kei na nodra vanua mai na veivaluvaluti era a sega ni vakavuna.

Sa kila tu na iVakabula na veika me baleta na isenivalu—E a dua o Koya. Ni se gone lailai, a dro ki Ijipita o Jisu kei na Nona matavuvale me drotaka na iselawau veilabati nei Eroti. Ena veigauna duidui ni Nona ilesilesi, a raica o Koya ni vakarerei voli ka tatadredre na Nona bula, ka mani soli koya vakaoti ki na veinaki ca ni tamata ka ra tuvalaka na Nona mate. E rairai, ena daumaka vakailevu sara kivei keda ni sa dau vakatavulici keda o Koya meda veilomani vakaikeda, meda loloma me vaka sa loloma o Koya, meda lomania ira na wekada me vakataki keda. Vakaidina, “na lotu savasava ka sega ni cala e mata ni Kalou ko Tamada sa vakaoqo, Me sa dau raici ira na luvneniyali kei ira na

yada ni ra sa rarawa”⁶ ka mera “sikovi ira na vakaloloma kei ira era leqa tu, io mera vuksa na nodra leqa.”⁷

E sa veivakauqeti dina meda vakinadinatata na veika era sa solia mai vakailoloma na lewe ni Lotu e vuravura raraba me vuksi ira na tamata yadua kei na matavuvale oqo ka ra sa vakayalia e levu sara. Wavoliti Europe vakatabakidua, au sa raica e vuqa na lewe ni Lotu ka ra sa sotava ka vakila na reki kei na veivakauqeti ni ra sa lomasoli ki na gagadre titobu era sucu vata kaya, mera sudra yani ka qaravi ira era gadreva vakailevu na veivuke wavoliti ira. Na Lotu e sa vakarautaka na ivakaruru kei na veivuke vakavuniwai e so. Sa ra vakasokomuna na iteki kei na tabana ni kaulotu e vuqa na udolu na ivakaruru ni ka ni veivakasavasavataki. Na iteki tale e so era vakarautaka na kakana kei na wai, isulu, kote sega ni curumi suasua, basikeli, ivola, kato dreketi, matailoilo ni wilivola, kei na vuqa tale.

Na tamata vakayadua mai Sikotaladi ki Sisili sa ra qarava e vuqa sara na itavi duidui. Era solia wale na nodra

veiqravni na vuniwai kei na nasi ena vanua era yaco mai kina na isenivalu ena suasua, batabata, ka vakaleqai wasoma mai na nodra dewa wai voli. Ni ra sa tekivu sasagataka na bula vakaitikotiko o ira na isenivalu, sa vuksi ira voli na lewenilotu itaukei ena vulici ni vosa ni nodra vanua, ni ra veivakayaloqaqataki tale tiko e so kivei ira na gonelalai kei na itubutubu ena vakarautaki ni iyaya ni vakatatalo, veiyaloyalo e so, ivakatagi, kei na drama. E so sa kauta na kula, na pini ni culacula, kei na veika ni culacula takelo, ka vakatavulica voli na kila matai e so oqo kivei ira na isenivalu qase kei na gone.

O ira na lewe ni Lotu matua ka sa veiqravni ka veiliutaki mai ena vica na yabaki era veivakadeitaki ni nodra qaravi na tamata oqo ka gadreva kusarawa tu na veivuke e sa kauta mai vakaiyauyau na vakacegu momona sara ena nodra veiqravni voli mai.

Na ka dina kece ni veituvaki oqo sa dodonu me raici me vakadinati. Ena vulaibatabata au a sotava, mai na vuqa tale, e dua na marama bukete mai Siria ena dua na keba vakarautaki ni isenivalu ka qara veivakadeitaki voli ni na sega ni vakasucuma na luvrena ena buturara batabata ni vale levu a vakacili tiko kina. Mai Siria e a parofesa tu ni univeseti o koya. Ia mai Kirisi au a veivosaki kei na dua na matavuvale se suasua tu, batabata voli, ka rere mai na nodratou takoso tiko ena dua na waqa rapa lailai mai Turkey. Ni otu noqu raica voli na matadratou ka rogoca na nodratou italiano, ena veika vakadomobula ratou drovaka kei na nodratou itosotoso rerevaki ni kune vakacegu, au na sega ni tautauvata tale.

Era a vagolea na kauwai kei na veivuke e dua na ilawalawa cakacaka veivukei, vuqa vei ira e tawasaumi. Au raica ni veiqravni voli e dua na lewe ni Lotu ka, ena vuqa na vula, a cakacaka ena bogi taucoko, ena vakarautaki ni gagadre bibi kusarawa e so kivei ira na basika tiko mai Turkey ki Kirisi. Ena vuqa na sasaga tale e so, a veiqravni vakavuniwai o koya kivei ira na mavoa bibi sara; a raica o koya ni ra sa qaravi na marama kei na gonelalai lako dua-dua voli; a vakamaravutaki ira ka leqa

na nodra daulomani ka cakava na nona vinaka tauoko me vakayagataka na ivurevure yalani e so ena nodra vuksi na levu ni tamata e rawata. O koya, me vakataka e vuqa vakai koya, e sa dua vakaidina na agilos i veivukei ka sa sega ni guilecavi na nona qaravi tavi mai vei ira a qarava, se mai vua na Turaga, na nona cakacaka e a matataka voli.

O ira kece na sa soli ira me vakamadatata na sotavi dredre wavoliti ira tu sa vakataki ira na tamata i Alama: "Raica era sa vutuniyau sara, era sa vuksi ira na dravudravua, ko ira sa viakana se viagunu, kei ira sa tauvimate, kei ira sa vaka-loloma; . . . era sa lomasoli ki na tamata kecega, na qase kei na gone, na bobula kei na itauksi, na tagane kei na yalewa, lewe ni lotu se sega, raica era sa vuksa vakautauvata na tamata kecega."⁸

Me da qarauna sara me kakua ni mai kilai levu tu na itukutuku ni kedra ituvaki na isenivalu, ni sa yali na veivakidacalataki taumada, ka se ia ga na tomani ni valu ka ra basika tikoga mai na veimatauvale. E milioni vakacaca na isenivalu e vuravura tauoko, ka sa sega ni mai tukuni na kedra italicanoa, era gadreva vakalevu tu na veivuke.

Kevaka o taroga tiko, "Na cava au rawa ni cakava?" meda nanuma taumada ni sega ni dodonu meda veiqraravi ena nodra vakaogai na noda

matavuvale kei na itavi tale e so,⁹ se da namaki ira na noda iliuli mera tuvalaka na cakacaka e so me baleti keda. Ia vaka tamata yadua se vakamatavuvale, sa rawa ni da veitomani ena sasaga levu oqo ni bula raraba.

Ena ciqomi ni veisureti mai na Mataveiliutaki Taumada meda vakaitavi ena veiqraravi va-Karisito kivei ira na isenivalu e vuravura tauoko,¹⁰ na mataveiliutaki raraba ni iSoqosoqo ni Veivukei, Goneyalewa, kei na Lalai e sa biuta vata e dua na sasaga ni veivuke ka vakatokai "Au a Vulagi." O Sisita Burton a vakatakila oqo kivei ira na marama ena Lotu ena mua ni macawa sa otu ena soqoni raraba ni marama. E tiko na vakasama veivukei duidui e so, ivurevure, kei na vakatutu ni veiqraravi ena IWASAStranger.lds.org.

Tekiduru vakailiu ena masu. Qai vakasamataka me caka e dua na ka voleka i vale, ena nomu vanua vakaitikotiko, o na raica kina na tamata ka ra gadreva tu na veivuke mera vakamatautaki ki na nodra ituvaki vou e so. Na inaki vakaoti oya na nodra vakacokotaki ki na dua na bula daucakacaka ka rawati koya.

Na noda rawa ni veivuke ka mai dua na itokani e sa tawayalani. O na vuksi ira beka na isenivalu vakacokotaki mera vulica na vosa ni vanua era sa mai tiko kina, vakavoutaka na nodra kila matai

vakacakacaka, se vakatovotovotaka na veivakatarogi ni cakacaka. Sa rawa ni o mai veituberi ki na dua na matavuvale se tina duadua ni ra veisau voli ki na dua na ivakarau ni bula tawamatata, ena ka rawarawa vaka na veitokani voli ki na sitoa ni kakana se na koronivuli. Sa tiko ena so na tabanalevu kei na iteki na veisoqosoqo nuitaki mera veitomani vata. Ka, vakatau voli ena kemu ituvaki, rawa ni o soli ka ki na sasaga vakaiyanaga na bula raraba ni Lotu.

Me ikuri, sa rawa ni da vakalevutaka na noda vakila yadua na veika e yaco tiko e vuravura ka vakavuna mera biuta mai kina na nodra itikotiko na veimatavuvale oqo. Me da sa vorata na veivakaduiduitaki ka vakadreta na veidokai kei na veikauwaitaki ena duidui ni itovo vakavanua kei na ivakarau tudei. Na sotavi ni matavuvale ni isenivalu kei na rogoci ni nodra italicanoa ena daligamu vakaiiko, ka sega mai na sikirini se niusipepa, ena veisautaki iko. Ena taraicake na veitokani dina ka na vaqaqacotaka na yalololoma kei na veimaliwai rawaka.

Sa vakaroti keda na Turaga na veiteki e Saioni me sa "idrodro" ka "ivakaruru mai na cava."¹¹ Eda sa kunea na ivakaruru. Me da sa lako tani mai na noda veivanua taqomaki ka wasea vata kei ira, mai na veika e levu tu vei

keda na, *inuinui* ki na veika vinaka cake mai liu, *vakabauta* na Kalou kei ira na wekada, kei na *loloma ka* rai basikata na itovo vakavanua kei na vakabauta duidui e so ki na dina lagilagi ni da sa luvena taucoko na Tamada Vakalomalagi.

“Ni sa sega ni solia mai vei keda na Kalou na yalo ni rere; a yalo ni kaukauwa ga, kei na yalololoma.”¹²

Na isenivalu voli sa rawa ni dua na gauna matalia ki na nodra bula na tamata oqo, ia ni ra isenivalu voli e sega ni vakatakilai *ira*. Vakataka na udolu vakacaca na tawawili rawa ni bera o ira, oqo ena dua na gauna—eda nuitaka na gauna lekaleka—ena nodra bula. So vei ira ena laki taura na iCocovi Nobel, cakacaka vakamatanitu, vuniwai, sainitisi, dauqiriqiri, daudroini, iliuli vakalotu, ka dauveicukeni ena veitabana tale e so. Vakaidina, e vuqa vei ira *a* vaka tu kina ni bera ni ra vakayalia na veika taucoko. Na gauna oqo e sega ni vakatakilai ira, ia na noda sausaumi ki na veivuke ena vakatakilai keda.

“Au sa kaya vakaidina vei kemuni, Ni kemuni a cakava vua e dua sa lailai vei ira na wekaqu oqo, ni a cakava vei au.”¹³ Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

Me baleta na ikuri tale e so, raica na IWasAStranger.lds.org kei na mormonchannel.org/blog/post/40-ways-to-help-refugees-in-your-community.

IDUSIDUSI

1. Maciu 25:35–36, 40.
2. Raica na Stephanie Nebehay, “World’s Refugees and Displaced Exceed Record 60 Million,” Dec. 18, 2015, reuters.com.
3. Raica na “Facts and Figures about Refugees,” unhcr.org.uk/about-us/key-facts-and-figures.html.
4. Raica na “A Record 1.25 Million Asylum Seekers Arrived in the EU Last Year,” Mar. 4, 2016, businessinsider.com.
5. Linda K. Burton, “Au a Vulagi,” *Liaona*, Me 2016, 14.
6. Jemesa 1:27.
7. Vunau kei na Veiyalayalati 38:35; raica talega na Vunau kei na Veiyalayalati 81:5.
8. Alama 1:30.
9. Raica na ivola ni Mataveiliutaki Taumada, Maj. 26, 2016; raica talega na Mosaaia 4:27.
10. Raica na ivola ni Mataveiliutaki Taumada, Okot. 27, 2015.
11. Vunau kei na Veiyalayalati 115:6; raica talega na Aisea 4:5–6.
12. 2 Timoci 1:7.
13. Maciu 25:40.

Mai vei Elder Dallin H. Oaks
Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Veibasai ni Ka Kecega

Na veibasai e vakatarai keda meda tubu ki na itagede ka gadрева na Tamada Vakalomalagi meda yacova.

Esitu ni kospeli i Jisu Karisito na ituvatuva ni yavu ni veivakabu-lai ni Tamada baleta nodra tubu tawamudu na Luvena. Na ituvatuva o ya, ni vakamacalataki ena ivakatakila ni gauna oqo, e vuksi keda meda kila e levu na ka eda sotava ena bula oqo. Na noqu itukutuku e vakanamata ki na inaki bibi ni veibasai ena ituvatuva o ya.

I.

Na inaki ni nodra bula vakayago na luvena na Kalou me vakarautaka na veika e sotavi ni gadrevi “mera taucoko ka kila deivaki kina nodra icavacava vakalou ena bula tawamudu.”¹ Me vaka e vakatavulica vaqaqaco sara vei keda o Peresitedi Thomas S. Monson ena mataka nikua, eda toso ena vakayacori ni digidigi e so, ka da sa vakatovolei kina meda vakaraitaka ni da na muria na ivakaro ni Kalou (raica na Eparaama 3:25). Ni da vakatovolei, e dodonu me tiko vei keda na galala ni digidigi meda digitaka na ka eda gadrevi. Me vakarautaki na veika eda gadrevi me cakacakataki mai kina na noda galala ni digidigi, ka sa dodonu me tiko na veibasai.

Na vo ni ituvatuva sa ka bibi talega. Ni cala noda digidigi—ka na vakaidina kina—eda na vakadukadukalitaki ena ivalavala ca ka dodonu mena vakasavasavataki meda na toso kina ki liu kina

noda icavacava tawamudu vakalou. Na ituvatuva ni Tamada e vakarautaka na sala me caka kina, na sala me sotavi kina na gagadre me sotavi na lewa dodonu: na iVakabula sa sauma na isau ni noda sereki mai na noda ivalavala ca. Na iVakabula na Turaga o Jisu Karisito na Luvena Daulomani na Kalou na Tamada Tawamudu, na Nona solibula ni veisorovaki—nona vakararawataki-sa sauma na noda ivalavala ca, kevaka meda na veivutunitaka.

Dua na ivakamacala vinaka sara ni ituvatuva ni veibasai e tiko ena iVola i Momani, ena ivakavuvuli nei Laii vei luvena o Jekope.

“Raica sa kilikili me tu na veibasai ni ka kecega. Kevaka me a sega, . . . ena sega na ivalavala dodonu se na ivalavala ca, ka sega na marau se rarawa, ka sega na vinaka se na ca” (2 Nifai 2:11; raica talega na tikina e 15).

E a tomana o Laii ka kaya, “a sa solia na Turaga na Kalou vua na tamata me lewa na ka e kitaka. Ia, kevaka e sega na ka me temaka na tamata, ena sega ni rawa me lewa na ka e kitaka” (tikina e 16). Sa vakakina ena ivakatakila ni gauna oqo, sa vakaraitaka kina na Turaga, “Sa kilikili sara me temaki ira na luve ni tamata na tevoro, mera lewa kina na ka me ra kitaka” (V&V 29:39).

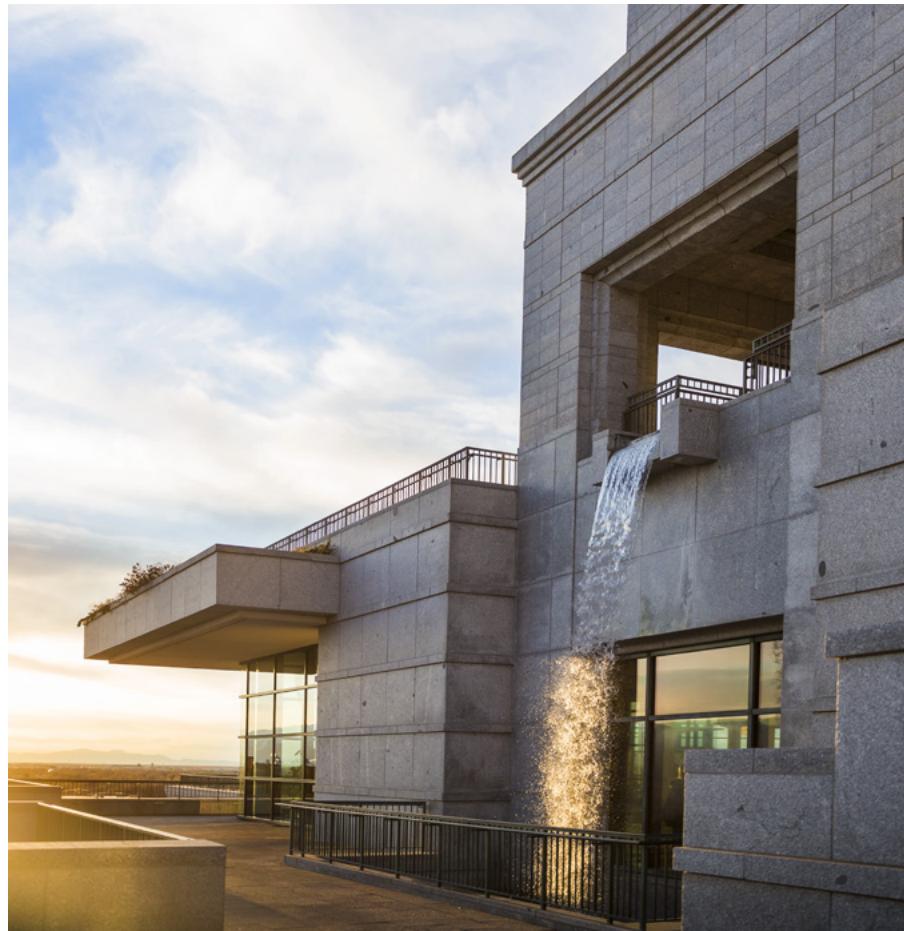
Sa ganita me a tiko na veibasai mai na Were ko Iteni. Kevaka me rau a sega ni digitaka o Atama kei Ivi na digidigi e vakavuna na bula vakayago, a vakavulica o Liae, “erau na bula tu ga ka sega ni kila na ca, . . . sa sega na ka vinaka erau cakava ni rau sa sega ni kila na ivalalava ca” (2 Nifai 2:23).

Mai na ivakatekivu na galala ni digidigi kei na veibasai e toka donu ena ituvatuva ni Tamada ka talaidredre kina o Setani. Me vaka e a vakatakila na Turaga vei Moses ena matabose mai Lomalagi, e a saga o Setani “me voroka na galala ni digidigi kau sa solia vua na tamata” (Moses 4:3). Na vakacaca o ya e laurai vinaka ena veika e vakatututaka o Setani. E a lako mai vua na Tamada ka kaya, “Raica koi au oqo, mo ni talai au, raica au na vakabulai ira kece mai na tamata me kakua ni dua me yali raica au na kitaka vakaidina, io me vakarokorokotaki kina na yacaqu.” (Moses 4:1).

Sa vaka oya na vakatutu nei Setani me laki vakayacora na ituvatuva ni Tamada ena kena icakacaka me tarova kina na vakayacori ni nona ituvatuva na Tamada ka solia na Nona lagilagi vei Setani.

Na vakatutu i Setani ena vakavuna na tautauvata: “ena vakabulai ira kece na tamata,” ka na sega sara ni dua na tamata e yali. Ena sega kina na galala ni digidigi vua e dua, ka na sega kina na veibasai. Ena sega na veivakatovlei, sega na guce ka sega na rawa ka. Ena sega kina na tubu me rawati kina na inaki e a nakita taumada na Tamada baleti ira na Luvena. E tukuna na ivolanikalou ni vakavunene oqo nei Setani e a tekivuna na “ivalu mai lomalagi.” (Nai Vakatakila 12:7), ka vuna me lewe dua na ikatolu na luvena na Kalou era a sega ni vakatarai mera mai vakayago ni ra a digitaka mera muria na ituvatuva nei Setani ka beca na nona ituvatuva na Tamada.

Na inaki nei Setani me nona na lagilagi kei na kaukauwa i Tamada (raica na Aisea 14:12–15; Moses 4:1, 3). “Raica,” sa kaya na Tamada, “Me vaka ni sa vorati au o Setani, . . . au sa lewa me vakasavi sobu mai,” (Moses 4:3) kei ira kece na yalo era sa digitaka mera muri koya (raica na Juta 1:6; Nai Vakatakila 12:8–9; V&V 29:36–37). Era

vakasavi sobu mai ka sega ni vakayago na yalodra ena bula oqo, o Setani kei ira na nona ilawalawa era na veitemaki ka veivakacalai ka vesuki ira na luvena na Kalou (raica na Moses 4:4). Sa iko-ya gona na vu ni ca ka saqata ka saga me *vakacacana* na yavu ni Tamada, ka vakavuna *me caka*, baleta ni veibasai ena vakavuna na digidigi ka sa ikoya sara ga na madigi ni kena digitaki na ka e dodonu ka veimuataki yani ki na ituvatuva ni yavu ni Tamada.

II.

Sa dina sara, ni veitemaki ki na ivalalava ca e sega ni o koya walega na veibasai ena sotavi ena bula oqo. Vakatavulica na Tamada o Liae ni kevaka a sega ni yaco na Lutu, ena yaco vei Atama kei Ivi me “rau na bula tu ga ka sega ni kila na ca erau na sega ni kila na marau ni rau sega ni kila na rarawa” (2 Nifai 2:23). Ni sa sega ni sotavi na veibasai ena bula oqo, “sa na tautauvata tu ga na veika kece,” ena

sega kina na marau se rarawa (tikina e 11). Sa qai tomana na Tamada o Liae, ni sa bulia oti na veika kece na Kalou “a sa vakayacora ko koya na nona inaki tawamudu ena nona bulia na tamata, . . . raica na ka kecega sa buli sa tu na kena veibasai kei na kau ni bula e dua e kamikamica ka dua e gaga” (tikina e 15).² Na nona ivakavuvuli ena tikina oqo baleta na yavu ni veivakabulai e mai tini ena veivosa oqo:

“Ia sa caka na veika kece ena lewa ikoya sa kila na ka kecega.

“Sa lutu ko Atama me sucu kina na tamata: ia, sa sucu na tamata me rawata na marau” (tikina e 24–25).

Na veibasai ni dredre eda sotava ena bula oqo e tiki ni yavu me vakuria na noda tubu ena bula oqo.

III.

Eda na sotava kece na veibasai ka na vakatovlei keda. Eso na veivakatovlei oqo ena veitemaki ki na ivalalava ca. E so era bolebole ka tiki ni ivalalava

ca yadua. E so era lelevu sara. E so era lalai tu ga. E so era yaco tu ga e veigauna. Ka so tale era vakadraki. Seg ni dua vei keda ena vagalalataki mai kina. Na veibasai e vakatarai keda meda tubu ki na itagede ka gadreva na Tamada Vakalomalagi meda yacova.

Na gauna sa vakadewataka oti kina o Josefa Simici na iVola i Momani sa qai vaqara me dua na dautabaivola me tabaka. Oqo a sega ni ka rawarawa. Na vereverea ni kena balavu na ivola kei na isau ni kena tabaki ka vakawaqtaki e udolu na kena ilavelave sa bau vakaitamera sara ga. Na imatai ni tamata e lako vua o Josefa o E. B. Grandin, e dua na dautabaivola mai Palmyra, qai vakasuka na kerekere. Lako sara kina dua tale na dautabaivola mai Palmyra ka vakasukai koya talega ni sega ni rawata. Lako sara ki Rochester, 25 na maile rauta ni (40 km) mai ke ya, ka laki raica sara na dautabaivola rogo levu duadua mai New York, ka a vakasukai koya talega. Dua na dautabaivola mai Rochester e a vakadonuya, ia na veika e yaco tiko sa mani sega kina ni rawa ni cakava.

Oti e vica na macawa, ka sa vaka e kidrowa o Josefa ena veibasai ni veika sa yaco tiko me tarova nona itavi vakalou sa lesi mai kina. E a sega ni cakava na Turaga me rawarawa, ia e cakava o Koya me na rawa. Na ikalima ni nona sasaga o Josefa, o ya na ikarua ni gauna me lako kina vei Grandin mai Palmyra, sa qai vakadonui.³

Vica na yabaki e muri, sa qai mai sogolati tu o Josefa ena valeniveivesu mai Liberty me vica vata na vula. Ni masu me vakacegui, sa qai tukuna mai vua na Turaga ni "ko na kalougata vakalevu kevaka ko sa vosota rawa na veika kece oqo." (V&V 122:7).

Eda kila kece tu na veika e dau yaco me da saqati kina a sega ni noda ivalavalu ca, wili kina na tauvimate, ituvaki ca ni yago, kei na mate. Kaya vaka oqo o Peresitedi Thomas S Monson:

"E so vei kemuni ena so na gauna sa dau qolou mai ena gauna ni mosi, ka vakananuma se cava e vakatara kina na Tamada Vakalomalagi meda lako curuma na veivakatovolei eda sotava tiko. . . .

"Noda bulu vakayago, e sega ni tukuni ni na rawarawa se na draki vinaka tu ga ena veigauna. Na Tamada Vakalomalagi . . . e kila ni da vulica ka tubucake ka vakavinakataki mai na dredre ni ibolebole, rarawa ni yalo, kei na digidigi dredre. O ikeda yadua eda na sotava na veisiga dredre ni dau mai yali e dua na noda daulomani, gauna ni mosi ni mai tauvimate, kei na noda vakila ni da sa guilecavi ni ra sa sega ni kauwaitaki keda mai na wekada. Na veika oqo kei na veidredre kece eda sotava ena solia vei keda na yalo dina ni vosota meda na rawa ni lako curuma."⁴

Na noda sasaga meda vakavinakataka noda rokova na Siga ni Vakacecegu e sotava tiko e dua na ivakaraitaki e veibasai toka. Sa tiko na ivakaro ni Turaga meda rokova na Siga ni Vakacegu. E so na noda digidigi ena vakacala na ivakaro o ya, ia e so tale na digidigi ena kena vakayagataki na gauna ena Siga ni Vakacecegu sa tiko walega kina na taro se da na cakava me vinaka se me vinaka cake se me na vinaka duadua.⁵

Me vakaraitaki ni kena veibasai na veitemaki, e vakamacalataka na iVola i Momani e tolu na sala e muria na tevoro ena iotioti ni gauna oqo. iMatai, ena “vakatubura ko koya na cudru e lomadra na luve ni tamata, ka vakauqeti ira mera cata na ka sa vinaka” (2 Nifai 28:20). iKarua, o koya ena “vakauqeti ira e so tale [na lewenilotu] mera tiko vakacegu ka wele ga,” era na kaya “sa vinaka tu ko Saioni io sa vinaka tu ka sautu ko Saioni” (tikina e 21). iKatolu, ena kaya vei keda, “sa sega ni dua na eli; kei na . . . Au sa sega ni tevoro ka ni sa sega na tevoro” (tikina e 22), ka sa sega kina na dodonu se cala. Baleta na veibasai oqo, eda sa vakaroti meda kakua ni wele ka ‘tiko vakacegu mai Saioni!’ (tikina e 24).

Na Lotu ena kena inaki vakalou kei keda ena noda bula yadua eda sotava tu ga na veibasai ni veika e yaco ena veisiga. Me vaka beka ni sa tubu na Lotu ena kena kaukauwa kei keda ena noda vakabauta kei na talairawarawa, sa qai vakalevutaka ga o Setani na nona kaukauwa ni veisaqasaqa meda rawa kina ni sotava na “veibasai ena veika kecega.”

E so na veibasai ni ka e yaco e lako sara tikoga mai vei ira na lewe ni Lotu. E so ka ra vakayagatata na veibeitaki se vosa vakavuku mera veisaqasaqa kina kei na veidusimaki vaka-parofita

era vakatokai ira ena dua na ivakata-kilakila ni veika vakavuravura—“na veibasai dokai.” Ia me vaka ni gadrevi ena dua na matanitu tu galala, ena sega ni tiko e dua na waradi me ganita na matanitu ni Kalou, na vanua ena rokovi kina na taro ia na veibasai e sega (raica na Maciu 26:24).

Dua tale na ivakaraitaki e levu na ka ena itukutuku ni Lotu, me vaka na ka e a cakava se sega ni cakava o Josefa Simici ena dua na gauna me yavu ni nodra veisaqasaqa. Vei ira kece au na kaya, bulataka nomu vakabauta ka vakararavi ki na ivakavuvuli ni iVakabula me da na “kilai ira ena vuadra” (Maciu 7:16). Sasaga tiko vakaukauwa na Lotu me kilai raraba na veitukutuku e tu kina ia mai na veika e rawa ni tabaki, se tiko ga vei ira na lewenilotu na vakatataro ka na sega ni rawa ni saumi vakavuli. O ya na itukutuku ni Lotu ka rokataka na “veibasai ena veika kece” E so na ka ena vulici walega ena vakabauta (raica na V&V 88:118). Me sa noda inuinui na vakabauta ena ivakad nadina eda ciqoma mai na YaloTabu.

Na Kalou ena sega ni dau vaqitora na galala e tu vei ira na luvema ena nona na takosova na nodra sasaga bula vakacegu e so tani tale. Ia ena vakaceguya na icolacola ni bula dredre ka vei-vakaukauwataki vei keda meda vosota

rawa kina, me vaka a cakava vei ira na tamata i Alama mai na vanua o Ilami (raica na Mosaia 24:13–15). E sega ni tarova o Koya na veindraki ca ni bula kecega, ia sa dau sauma na noda masu o Koya me vakatikitikitaka, me vaka e a cakava ena cagilaba kaukauwa ka a voleka ni vakadaroya na vakatabui ni valetabu mai Viti;⁶ se vakamalumalumutaka na kedra revurevu, me vaka e a cakava ena gasaukurotaki ni vale ni wawa waqavuka e Brussels ka vakaleqa e vuqa na bula, ia e vakamavoataka ga e va na noda daukaulotu.

Ena veibasai kecega vakayago, sa tiko vei keda na ivakasala ni veivakadeitaki ni Kalou ni na “vakatabuya na noda rarawa meda na rawaka kina” (2 Nifai 2:2). Eda sa vakavulici talega meda kila na veika eda sotava ena bula oqo kei na Nona ivakaro ena ruku ni Nona yavu qaqa ni veivakabulai, ka tukuna vei keda na inaki ni noda bula ka vakadeitaka vei keda e dua na iVakabula, kau vakadinadinataka tiko ena vuku ni yacana na veika dina oqo. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. “Na Matavuvala: Ai Vakaro ki Vuravura Raraba,” *Liaona*, Nove. 2010, 129.
2. Tautauvata ga, na ivakatakila nikua e vakavulica ni kevaka eda sega ni tovolea na wiwi eda na sega ni kila na kamikamica, (raica na Vunau kei na Veiyalayalati 29:39).
3. Raica na Michael Hubbard MacKay kei Gerrit J. Dirkmaat, *From Darkness unto Light: Na Vakadewataki kei na Tabaki ni iVola iMomani mai vei Josefa Simici* (2015), 163–79.
4. Thomas S. Monson, “Joy in the Journey” (vosa a tau ena Koniferedi ni Marama e BYU, Me 2, 2008), [womensconference.ce.byu.edu](http://ce.byu.edu). Dua na itukutuku lekaleka ni veika baleta na qito kei na tugalala mai vei John S. Tanner, sa peresitedi tu oqo ni BYU-Hawaii, e umani kina na itukutuku oqo ni veika eda sa kila levu tu: “Ni vulici meda druka ena yalovinaka e sega walega ni itavi vakaitikotiko; e sa itavi talega vakalotu. Sa tuva na Kalou na bula vakayago me vakadeitaka na “veibasai ni veika kecega” (2 Nifai 2:11). Na toso ki muri kei na druka e so e sa tiki ni nona ituvatuva me baleta noda bula uasivi sara. . . . Na druka sa dua na tiki momona ni noda “sasagataka na rawaka vinaka” (*Notes from an Amateur: A Disciple’s Life in the Academy* [2011], 57).
5. Raica na Dallin H. Oaks, “Vinaka, Vinaka Sara, Vinaka Taudua,” *Liaona*, Nove. 2007, 104–8.
6. Raica na Sarah Jane Weaver, “Rededication Goes Forward,” *Church News*, Fepe. 28, 2016, 3–4.

Mai vei Elder Kent F. Richards
Ena Vitudusagavulu

Na Kaukauwa Vakalou

*Na valetabu kece e Nona itikotiko tabu na Kalou kei na noda
dau lako kina eda na vulica ka kila na kaukauwa vakalou.*

Ni vo tok a e vica na vula me mate na Parofita o Josefa Simici a e sotavi iratou na Le Tinikaru na iApositolo me ratou veivosakitaka na ka levu duadua e gadreva tu na Lotu ena gauna dredre o ya. E a kaya vei iratou “*Na ka levu duadua eda na gadreva o ya na valetabu.*”¹ Sa dina sara, nikua ena gauna ni veivakatovolei oqo, oi keda kece kei ira noda matavu- vale eda na gadreva vakalevu cake na valetabu mai na veika tale eso.

Ena dua na vakatabui ni valetabu ka se qai yaco wale ga oqo, e sa bau vakasakiti sara ga na veika au sotava. Au taleitaka na kena dolavi raraba, niu kidavaki ira e vuqa na vulagi era lako yani mera laki raica na valetabu; na soqo ni vakatasuasua vakavanua era guta ka maqusataka na itabagone; ka qai muria mai na soqoni totoka ni kena vakatabui. A talei na Yalotabu. Lewe levu na tamata era sa vakalou- gatataki kina. Ena mataka ka tarava keirau a laki tiko kei watiqu ena dua na papitaiso me keirau vakaitavi ena caka papitaiso baleti ira e so na neitou kawa. Niu laveta cake na ligaqeu meu tekivuna na cakacaka vakalotu, voleka sara meu vakamalumalumutaki ena kaukauwa ni Yalotabu. Au qai vakila tale ni kaukauwa ni valetabu e tiko ga ena cakacaka vakalotu.

Me vaka sa vakatakila na Turaga, na vakataucokotaki ni Matabete i Meliki-seteki ena kune ga ena valetabu kei na kena cakacaka vakalotu, “raica sa kilikili ga me vakayacori ena noqu vale na cakacaka tabu ni ilesilesi vakabete oqori, io dou na rawata kina na veiva- kalougatataki kei na lagilagi.”² “Ia, na ilesilesi oqo, sa vakatakila mai kina na kaukauwa vakalou.”³ Na yalayala oqo e baleti iko kei na nomu matavuvale.

Sa noda itavi meda “ciqoma” na veika e solia na Tamada.⁴ “Ia ko koya sa vakabauta ena vakaukauwataki

sara”;⁵ kaukauwa mo ciqomakecega na ka e rawa ni solia o Koya vei keda— ena gauna oqo kei na bula sa bera mai,⁶ kaukauwa meda na luvena tagane ka luvena yalewa kina na Kalou,⁷ meda kila “na kaukauwa vakalomala- gi”⁸; meda vosa ena vuku ni yacana⁹ ka da ciqoma na “kaukauwa ni Yalona.”¹⁰ Na kaukauwa oqo ena rawa ni noda ena cakacaka vakalotu kei na veiyala- yatalati ni valetabu.

E a raica na noda gauna o Nifai ena raivotu: “Koi au ko, Nifai au sa raica na *kaukauwa* ni Lami ni Kalou, ni sa curumi ira na leweni lotu ni Lami kei ira talega na *tamata ni veiyalayalati* ni Turaga, ka ra sa veiseyaki tu evei yasai vuravura ka ra sa *vakaiyaragi tu ena yalododonu kei na kaukauwa ni Kalou kei na Nona lagilagi.*”¹¹

Keirau a tiko vata voli kei Peresitedi Russell M. Nelson kei na nona matavu- vale ena dua na dola raraba ni valetabu ka raica ni ratou sa soqoni vata mai ki na icabocabo ni isoro ka sa qai vakamacala- taka vei iratou o koya ni veika kece eda cakava ena Lotu—na soqoni, itaviqaravi, lesoni, kei na veiqaravi yadua—me sa na vakarautaki keda ni da sa na lako mai ki valetabu ka mai tekiduru ena icabocabo ni isoro ka mai ciqoma na veivakalouga- tataki kece e vakarautaka tu na Tamada baleta na bula tawamudu.¹²

Ni da sa vakila na veivakalougata- taki ni valetabu ena noda bula, sa na vuki na yaloda vei ira na noda matavu- vale ira na bula kei ira na sa mate.

Au raica wale tikoga oqo na nodratou vakaitavi ena papitaiso e tolu na tabatamata ena dua na matavuvale baleti ira na nodratou qase. Mai vakai- tavi sara ga o nodratou bu—dina ga ni a tiko nona ririko ena gauna e dau tabadromuci kina e wai. Ena nona sa lamata mai wai e mokoti watina ka vakila ni drodro mai na wai ni mata ni reki. Erau sa qai veipapitaisotaki na tama kei na tukadra na gone vaka kina o ira kece sara na gone kei na makubudratou. Na marau cava tale me ratou qai vaqara vata? Na veivaletabu yadua e tiko na gauna ni nodra vakaliuci na matavuvale me rawa ni ra laki papitaiso vakamatavuvale ena nodra sa lokuca yani na kena gauna.

Ni voleka tiko mai na gauna ni nona mate, o Peresitedi Joseph F. Smith e a raica na raivotu ni nodra vakabulai o ira era sa mate. E vakavulica ni o ira mai na vuravura ni yalo era sa vakararavi sara tu ga mai ki na cakacaka vakalotu eda na ciqoma me baleti ira. E kaya na ivolanikalou, “Raica era na vakabulai ko ira na mate era sa veivutuni, io kevaka era sa vakabauta na cakacaka tabu sa vakayacori ena valenikalou ena vukudra.”¹³ Eda ciqoma na cakacaka vakalotu ena vukudra, ia era na saumitaro kina o ira me baleta na veiyalayalati yadua e sema ki na cakacaka vakalotu yadua. Sa dina sara ni ilati sa mamare sara vei keda ka sa cereki sara ga vaka-dua vei ira mai valetabu.

Na cava sara mada na noda itavi yadua meda qarava ena cakacaka levu oqo, me vaka e dua na petereni se liganicakacaka? Vakavulici ira na Yalododonu ena 1840 na Parofita o Josefa Simici ni “ena gadrevi na igu kei na solibula—ka ni cakacaka [ni tara valetabu] ena gadrevi me vakusakusataki ena yalodonu, ka sa gadrevi vei ira na Yalododonu mera na vakabititaka na veika oqo ena nodra vakasama, . . . ka mera na qai cavuikalawa ena veika ena gadrevi me na toso na cakacaka, me vaka ga sa vakatau sara ga vei ira na kena na vakacavari vakavinaka na veiqrarvi ena nodra sasaga ga vakataki ira.”¹⁴

Eda wilika ena ivola ni Vakatakila:

“O cei beka ko ira oqo sa vakaisulu ena isulu vulavula, ka ra sa lako beka mai vei?

“. . . O ira oqo era sa lako mai na veivakararawataki levu, ia era sa savai na nodra isulu ka vakavulavulataki ena dra ni Lami.

“O koya era sa tiko kina ena mata ni itikotiko ni Kalou, a ra sa qaravi koya ena siga kei na bogi ena nona vale ni lotu ia ena tiko vata kei ira ko koya sa tiko ena nona itikotiko vakaturaga.”¹⁵

Ena sega beka ni rawa ni ko raici ira era veiqrarvi tiko ena valetabu nikua ena mata ni yalomu?

E sivia ni 120,000 na liganicakacaka ni valetabu era veiqrarvi tiko nikua ena 150 na valetabu ena veiyasai vuravura. Io, e se tiko ga na madigi vei ira e so mera sotava na kamikamica ni veiqrarvi

o ya. Ena nona a vakaraitaka o Peresitedi Gordon B. Hinckley ni na tara na veivaletabu lalai ena veiyasai vuravura, e a vakavulica kina ni “o ira kece na liganicakacaka era na lako ga mai nodra vanua ka ra na veiqrarvi talega ena nodra dui tabanalevu kei na iteki.”¹⁶ Sa ra dau veiqrarvi tu ga o ira oqo me rua ki na tolu na yabaki, ka ra dau qai tosoya kina vica tale na yabaki. E sega ni kena inaki me gauna ga o sa kacivi kina ko sa na tu kina me yacova sara na gauna o sa vakila ni ko sa sega ni rawa ni toso tale. E levu na dauveiqrarvi vakabalavu era kauta tu ga na nodra lomana na valetabu ena gauna era sa vakacegui kina ka solia na galala vei ira tale e so mera tomana na veiqrarvi.

Voleka ni 100 na yabaki sa otia, a vakavulica kina na iApositolo John A. Widtsoe: “Eda na gadrevi me lewe levu na liganicakacaka mera mai qarava na itavi oqo. . . . Eda na gadrevi e levu mera saumaki ki na cakacaka ni valetabu ena ivakatagedegede ni yabaki

kece sara. . . . Sa lako mai na gauna, . . . ena itosotoso vou oqo ni valetabu, meda kauti ira mai ki na veiqrarvi na tamata kece sara ena veivakatagedegede ni yabaki kecega. . . . Na cakacaka ni valetabu e . . . tiko na kena yaga vei ira na gone kei ira na qasecake, era sa lako sivia mai e vuqa na icolacola bibi ni bula. Ena gadrevi o cauravou na nona tikina ena valetabu vakalevu cake mai vei tamana kei tukana, ka ra sa vakadeitaki tu ena veiyabaki ni bula; kei goneyalewa se qai curuma mai na yabaki ni bula, ka na gadrevi na yalotabu, veivakauqeti kei na veidusimaki e lako mai ena vakaitavi ena cakacaka vakalotu ni valetabu.”¹⁷

Ena vuqa na valetabu, era sa veikidavaki tiko kina na peresitedi ni valetabu vei ira na daukaulotu kacivi vou vakaedaumeni, ira na cauravou kei na goneyalewa, mera veiqrarvi ena cakacaka vakalotu vakalekaleka ni bera ni ra qai gole ki na KNK. Era sega walega ni kalougata na itabagone oqo

mera veiqraravi, ia, “era vakatorocake-taka na totoka kei na yalo ni veiqraravi ena valetabu.”¹⁸

Au a tarogi ira e vica na cauravou kei na goneyalewa ka ra sa veiqraravi ena cakacaka vakalotu ni bera nodra gole kei na nodra sa lesu mai na kau-lotu, mera vakamacalataka na veika era sa vakila. E vaka oqo na veika era kaya me vakamacalataka na veika era sotava ena valetabu:

Niu veiqraravi ena valetabu. . .

- Au vakila “niu sa voleka sara vua na Tamaqu kei na iVakabula”;
- Au vakila “na vakacegu e taucoko, kei na bulamarau”;
- Au a sa vakila niu sa tu sara ga mai “noqu lomanivale”;
- Au sa ciqoma na “veika tabu, na kaukauwa, kei na vaqaqacotaki”;
- Au vakila na bibi ni noqu veiyalayali tabu;”
- “Sa tiki ni noqu bula na valetabu”;
- “O ira eda qaravi ira era sa voleka sara ena gauna ni cakacaka vakalotu”;
- “E solia vei au na kaukauwa meu valuta kina na veitemaki”; kei
- “Na valetabu sa veisautaka vakadua na noqu bula.”¹⁹

Na veiqraravi ena valetabu sa ka vakamareqeti ka kaukauwa vei ira na veiyabaki ni bula ni tamata kece sara. E so sara mada ga na se qai vakamau walega era sa veiqraravi vata tiko kina. Vakatavuvulitaka o Peresitedi Nelson,

“Na veiqraravi ena valetabu . . . sa dua na itaviqraravi totoka ki na matavuvale.”²⁰ O ira na liganicakacaka, me ikuri ni ciqomi ni cakacaka vakalotu baleti ira na nomu kawa, sa rawa talega mo *veiliutaki* ena cakacaka vakalotu baleti ira.

Me vaka a kaya o Peresitedi Wilford Woodruff:

“Na itavi levu cava tale e rawa ni qarava e dua na tagane [se yalewa] e tiko ena delai vuravura me tauvata ni sa tu e ligana na kaukauwa kei na lewa me lako yani ka liutaka na cakacaka vakalotu ni veivakbulai? . . .

“. . . Ko sa wili vaka iyaya ni cakacaka e ligana na Kalou ena vakabulai ni yalo oqori. E sega tale ni dua na ka e soli ki na kawatamata me tautauvata kei na kena oqori.”²¹

E a tomana:

“Na totoka ni vakasolokakana ni Yalotabu ena soli vei [iko] kei na iyau mai Lomalagi, na veitokani ni agilos, ena qai vakaikuritaki tiko ena veigauna.”²²

“Oqo ena ganiti iko sara ga kei au me daru solibula kina [ena] vica na yabaki sa tu oqo me daru na bula tiko kina eke.”²³

A se qai tukuna wale tikoga oqo vei keda o Peresitedi Thomas S. Monson ni “veivakalougaatataki ni valetabu sa vakaitamera sara ga.”²⁴ “Sega ni dua na solibula me tautauvata kaya.”²⁵

Ni lako mai ki na valetabu. Ni lako mai vakawasoma. Ni lako vata mai kei ira nomuni matavuvale. Ni lako mai ka vupei ira e so mera lako talega mai.

“Na cava o ira era sa vakaisulu vulavula tu oqo?” Taciqu kei na ganequ, sai *kemuni* sara ga o ira oqo—o kemuni o ni sa ciqoma na cakacaka vakalotu ni valetabu, o ni sa maroroya tiko nomuni veiyalayalati ena solibula; o kemuni o ni sa vupei ira tiko nomuni matavuvale mera kunea na veivakalougaatataki ni veiqraravi ena valetabu ka vupei ira e so mera lako mai vakakina. Vinaka vaku-levu na nomuni veiqraravi. Au vakadi-nadinataka ni valetabu kece e Nona itikotiko tabu savasava na Kalou kei na noda dau lako kina eda na vulica ka kila na kaukauwa vakalou, ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Josefa Simici* (2007), 479; vakamatatataki.
2. Vunau kei na Veiyalayalati 124:34.
3. Vunau kei na Veiyalayalati 84:20.
4. Raica na Marika 4:20, 24–25.
5. Vunau kei na Veiyalayalati 71:6.
6. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 84:38: “Ia, ko koya sa vakabauti Tamaqu ena rawata na matanitu i Tamaqu; io, ena soli vua na veika kece sa tu vei Tamaqu.” Oqo na veika sa yatalataki tu ena veiyalayalati ni cakacaka vakalotu ni valetabu; raica talega na Vunau kei na Veiyalayalati 132:20–24.
7. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 39:4; raica talega na Vunau kei na Veiyalayalati 45:8; Moses 6:65–68.
8. Vunau kei na Veiyalayalati 121:36.
9. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 1:20: “Io, mera vunau ko ira ena yaca ni Turaga na Kalou, na nodra iVakabula na kai vuravura.”
10. Vunau kei na Veiyalayalati 29:30.
11. 1 Nifai 14:14; vakamatatataki.
12. Raica na Russell M. Nelson, “Personal Preparation for Temple Blessings,” *Liahona*, Julai 2001 , 37.
13. Vunau kei na Veiyalayalati 138:58; raica talega na tikina e 53–54.
14. *Teachings: Joseph Smith*, 415.
15. Ai Vakatakila 7:13–15.
16. Gordon B. Hinckley, “Some Thoughts on Temples, Retention of Converts, and Missionary Service,” *Ensign*, Nove. 1997, 49.
17. John A. Widtsoe, “Temple Worship,” *Utah Genealogical and Historical Magazine*, Epereli. 1921): 51–52.
18. iVolta vakaitaukei mai vei Peresitedi Brent Belliston, ena Valetabu e Boise Idaho.
19. iVolta vakaitaukei.
20. Russell M. Nelson, “The Spirit of Elijah,” *Ensign*, Nove. 1994, 84.
21. “Veivakavulici mai vei Peresitedi Wilford Woodruff,” *Millennial Star*, Me 14, 1896. 307
22. *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Wilford Woodruff* (2004), 858.
23. *Teachings: Wilford Woodruff*, 177.
24. Thomas S. Monson, “Kalougata ni Valetabu” *Liaona*, Me 2015, 93.
25. Thomas S. Monson, “Na Valetabu Savasava— E Dua na Bikeni ki Vuravura,” *Liaona*, Me 2011, 92.

Mai vei Elder Paul V. Johnson
Ena Vitusagavulu

la Ena Segu Tale Na Ciba

Na Tucaketale sa vu ni vakanuinui levu, vei ira kece era lolositaka na nona mai takali e dua na nona daulomani.

Na macawa sa oti a Siga ni Mate, ka a vakanamata tale na noda vakanananu ki na solibula ni veisorovaki kei na Tucaketale ni Turaga o Jisu Karisito. Na yabaki sa sivi oqo au a vakananuma ka vakasamataka vagumata vakalevu sara na Tucaketale.

Voleka ni dua na yabaki sa oti, a mate kina na luvei keirau yalewa o Alisa. A sotava voli na dredre ni mate na kenisa me voleka ni walu na yabaki, ena

vica vata na veisele, veiqravi duidui e vuqa, cakamana kidrowataki, kei na yalarawala bibi. Keitou raica ni sa luluqa mai na kena ituvaki vakayago ni sa mai voleka ni cava na nona bula vakayago. E sa ka mosimosi dina me laurai ni yaco oya ki na neirau goneyalewa vakasakiti —na gonedramidrami lailai bulabula ka sa tubu cake me dua na marama, e vakawati, vuku, ka totoka ka tina. Au nanuma ga sa na kavoro na utoqu.

Yabaki sa oti ena gauna ni Siga ni mate, sivia vakalailai e dua na vula ni bera na nona leqa, a vola o Alisa: “Na Siga ni Mate e sa dua na ivakananumi ni ka taucoko au nuitaka tu me baleti au. Ni dua na siga au na vakabulai ka dua na siga au na taucoko tu. Dua na siga ena sega ni tiko e yagoqu na ka vakaukamea se palasitika. Dua na siga ena galala mai na rere na lomaqu ka galala na noqu vakasama ena lomaococa. Au sega ni masulaka tiko me yaco kusarawa na ka oqo, ia au sa rui marau niu vakabauta vakaidina e dua na bulani oti-oqo, e totoka.”¹

E sa vakadeitaka na Tucaketale i Jisu Karisito na veika saraga a nuitaka tu o Alisa ka sa vakavurea kivei keda yadua “na vu ni nuinui sa tu e [lomada].”² A vakatoka na Tucaketale o Peresitedi Gordon B. Hinckley me “na ka cecere duadua ena soqo taucoko ni itukutuku ni kawatamata.”³

Na Tucaketale e sa vakavotukana ena Veisorovaki i Jisu Karisito ka sa veiganiti kaya na yavu levu ni veivakabulai.⁴ Eda sa luvena vakayalo na itubutubu vakalomalagi.⁵ Ni da lako mai ki na bula ni vuravura oqo, sa semati na yaloda ki na yagoda. Eda sotakaya na reki kei na bolebole kece e cokoti vata ena bula vakayago. Ni sa mate na tamata, sa tawase na yalodra mai na

yagodra. Na tucaketale sa vakavuna me rawa na semati tale ni dua na yalo kei na yago ni tamata, ia na gauna oqo sa na tawamate rawa ka vinaka vakaoti na yago oya—sega ni sotava na mosi, tauvimate, se leqa tale e so.⁶

Ni oti na tucaketale, na yalo sa na sega tale ni qai tawase tani mai na yago baleta ni vakavurea na Tucaketale ni iVakabula na qaqa vakataucoko mai na mate. Me rawa ni da rawata na noda icavacava tawamudu, me na tiko vei keda na bula tawamate rawa oqo—na yalo kei na yago—semati tawayalani. Ni sa cokoti vata tawatwasei tu na yalo kei na yago tawamate rawa, sa rawa ni da ciqoma na marau sa uasivi sara.⁷ Vakaidina, ke sega na Tucaketale eda na sega ni ciqoma rawa na marau sa uasivi sara ia eda na kune rarawa tawayalani.⁸ O ira sara mada ga na tamata yalodina ka yalododonu era raica na tawasei ni yagodra mai na yalodra me tiko vakavesu. Eda sa sereki mai na tiko vakavesu oqo ena Tucaketale, ka sa veivueti mai na ivau se sinucodo ni mate.⁹ Ena sega na veivakabulai ke sega ruarua na yaloda kei na yagoda.

E tiko yadua na noda malumalumu vakayago, ni vakasama, kei na ituvaki

ni bula. Na veibolebole oqo, ka so vei ira e dredre me ulabaleti oqo, ena yaco vakaidina me wali. E sega na leqa me takavi keda ni oti na noda vakaturika-tale. O Alisa a vadikeva na levu ni tamata ka ra bula mai na mataqali kenis-a e tiko vua, ka sega ni veivakauqeti na kena iwiliwili. A vola o koya: “Ia e tiko e dua na iwali, kau sa sega ni rere. Sa walia oti tu o Jisu na noqu kenisa, kei na nomu. . . . Au *na* vinaka sara. Au marautaka niu kila tu na ka oqo.”¹⁰ Sa rawa ni da sosomitaka na vosa *kenisa* vata kei na dua tale na leqa vakayago, ni vakasama, se ituvaki ni bula eda na rairai sotava. Ena vuku ni Tucaketale era sa wali oti kece talega. Na cakamana ni tucaketale, na iwali cecere duadua, sa dredre me rawati ena vakayagataki ni kila vakavuniwai e so. Ia e sega ni dredre me rawati ena kaukauwa ni Kalou. Eda kila ni rawa ni caka baleta ni sa tucaketale na iVakabula ka na vakadeitaka na Tucaketale kivei keda yadua talega.¹¹

Na Tucaketale ni iVakabula sa vakadinatinataka ni o Koya sa Luve ni Kalou ka sa dina na veika a vakatavu-luca. “Sa tucaketale ko Koya, me vaka a kaya.”¹² Sa sega na vakadinadina

kaukauwa cake me baleta na Nona ilesilesi vakalou mai na Nona lako tani voli mai na ibulubulu ena dua na yago tawamate rawa.

Eda kilai ira na vakadinadina kina Tucaketale ena gauna ni Veiyalayalati You. Me ikuri ni marama kei na turaga eda wiliki ira ena Kosipeli, sa vaka-deitaka vei keda na Veiyalayalati You ni drau vakacaca era a raica saraga na Turaga sa tucaketale.¹³ Ka sa tukuna na iVola i Momani e vuqa tale na drau: “A ra sa lako yani na lewe vuqa ka daramaka na ligadra ki na sarisarina, . . . [era] sa raica e matadra ka tara ena ligadra, ka ra sa vakadinata ni sai Koya dina oqo era a tukuna tu na parofita ni na lako mai.”¹⁴

Kivei ira na vakadinadina makawa sa vakuri na vakadinadina edaidai. Vakaidina, ena idola ni itabagauna oqo, a raica o Josefa Simici na iVakabula tucaketale kei na Tamana.¹⁵ Era sa vakadinatinataka na parofita kei na iapostolo bula voli na dina taucoko ni Karisito sa tucaketale ka bula tiko.¹⁶ Eda rawa ni na kaya, “Sa vakavolivoliti keda talega e lewe vuqa e vaka na o era sa vakaraici keda.”¹⁷ O keda yadua sa rawa ni tiki ni dua

na o era sa vakaraici keda ka kila tu ena kaukauwa ni Yalo Tabu ni veika eda marautaka ena Siga ni Mate a yaco vakaidina—ni sa ka dina na Tucaketale.

Na dina tauoko ni Tucaketale ni iVakabula sa ulabaleta ka sosomitaka na noda yvalorarawa ena vakanuinui baleta ni sa vu mai kina na veivakadeitaki ni ra sa dodonu ka dina na yalayala kece tale e so ni kospeli—na yalayala e so ka sa veivakurabuitaki tu me vaka na Tucaketale. Eda kila ni sa tiko Vua na kaukauwa me savai keda mai na noda ivalalava ca kecega. Eda kila ni sa colata o Koya na noda malumalumu, mosi, kei na cakacala tauoko eda sa voraki kina.¹⁸ Eda kila ni o Koya sa “tucaketale mai na mate, ka kauta lako e tabana na veivakabulai.”¹⁹ Eda kila ni sa rawa ni vakataucokotaki keda o Koya se cava na ka e kasere tu vei keda. Eda kila o Koya ena “tavoya tani kecega na wai ni mata mai na [matada]; ia ena sega tale na ciba, se na rarawa, se na tagi, ka na sega tale na vutugu.”²⁰ Eda kila ni da rawa ni “vakasavasavatiki ena vuku i Jisu . . . , io nai soro sa uasivi sara”²¹ kevaka meda na vakabauata ga ka muri Koya.

Ni mai cava na ivakatagi veivakaugeti na *Messiah*, a biuta vata o Handel na ivakatagi totoka ni vosa e so ni iApositolo o Paula ka rekitaka na Tucaketale.

“Raica, au sa [tukuna] vei kemudou e dua na ka vuni; Eda na sega ni moce kece, ia eda na vakamataliataki kecega,

“Ena vakasauri sara, ena vaka na sauriva ni matada, ni sa uvu na davui sa muri sara: . . . ena uvuci na davui, ena qai vakaturi cake tale ko ira na mate me sega ni vuca tale, ia koi keda eda na vakamataliataki talega.

“Sa na vakaisulu na yago vuca oqo me kakua tale ni vuca rawa, ka sa na vakaisulu na yago sa mate oqo me kakua tale ni mate rawa.

“. . . Ena qai vakayacori kina na vosa sa volai, Sa guce ko mate, a sa muduki sara.

“Ko iko mate, sa evei na nomu batigaga? Ko iko bulubulu, sa evei na nomu gumatua? . . .

“Ia meda vakavinavinaka vua na Kalou, o koya sa solia vei keda meda

gumatua sara ena vuku ni noda Turaga ko Jisu Karisito.”²²

Au vakavinavinakataka na veivakalougtatiki e sa noda me baleta na Veisorovaki kei na Tucaketale ni Turaga o Jisu Karisito. Kivei ira kece na sa vakahdavora e dua na gone ena ibulubulu se lolositaka na kisi ni mate ni watina se rarawatata na mate ni dua na itubutubu se dua era lomana, na Tucaketale sa ivurevure ni vakanuinui levu. Sa na dua na ka ni qaqqa dina na noda na sotavi ira tale—sega ena ituvaki ni yalo ga ia ena yago sa vakaturi cake tale.

Au sa gadreva dina meu raica tale na tinaqu ka vakila na ligana malumu ka raica na matana lomani. Au via raica na matadredredre nei tamaqu ka rogoca na nona dredre ka raici koya vaka e dua na tamata vakaturi cake ka vinaka vakaoti. Ena rai vakaugeti ena vakabauta, au raitayaloyalotaki Alisa vakataucoko tani mai na sasala ni leqa vakavuravura cava ga se batigaga ni mate cava ga—e dua na Alisa, qaqqa vakaturi cake, vinaka vakaoti ka vakasianaiti ena reki.

Ena vica na Siga ni Mate sa oti, a vola o koya: “Na bula ena Yacana. Sa levu na inuinui. Dauvakakina. Ena ka kecega. Au taleitaka na Siga ni Mate me vakananumi au.”²³

Au vakadinadinataka na dina tauoko ni Tucaketale. Sa bula o Jisu Karisito, ka baleti Koya, eda na bula kece tale. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Alisa Linton, “Easter,” Apr. 14, 2015.
2. 1 Pita 3:15; raica talega na 1 Pita 1:3.
3. Gordon B. Hinckley, “The Empty Tomb Bore Testimony,” *Ensign*, May 1988, 65.
4. Raica na Alama 42:23.
5. Raica “Na Matavuvale: Ai Vakaro ki Vuravura Raraba,” *Liaona*, Nove. 2010, 129.
6. Raica na Alama 11:43.
7. Vunau kei na Veiyalayalati 93:33; 138:17.
8. Raica na 2 Nifai 9:8–9; Vunau kei na Veiyalayalati 93:34.
9. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 138:14–19.
10. Alisa Linton, “I Draw the Line at the Easter Bunny,” Mar. 25, 2008.
11. Raica na 1 Korinica 15:20–22; 2 Nifai 2:8; Ilamani 14:17; Momani 9:13.
12. Maciu 28:6.
13. Raica na 1 Korinica 15:6, 8.
14. 3 Nifai 11:15.
15. Raica na Josefa Simici—Ai Tukutuku 1:15–17.
16. Raica na “Se Bula na Karisito: Nodra iVakadinadina na iApositolo,” *Liaona*, Epe. 2000, 2; “Special Witnesses of Christ,” lds.org/prophets-and-apostles/what-are-prophets-testimonies.
17. Iperiu 12:1.
18. Raica na Alama 7:11–12.
19. 2 Nifai 25:13.
20. Ai Vakatakila 21:4.
21. Vunau kei na Veiyalayalati 76:69.
22. 1 Korinica 15:51–55, 57.
23. Alisa Linton, “Life through His Name,” Apr. 8, 2012.

Mai vei Elder Jeffrey R. Holland
Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikaru

Ena Cakacaka Mana na Turaga vei Kemuni ena Mataka

Mo sasaga tikoga. Mo vakabauta tiko. Mo vakadinata tikoga. Tubu tikoga. Ena vakayaloqaqataki iko tiko mai o lomalagi nikua, ni mataka, ka tawamudu.

Taciu kei na ganequ, o ni sa kila tiko beka—o ni sa vakabauta se kidava rawa—na levu ni neimami lomani kemuni? E 10 na auwa nomuni rai tiko mai, ki vua e dua na tamata ena itutu ni vunau oqo ena kena veitarataravi, ia ena loma ni 10 na auwa vata qori, oi keimami ena daku ni itutu ni vunau oqo, keimami rai tiko yani. Ko ni dau vakamarautaki keimami ena uto ni yaloi keimami, oi kemuni na 21,000 ena loma ni Vale ni Koniferdi oqo, se ivavakoso ena veivale ni soqoni se valenilotu, se kemuni na milioni ena veitikotiko e vuravura raraba, ko ni kumuni tiko ena sarasara ena kompiuta ni matavuvale. Oi kemuni oqo, o kemuni qori, auwa veitarataravi ena nomuni isulu ni Sigatabu. Ko ni lagase-re ka masu. Ko ni vakarorogo ka vakabauta, ko ni sa cakamana sara ga ni Lotu oqo. Ka keimami lomani kemuni.

Sa totoka dina na noda konifere-di raraba oqo. Eda kalougata ni mai maliwai keda o Peresitedi Thomas S. Monson kei na nona itukutuku

vakaparofita. Peresitedi, keimami lomani kemuni, keimami sa masulaki kemuni, vakavinavinaka vei kemuni, ka kena usutu, keimami tokoni kemuni. Keimami vakavinavinaka ni keimami sa vakavulici mai vei kemuni, rau nomuni daunivakasala kei na vuqa na noda ililiu turaga kei na marama cecere. Eda sa rogoca na sere ivakatagi tawa vakatauvatani rawa. Eda sa mai cabori sara ka vakamasuti. A tiko dina eke na Yalo ni Turaga ena kena cecere sara. Sa qai dua dina na mua ni macawa veivakauqeti ena ituvaki taucoko.

Ia, oqo au raica na leqa e vica sa sotavi keda tiko. Dua ni sai au ga sa

tu ena kemuni tadrua kei na aisikirimu sa dau vakarautaki me tini kina na koniferdi raraba. Na ikarua ni leqa e tiko ena itaba oqo au a raica ena siga o ya ena Initanieti.

Kere veivosoti tiko vei ira na gone taucoko era vuni tiko ena ruku ni nodra idabedabe, ia na ka dina ni sega e dua vei keda e vinakata na siga ni mataka se siga e tarava me vakarusa na vakanananu totoka sa yaco vei keda ena mua ni macawa oqo. Eda gadreva meda ququmi matua ki na veivakauqeti vakayalo sa yaco kei na veivakavulici veivakauqeti eda sa rogoca. Ia e sega ni tarovi rawa ni otu noda gauna vakalomalagi oqo, sa gadrevi meda sa lesu tale e vuravura, kena itukutukuni, meda sotava tale na veika e lailai sobu.

A vunauci keda kina o koya a vola na Iperiu, “Ia dou vakananuma na veisiga e liu, dou a vakararamataki kina ka dou a qai vosota na veivala ena rarawa vakaidina.”¹ Na veivala veimuri ena rarama o ya ena rawa ni yaco mai ena vuqa na sala, ka rawa me yaco mai kivei keda kece. E dina o ira kece na daukaulotu era sa kaulotu era kila ni bula ena vanua ni kaulotu e sega ni vaka na ituvaki matata era sotava ena koronivuli ni kaulotu. Vakakina vei keda kece ni otu mai noda soqoni totoka ena valetabu se vakacavari mai na soqoni vakayalo ni sakaramede.

Nanuma nona siro sobu duadua mai o Mosese mai na Ulunivanua o Saineai, a raici ira na tamata ni ra sa “vakasisilataki ira” ka ra sa “lako tani vakatotolo.”² Ena ruku ni ulunivanua era sa maqusa ena saunaka e dua na bulumakau koula mera qarava, ena gauna sara ga sa tukuna tiko kina o Jiova ena ulunivanua vei Mosese, “Me kakua vei iko na kalou tani koi au duadua ga” ka “Mo kakua ni cakava vei iko e dua na matakau ceuceu.”³ A sega ni marautaka o Mosese na nodra veilecakayaki tiko na nona tamata na Isireli ena siga o ya!

Ena Nona cakacaka vakalotu e vuravura, a kauti Pita, Jemesa, kei Joni o Jisu ki na Ulunivanua ni Mataliataki, ka tukuni ena ivolanikalou ni “sa serau na matana me vaka na matanisiga, ka sa vulavula mai na nona isulu me vaka na rarama.”⁴ Sa tadola ko lomalagi, era

tadu mai na parofita makawa, ka vosa mai na Kalou na Tamada.

Ni oti na kena vakilai o silesitieli, na cava e lakova ena ruku ni ulunivanua o Jisu me kunea? Ia, na imatai a raica na nodratou veileti na Nona tisaipeli kei ira na vosakudrukudru ni a sega ni vakabulai rawa e dua na cauravou lailai. A qai saga me vakauqeti iratou na Tinikarua—a sega ni rawa, a yaco ga—ni na soli yani vei ira na ililieu ni vanua mera na qai vakamatei Koya. E dua a qai kaya ni dua na ivakacavacava e dodonu me saumi, ka sa mani saumi sara vakadodonu. Sa qai vunauci ira vakaukauwa eso na veitacini baleta ni ra sa veiletitaka tiko o cei me ililieu ena Nona matanitu. A ka oqo sa mani vosa kina o Koya, “Ai tabatamata sega ni vakabauta, . . . a cava na kena dede meu vosoti kemudou?”⁵ A rawa Vua me dau taroga wasoma ena gauna ni Nona cakacaka vakalotu. Segá ni kurabuitaki

ni gadreva me masu vakatikitiki ena veiulunivanua!

Au raica vei keda *kece* meda lako sobu mai na noda veigauna cecere meda na sotava na veituvaki taucoko ni bula, kau sa vakayaloqaqataki kemuni kina ni mai tini tiko na koniferedi raraba oqo.

iMatai taumada, ke o raica nomu veisiga ni mataka na veivakataotaki vei ira era tiko voliti iko ia ka raica talega na veigacagaca ena nomu bula e sega ni veiraurau ki na itukutuku o sa rogoa ena macawa oqo, kakua ni ko yalolailai ka kakua ni soro. Na kospipeli, na Lotu, kei na soqoni vulaono totoka vakaoqo sa nakiti me soli inuinui kei na veivakauqeti. E sega ni caka me vakayalolailaitaki kemuni. Na tevoro duadua ga, na keda meca taucoko, ena saga me vakauqeti keda ni ituvaluva sa mai tukuni ena koniferedi raraba e veivakayalolailaitaki ka sega ni dodonu,

ni tamata era sega tu ni torocake, ka sega ni dua e tubu dina tiko. Qai cava na vuna e vosa kina vaqori o Lusefa? Baleta ni kila ni sega ni rawa *vua* me torocake, ni sega ni rawa *vua* me tubu, ni vuravura sega ni yalani oqo ena sega ni rawa *vua* me dua nona mataka rarama. Sa tamata rarawa sara sa kovuti tu ena yalani tawamudu, ka gadreva meda rarawa talega vakataki koya. Kakua ni coko kina. Ena isolisolni Veisorovaki i Jisu Karisito kei na kaukauwa ni lomalagi ena vuksi keda, sa *rawa* meda torocake, kei na ka e cecere kina na kospipeli o ya ni da na saumi ni da *tovolea* tiko, gauna mada ga eda sega ni rawata kina.

Na gauna a yaco kina e dua na veileti ena Lotu taumada me baleta o cei me nona na veivakalougatataki vakalomalagi kei cei me kua, a vakaraitaka kina na Turaga vei Parofita Josefa Simici, “Raica au sa kaya vakaidina vei

kemudou, sa soli [na isolisoli ni Kalou] me yaga vei ira sa lomani au ka muria . . . na noqu vunau, ia [vei ira] sa *segata* sara me vakayacora.”⁶ Totoka, eda sa qai sega beka ni vakavinavinaka *taucoko* ki na ikuri ni veika vinaka o ya “ka . . . segata sara meda vakayacora”! Sa veivakabulai dina oqo baleta so na gauna, oqori ga na ka eda rawa ni solia! Eda kune vakacegu ni da kila tiko ke me cakavinaka na Kalou vei ira ga sa yalodina sara, ena vica wale sara era na ciqoma.

Yalovinaka nanuma tiko na mata-ka, kei na veisiga kece e tarava mai, ni Turaga ena vakalougatataki ira era *vinakata* mera torocake, era ciqoma na gadrevi ni ivakaro ka *tovolea* mera muria tiko, era vakamareqeta na dodo-nu Vakarisito ka *saga* mera rawata ena nodra gugumattua qqa. Ke o sikalu-tu ena sasaga oqo, ni yaco vei keda kece; sa tiko na iVakabula me vupei iko mo toso ki liu. Ke o sa lutu, kerea na Nona kaukauwa. Mo kaci vakataki

Alama, “Oi kemuni Jisu. . . . ni lomani au mai.”⁷ Ena vupei iko mo laveti cake. Ena vupei iko mo veivutuni, vakatudo-nutaka, ka vakavinakataka na veika me vinaka, ka toso ki liu. Segu ni bera ko na rawata na ka o a saga tiko.

“A ka kecega ko sa kerea vei au, ena soli vei iko,” oqo na vosa ni Turaga.

“. . . Mo vakarorogo vua na Yalo Tabu ni na tuberi iko ena sala dodonu—mo kitaka na veika vinaka, mo yalom-alumalumu ka lewa vakadodonu. . . .

[Kei na] *veika kece ga ko sa kerea [ena] vakabauta, . . . ni na soli vei iko.*⁸

Au taleitaka na vunau o ya! E tukuni tale kina ni da na vakalougatataki ni da sa *gadreva* meda caka vinaka, ena gauna mada ga eda sasagataka tiko kina. Ka vakavotui keda ke gadrevi meda rawata na veivakalougatataki oqori, meda sa qai raica meda kakua ni cakitaka vei ira na tamata: meda sa cakacaka vakadodonu, sega ni veidabui; sega ena veitotaki, meda sa lako ena yalomalumalumu, sega ena

dokadoka; sega ena viavialevu, meda lewa vakadodonu, sega ni vakadonu keda ga, sega ena ivalavalala ca.

Taciqu kei na ganequ, na imatai ni *vunau* levu duadua ni veigauna tawamu-du o ya meda lomana na Kalou *en* yaloda, igu, nanuma, kei na kaukauwa kecega—oqori na imatai ni vunau levu duadua. Ia na imatai ni *dina* cecere ni veigauna tawamu-du o ya ni Kalou sa lomani *keda* ena *Yalona* igu, vakasa-ma, kei na kaukauwa. Na loloma o ya sa vatu ivakadei ni veigauna tawamu-du, ka dodonu me vatu ivakadei ni noda bula ena veisiga. E dina ni vei-vakadeitaki ga oqo sa katakata vinaka kina na lomada meda sa qai yalonuidei meda saga na torocake, saga meda vosoti ena noda ivalavalala ca, ka dede-ka tikoga yani na loloma soliwale oqo vei ira na noda neiba.

A vakavulica oqo o Peresitedi George Q. Cannon: “Se cava na dredre ni veivakatovolei, se titobu ni lomao-caoca, se vakaitamera ni rarawa, ena

sega vakadua ni laivi keda na [Kalou]. A sega ni cakava, ka na sega ni cakava. Ena sega ni rawa Vua. E sega ni Nona ivakarau [me cakava o ya]. . . . Ena [dau] totaki keda. Eda na curuma beka na lovo bukawaqa; eda na ovaca beka na wasawasa titobu; ia eda na sega ni rawai se vakadrukai. Eda na lamata mai na veivakatovolei kei na dredre kece oqo ka yaco meda qaqa ka savasava cake mai kina.”⁹

Ia, mai na dina cecere vakalomalagi o ya sa mai veivakadeitaki tikoga ena noda bula, vakayaco-ka ena savasava kei na vinaka taucoko ni bula, mate, kei na Veisorovaki ni Turaga o Jisu Karisito, sa qai rawa meda dro mai na revurevu ni ivalavala ca kei na yalolialia—na noda kei na nodra eso—ena ituvaki cava ga ena yaco mai vei keda ena noda bula ena veisiga. Ni da solia na yaloda vua na Kalou, ke da lomana na Turaga o Jisu Karisito, keda cakava noda vinaka taucoko meda bulataka na kospeli, sa qai yaco na mataka—kei na veisiga kece me ra sa qai ka cecere, ena gauna mada ga ni da sega ni kidava rawa kina. Na vuna? Baleta ni vinakata na Tamada Vakalomalagi me vakaoqo! E vinakata me vakalougatataki keda. Na bula saumi mai, e cecere, ka tawamudu sa ikoya na usutu ni Nona ituvatuva loloma vei ira na Luvena! Oqo na ituvatuva sa umanaki ena dina ni “sa veivuke na ka kecega mera vinaka kina era sa lomana na Kalou.”¹⁰ Mo sasaga tikoga. Mo vakabauta tiko. Mo vakadina tika. Tubu tikoga. Ena vakaya-loqaqataki iko tiko mai o lomalagi e nikua, ni mataka, ka tawamudu.

“Ko sa sega beka ni kila? ko sa sega ni rogoca?” a kaya o Aisea.

[Na Kalou] sa dausolia na kaukauwa vei ira era sa malumalumu; ena vakalevutaka na kaukauwa vei ira sa sega ni gumatua rawa. . . .

“. . . Ko ira era sa waraki [Koyal] era na vakaukauwataki, era na cabe cake me vaka era vakatabana vakaikeli. . . .

“Ni . . . ko Jiova . . . na Kalou ena taura na [ligadra] imatau, ka kaya vei [ira], Kakua ni ko rere; kau na vukey iko.”¹¹

Taciqu kei na ganequ, me sa qai vakalougatataki keda ni mataka na

Tamada Vakalomalagi dauloloma ka nanuma tiko na veika eda a vakila nikua. Me vakalougatataki keda o Koya meda sasagataka tikoga na veika vina-ka eda sa mai rogoca ena macawa ni koniferedi oqo, ka kila ni Nona loloma vakalou kei na veivuke gugumatua ena tiko kei keda ni da sasaga bula tiko mada ga—ena tiko kei keda *vakabibi* ni da sasaga bula tiko.

Ke sa cecere beka na ivakatagedege-de ni Kospeli kei na torocake yadudua e gadrevi ena veisiga ni mataka sa vaka me cawadru laivi, nanuma nona vaka-yaloqaqataki ira nona tamata o Josua ni sa tu e matadra na veisiga veicivilaki. “Ni vakasavasavataki kemuni,” a kaya, “ni na kitaka na cakacaka mana eso ko Jiova ena kemuni maliwa ena mata-ka.”¹² Au sa yalataka na yalayala vata ga o ya. Sa yalayala ni koniferedi oqo. Sa yalayala ni Lotu. Sa Nona yalayala o Koya sa dau cakava na veika mana

oqori, ni o Koya sara ga, o “Veivaku-rabuitaki, na iVakavuvuli, na Kalou Kaukauwa, . . . Na Tui ni Sautu.”¹³ Ena Vukuna au vakadinadinataki Koya. Ena Vukuna au sa ivakadinadina. Kivei Koya sa yaco na koniferedi oqo me sa ivakadinadina ni Nona cakacaka ni veisiga cecere nikua. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Iperiu 10:32.
2. Lako Yani 32:7, 8.
3. Lako Yani 20:3–4.
4. Maciu 17:2.
5. Marika 9:19.
6. Vunau kei na Veiyalayalati 46:9; vakamatatataki.
7. Alama 36:18.
8. Vunau kei na Veiyalayalati 11:8, 12, 14; vakamatatataki.
9. George Q. Cannon, “Remarks,” *Deseret Evening News*, Mar. 7, 1891, 4.
10. Roma 8:28.
11. Aisea 40:28, 29, 31; 41:13.
12. Josua 3:5.
13. Aisea 9:6.

Me Tiki ni Noda Bula na Koniferedi

Sa rawa mo vakayagataka eso na itaviqaravi oqo kei na taro me tekivu kina na veitalanoa vakamatavuvale se noda vakasamataka vakai keda yadudua.

Me Baleti Ira na Gone

- Tabana e 86: E tukuna o Peresitedi Thomas S. Monson e dua na tikina mai na *Alice's Adventures in Wonderland* me vakaraitaka kina na bibi ni vakatulewa. A vakayaloqaqataki keda meda digitaka na dodonu, ena gauna mada ga ke dredre sara na kena sala. Mo dou veivosaki vakamatavuvale, me baleta na dredre ni vakatulewa e sotavi tiko. Na cava o rawa ni cakava mo dou veivukei kina me digitaki na dodonu? Me itaviqaravi, droinitaka e dua na isasabai ni DND (CTR) ena posita ka vola kina na nomuni vakasama. Mo qai vakaliliga ena vanua mera raica vakawasoma tiko kina na lewe ni matavuvale.
- Tabana e 101: A vakamacalataka o Peresitedi Dieter F. Uchtdorf, Karua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada, e dua na siti mai Jamani a vakarusai ena ivalu ka taravou tale

ka caka me totoka tale. A vakavulica o Peresitedi Uchtdorf ni gauna eda bula kavoro kina, sa rawa vua na iVakabula kei na Tamada Vakalomlagi me buli keda vou. Na ivakaraitaki cava era sa raica na lewe ni nomu matavuvale me baleta e dua na ka sa kavoro sa mai yaco me totoka ka kaukauwa tale? Sa rawa mo wasea na nomu ivakadinadina baleta na

Veisorovaki i Jisu Karisito vei ira na luvemu.

- Tabana e 53: E vakayaloqaqataki keda o Elder Mervyn B. Arnold ena Vitusagavulu meda “gole ka laki veivueti” ena noda dodoliga yani vei ira na luluqa vakalotu kei na itokani sega ni lewenilotu. Vakasamataka vakamatavuvale, na sala mo dou dodoliga yani kivei ira sa sega tu ni mai lotu vakabalavu se sega ni lewenilotu. Na cava o rawa ni cakava mo wasea na kospeli vei ira na tamata? Vakasamataka e dua na sala marautaki me caka kina e dua na ituvatuva ni kaulotu ni matavuvale ena kena lalawa, e rawarawa ka rawa me vakayacori.
- Tabana e 13: Sa sureti keda tu o Sisita Linda Burton, na peresitedi raraba ni iSoqosoqo ni Veivukei, meda vakasamataka ena masumasu na sala meda vupei ira kina na ise ni valu ena noda itikotiko. Mo ni sikova vakamatavuvale na IWasaStranger.lds.org ka sarava na vidio “I Was A Stranger: Love One Another.” Na cava eso na ka me na cakava na nomu matavuvale mera garavi kina na neiba era tiko leqa?

Me Baleti Ira Na iTabagone

- Tabana e 86: E kaya kina o Peresitedi Thomas S. Monson, “Na katuba ni itukutuku ni veigauna e tadola ena iji lalai, sa vakakina na bula ni tamata.” A kaya talega, “Na salatu eda muria ena bula oqo e veimutaki ki na keda icavacava ena bula e tarava.” Vakasamataka mada na digidigi cecere sa yaco tiko mai ena nomu bula. Raitayaloyalotaka mada na vanua ena kauti iko kina na digidigi oqori, ka vola na vakasama kei na nanuma e yaco mai vei iko.
- Tabana e 46: A kaya o Elder Ronald A. Rasband ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua, “A tekivu na Vakalesui mai ni kospeli mai vua e dua na cauravou, o Josefa Simici, ni a taroga e dua na ka.” E kaya o Elder Rasband ni taro sa tukuna tiko ni gadrevi na vuli, vakuri na noda ivakadinadina, ka “mo dou toso ki liu ka tudei vei

- Karisito” (2 Nifai 31:20). Mo taro vua na Kalou ena masu, vulica na ivolanikalou kei na vosa mai na konifredi raraba, ka raica ka rogoca sara vakavinaka na isau ni taro.
- Tabana e 10: O sa bau rere mada se galili? A wasea o Sisita Neill F. Marriott, ikarua ni daunivakasala ena mataveiliutaki raraba ni Goneyalewa, na cava a yaco ni sa vakarau vakamau sara tu ga. A yawa sara mai vale o koya ka me na laki tiko mada vua e dua na wekai watina me na vakamautaka ka se bera mada ni sotava. Ni yaco yani ena vale nei weka o ya, a kaya o Sisita Marriott, “A dola mai na katuba . . . sa tu mai o Nei Carol, a sega tale ni vosa, ka mokoti au mai.” Sa takali tani e kea na nona rere. “Na loloma sa dau vagalalataka na nomu bula ena vukuna e dua tale,” a kaya o koya. E dua beka mo na vagalalataki iko tiko kina?
 - Tabana e 70: A vakavulica o Baracka Stephen W. Owen, peresitedi raraba ni Cauravou, ni da sa iliuliu ka italai talega. A wasea na gauna a sotava kina e dua na ilawalawa cauravou era veitokoni ka veivakayaloqaqataki vakai ira ena nodra kuoramu. A kaya, “Na veiliutaki sa ivakaraitaki ni bula vakatisaipeli—sa kena usutu ga na nodra vuksi na tamata mera gole vua na Karisito.” Digitaka e dua ena macawa oqo o na vuksa me gole vua na Karisito.
- Me Baleti Ira na iTabagone Qasecake**
- Tabana e 101: Vinakata beka me kua ni malumalumu mai na nomu vakabauta? E vakavulica o Peresitedi Dieter F. Uchtdorf, iKarua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada, ni talairawarawa ga sa kena isau! “Na talairawarawa sa drabula ni noda vakabauta,” a kaya. “Ena talairawarawa ga eda na cilava na yaloda ena rarama.” Vakasamataka mada e dua na gauna ko a muria kina na vosa ni Turaga dina ga ni a dredre sara. A qaqaco vakacava nomu vakabauta ena nomu talairawarawa ka vuksa mo raica na veika o sa vakaituvakitaki tu kina?
 - Tabana e 23, 59, kei na 105: O Sisita Mary R. Durham, na ikarua ni daunivakasala ena mataveiliutaki raraba ni Lalai se qai vagalalataki oti ga, e kaya ni Yalo Tabu sa dua na “ivurevure vakalou ni kaukauwa.” Wilika na nona vosa kei na nodrau vosa o Elder David A. Bednar kei Elder Robert D. Hales ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua. Raica matua na vuqa ni nona ilesilesi e dau vakayacora na Yalo Tabu kei na sala ena vakalougatataki iko kina. Mo lalawataka mo veisautaka e dua na ka ena nomu bula mo kilikili kina ena Nona veivakauqeti.
 - Tabana e 26 kei na 124: Mo vatarogi iko mada ena taro a taroga o Elder Donald L. Hallstrom ena Mataveiliutaki ni Vitusagavulu: “Ni dau yaco na veika dredre ena noda bula, na cava sara eda dau cakava? O dau veilecayaki se vakatitiqa se luluqa beka vakayalo? Sa voroka beka na noda vakabauta? Eda na beitaka beka na Kalou se tamata ena veika sa yaco vei keda? Se eda na nanuma sara vakatotolo . . . ni da sa luvena na Kalou sa dauloloma?” E kaya o Elder Jeffrey R. Holland ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua, “Na imatai ni ka *dina* cecere ni veigauna tawamudu o ya ni Kalou e lomani *keda* ena taucoko *ni* yalona, igu, vakasama, kei na kaukauwa.” Ena veivuke vakacava na vaqaqacotaki ni nomu ivakadinadina baleta na loloma ni Kalou vei iko mo vosota rawa na veika dredre?
- Baleti Ira Na Qase**
- Tabana e 86: E kaya o Peresitedi Thomas S. Monson ni gauna eda vakasamataka tiko noda vakatulewa ena veisiga, “ke da na digitaki Karisito, eda sa digidigi donu tiko.” Na itovo vakalotu cava mo na vakatorocaketaka se vakaqaqacotaka ki na nomu bula kei na nomu matavuvale me na usutu tiko ga na Karisito ena nomu digidigi?
 - Tabana e 81 kei na 93: E rau vakayaloqaqataki ira na tama o Peresitedi Henry B. Eyring, Matai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada, kei Elder D. Todd Christofferson ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua mera cakava na veisau e gadrevi mera liutaki ira kina nodra matavuvale ki na matanitu vakasilesitieli. Ni ko dua na tama, na cava o rawa ni cakava, mai na vosa nei Elder Christofferson, mo “vakaraitaka vakavina cake vua na Kalou na nomu yalodina ena bula ni veisiga”?
 - Tabana e 77: Ni da bulataka na loloma, ena bula qaqa mada ga na matavuvale e dau sotava tu na bolebole lelevu, e kaya vaqori o Peresitedi Dieter F. Uchtdorf, Karua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada. “Se cava sara na leqa e sotava tiko na nomu matavuvale, kei na cava mo cakava mo walia kina,” a tomania “na itekivu kei na itinitini ni kena iwali na loloma ga.” Ena nomu

matavuvale, sa rawa mo veivakasalataki vakaivolankalou “dou masuta na Tamada . . . me vakasinaiti kemudou ena loloma oqo” (Moronai 7:48).

- Tabana e 63: E kaya o Elder M. Russell Ballard ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua ni matabose ni matavuvale caka wasoma “ena valuta na ravuraru ni tekinolaji nikua ka dau vagolei keda tani mai na gauna dodonu vakai keda ka dau kauta mai na veika butobuto ki na noda itikotiko.” Sa rawa mo tauyatutaka ena nomu matavuvale e va na mataqali matabose ni matavuvale a vakatura o Elder Ballard “ka na vuksi keda meda gugumatuva cake ka marautaka noda veimaliwai vakamareqeti.” ■

iTuvatuva ni iTalanoa ni Koniferedi

Na ituvatuva ni veika a sotavi era digitaki mai na koniferedi raraba sa rawa ni vakayagataki ena vuli yadua, lotu vakamatavuvala, kei na veivakavulici tale eso. Na naba sai koya na imatai ni tabana ni vosi.

Koya e vosi	iTalanoa
Neil L. Andersen	(49) Era na kalougata na gone kei ira na itabagone ni ra dodoliga yani vei ira ena loloma o ira na qase, vakavulici ira ena kospeli, ka kidavaki ira ena lotu.
Mervyn B. Arnold	(53) O tinai Mervyn B. Arnold a vakabula na sipi sa yali ka mavoa nei Tamada Vakalomalagi. A mate e wai na gonedau taci Elder Alejandro Patania ni waraka tiko na veivueti ena gauna ni cava. E dua na itokani i Mervyn B. Arnold sa lesu tale mai ki na Lotu ni oti e 25 na yabaki ni veivakatokanitaki. A veivuke e dua na bisopi mera vuetti e 21 na cauravou.
Linda K. Burton	(13) Era cakacaka yani na marama ena 1856 mera vuksi na Yalododonu era tao tu ena buca. E veivuke e dua na veiwatini veikauwaitaki ki na dua na matavuvala ise ni ivalu. Ena nona veibulu, a vakananumi e dua na peresitedi vakacegu ni iSoqosoqo ni Veivukei ni iteki baleta na nona veiqrarvi kei na loloma.
D. Todd Christofferson	(93) A gadreva o cauravou D. Todd Christofferson me muria na ivakarau nei tamana dau dina. E dau masulaka na luvena tagane e dua na tama ena veimataka baleta ni lomani koya.
Quentin L. Cook	(97) Era marau na lewe ni Tabana ni Kaulotu e Thailand ni ra sa rogoca ni sa na tara e dua na valetabu e Thailand. Sa vauci e dua na goneyalewa sa mate ki na nona matavuvala ni oti nona rairai e valetabu vua na watina e dua na Vakaitutu Raraba. Se cava sara na lomolomora vakapolitiki, sa gadreva ga o Peresitedi Gordon B. Hinckley me caka na vakasobu ni vatu ni tutu ena kena vakatabui na Valetabu e Suva Viti.
Kevin R. Duncan	(33) Sa lasika mai e dua na memenikau ena qaqalo nei Kevin R. Duncan ni boroya tiko ena iwalii kei na vadreti.
Mary R. Durham	(23) E dua na tama e colata na luvena yalewa ena dua na drano ka sega ni kuitaki ena nona luvata nona ivava.
Cheryl A. Esplin	(6) E dua na dauvunau e vakavulica na bibi ni kena raici matua na nodra qaravi na tamata. E dua na gonelailai a vulica ena Lalai ni lomani koya o Jisu.
Henry B. Eyring	(19) E rau rerevaka e rua na lewe ni Lotu ni nodrau vakatovolei kei na veika diredre ena uabaleta na nodrau vakabauta vakavo ke rau vakavoutaka nodrau lomana na iVakabula kei na Nona Lotu. (81) E rarawatata o Henry B. Eyring e dua na matavuvala a sega ni vauci ena valetabu. E dua na yada sa mai lewena na Lotu ka kakavaka me bula tawamudu kei na nona matavuvala.
Gerrit W. Gong	(108) E dua na dauveivakatavulici ni basketball a vakayaloqataki Gerrit W. Gong me tovolea mada na soka. Ni bera ni gole ki valetabu, a savata na ligana e dua na mekeniki ena nona masi iyaya ni kana.
Robert D. Hales	(105) A vakuqueti Robert D. Hales na Yalo Tabu ena nona veiqrarvi ena Lotu kei na nona bula vakai koya.
Donald L. Hallstrom	(26) Na luevi Donald L. Hallstrom yalewu a vola ena dua na pepa ni vuli ni na laki tiko vata kei Tamana Vakalomalagi ke sa na mate. Ena yalodina duatani era cavuta na ivolanikalou na lewenilotu e Liberia ka lagata "Na Yavu Tudei".
Paul V. Johnson	(121) A mate na luevi Paul V. Johnson qase ena inuinui ki na bula e tarava kei na Tucaketale.
Patrick Kearon	(111) Sa veisau vakadua o Patrick Kearon ni oti nona rogoca na kedra italiano na ise ni valu ka vakadinatinataka nodra kauwaitaki mai vei ira na cakacaka ena veivakacokotaki.
Neill F. Marriott	(10) A karoni o Neill F. Marriott mai vei nona bubu vakacabecabe na tagane me watina. A taqomaka o Neill F. Marriott na itutu vakatina mai vua e dua a qiri mai.
Jairo Mazzagardi	(56) Ni se qai saumaki vou mai ki na Lotu, a vakasaqara ka kunea rawa o Jairo Mazzagardi na isau ni nona vakatataro baleta na Veivakalesui mai.
Thomas S. Monson	(85) A vakarota e dua na lewe ni matabete kilikili e dua na waqa veivueti me vakabulai koya kei ira nona kaimua mai na nodra ivutovuto.
Russell M. Nelson	(66) E vauca o Russell M. Nelson e dua na matavuvala e valetabu ni oti nodrau vakamasuti koya e rua na goneyalewa sa mate ni matavuvala o ya ena taudaku ni ilati ka yaco me rau kilikili ki na valetabu o tamadrau kei ganedrau.
Dallin H. Oaks	(114) A sotava o Josefa Simici na veisaqasaqa ni vakasaqara tiko me tabaki na iVola i Momani.
Bonnie L. Oscarson	(87) Sa vakadeitaka na Yalo Tabu na dina ni kospeli vua e dua na tina sa tauvimate bibi tiko na luvena tagane.
Stephen W. Owen	(70) Ni vodoka tiko na ose ena dua na ulunivanua, sa kila tu o Stephen W. Owen ni na taqomaki ke muri tamana tikoga. E marautaka o Stephen W. Owen ni mai veivotayaka na sakaramede. E dua na cauravou mai Niu Siladi a masulaki tinana ena kaukauwa ni matabete.
Ronald A. Rasband	(46) Na veisiko nei Ronald A. Rasband ki Pakistan sa dua na "siga koula" vua kei ira na Yalododonu e kea. E vakaitavi o Ronald A. Rasband ena dua na kakaburaki ni Face to Face.
Dale G. Renlund	(39) Ni sa kania na sakaramede, sa vakila e dua na sisita mai Sauca Aferika na ituvaki dina ni solibula ni iVakabula.
Kent F. Richards	(118) Ni oti e dua na vakatabui ni valetabu, rau a papaitaisotaki o Kent F. Richards kei watina baleti ira nodrau qase e liu. A vakadinatinataka o Kent F. Richards e dua na matavuvala ni ikatolu ni kawatamatata a papaitaiso ena vukudra na nodratou qase e liu.
Steven E. Snow	(36) Sa laki yaco ena yalomalumalumu, titobu vakayalo, ka dina na masu nei Steven E. Snow kei na nona matavuvala ni sa bula mai o luvena tagane ena mavoia levu ni uluna.
Gary E. Stevenson	(29) Ni sa yali na ki ni nona motoka, a vakaibalebaletaka oqo o Gary E. Stevenson ni ki e gadrevi me yavala kina na motoka kei na idola ni matabete e gadrevi me cicivaki kina na Lotu. Ni ratou sa papaitaisotaki tiko na luvena me baleti ira nona qase e liu e dua na lewe ni valetabu, a qai kila ni ra sa nona qase e liu talega.
Dieter F. Uchtdorf	(101) E vakila o Dieter F. Uchtdorf na veivakauqueti ni Yalo Tabu ni vakasamataka vakatitobu na kena vakavoutaki o Dresden, mai Jamani, ni oti na iKarua ni Valu Levu.
W. Christopher Waddell	(90) E dredre sara vua e dua na cauravou ena Lalai me vakasamataki Jisu. Rau sa kunea na vakacegu e dua na veiwatini ni rau kila ni rau sa vauci vei luedrau tagane a sucu mate.

Elder W. Mark Bassett

Vitusagavulu, Vakaitutu Raraba

Elder Mark A. Bragg

Vitusagavulu, Vakaitutu Raraba

Ena vulaikatakata kece ni se gonetagane lailai, ena dau lako o W. Mark Bassett kei na nona matavuuale mai na nodratou itikotiko e Sacramento, California, Amerika, me ratou laki sikova nona bubu mai vei tinana e Alabama, Amerika. Ena veisiga ni ratou lako tiko ki kea, eratou dau raica me ratou sikova na veivanua kilai ena itukutuku ni Lotu.

Eratou sikova tiko na veivanua kilai ena itukutuku makawa e Nauvoo, Illinois, se ratou taubale curuma na Veikau Tabu e Palmyra, New York, e dau nanuma o Elder Bassett na veika mana e dau vakila—ni se gonetagane lailai sara mada ga—ni sikova na veivanua tabu oya.

“Keitou dau vakila e kea eso na ka,” e kaya o koya. “Oqori na ivakarau a tarai cake kina noqu ivakadinadina, mai na veika lalai au sotava.”

Na ivakadinadina oya a rawati ni se cauravou gone sa ivurevure ni kaukauwa ena bula taucoko nei Elder Bassett.

A sucu ena 14 ni Okosita, 1966, vei rau o Edwina Acker kei William Lynn Bassett, mai Carmichael, California, e ikarua o Elder Bassett vei iratou e lima na gone. Era sa rui ka bibi sara ki na nona matavuuale na veiqraravi ena Lotu kei na bulataki ni kospeli.

Ni oti nona veiqraravi ena Tabana ni Kaulotu na Guatemala City mai na 1985 ki na 1987, a toki o Elder Bassett ki Provo, Utah, me laki vuli ena Brigham Young University. A vakamautaki Angela Brasher ena Valetabu e Salt Lake ena 20 ni Tiseba, 1989. Erau nodratou itubutubu e lima na gone ka rua na makubudrau.

Ena 1991, a rawata o Elder Bassett e dua na diqiri ni daunivika mai BYU ka qai toki vata kei na nona matavuuale ki na yasayasa vaka-Sacramento me laki cakacaka ena vanua ni volitaki yaya vakaidini umauma. A cakacaka vakadauni-yau ena Brasher's Sacramento Auto Auction ka vakailosesili liu ena tabana vakailavo ka itokani itaukei ni West Coast Auto Auctions, Inc., ka dau volitaki motoka kina ena ra kei Amerika raraba.

Sa veiqraravi vakalevu ena Lotu o Elder Bassett, okati kina na peresitedi ni cauravou, bisopi, lewe ni matabose e cake, peresitedi ni iteki, peresitedi ni Tabana ni Kaulotu na Arizona Mesa Mission mai na 2007 ki na 2010, ka Vitusagavulu ni iWasewase. ■

Ni yabaki 14 o Mark Bragg, era a vakaveikilaitaka na nona matavuuale ki na Lotu na nona itokani mai na nona timi ni baseball. A papitaiso o Mark, ka yaco me bulabula vakalotu o tinana.

“A veisautaka na neitou bula,” e kaya o Elder Bragg.

A sucu o Mark Allyn Bragg ena 16 ni Epereli, 1962, mai Santa Monica, California e Amerika, vei rau o Donald E. kei Diane Bragg.

Ni vuli tiko ena University e Utah, a kacivi o Elder Bragg me laki veiqraravi ena Tabana ni Kaulotu na Mexico Monterrey, ena veiliutaki nei peresitedi ni kaulotu o Roy H. King kei na watina o Darlene O. King.

Ni oti na kaulotu nei Elder Bragg, sa tekivu me gadiva na luvena yalewa gone duadua na nona peresitedi ni kaulotu, o Yvonne. Erau a vakamau ena Valetabu e Los Angeles California ena 17 ni Maji, 1984.

Ni oti nona mate sega ni namaki na tamai Elder Bragg, erau a lesu tale na veiwatini ki California me tekivu nona cakacaka ena tabana ni baqe (a mai cava nona cakacaka ena itutu vakaivukevuke e cake ni peresitedi ni Bank of America) ka me voleka vei tinai Elder Bragg.

Me na oti e vitu na yabaki ni bera ni ra qai yaco mai na gone ki na matavuuale na Bragg. “Ena so na gauna e vaka me keirau dau vulagi, ena neitou matavuuale sara mada ga,” e nanuma lesu o Elder Bragg.

Oti—“ena siga vinaka duadua e vuravura”—sa qai vaka-sucuma o Sisita Bragg na kena imatai ena va na luevi keirau. “Au nanuma . . . niu a vakasamataki ni sega tale beka ni dua na tamata mamarau cake mai vei au ena gauna oya,” e kaya o Elder Bragg.

A sega ni dau rawarawa na bula e neitou matavuuale. Ena siga a tokoni kina o Elder Bragg me bisopi ena tabanalevu a tubu cake kina, a leqa kina na tinana ena dua na butako moto-ka. Nona veibulu e kena imatai me veiliutaki kina ena nona sa bisopi. “Era dau tu na iSoqosoqo ni Veivukei e veisiga ena neitou matavuuale,” a nanuma lesu o koya.

Na veilesoni oya ni loloma, veiqraravi, kei na veikauwaitaki ena dau dusimaki Elder Bragg ena nona veiqraravi vaka-Lotu ena veisiga ni mataka—vakaperesitedi ni iteki, Vitusagavulu ni iWasewase, kei na liganicakacaka ni valetabu. ■

Elder Weatherford T. Clayton

Vitusagavulu, Vakaitutu Raraba

Sa vakavinavinakataka vakalevu o Elder Weatherford T. Clayton na madigi me veiqravi. E dau liu vua na cakacaka ni Turaga. E dau lomana vakalevu na tamata ka qaqaco na kena isema ki na nona matavuvale.

“Ena kospeli i Jisu Karisito, sa rawa kina ni da vakasoqoni vata yani ki vale,” e kaya o Elder Clayton. “Sa vakila na noqu matavuvale na nodra veivakayayarataki o ira era sa liu yani. Era sa dina me vakataki keda ga na tiko oqo.”

A sucu mai California, Amerika ena 1 ni Maji, 1952, vei rau o Whitney Clayton Jr. kei Elizabeth Touchstone Clayton, a rawata o Elder Clayton e dua na ivakadinadina kaukauwa baleta na veituberi vakamatavuvale ena nona itabagone. Ena vuku ni nona sasaga e dua na dauveituberi vakamatavuvale, eratou a ciqoma kina, ni se qai yabaki 12, o koya kei na nona matavuvale na veiyalayalati bibi ni kospeli ka ratou vauci ena Valetabu mai Salt Lake ena 1964 mai vei Elder Harold B. Lee ena gauna oya, ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua.

Ni vakasamataka na sala eso e vakarautaki koya kina na Turaga me veiqravi, e kaya o Elder Clayton ni dau vakauqeti koya vakavuqa na nodra ivakaraитaki eso tale: “Au dau sarava na nodra solia nodra bula vua na Turaga na itokani kei na matavuvale ka kunea na reki ena veiqravi era vakayacora vua na Kalou.”

Ni a vakacavara na veiqravi ena tabana ni Kaulotu na French Canadian, e a laki vuli ena Univesiti mai Utah, e a qai sotavi Lisa Thomas. Erau a vakamau ena 17 ni Maji, 1976, ena valetabu e Salt Lake. Erau nodratou itubutubu e lima na gone.

A rawata o Elder Clayton e dua na diqiri ni vulici ni vakasama ka vakacavara na vuli vuniwai ena University mai Utah. A cakacaka ena dua na veiqravi ni vuniwai vakaitaukei me obstetrician-gynecologist mai na 1985 ki na 2013, ni se bera nona kacivi me peresitedi ni Tabana ni Kaulotu na Canada Toronto.

Sa veiqravi oti o koya vaka: iliuli ni kaulotu, qasenivuli ni iVakavuvuli ni Kospeli, peresitedi ni Cauravou, kenadau ni tuvakawa, qasenivuli ni kalasi ni iTabagone ni Wilivila ni Sigatabu, bisopi, lewe ni matabose e cake, daunivakasala ena mataveiliutaki ni iteki, ka peresitedi ni iteki. ■

Elder Valeri V. Cordón

Vitusagavulu, Vakaitutu Raraba

Mai vei tinana, ka a curu ki na Lotu ni yabaki 16, sa ciqoma kina o Elder Valeri Vladimir Cordón Orellana e dua na yavu ki na kospeli ka vuksi koya vinaka ena nona toki tani me 95 na maile (150 km) mai na nona koro o Zacapa, Guatemala, me laki vuli torocake ena Siti o Guatemala ka vulica na vakadidike vakompiuta.

“Na ka bibi duadua au ciqoma mai vei tinaqu meu rokova na veika bibi ena Lotu,” e nanuma lesu o Elder Cordón, na luedrau o Ovidio kei Ema Orellana Cordón.

A sucu o Elder Cordón ena 19 ni Feperueri, 1969, ena siti o Guatemala, kei na nona bula vakagonetagane e Zacapa. A lako o tamana ki Chicago Illinois, e Amerika me laki cakacaka. Ni tiko voli e kea era a vakauqeti koya na lewenilotu ka ciqoma na itukutuku ni kospeli mai vei rau na daukaulotu. Eratou a vauci na matavuvale ena Valetabu na Mesa Arizona ena 1972, ni yabaki tolu o Valeri.

E kaya o Elder Cordón a yaco me taleitaka na kospeli ena nona dau rogoca na tinana ni lagata e veigauna na veisere ni Lotu me vaka na “Au Luve ni Kalou” kei na “I Hope They Call Me on a Mission.” A veiqravi o Elder Cordón ena Tabana ni Kaulotu na El Salvador mai na 1987 ki na 1989.

A vakamautaki Glenda Zelmira Zea Diaz ena 25 ni Maji, 1995, ena Valetabu na Guatemala City Guatemala. A nakita o Sisita Cordón me kaulotu, ia a veisau na lomana ni sotavi Valeri. E muri a qai kila ni oqo na cauravou a toboka na matana ni raica na kena itaba ena dua na mekasini ni Lotu. E tolu na luedrau yalewa.

A ciqoma o Elder Cordón e dua na diqiri ni bejila mai na Univesiti na Mariano Galvez e Guatemala ena 2010 kei na master ni veiutaki vakabisinisi mai na Massachusetts Institute of Technology ena 2012. A cakacaka vakadairekita ni ivakarau ni itukutuku ena dua na kabani ni volitaki wainimate ka tekiu mai na 2012 ena Pepsico Foods Mexico, Central America kei na Caribbean.

Ena gauna e kacivi kina, a veiqravi voli o Elder Cordón ena iKava ni Kuoramu ni Vitusagavulu ena iWasewase na Central America. A veiqravi o koya ena mataveiliutaki ni Tabana ni Kaulotu na Costa Rica San José East mai na 1998 ki na 2000. ■

Elder Joaquin E. Costa

Vitusagavulu, Vakaitutu Raraba

Abiuti Joaquin Esteban Costa e dua na itokani dau veivakilatiki ena sala ka qai vakavuna nona saumaki ki na kospeli i Jisu Karisito, vakamau ena valetabu, ka veiliutaki ena Lotu.

A sucu o Joaquin Costa ena 8 ni Maji, 1965, vei rau o Eduardo J. Costa kei Graciela M. Fassi. Ni gonevuli ena univesiti mai Buenos Aires, Argentina, a vakaveikilaitaki koya vei Renee Varela e dua na itokani, o Alin Spannaus, sa Vitusagavulu tiko ni iWasewase ena gauna oqo. Ni dua o koya na ikarua ni itabatamatia Yalododonu Edaidai, a lomalomarua o Renee me vakadonuya na gadi kei na cauravou yabaki 21 sega ni lewe ni Lotu. Ni oti e tolu na gadi sa nanuma o koya ni "sa rui taleitaki koya vakalevu" ka nanuma me rau sa kua tale ni gadi. Ni cava na yabaki vakavuli, a lesu tale ki na vanua a sucu kina, e Entre Rios, Argentina.

A ciqoma o Renee na veikacivi me laki veiqraravi ena Tabana ni Kaulotu na Chile Osorno. Ni lesu mai, a tuva o Baraca Spannaus me rau tiko ruarua kei Joaquin ena dua na soqo ni marau, ka kerei koya kina o Joaquin me rau gadi. "Au masu ka nanuma meu solia vua e dua na madigi," e kaya o Sisita Costa.

Sega ni dede sa vulica tiko na Lotu o Joaquin. Ni vuli tiko vei rau na daukaulotu, a kerei koya o Renee me masu ka wilika na iVola i Momani mai na kena itekivu ki na kena iotioti.

"Se bera ni yacova na iotioti sa ciqoma e dua na ivakad nadina kaukauwa," e kaya o Sisita Costa. "A sega ni papitaiso walega me vakamarautaki au. Keirau a veigadivi tale ena dua na yabaki ka keirau qai vakamau ena Valetabu na Buenos Aires Argentina ena 1989."

A rawata o Elder Costa e dua na diqiri na bejila ni economics ena 1987 mai na University kei Buenos Aires. Ni rau se veiwatini gone erau a toki ki Provo, Utah e Amerika ka laki rawata kina na diqiri ni master ni veiliutaki vakabisinisi ena 1994 mai na Univesiti na Brigham Young. Eratou a vakaitikotiko o rau kei na nodrau matavuvale sa tubu tikoga ka okati kina e va na gone, ka vakaitikotiko e Chicago, Illinois, e Amerika, ni cakacaka ena dua na kabani ni vakatubuilavo ni veimatanitu kei na veiqraravi ena veika vakailavo. A kauta lesu nona matavuvale ki Argentina na nona cakacaka vakadaunibaqe me vica na yabaki oti qai gole yani ki na Czech Republic ka gole sara yani ki na Sultanate of Oman. Ena rua na yabaki sa oti, eratou sa vakaitikotiko kina kei na nona matavuvale mai Lima, Peru, na vanua a cakacaka tiko kina ena dua na kabani ni vakatubuilavo ka vakanamata vakatabakidua ena soli dinau lalai ni bisinisi. ■

Elder Massimo de Feo

Vitusagavulu, Vakaitutu Raraba

Ni voleka toka me taura nona veikacivi ni kaulotu tudei, a vulica o Elder Massimo De Feo na veilesoni bibi ni solibula kei na loloma mai vei tamana, o Vittorio De Feo.

E vica toka ga na nodratou ivurevure vakailavo na matavuvale na De Feo, ka rau sega ruarua ni lewe ni Lotu o Vittorio kei na watina o Velia. Ia erau rokova na De Feo na nona gagadre na luedrau tagane me wasea na kospeli.

"A tarogi au na tamaqu, 'O vinakata dina mo cakava na ka oqo?'" e nanuma lesu o Elder De Feo. "Au kaya, 'Io, au vinakata mai vuniyalou meu qarava na Turaga.'"

A yalataka o Vittorio ni na cakava na ka taucoko e rawata me sauma kina na isau ni rua na yabaki ni nona veiqraravi na luvena ena Tabana ni Kaulotu na Italy Rome.

"Au raica na bibi ni ilavo oya—ni vua ni solibula cecere mai vua e dua na turaga ka sega ni vakabauta na Lotu," e kaya o Elder De Feo. "O koya au solia kina na yaloqu, noqu kaukauwa, vakasama, kei na igu taucoko ena noqu veiqraravi vakaulotu baleta niu lomana na Turaga ka lomana na tamaqu."

Era sa veivuke ena nona vakamacalataki o Elder De Feo na ivakavuvuli eso ni kospeli me vaka na cakacaka vakaukauwa, matavuvale, kei na veiqraravi.

A sucu mai Taranto, Italy, ena 14 ni Tiseba, 1960, a vulica me baleta na Lotu o Massimo De Feo ni yabaki ciwa ena nodrau tukituki ena katuba ni nona vale e rua na daukaulotu. Segu ni dede rau sa papitaiso o Massimo kei tuakana o Alberto.

Erau dau marautaka na cauravou na De Feo na nodra loloma kei na veitokoni na ililui yalodina ni tabana ni rau dau lakova na Lalai kei na, e muri, na Muavata. A bukia talega o Massimo na isema vakaveitokani ni bula taucoko kei ira na itabagone tale eso ena tabana—okati kina o Loredana Galeandro ka rau saumaki vata mai, ka rau qai vakamau ni oti mai nona kaulotu. Erau a vakamau ena 14 ni Okosita, 1984, ena Valetabu na Bern Switzerland. E tolu na luedrau na veiwtinati na De Feos.

Ni se bera ni yaco me Vitusagavulu Vakaitutu Raraba, a vakaitikotiko mai Roma o Elder De Feo ka cakacaka ena sivia ni 30 na yabaki ena Tabacakacaka ni Yasana kei Amerika. Sa veiqraravi oti o koya vakaperesitedi ni tabana, peresitedi ni tikina, peresitedi ni iteki, kei na Vitusagavulu ni iWasewase. ■

Elder Peter Meurs

Vitusagavulu, Vakaitutu Raraba

Ni se gone, eratou a vakaitikotiko o Peter Meurs kei na nona matavuvale volekata e dua ka cicivaka tiko e dua na sitoa ni “ripeataki ka kecega” ni iyaya ni teitei. Erau dau vakayagatata vakalevu nodrau gauna o Peter kei nona itokani vinaka duadua ena sitoa me rau vakavinakataka na iyaya ni teitei ka caka motopai lalai kei na motoka ni veitau. E muri a qai laki vuli idinia ni misini o Peter ena Monash University mai Melbourne, Ositerelia.

Ni yabaki 18 ka tosoya tiko nona vuli, a tukuna vei iratou ena univesiti ni gadreva me cegu mada ena rua na yabaki me laki kaulotu. A tukuni vua ni rawa walega ni sereki ena dua na yabaki; kevaka e balavu cake sa na rawa ni kau tani nona idabedabe ena parokaramu. Sa mani nanuma me sa kua ni veiqravari.

Ena dua na gauna lekaleka i muri, a rogoa nona tukuna o Peresedi Spencer W. Kimball (1895–1985) ena koniferedi raraba ni dodonu me ra laki kaulotu kece na cauravou bula kilikili (raica “Tuvalaka e Dua na Bula Taucoko ka Vuavuai,” *Ensign*, Me 1974, 87).

“E vaka sara ga ni vosa tikoga vei au. E curubasikati au sara ga,” a nanuma lesu o Elder Meurs. Sa mani nanuma me sa laki veiqravari. Ni vo e dua na macawa me lako, a ciqoma e dua na ivola mai na univeisiti sa vakatarai kina vua me sereki me rua na yabaki.

A lesu tale ki vuli o Peter ni oti mai nona kaulotu, ia e kaya ni “vuli vinaka duadua e cakava” na nona kaulotu. E vakavulici koya na kospeli ni “ivakavuvuli vinaka duadua ni veiliutaki na nodra vuksi na tamata me ra qaqa.”

Ni vakacavara nona diqiri ni bejila ni idinia ni veika vakaidini, a cakacaka o Elder Meurs vakamanidia ni cakacaka ena Esso Australia ka dua na itokani ena kena tauyavu na Worley Parsons Limited. A veiqravari ena dua na gauna lekaleka se qai oti vakadairekita ni veivakatorocaketaki ena Fortescue Metals Group.

Ni oti nona kaulotu, a vakamautaka e dua na marama e vakanotaka me nona itokani vinaka duadua, o Maxine Evelyn Thatcher, ena 2 ni Janueri, 1979, ena valetabu mai Hamilton New Zealand. E va na luedrau ka ciwa na makubudrau.

O Elder Meurs—ka sucu ena 21 ni Tiseba, 1956, mai Warrnambool, Victoria, Australia, vei rau o Frederik kei Lois Jones Meurs—sa veiqravari oti ena vuqa na veikacivi, okati kina na peresidi ni italatala qase, daunioqani ena tabanalevu, peresidi ni Cauravou ena tabanalevu kei na iteki, dairekita ni veika raraba, peresidi ni tabana kei na tabanalevu, bisopi, peresidi ni iteki, ka Vitusagavulu ni iWasewase. ■

Elder K. Brett Nattress

Vitusagavulu, Vakaitutu Raraba

E rau vakamacalataki rau o Elder K. Brett Nattress kei na watina, o Shauna Lee Adamson Nattress, ni rau “tamata sega ni uasivi sara ka vaqara eso na gauna uasivi sara.”

Erau sa kunea e vuqa na veigauna vakaoqori ena nodrau gauna ni bula—era semati taucoko ena dua na ivakarau vua na iVakabula kei na Veisorovaki, e kaya o Elder Nattress.

E kaya o Elder Nattress ni a sucu mai vei rau na itubutubu vinaka, o David kei Judy Sorensen Nattress, ka nanuma nona dau wilika na tinana na iVola i Momani e veisiga ki na matavuvale.

Ena dua na gauna a tiko e vale ni sereki tu na vuli. E vakana mata tiko ki na veitarogi vakayabaki sa roro mai ka sega ni vinaka na lomana, e dina ni sega ni vakila ni tauvimate.

“Kevaka o sega ni tauvimate ka sega tiko ni vinaka na lomamu,” e kaya vua na tinana, “o gadreva mo lako ka veiqravari mada vua e dua.”

A biuta o Brett e dua na sivi ni ucacevata ena muaimuri ni lori ni matavuvale ka laki sivi ucacevata ena nodra icurucuru na yada ena tabanalevu. A vakila ni daumaka cake sara.

“Au sa rui vakasamataki au tikoga kei na veitarogi vakayabaki, kau guilecava ni inaki dina ni bula me da qaravi ira na tani,” e kaya o koya.

A sucu o Elder Nattress ena 4 ni Maji, 1965, mai Pocatello, Idaho e Amerika. A toki nona matavuvale ki Lehi, Utah e Amerika, ka ratou bula kina o koya kei iratou na tacina e lewe lima ena dua na vanua ni teitei lailai ni matavuvale.

A sotava na yalewa me qai watina ni rau sa tiko ena iotioti ni nodrau yabaki ena rua na koronivuli veivolekat. Ni lesu mai ena nona veiqravari ena Tabana ni Kaulotu na California Sacramento mai na 1984 ki na 1986, erau a vakamau ena 24 ni Epereli, 1987 ena Valetabu na Salt Lake Temple. E vitu na luedrau.

A vuli ena Brigham Young University mai Provo e Utah, ka taurivola mai na University of Utah ena 1990 e dua na diqiri ni qaravi ni yago. Erau qai tauyavutaka vata kei tacina o David na Advanced Health Care Corp. ena 2000.

Sa veiqravari oti o Elder Nattress ena vicavata na veikacivi ni Lotu, oka kina na peresidi ni Cauravou, bisopi, peresidi ni Cauravou ena iteki, peresidi ni iteki, ka Vitusagavulu ni iWasewase. Ena gauna e kacivi kina, a liutaka tiko na Tabana ni Kaulotu tauyavu vou na Arizona Gilbert. ■

Elder S. Mark Palmer

Vitusagavulu, Vakaitutu Raraba

Ena 1992, e dua na ka talei ka yalani sara vei rau o Elder S. Mark Palmer kei na watina, o Jacqueline na gauna.

A veiqraravi voli vakalewe ni matabose e cake ni iteki o Elder Palmer. A cakacaka tale tikoga vakaukauwa me tara cake nona bula vakacakacaka saumi. A osooso sara talega vakalevu o Sisita Palmer. Erau a susugi ira cake tiko e ono na gone ena nodrau itikotiko mai Austin e Texas, Amerika na veiwatini na Palmer—okati kina e dua na gonetegane vula ono.

Ni sureti rau nodrau peresitedi ni iteki me rau veiqraravi vakaliganicakacaka ena Valetabu na Dallas Texas, erau sega ni kila me rau na qarava vakacava e dua tale na itavi. Ia erau a ciqoma na veikacivi—ka qai masuta na veivuke ni Turaga.

Na vodo basi vakadua e veivula ka laki veiqraravi ena siga taucoko ena valetabu e gadrevi kina e dua na solibula levu kei na tuvatuva vakamatau. “Ia sa vakalougatataka vakalevu sara na neirau bula,” e kaya o Elder Palmer.

Na veiqraravi ena valetabu, e vakuria o koya, sa vakarautaki koya vakayalo me baleta na veikacivi eso vakamatabete mai muri. Sa yaco talega kina me tagane vakawati vinaka cake ka tama—ka rawa ni vakatautauvatataka nona bula osooso.

“Dau vupei keda na lako ki na valetabu mo vakadavora tale nomu ituvaluva ka vakananumi vei iko na veiyalayalati o sa vakayacora,” e kaya o koya.

A sucu o Stanley Mark Palmer ena 11 ni Feperueri, 1956, mai Te Puke, Niu Siladi, vei rau o Kenneth kei Jill Palmer. A curu ki na Lotu nona matavuvale ni se cauravou lailai sara. A laki kaulotu tudei ena tabana ni kaulotu mai Wellington Niu Siladi.

Ni rawata e dua na diqiri vakavakarau ena Univesiti mai Okaladi, a volayaca ki na parokaramu ni master of business administration ena Brigham Young University. Ni vakaitikotiko mai Provo e Utah, Amerika, a sotava e dua se qai lesu mai na kaulotu ka yacana o Jacqueline Wood ena dua na veigadivi sega na veikilai. Erau a vakamau ena 18 ni Tiseba, 1981, ena valetabu e Salt Lake. E ono na luedrau ka ciwa na makubudrau na veiwatini na Palmer.

O Elder Palmer a tauyavutaka ka peresitedi ni SMP Ventures, e dua na kabani ni vakatorocaketaki iyauqaqa. Sa veiqraravi oti o koya vaka: bisopi, peresitedi ni iteki, peresitedi ni Tabana ni Kaulotu na Washington Spokane (2009–12), peresitedi vakawawa ni Tabana ni Kaulotu na Australia Sydney South (2014), ka Vitusagavulu ni iWasewase. ■

Elder Gary B. Sabin

Vitusagavulu, Vakaitutu Raraba

Etolu na vunikau ni Siganisucu e matata vinaka tu ena vakananau nei Elder Gary B. Sabin.

Na imatai e dua na vunikau ni Siganisucu totoka ena nona gauna vakaitabagone. Ni vakayayamo o Gary ena vunikau me tara e dua na jokeliti, qai kasauru sobu ki ra na vunikau taucoko.

Na ikarua e dua na tabana drokadroka a kunea ni kaulotu tiko mai Belgium kei na Netherlands mai na 1973 ki na 1975. Erau a kauta ki vale o Elder Sabin kei na nona itokani na tabanikau oya ka vakaduria e yasa ni kadi ni Siganisucu erau a ciqoma mai vale.

Na ikatolu e dua na vunikau caka ena cina ni Siganisucu ka vesu ena itutu ni IV tikiva nona idavodavo na luvema yalewa mai valenibula. E dua vei iratou na tolu na luedrau na Sabin ka tauva na cystic fibrosis, a veisau vakarua na yatevuso nei luvema yalewa ni oti e dua na yabaki mai na nona mate na ganena ena mate vata oya.

“E levu cake na ka keirau vulica mai vei iratou na luevi keirau mai na ka eratou vulica vei keirau,” e kaya o Elder Sabin.

Ni Vakaitutu Raraba ena dau nanuma voli na vunikau ni Siganisucu kei na lesoni eso e vulica mai kina. Na vunikau yadua e vakatakilakilataka e dua na iwasewase ni nona ilakolako—mai na gonetagane e vinakata e dua na jokeliti ki na dua na daukaulotu vakavulica voli na ituvaluva ni veivakabulai ki na dua na tama ka vakanuinui tu ki na ituvaluva kei na loloma ni iVakabula me tokona na nona matavuvale ena veivakatovolei ni bula oqo.

A sucu o Gary Byron Sabin mai Provo e Utah, Amerika, ena 7 ni Epereli, 1954, vei rau o Marvin E. kei Sylvia W. Sabin. A vakamautaki Valerie Purdy ena Okosita 1976. Erau nodratou itutububu e lima na gone; a sucumate na kena ikaono.

Ni oti nona taurivola mai na Brigham Young University e Provo, a rawata o Elder Sabin e dua na diqiri ni master ena veiliutaki mai na Stanford University.

Sa veiqraravi oti o Elder Sabin ena vuqa na veikacivi ni Lotu, okati kina na bisopi, peresitedi ni iteki, kei na Vitusagavulu ni iWasewase. A vakatekivuna, jeameni, ka Vakailesilesi Liu ni vicavata na kabani, okati kina na Excel Realty Trust, Price Legacy, Excel Realty Holdings, kei na Excel Trust.

Ena 1993, erau a tauyavutaka kina o Elder kei Sisita Sabin na Sabin Children’s Foundation, e dua na isoqosoqo ka dau qarava vakatabakidua nodra gagadre ni veiqraravi vakavuniwai na gone. ■

Elder Evan A. Schmutz

Vitusagavulu, Vakaitutu Raraba

Evakavinavinakataka o Elder Evan Antone Schmutz na gau-na ni ivakatakila eso sa dau nuitaki koya kina na Turaga. Sa vakatitobutaki na nona saumaki ki na kospipeli mai na vuli ivolanikalou e veigauna, veiqraravi ena matanitu, ka talairawarawa ki na veika sa yalataki koya kina vua na Kalou.

A sucu ena 6 ni June, 1954, mai St. George e Utah, Amerika, vei rau o Richard kei Miriam Schmutz, se vulica taumada sara o Elder Schmutz na mana ni masu. Ni sikauti voli a volitaka o koya na tikite ni dua na jabori ka rauta ni \$17 ni Amerika ia a sega ni rawata rawa na ilavo ena gauna sa kumuni kina. A vakayaloqaqtaki koya o tinana me masulaka, qai vakatakila vua na Turaga na vanua saraga e tiko kina na ilavo. Qo e dua na veivakadeitaki kaukauwa ni nona loloma na Kalou kei na Nona kauwaitaki koya.

Ni yabaki 18, a kautani na bula nei ganena qase ena dua na vakacalaka ena motoka. A tarai koya sara vakalevu, ka kauta mai eso na veigauna vakayalo bibi.

Ni oti ga vakailailai mai na gauna oya a kacivi me laki kaulotu ka gole yani me laki tuberi. A masulaka me dua nona ivakadinadina me baleta na kospipeli. Ni dikeva toka nodra vakavulica eso na qasenivuli na iMatai ni Raivotu, e kaya, "au ciqoma e dua na ivakadinadina kaukauwa sara na kena mana sa sega kina ni rawa meu tikoga ena rumu."

Ni oti nona veiqraravi ena Tabana ni Kaulotu na North Carolina Greensboro, a raica o Elder Schmutz me tomana tikoga nona vulica na ivolanikalou e veisiga ena vo ni nona bula. "Au sa kunea na reki levu, na vuli yadua, kei na kilaka mai na vuli vakamataka lailai ena dua na gauna balavu sara."

A vakamautaki Cindy Lee Sims o Elder Schmutz ena 3 ni Feperueri, 1978, ena Valetabu mai Provo Utah. A rawata o Elder Schmutz e dua na diqiri ni vosa Vakavalagi kei na dua na juris doctorate mai na Brigham Young University. A cakacaka saumi ena vicavata na kabani ni loya mai na 1984 ki na 2016.

Ni sotava tiko nodra gagadre e lima na gone, a veiqraravi o Elder Schmutz vakalewe ni matabose e cake, bisopi, lewe ni mataveiliutaki ni iteki, peresitedi ni Tabana ni Kaulotu na Philippines Cebu (2011–14), peresitedi ni tabana ena koronivuli ni vakarau ki na kaulotu, ka lewe ni Kalima ni Kuoramu ni Vitusagavulu. ■

Sisita Joy D. Jones

Peresitedi Raraba ni Lalai

Vei Joy D. Jones, erau nona qaqa na nona itubutubu dauloloma.

"Au nanuma ni rawa ni cakava na ka kecega o tamaqu," e tukuna o Sisita Jones me baleta na tamana, e dua na daunilivaliva. Me baleta na tinana e kaya o koya, "E dua na marama qoroi na tinaqu" e cakava na veika kecega mai na kakana me kania na matavuvale ki na isulu era daramaka—mai na sega. "Vei au, o koya e dua na yalododonu, kau vinakata meu tubu cake meu vakataki koya."

Me ikuri ni nona vakamareqeta na vakanananu eso me baleti rau nona itubutubu, o Aldo Harmon kei Eleanor Ellsworth Harmon, dau vakamareqeta o Sisita Jones na vakanananu ni gauna ni gone ni dau vakarorogo vei Elder Robert L. Backman ena nona vosa ena koniferedi ni yasana mai Oregon, e Amerika. E a peresitedi ni kaulotu ena gauna oya o Elder Backman, sa Vakaitutu Raraba vakaemeritesi ena gauna oqo.

"Au vakila e dua na mana ena gauna e vosa tiko kina," e kaya o Sisita Jones. "Au vakila e dua na ka duatani sara mai na veika kece au sa vakila oti. . . . Au sa vakavinavinaka kina vakalevu baleta niu a vakila e dua na ivakadinadina mai na Yalotabu ni dina na veika e tukuna tiko."

A sucu o Joy Diane Harmon ena 20 ni Julai, 1954, mai The Dalles e Oregon. Erau a tubu cake ruarua mai Oregon o koya kei koya e qai mai watina, ia erau qai laki sota ena Brigham Young University, mai Provo, Utah e Amerika. Erau a vakamau ena 14 ni Okosita, 1974, ena Valetabu e Manti Utah. E lima na luedrau ka 17 na makubudrau.

Ni oti sara ga nona taura nona diqiri ni vakadidike ena bulu ni matavuvale, erau sa toki ki Portland, Oregon, qai muri ki Santa Rosa mai California, e Amerika, ka laki cakacaka kina vakavuniwai o Baraca Jones. Erau a vakauqeti o Baraca kei Sisita Jones me rau toki ki Draper mai Utah, ena 22 na yabaki sa oti. Sa dau marautaka tu kina o Sisita Jones na veivakalou-gatataki ni toka volekata e dua na valetabu me tekiu mai na gauna oya.

"Sa yaco me noqu vanua tabu na Valetabu na Jordan River," e kaya o koya. "E dua na noqu ivakadinadina me baleta na mana ni valetabu kei na vakacegu kei na veidusimaki sa kauta mai ki na noqu bula."

Sa veiqraravi oti o Sisita Jones vakaperesitedi ni iSoqosoqo ni Veivukei kei na Lalai ena tabanalevu ka daunivakasala ena mataveiliutaki ni iSoqosoqo ni Veivukei, Goneyalewa, kei na Lalai ena tabanalevu kei na iteki. A veiqraravi ena dua na gauna lekaleka sa oti ena matabose raraba ni Lalai. ■

Sisita Jean B. Bingham

Matai ni Daunivakasala,
Mataveiliutaki Raraba ni Lalai

Ena voleka ni ono na yabaki, sa dau taleitaka o Sisita Jean Barrus Bingham na qarava nona ilesilesi ena metabose raraba ni Lalai. E dau sikova nodra itikotiko na lewenilotu ka tiko ena Lalai, ka vakadinadinataka nodra vakabauta kaukauwa na Yalododonu Edaidai—vakauasivi o ira na gone ena Lalai—e vuravura raraba.

O Sisita Bingham, ka se qai tokoni walega me imatai ni daunivakasala ena mataveiliutaki raraba ni Lalai, sa vakayagataka e levu na gauna ni nona bula ena veivakavulici, veisusu, ka lomani ira na gonelalai. Se vei iratou na tacina ni ratou tubu cake tiko, oi rau na luvena yalewa e lewe rua, luvena yalewa vakube, maukubuna, vulagi mai nodratou vale, se o ira a sotavi ira ni lewena voli na metabose raraba ni Lalai, sa dau vakasala ka ivurevure ni kaukauwa vei ira e vuqa.

E kaya o koya “Na gone yadua e vakasakiti na kedra inaki, kevaka eda raici ira ena matana na Tamada Vakalomalagi, ena rawa ni da vuksi ira me ra vaka na veika kece e buli ira kina ko Koya.”

A sucu ena 10 ni June, 1952, mai Provo e Utah, Amerika, vei rau o Edith Joy Clark kei Robert Rowland Barrus, e ikatolu o Sisita Bingham vei ira e ciwa na gone. Ni se qai vula tolu eratou, sa toki nona matavuvale ki Indiana me laki vuli tale na tamana. Ena imatai ni ono na yabaki ni nona bula, eratou a vakaitikotiko o Sisita Bingham kei na nona matavuvale ena va na yasana.

Ni oti nona vuli torocake mai New Jersey, a toki o Sisita Bingham ki Provo, Utah, me vuli ena Brigham Young University. Ena ikarua ni nona yabaki e kea, a sota kei koya me rau qai veiwatini e muri, o Bruce Bryan Bingham, na gonetagane ena vanua ni teitei mai Illinois ka a papitaiso ni yabaki tinivakaca kei rau nona itubutubu. Erau a vakamau ena 22 ni Tiseba, 1972, ena Valetabu e Provo Utah.

Nona veiqrarvi ena Lotu ena nona bula e oka kina na peresitedi ni Lalai ena tabanalevu, peresitedi ni Goneyalewa, daunivakasala ena dua na mataveiliutaki ni iSoqosoqo ni Veivukei, peresitedi ni Goneyalewa ena iteki, liganicakacaka ni valetabu, ka qasenivuli ni semineri ena matakia lailai.

“Na ivakarau au raica ena nona bula, ena loma ni 43 na yabaki ni neirau bula vakawati, sa dau vakarorogo tudei ka cakava na veivakauqeti ni Yalo,” e kaya o Baraca Bingham me baleta na watina. “Sa dau cakava e veigauna na veika e vinakata na Turaga na watina me cakava.” ■

Sisita Bonnie H. Cordon

Karua ni Daunivakasala,
ena Mataveiliutaki Raraba ni Lalai

Ena gauna taucoko ni nona bula vagone ena cevaicake kei Idaho, Amerika, a vulica o Bonnie Hillam Cordon e vuqa na lesoni bibi ni bula. Na cakacaka, qito, ka bula voli ena vanua ni teitei e vakavulica na bula rawati koya, cakacaka vakaukauwa, ka “kakua ni dau rerevaka me tovolea na veika eso,” e kaya na ikarua ni daunivakasala vou ena mataveiliutaki raraba ni Lalai.

Na lesoni bibi duadua e lako mai vei rau na nona itubutubu, o Harold kei Carol Rasmussen Hillam, o koya a vakavulica vua ena veivuke ni Turaga, e rawa ni cakava na ka kecega. “E sega ni yalani,” e dau kaya na tamana.

A vakararavi ena kilaka o ya o Sisita Cordon ni kacivi me daukaulotu e Lisbon mai Portugal, ka saga dredre tiko me vulica na vosa vaka Potukali. “Au dau tekiduru vakalevu ka kerea na cakacaka mana. Ia mai vei tamaqu, au a vulica kina niu rawa ni cakava na veika dredre.”

Ena masu vagumatu, cakacaka, kei na vosota, sa yaco me madila vakamalua mai ena vosa vaka-Potukali, ka a vakalou-gatataki koya ena vuqa na yabaki e muri ena nodrau kacivi kei na watina me rau laki veiqrarvi ki Curitiba e Brazil.

“E taleitaki na ivakarau e vakarautaki keda ka tarai keda kina na Turaga, vakalalai ena dua na gauna,” e kaya o koya. “E dau vakaibalebale ni da raica ena iloilo na veika mai daku-da. Me da vakabauta ga.”

A sucu o Bonnie Hillam ena 11 ni Maji, 1964, mai Idaho Falls, Idaho. Ni oti nona kaulotu a vuli qasenivuli ena Brigham Young University, mai Provo e Utah, Amerika. Ni tiko voli e kea erau a veitokani vinaka sara kei Derek Lane Cordon. Sa yaco nodrau veitokani me veidomoni, ka rau vakamau ena 25 ni Epereli, 1986, ena Valetabu mai Salt Lake. E va na lvedrau-tolu na tagane ka dua na yalewa—ka tolu na makubudrau tagane.

Ena veiyabaki erau sa veiqrarvi oti ena vuqa na veikaci-vi ena Lotu. A veiqrarvi vata kei watina ena nona liutaka na Tabana ni Kaulotu na Brazil Curitiba Mission mai na 2010 ki na 2013, ka sa veiqrarvi vakaperesitedi ni Goneyalewa ena iteki, iliuliu ni isususu, ka qasenivuli ni semineri, kei na isoqosoqo ni Goneyalewa ena tabanalevu, iSoqosoqo ni Veivukei, kei na Lalai.

Ena nona ilesilesi vou, e kaya o Sisita Cordon ni nuitaka me na vakavulica e dua na dina bibi vei ira na gone ni Lalai ena Lotu: “ni lomani ira na Tamada Vakalomalagi.” ■

Vakavoui na iWasewase ni Koniferedi ena LDS.org

Sa na rawarawa cake sara na kunei kei na kilai ni itikotiko ni koniferedi raraba ena initaneti, vakavina-vinakataki na kena sa vakavoui na iwasewase ni koniferedi raraba ena LDS.org. Na veisau e oka kina:

- Kunei totolo ni itikotiko e vinakati, ni sa toka sara ga na kena itaba o koya e vosa ena yasa ni ulutaga ni vosa.
- E dua ga na ba ni vaqaqara ena ulu ni veitabana, ka na rawa kina me (1) laurai na veikoniferedi raraba yadua mai na 1971 me yacova mai nikua, (2) na rawa ni noda vaqaqara ena yacadra na vosa, kei na (3) noda rawa ni vaqara na vosa me vaka na ulutaga vakosipeli.
- Na vakarawarawataki ni veivosa yadua, ka vakayagataki na ivakatakilakila ena ulu ni tabana ena vukudra era via vakarorogo, lavetaka, tabaka, se wasea.

Na iwalewale oqo ena cakacaka vakavinaka ena desktop, laptop, kei na iyaya veikauyaki. Sa vakacurumi na veisau ena vosa Vakavalagi, Sipeni kei na Potukali, ka na vakarautaki ena sivia ni 80 na vosa ena veivula ka lako mai. ■

Raica mada na veisau ena conference.Ids.org.

Tokoni na Vitusagavulu kei na Mataveiliutaki Vou ni Lalai

Era a tokoni e tinikadua na Vitusagavulu Vakaititu Raraba, 62 na Vitusagavulu ni iWasewase, kei na mataveiliutaki raraba vou ni Lalai ena soqoni ni yakavi ni Vakarauwai ena koniferedi raraba ni Epereli 2016.

Eratou kacivi me Vitusagavulu Vakaititu Raraba o iratou o Elders W. Mark Bassett, Mark A. Bragg, Weatherford T. Clayton, Valeri V.

Cordón, Joaquin E. Costa, Massimo De Feo, Peter F. Meurs, K. Brett Nattress, S. Mark Palmer, Gary B. Sabin, kei Evan A. Schmutz.

A tokoni o Joy D. Jones me peresite-di raraba ni Lalai, ka imatai ni daunivakasala o Jean B. Bingham kei Bonnie H. Cordon me ikarua ni daunivakasala.

Na kedra itukutuku na iliuli oqo ena kune tekivu mai na tabana e 131. ■

Kacivaki na Tabana ni Kaulotu Vou

Sa tauyavu vou e tolu na tabana ni Skaulotu, rua mai Aferika ka dua mai Esia. Na Tabana ni Kaulotu na Democratic Republic of the Congo Mbuji-Mayi, na Tabana ni Kaulotu na Nigeria Owerri, kei na Tabana ni Kaulotu na Vietnam Hanoi. Ena tauyavu na tabana ni kaulotu yadua qo ena kena veisautaki na iyayala ni veitabana ni kaulotu sa tiko rawa ka ra sa na tekivu cici ena 1 ni Julai, 2016. ■

iVurevure Vou ni Veigaravi Vakalotu

Eva na ulutaga vou sa vakuri ki na iVurevure ni Veigaravi Vakalotu (ministering.lds.org) me tokoni ira na ililuli ni iteki kei na tabanalevu ena nodra veigaravi vei ira na ilawalawa oqo: dauveigaravi vei ira na malumalumu, daukaulotu lesu koso mai, veiwatini veilecalecavi, kei ira era vakaleqai tu ena vakasama.

Era rawa ni curuma na ivurevure eso oqo na lewe ni matabose ni tabanalevu me ra kila na ivakarau me ra vukei ira vakavinaka kina na lewenilotu. Na ivurevure oqo era tu ena vosa Vakavalagi ka ra na vakedewataki ki na ciwa tale na vosa ena dua na gauna walega qo. ■

Veisautaki Na Vulici kei na Vakavulici ni Kosipeli

Vulica, bulataka, ka vakavulica na kosipeli era sa bibi sara ena noda tubu yadua ka ra tiki bibi sara ni noda sokalou ena Siga ni Vakacecegu. Me tiki ni sasaga ena nodra vukei na lewenilotu me ra tubu ena nodra taracake na vakabauta na Tamada Vakalomalagi kei Jisu Karisito ka vakavinakataka cake na sokalou ena Siga ni Vakacecegu, era sa tauyavutaka kina na Mataveiliutaki Taumada kei na Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua ena soqoni ni veiliutaki ena koniferedi rara-ba e dua na sasaga vou me vakavinakataka cake na vakavulici kei na vulici ni kosipeli. Ni sa sureti kina na lewenilotu:

1. Taura na ivakavuvuli ena Veivakavulici ena iVakarau ni iVakabula. Na ivolavakarau vou oqo e vakanamata ena ivakavuvuli rawarawa ia e mana a vakayagataka o Qasenivuli Levu. Na takete ni qasenivuli taucoko me vaka e tukuni ena ivolavakarau, oya “mera vakatavulica na ivunau savasava duadua ni kosipeli, ena Yalotabu, me rawa ni ra vukei kina na lufe ni Kalou ena taraicake ni nodra vakabauta kivua na iVakabula ka vakataki Koya vakalevu cake.”

E dina ni inaki ni ivolavakarau me baleti ira era kacivi me ra veivakavulici, eda na raica na tamata kecega ni yaga sara ena kena vulici na veivakavulici ena ivakarau ni iVakabula. Ena yaga vei ira na itubutubu me ra vakayagataka na ivakavuvuli ena loma ni ivolalailai ni ra veivakavulici e vale.

2. Vakaitavi ena soqoni ni matabose ni qasenivuli. Na soqoni ni matabose ni qasenivuli era sega ni tautauvata kei na vuli ni nodra vakavinakataka cake na qasenivuli dau caka e liu. Ni ra matabose, ena vakarautaki ena veisoqoni oqo na madigi vei ira na qasenivuli me ra veivosakitaka ka veivakavulici ena ivakavuvuli ni *Veivakavulici ena iVakarau ni iVakabula*. Na soqoni oqo me dau vakayacori vakadua e veivula ena gauna ni soqoni tolu na auwa ena Sigatabu, ena vakayacori e vuravura raraba ena 2016 taucoko.

3. Dau vulica vagumatu na kosipeli. Era sa vakayaloqaqtaki vata na qasenivuli kei na lewenilotu me ra dau vulica vagumatu na kosipeli mai vale. Ni vulici ka bulataki na kosipeli ena loma ni macawa ena vakarautaki keda na lewenilotu me da vakaitavi ena leseni ni Sigatabu, ka rawa ni vakavuna na gauna momona ni vuli vakaibalebale vei keda kece.

Ni da luvena na Tamada Vakalomalagi, e rawa ni da yaco kece me da vakataki Koya. Na tamata yadua e yalona me vulica ka bulataka na kosipeli e rawa ni yaco me vakataki rau na itubutubu vakalomalagi vakalevu cake ka lesu ka laki bula vata kei rau. Na sokalou ena lotu vakakina mai vale ena vukea noda tara cake na mataqali vakabauta vakakoya vua na Tamada Vakalomalagi kei Jisu Karisito. ■

Raica na ivolavakarau vou ka vulica e vuqa tale na ka ena teaching.lds.org.

Sa tu ena Initaneti na Vei- vakalouugatataki Vakapeteriaki

Levu na iTabataba ni iVolanikalou sa Vakarau Tu

Sa vakarautaki tu ena vica vata na vosa na ivolanikalou.

Ena vosa vaka-Potukali, sa vakarau tu ena gauna oqo e dua na itabataba ni iVolatabu kei na dua na itabataba vakadodonutaki ni toluenadua. A sa vakarau tu mai na Sepiteba 2015 ena **asescrituras.lds.org** kei na Gospel Library mobile app. Sa tu talega ena vosa vaka-Potukali na ikuri ni itukutuku ena **bibliasagrada.lds.org**.

Ena vosa vaka-Sipeni, era sa tu ena initaneti na itabataba vakadodonutaki ni ivolatudei ena **escripciones.lds.org** kei na Gospel Library mobile app. Sa na tekivu vakarau tu ena mua ni June 2016 na ilavelave tabaki. ■

Era sa tabaki ka vakarau tu ena gauna oqo na toluenadua vou ena vosa vaka-Masela, Xhosa, kei Zulu kei na iVola i Momani ena vosa vaka-Chuukese mai na veisitoa ni lotu kei na store.lds.org. Era sa tu talega ena initaneti kei na Gospel Library mobile app.

Na ivakadewa ni ivolanikalou ena 16 na vosa, ka dau tu walega na kena itabataba e liu, era sa taba ena LDS.org kei na Gospel Library app: na toluenadua ena vosa vaka-Afrikaans, Armenia, Bulgaria, Cambodia, Fante, Igbo, Latvia, Lithuania, Shona, kei Swahili; kei na iVola i Momani ena vosa vaka-Idia, Hmong, Serbia, Tok Pisin, Twi, kei na Yapese. ■

Na iyaya ni cakacaka vovou ena initaneti ena rawa kina vei ira na lewenilotu me ra raica vaka-rawarawa na veivakalouugatataki vakapeteriaki. Ena rawa vei ira na lewenilotu me ra kerea e dua na ilavelave ni nodra veivakalouugatataki vakapeteriaki vakompiuta ka kerea e dua na ilavelave ni veivakalouugatataki mai vei ira na tubudra sa takali yani (ena ciqomi ena meli se imeli). Sa rawa vei ira na iliuliu ni Matabete me ra vakauta ena kompiuta na vakatutu ni veivakalouugatataki, ka rawa vei ira na peteriaki me ra raica na vakatutu ni veivakalouugatataki ka vakauta na ilavelave vakompiuta ni veivakalouugatataki ni sa soli oti na veivakalouugatataki.

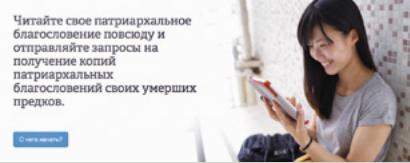
Era sa tu na iyaya ni cakacaka oqo vei ira e sivia ni 50 na pasede ni iteki ena Lotu, ena vosa Vaka-valagi, Sipeni, kei Potukali. Ena yabaki mai qo sa dodonu me na vakarau ena 14 na vosa kei na iteki kece sara. ■

Mo kila eso tale na ka se kerea e dua na ilavelave ni nomu veivakalouugatataki vakapeteriaki, lako ki na apps.lds.org/pbrequest.

iVakavuvuli ni Noda Gauna

Mai na Me 2016 ki na Okotova 2016, na lesoni ena ikava ni Sigatabu ena Matabete i Melikiseteki kei na iSoqosoqo ni Veivukei e dodonu me vakarautaki mai na dua se vica na vosa ni koniferedi raraba ni Epereli 2016. Ena Okotova 2016, sa rawa ni digitaki na vosa mai na koniferedi raraba ni Epereli se na Okotova. E dodonu me ra digitaka na peresitedi ni iteki kei na tikina na vosa me na vakayagatataki ena nodra veiwasewase, se e rawa ni ra lesia na itavi oqori kivei ira na bisopi kei na peresitedi ni tabana. ■

Na veivosa oqo era sa vakarautaki tu ena vuqa na vosa ena conference.lds.org.

Vukei na iSenivalu: “Au a Vulagi”

Ena nodratou veivakadonui na Mataveiliutaki Taumada, eratou sa veisureti na mataveiliutaki raraba ni iSoqoso ni Veivukei, Goneyalewa, kei na Lalai vei ira na marama ena veiyabaki kecega me ra qaravi ira na isenivalu ena nodra veitikotiko kei na veikorokoro ena dua na sasaga ni veivuke ka yacana “Au a Vulagi” (raica na Vunau ni Soro 19:34; Maciu 25:35).

E kaya vaqo o Sisita Linda K. Burton na peresitedi raraba ni iSoqosoqo ni Veivukei, “E vuqa vei keda e rawa ni vakalougatataki ena veitokani, veituberi, kei na loloma kei na veiqraravi Vakarisito tale eso.” “Na kena vakayacori na veiqraravi vakaoqori, sa tiki bibi sara ni kospeli.

“Au nanuma kina na ivolanikalou e kaya vakaoqo me da kakua ni ‘guilecava na vakani ira na vulagi: ni sa so era a vakania na agilosio eso ka guilecava ga’ [Iperiu 13:2],” e kaya o Sisita Burton. “Eda vakayaloqa-qataki ira na marama me ra segata ena masumasu ka vakasamataka na madigi ni veiqraravi me tokoni na veisoqosoqo vakaitikotiko kei na matanitu. E rawa ni kunea eso na vakasama veivuke ena IWasAstranger.lds.org, ka wasea na veika o sotava ena nomu imeli ki na IWasAStranger@ldschurch.org.”

A vakau e dua nodratou ivola na Mataveiliutaki Taumada me baleta na “Au a Vulagi” ki na iteki, tabanalevu, kei na tabana ena mua ni Maji. A salavata kei na ivola na idusidusi vei ira na iliuliu.

“E rawa ni ra vakaitavi ena sasaga oqo na marama kevaka e donu na kena gauna kei na ituvaki,” me laurai me kakua ni dua e namaki me “cici vakatotolo ni sa malumalumu na yago” ka me “vakayacori ga vakadodonu na veika kece” (Mosaia 4:27). E dua nodratou ivola na Mataveiliutaki Taumada ena 27 ni Okotova, 2015 e vakayaloqaqataki ira na lewenilotu kece sara me ra vakayacora na veiqraravi Vakarisito vei ira era vakaleqai tu.

A veisoliyaki talega e dua na ivola mai vei iratou na peresitedi raraba ni iSoqosoqo ni Veivukei, Goneyalewa, kei na Lalai ka soli kina eso tale na itukutuku baleta na “Au a Vulagi” ena nodra soqoni na isoqosoqo oqori. ■

Vakayagataki tiko e 150 na Valetabu

Ena soqoni ni koniferedi ena mata-ka ni Sigatabu, a kacivaka kina o Peresitedi Thomas S. Monson na inakinaki me tara e va tale na ikuri ni valetabu e Belém, Brazil; Quito, Ecuador; Lima, Peru; kei Harare, Zimbabwe.

Mai na koniferedi raraba sa oti, sa yaco kina na veika oqo me baleta na valetabu:

Vakatabui kei na Vakatabui Tale

Ni sa na vakatabui na Valetabu na Provo City Center mai Provo, Utah, e Amerika, sa 150 na valetabu era sa vakayagataki tu oqo e vuravura raraba. A vakatabui na valetabu ena 20 ni Maji, 2016, ena vica na siga ni bera na vakanumi ni ika 180 ni yabaki ena 27 ni Maji, 1836, ka vakatabui kina na Valetabu mai Kirtland, na imatai ni valetabu ni Veivakalesui mai.

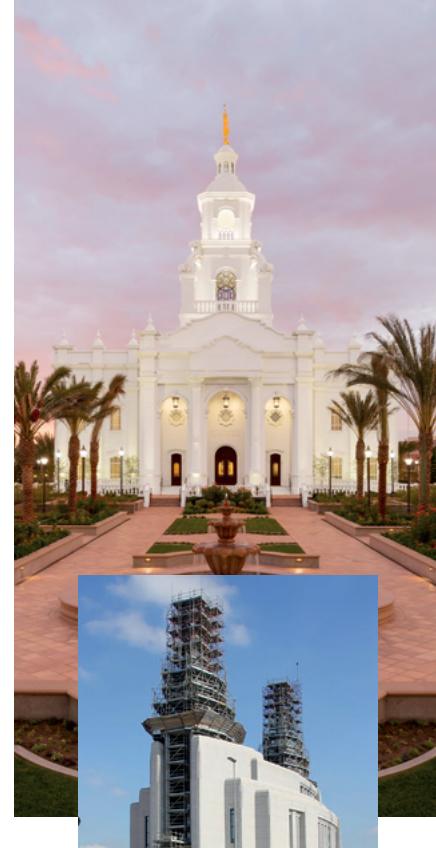
E tolu tale na valetabu era sa vakatabui se vakatabui tale: na Valetabu na Montreal Quebec ena Noveba 2015, na Valetabu na Tijuana Mexico ena Tiseba 2015, kei na Valetabu na Suva Fiji ena Feperueri 2016.

Sa tuvai tale tu ga na vakatatabu baleta na Valetabu na Sapporo Japan, 21 ni Okosita, 2016; na Valetabu na Philadelphia Pennsylvania, ena 18 ni Sepiteba, 2016; na Valetabu na Fort Collins Colorado, 16 ni Okotova, 2016; na Valetabu na Star Valley Wyoming, 30 ni Okotova, 2016; kei na Valetabu na Hartford Connecticut, 20 ni Noveba, 2016.

Ena vakatabui tale na valetabu vakavou ni Freiberg Germany ena 4 ni Sepiteba, 2016.

Tara kei na Vakavou

Toso tiko na tara ni Valetabu na Concepción Chile, Valetabu na Paris

France, Valetabu na Rome Italy, kei na veivaletabu oqo e Amerika: Cedar City Utah, Meridian Idaho, kei Tucson Arizona. Na tikinisiga me ra vakacavari kina e tekivu mai na 2016 ki na 2018. Sa vakarau tiko na taravale ni Valetabu na Fortaleza Brazil. Era vakavou tiko oqo na valetabu na Frankfurt Germany, Jordan River Utah, kei na Idaho Falls Idaho.

Kelivaki yavu

A vakayacori na kelivaki ni yavu baleta na valetabu mai Lisbon Portugal ena Tiseba 2015 kei na Valetabu na Barranquilla Colombia kei na Valetabu na Kinshasha Democratic Republic of the Congo ena Feperueri 2016. A vakayacori na kelivaki yavu ni Valetabu na Durban South Africa ena 9 ni Epereli, 2016.

Tuvatuvalaki kei na Vakavakarau

Na veivaletabu oqo era sa kacivaki ia era tuvai se vakarautaki tiko: Abidjan Ivory Coast (Côte d'Ivoire), Arequipa Peru, Bangkok Thailand, Port-au-Prince Haiti, Rio de Janeiro Brazil, Urdaneta Philippines, kei na Winnipeg Manitoba. ■

Na veika tale eso me baleta na valetabu, lako ki na temples.lds.org.

Parofita kei na iApositolo Dauveiqraravi

Ni ra “ivakadinadina digitaki kei Karisito e vuravura taucoko” (V&V 107:23), era tomana tikoga na parofita kei na iapositolo na veiqaravi vakalotu e vuravura taucoko. Me tekivu mai na koniferedi raraba sa oti, o iratou na Mataveiliutaki Tumada kei na Kuoramni ni iApositolo Le Tinikarua eratou sa, me ikuri ni iliesilesi tale eso:

- Vakayagataka na ivakarau ni veimaliwai raraba kei na soqo ni Veiraici Mata me ra tarai ira yani kina na itabagone kei na itabagone qase cake (raica na [lds.org/youth/activities](https://www.lds.org/youth/activities)).
- Vosa ena koniferedi eso ni kena saqati na iyaloyalo vakasisila kei na tuvakawa.
- Vosa ena veiunivesiti baleta noda yaco me “tamata dina ni mileniumi” kei na taqomaki ni vakabauta kei na veitikinibula savasava.
- Era sota vata kei ira na lewe ni Lotu kei na iliuliu, vakailesesi ni matanitu, kei na iliuliu vakalotu mai Argentina, Botswana, Chile, Democratic Republic of the Congo, Ecuador, Mozambique, Peru, na Philippines, Uruguay, Zambia, kei Zimbabwe. ■

Me da kila eso tale na ka me baleta nodra veigaravi vakalotu na parofita kei na iapositolo, lako ki na [prophets.lds.org](https://www.prophets.lds.org).

Tubu na Lotu mai Aferika

Toso tiko vakaukauwa sara na tubu ni Lotu mai Aferika ena 30 na yabaki sa oti. Ena itekivu ni 2016, a 1,600 na ivavakoso YDE mai Aferika, ka sivi na veimama ni milioni na lewe ni Lotu—oqori e sivia ni vaka 11 na levu ni tabanalevu kei na tabana ka vaka 20 na levu ni lewenilotu ena 1985.

Ena 2015 a tauyavutaka kina na Lotu e 17 na iteki vovou e Aferika taucoko.

Era raica na iliuliu na tubu, ni vu mai, dua beka na tikina, ena

vakanamata ni matavuvale ki na kosipeli. E kaya o João Castenheira, e dua na peresitedi ni iteki e Maputo, Mozambique, “Era vakaraica na lewenilotu e dua na lotu e kauta mai vei ira na marau, ia na kospipeli vakalesui mai i Karisito e kauta mai na marau ki na matavuvale.”

“Au vakila dina ni oqo na gauna nei Aferika,” e kaya o Elder Edward Dube ena Vitusagavulu, e dua na itaukei kei Zimbabwe. “Sa tatara tiko na liga ni Turaga ena konitineni.” ■

Caka Vinaka Tiko e Vuravura

Era dau muria tikoga na ivakaraitaki ni iVakabula ni "lako voli ka daucaka vinaka" (Cakacaka 10:38). Oqo e vica na kena ivakaraitaki:

Mai Abu Dhabi, ena United Arab Emirates, era soqoni vata na lewe ni Lotu kei na itokani mai na ciwa na matanitu ena Tokalau e Loma—itaukei mai na ono na konitineni—ena dua na koniferedi kei na cakacaka ni veiqravi raraba ni veimatavakabauta. Era soqoni vata ka veisoliyaka e 8,500 na kato ni tiko savasava kei na kakana.

Mai Uganda, e rua na vuniwai ni bati kei na tolu ena tabana ni tiko savasava, ratou Yalododonu Edaidai kece, eratou taura e dua na macawa me bulu bati, veicavu ka sava bati, veivakavulici ena ivakarau ni bula savasava vinaka, ka vakasalataki ira na vuniwai ni bati kei na vulivuniwai

ni bati mai kea ena iwalewale vinaka duadua ni veiqravi.

Mai Malaysia, Era vakanamata na lewe ni Lotu ena matavuuale ena gauna ni marautaki ni Yabaki Vou nei Jaina, e dua na soqo ka dau caka kina na siko ibulubulu me ra vakananumi, dokai, ka vakarokorotaki kina na tubudra era sa yali yani.

Mai Thailand, era soqoni vata na lewenilotu yabaki 18 ki na 35 e Bangkok ena dua na veisisivi vakasaqa kei na cakacaka vakaveiqravi.

Mai Viti, era vakarautaka na lewenilotu kei na daukaulotu na veivuke vei ira na vakaleqai ena vuku ni Cagilaba o Winston. Era cakacaka vata na iliuliu ni Lotu kei na veisoqosoqo vakamatanitu kei ira na veisoqosoqo tale eso me vakarautaki na kakana, wai, valelaca, pakete ni tiko savasava, kei na veiyaya tale eso ni leqa tubukoso. ■

Veisau ni Veiqravi ena Tuvakawa kei na Valetabu

N a iyaya ni cakacaka kei na iwalewale vovou ena vukea na tamata yadua kei na matavuuale ena veiqravi ni tuvakawa kei na matavuuale:

- Ena gauna oqo sa rawa vei ira na lewenilotu me taba ga mai vale ena pepa vulavula na kadi ni cakacaka vakalotu ni valetabu qai kau mai ki na valetabu.
- E dau vakaliuci ena valetabu na matavuuale sa rawa kina vei ira na matavuuale me ra lokuka e dua na gauna me caka kina na cakacaka vakalotu ka sega ni wawa tu vakabalavu.
- Sa rawa vei ira na qai saumaki wale mai ka laki papitaiso vakaveisosomitaki ena imatai ni gauna me ra lokuloku me rawa ni vakarau kina na valetabu me ciqomi ira ka kidavaki ira.
- E rawa ni caka ena initaneti ka ra tabaka na iliuliu ni matabete e dua na ivolatara vakaiyalayala vou. Sa rawa ni cakacakataki na ivolatara oqo ena gauna e tabaki kina ka rawa ni vakayagataki ni rau sa saini na lewenilotu kei na bisopi. ■

Na Matabisopi Vakatulewa

Dean M. Davies, iMatai ni Daunivakasala; Gérald Caussé, Bisopi Vakatulewa; W. Christopher Waddell, iKarua ni Daunivakasala

“Meda sa qai yaloqaqa tikoga meda vorata
rawa kina na veika ni vuravura. Meda sa qai
digitaka na dodonu e dredre ka kakua na cala e
rawarawa,” a kaya o Peresitedi Thomas S. Monson
enai ka 186 ni Koniferedi Raraba Vakayabaki ni
Lotu. “Ni da vakasamataka na vakatulewa eda
cakava ena noda bula ena veisiga—meda digitaka
o ya se na kena o ya—keda digitaki Karisito,
eda sa digidigi dodonu tiko.”